

Билтен

180 Август 2020.

25 ГОДИНА ПОСЛИЈЕ

Сјећање на изгон Срба из РСК у августу 1995.

ДАНИ ТУГЕ И СЈЕЋАЊА

негдје у Крајини...

Сјећање на изгон Срба из РСК у августу 1995.

негдје у Крајини...

август 1995.

<i>Програм/Између двије годишњице</i>	2
<i>Саопштење</i>	4
<i>Приче из колоне – 25 године после</i>	6
<i>Годишњице, помени, парастоси – (август 2019. Србија)</i>	15
<i>Годишњице, помени, парастоси – (август 2019. Република Српска)</i>	18
<i>Годишњице, помени, парастоси – (август 2019. Хрватска)</i>	21
<i>Годишњице, помени, парастоси – (август 2019.- јул 2020.)</i>	22
<i>Погинули и нестали</i>	50
<i>Идентификације од 1. августа 2019. до 1. августа 2020.</i>	61
<i>Процесуирање ратних злочина над Србима у РХ</i>	64
<i>Процесуирање Срба и припадника ЈНА за ратни злочин</i>	75
<i>Хапшења и екстрадиције Крајишких Срба по интерполовим потјерницама (јул 2019-јул 2020)</i>	100
<i>Хапшења и екстрадиције припадника ХВ по интерполовим потјерницама (јул 2019-јул 2020)</i>	102
<i>Судски процеси у РХ за накнаду штете</i>	104
<i>Процесуирање ратних злочина на простору ex YU</i>	107
<i>Судски поступци пред ЕСЉП</i>	109
<i>Повратак и живот у РХ</i>	116
<i>Суочавање са прошлошћу</i>	128
<i>In Memoriam</i>	134
<i>Нова Издања</i>	138

ISBN 978-86-7092-007-1

БИЛТЕН 180 - АВГУСТ 2020

Издавач: ДИЦ "Веритас" Книн-Београд-Бања Лука. ПРЕДСТАВНИШТВО У БАЊА ЛУЦИ
 За издавача : Саво Штрбац, председник
 Гл. и одговорни уредник: Јанко Велимировић
 Сарадници: Корана Штрбац, Биљана Трифуновић, Ангелина Марковић, Небојша
 Тојагић, Никола Кобац и Слободан Перић
 Графички дизајн и прелом: Корана Штрбац
 Штампа: Донат Граф, Београд
 за штампарију: Дарко Чалић
 Тираж: 1000

e-mail: veritas@yubc.net
www.veritas.org.rs

veritas-dokumentaciono informacioni centar

Штампање овог Билтена суфинансирано је средствима Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије

ПРОГРАМ ОБИЉЕЖАВАЊА

двадесетпете годшњице страдања Срба у
агресији хрватске војске на РСК у августу
1995. године (Операција „Олуја“)

Понедељак, 3.8.2020.

Београд и Бања Лука

10,00 Веритасово саопштење за јавност

11,00 Виртуелна промоција Веритасовог билтена
„Дани туге и сјећања“

Уторак, 4.8.2020.

Банстол

11,00 – Храм Благе Марије парастос

?????

19,00 – обиљежавање „Олује“ у организацији
Владе Републике Србије, Републике Српске и СПЦ

Среда, 5.8.2020.

Бања Лука

11,00 Храм Христа спаситеља – Парастос

12,30 Полагање вијенаца код споменика на
Пердувовом гробљу

13,15 Полагање вијенаца на гробу Б. Мартиновића
на Новом гробљу

Четвртак, 06.08.2020.

Нови Град

10,00 Парастос – Храм Св. Апостола Петра и
Павла

10,45 Паљење свијећа према „мосту спаса“ и
спуштање вијенаца у ријеку Уну

Сводна

11,45 Полагање вијенаца код спомен крста у
Сводни

Петак, 7.8.2020.

Петровац/Јањиле-Бравско

11,00 Парастос и полагање вијенаца код спомен
крста на Петровачкој цести

12,00 Посјета спомен соби у Дринићу

(За детаљније информације обратити се у Бања
Луци Перић Слободану на телефон +387(0)65-882-410
и у Београду на телефон Веритаса 011-3236-486)

Све манифестације, осим оне у уторак
04.08.2020. у 19 сати организује Веритас у сарадњи
са локалним заједницама и СПЦ.

ВЕРИТАС

ИЗМЕЋУ ДВИЈЕ ГОДИШЊИЦЕ

Од прошлог до овог августа десили су се неки догађаји који заслужују да се истакну у уводном тексту овогодишњег Билтена.

У августу прошле године, ускоро по прослави завршног етничког чишћења Срба са подручја РСК, Хрватска је обнародовала да ће се на изложби "ЕХПО 2020." у Дубаију представити као земља иновација с проналазачима попут Николе Тесле, Фауста Вранчића и Мате Римца.

Да је Тесла жив не вјерујем да би и садашњу државу Хрватску признао за "своју домовину". И не само због тога што су му хрватски "домољуби" у посљедњем рату поново оскрнавили и демолирали родну кућу и цркву у којој је крштен већ и због тога што и данас у тој држави многи његови сународници живе у мраку.

Крајем августа усљедио је напад маскираних хулигана на Србе у Уздољу на Далматинском Косову за вријеме одигравање фудбалске утакмице између београдске Црвене Звезде и бернског Јанг бојса. У вријеме напада, у овом селу живјело је стотинак Срба, што је много више него у сусједним селима.

Увјерен сам да су организатори за мету изабрали баш Уздоље како би спријечили поновну "великосрпску агресију" и на Далматинско Косово и на цијелу Хрватску..

Хрватски Уставни суд (УС) је у новембру 2019. због неефикасне истраге убиства српског цивила 1991. у Вировитици члановима његове породице, супрузи и дјечи, досудио "задовољштину" од 70.000 куна (око 9.400 евра).

Реферишући се на цитирану одлуку УС, Европски суд за људска права (ЕСЉП) је у јануара о. г. захтјев једне српске породице прогласио недопуштеним,

због тога што нису исцрпили сва доступна и ефикасна домаћа правна средства прије подношења захтјева том суду, иако је захтјев поднесен двије године прије одлуке УС. Таква судбина чека и остале поднесене а до сада неријешене захтјеве.

Идо сада је било мало процесуираних припадника хрватских оружаних снага за убиства Срба у рату деведесетих, а послије поменутих "преседентских" одлука хрватског УС и ЕСЉП бити ће још мање.

Период између двије годишњице обиљежили су антисрпски графити широм Хрватске.

Један од најдегугантнијих је овај: "Закољи Србина и извади му органе јер су у кварту мачке гладне", који се појавио у новембру прошле године у Задру. У истој равни је и овај. "Ј...т ћемо српске жене и дијецу", гдје је слово "у" у ријечи "дијецу" у облику усташког ушатог слова "У", који се појавио у вријеме јунске предизборне парламентарне кампање у загребачкој Кустошији.

Срби су и у овом мандату, са осталим мањинцима, коалицини партнери са ХДЗ-ом, за што су награђени и мјестом потпредседника Владе, које је припало Борису Милошевићу, председнику СНВ. Хрватска јавност, посебно са десног политичког спектра, а није их мало, очекују га на овогодишњој прослави "Олује" у Книну.

Слажем се са професором Дејаном Јовићем да нови талас застрашивања Срба у Хрватској има више везе с пописом становништва, који ће се обавити у прољеће 2021, него са већ завршеним парламентарним изборима и да је циљ најновијих напада графитима "створити атмосферу у којој би се што мање људи изјаснило као Срби".

Саво Штрбац

САОПШТЕЊЕ

ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА СРБА У АГРЕСИЈИ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ НА РСК У АВГУСТУ 1995. ГОДИНЕ („ОПЕРАЦИЈА ОЛУЈА“)

Четвртог августа 1995. године оружане снаге Републике Хрватске, уз одобрење и подршку НАТО, у садејству са снагама Хрватског вијећа одбране (ХВО) и Армије БиХ (АБиХ), извршиле су агресију на сјеверну Далмацију, Лику, Кордун и Банију, односно на Српску аутономну област Крајина, у саставу тадашње Републике Српска Крајина (РСК).

Агресија је извршена упркос чињеницама да је та област била под заштитом УН-а, под називом сектори „Југ“ и „Сјевер“, и да су представници РСК дан прије у Женеви и Београду прихватили приједлог међународне заједнице о мирном рјешењу сукоба.

Против крајишких Срба (око 230.000 житеља са око 30.000 војника) ангажовано је око 200.000 војника, од којих је директно у операцији учествовало 138.500 припадника ХВ-а, МУП-а и ХВО-а. Ако се томе додају снаге А БиХ и НАТО, агресора је било више него становника у Крајини, а омјер војника био је најмање 7:1 у корист агресора.

За неколико дана неравноправне борбе сломљен је отпор Српске војске Крајине (СВК). Народ западне Крајине, њих преко 220.000, поучен „историјским искуством“, креће у дотада највећу српску „сеобу“, на исток браћи по вјери и нацији. И кад је престао сваки отпор СВК, агресор је убијао људе који нису хтјели или могли са својих вјековних имања, али и оне у избјегличким колонама, и до Уне и преко Уне, дубоко у територију тадашње Републике Српске.

На евиденцији Веритаса на-

лазе се имена 1.872 погинулих и несталих Срба из ове акције и послије ње, од чега 1.221 (65%) цивила, од којих су око три четвртине били старији од 60 година. Међу жртвама се налази 552 (30%) жена, од којих су око четири петине биле старије од 60 година, што представља један од „црних“ рекорда грађанског рата деведесетих прошлог вијека на просторима претходне Југославије.

Од укупног броја жртава до сада је расвијетљена судбина 1.150 лица, док се на евиденцији несталих води још 722 (38%) лица, од чега 550 (76%) цивила, међу којима 278 (51%) жена. Хрватска избјегава без ваљаног разлога ексхумације и познатих мјеста укопа са више десетина посмртних остатака (по подацима хрватске стране 37, а према Веритасовим 110), покопаних углавном под ознаком „непознат“, што је јединствен случај на подручју бивше Југославије, као што без правог разлога отеже и са идентификацијама 341 ексхумираног посмртног остатка.

Око 1.500 припадника СВК преживјело је заробљавање, од којих су многи суђени и осуђени на дугогодишње казне затвора због кривичних дјела ратног злочина. Око 3.200 старих и немоћних, који нису хтјели или нису могли напустити огњишта, на силу су интернирани у логоре за цивиле. Крајина је опустошена, опљачкана па порушена и запаљена. Нису били поштеђени ни црквени, културни, историјски српски, као ни антифашистички споменици.

Ова агресија, под кодним на-

зивом „Олуја“, спровођена је, као уосталом и оне које су јој претходиле („Миљевачки плато“, „Масленица“, „Медачки цеп“ и „Бљесак“), по тактици „спржене земље“, што је половином новембра 1995. године досегло размјере потпуног затирања српске заједнице у Крајини.

Иако је било очигледно да је хрватска власт предузела ову агресију због оптирања територије без српске већине која је на њему живјела, Савјет безбједности УН-а, осим „снажне осуде хрватске војне офанзиве великих размјера“ (Р 1009/95), није донио, ни овога пута, било какве казнене мјере против агресора.

Највећи парадокс ове агресије, као и оних које су јој претходиле, налази се у чињеници што је агресор била чланица УН-а, а Крајина зона под заштитом исте организације и што су неке друге чланице те организације одобриле и учествовале у самој агресији.

„Олуја“ је једини догађај у којима су Срби из Хрватске жртве, који је суђен пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ). Претресно вијеће је једногласно закључило да су двојица од тројице оптужених генерала били учесници удруженог злочиначког подухвата, чија је заједничка сврха била трајно уклањање српских цивила из Крајине силом или пријетњом силом, и осудило их, Анту Готовину на 24, а Младена Маркача на 18 година затвора. Жалбено вијеће је, тјесном већином, са три према два, поништило цијелу пресуду Претресног вијећа и

ослободило оптужене генерале по свим тачкама оптужбе. Иако није негирало злочине утврђене у првостепеној пресуди, Жалбено вијеће није нашло за сходно да оптужене генерале осуди ни по алтернативним видовима одговорности.

Од неколико до сада процесуираних припадника сопствених оружаних снага за ратне злочине над Србима из времена “Олује”, хрватски судови су до сада осудили правоснажно само једну особу (случај “Пруклан и Мандићи”) и једну неправоснажно (случај “Кијани”). Први је етнички Албанац, а други етнички Србин. У неколико задњих година, неколико породица убијених Срба у овој акцији, након дугогодишњих и исцрпљујућих спорова пуних обрата, успјели су остварити накнаду штете за убијене рођаке.

И суд БиХ судио је и осудио једног припадника 5. МК А БиХ (Шефика Алића) за ратни злочин над четворицом припадника СВК, које је по заробљавању на Сувој међи на територију Хрватске, уз његову сагласност, убио муџахедин из састава исте јединице. Породице убијених, чији посмртни остаци још нису ни пронађени, након што су судови у БиХ, због наводне застаре потраживања према држави, одбили њихове тужбене захтјеве за накнаду штете, покренуле су исти поступак и против Хрватске, налазећи њен основ одговорности у Сплитском споразуму од 22. јула 1995. о “заједничкој одбрани од српске агресије”.

У директној вези са операцијом “Олуја” је и парнични поступак пред Федералним судом у Чикагу по тужби крајишких Срба против конзултантске фирме МПРИ, односно њене правне сљеднице, поднесен у августу 2010. године, због накнаде штете по основу саучесништва у геноциду, који

је, након дугих преговора, у јесен 2016. окончан нагодбом. Вредније од добијеног новца у симболичном износу је сазнање да је преко овог поступка барем дио свјетске јавности упознат с трагедијом Срба из бивше РСК, којој су увелико кумовале и америчке организације попут МПРИ.

“Олуја” је стигла и пред Европски суд за људска права (ЕСЉП) пред којим се воде судски спорови по тужбама оштећених Срба против Хрватске, који су изгубили спорове пред хрватским судовима или сматрају да њена државна тијела нису спровела ефикасну истрагу смрти њихових рођака цивила, који су убијени за вријеме или непосредно након ове акције.

Међутим, након што је хрватски Уставни суд у новембру 2019. промјенио дотадашњу праксу и једној српској породици због неефикасне истраге досудио накнаду штете за убијеног члана у току 1991. године, ЕСЉП је све заprimљене а непресуђене захтјеве прогласио недопуштенима због тога што нису исцрпили сва доступна и ефикасна средства прије подношења захтјева том суду, на који начин и сам фаоризује државу у односу на жртве.

Међународни суд правде (МСП) је кроз образложење своје пресуде из фебруара 2015. године операцију “Олуја” квалификовао као акцију етничког чишћења – Хрвати су хтјели српску територију без Срба очекујући да они сами оду, а не да их “униште у цјелости или дјелимично”. А да би их натјерали да напусте своја вјековна огњишта, гранатирани су њихове градове и избјегличке колоне, убијали и физички и психички злостављали заостале цивиле и војнике и спрјечавали им повратак, али ни то све скупа, по оцјени суда, није досегло ниво

геноцида (недостаје “геноцидна намјера”).

МСП је овом пресудом крајишким Србима дао солидну основу да правним путем наставе тражити остварење осталих (споредних) захтјева из њихове контратужбе: процесуирање починилаца свих ратних злочина над њиховим сународницима, обештећење за уништену имовину и изгубљене животе, одрживи повратак и пуно поштивање њихових националних и људских права, укључујући и широку политичку аутономију какву им је међународна заједница (УН, ЕУ, САД и РФ), прије акције “Олуја”, гарантовала “Планом 3-4”.

И умјесто да Хрватска, и без налога МСП, одустане од слављења “акције етничког чишћења и масовних злочина” као двоструког државног празника (“Дан побједе и домовинске захвалности” и “Дан хрватских бранитеља”), славље се из године у годину претвара у величање усташтва и изливе мржње према Србима.

Обећања о заштити мањинских националних права, дата од хрватских званичника на дан уласка Хрватске у ЕУ прије седам година на тргу Бана Јелачића у Загребу, претворила су се у своју супротност – српска заједница је постала још минорнија, обесправљенија и нападанија.

На све то, међународна заједница, укључујући НАТО и ЕУ, чија је Хрватска у међувремену постала чланица, ћути као што је ћутала и прије 25 године.

У Београду и Бањалуци, 3. августа, 2020. године

ПРЕДСЈЕДНИК
Саво Штрбац

ПРИЧЕ ИЗ КОЛОНЕ - 25 ГОДИНА ПОСЛИЈЕ

Večernje novosti, 04.08.2019.

24 GODINE OD OPERACIJE "OLUJA" REPORTER NOVOSTI SVE-
DOČI O STRADANJIMA SRBA:

Jauci bili jači od reči, a smrt lakša od života

Dvadeset četiri godine od zločinačke hrvatske akcije, najvećeg etničkog čišćenja u Evropi od Drugog svetskog rata – reporter "Novosti" svedoči o užasima progona srpskog naroda

SANJAM, ponekad, lica umorene dece. Petrovačku cestu koja nam se ponovila. Starce koji umiru od tuge i koje sahranjuju uz put. Majke koje traže sinove... Krajiške domaćine koji plaču dok ubijaju konje da im prekrate muke. Kad se probudim, okrenem mokr jastuk. Sna više nema, ali slike žive.

Imam li pravo da ih pretpostavim živim ranama onih o kojima pišem? Nemam. Njihove su večne. One žive u izdancima. U pupoljcima. Na javi, sa ožiljcima surovog progona i umiranja. Takvog nije bilo u Evropi od Drugog rata.

I, pitam se, zašto baš ja da se nađem, po ko zna koji put, u toj neopisivoj nesreći našeg naroda. Nije za utehu što nisam bila sama. U ovoj me pratio, verujem, sa istim ožiljcima foto-reporter Dragan Milovanović. S njim, ovih dana, prelistavam dane sa puta, kao večnost duge.

Bili smo zajedno, uoči "Oluje", u Crnoj Reci kod Han Pijeska, sa generalom Ratkom Mladićem, u trenucima kada su mu javili da "pada Grahovo". A on, general, grozničavo dozivao, bez odziva, Beograd i Banjaluku. Seo je u helikopter. Dok je zamicao prema Grahovu, nama je iz redakcije stigla poruka:

- Onda pritežite opanke, pa u Knin.

Kolone nesrećnog naroda koji je bežao ispred granata hrvatske vojske već su zakrčile puteve. Prve smo sreli

na Oštrelju. Hiljade žena, dece i staraca, kuljalo je u traktorskim prikolicama, u kamionima, u zaprežnim kolima. Izbeumljeni i izgubljeni. Ne znaju ni zašto su, tako naglo, napustili svoja ognjišta, ni kuda su se uputili. Znaju samo da treba da odmaknu što dalje... Što dalje od gotovo sigurne smrti.

U nepreglednom konvoju proganani iz Benkovca, Drniša, Kijeva, Vrljike, Korenice, Knina...

- U selu Krička ubili su nam već petoro – vrišti čovek ne gaseći traktor. A Mrkšić je znao za Grahovo kad je preko radija javio da je sve u redu. A šta je sad? Sad, beži narode!

- Kud da bežimo – govori drugi. Drži prst na obaraču. Iza njega u "stojadinu", koji samo što se ne raspada, zakrčeni žena i troje dece. Uplašeni dečji pogledi. On viče, kao u bunilu:

- Šta ako mi nestane goriva, šta ću sa decom?

Iz dubine kolone prolamaju se jauci. Sudaraju se u vazduhu. Kolona mili. Utrostručila se. Jauci se prenose s kraja na kraj, okom neuhvatljivog zbega i nemerljive nesreće.

Ostalo pusto Tepljuh selo između Drniša i Knina, mrkli mrak. U tri auta i dva kamiona četrdeset duša. U toj gužvi, dvadesetoro dece. Vidim bebu i ženu u crnini koja ovo detešće privija uz grudi.

- Javili su mi da mi je muž poginuo. Kako ću sad? Mleko mi presušilo. Kuda ću sad...

- U Banjaluku, pa u Srbiju, tako pričaju – stiže odgovor.

- Nemam tamo nikog...

I žena zajeca.

- Sine, znaš li ti gde je moj sin? – pita starica.

Ide u susret koloni, zastaje pored svakog vozila, redom vuče za rukave izbeumljene ljude i ponavlja: "Znaš li ti, sine? Znaš li ti?"

Pitanje se urezuje u mozak, zaseca grudima. Seče celo telo. Ovde su gotovo sve porodice razbijene. Pokidane veze među njima. Užas jedan. Neopisiv. Očevi i sinovi ostali na frontu. Porodice krenule u neizvesno.

- Kad su u zoru prve granate pale na Knin, krenuli smo sa ovo malo stvari – stižu škrte reči ispreseccane jecajima. – Kuda ćemo? Kud ostali, tuda i mi. Meni je svejedno za moj život. Deca ne smeju da čekaju nož.

Deca ne razumeju reči majke. Vire iza prozora automobila samo njihovi prsti. I samo oči dečje uprle.

- Javili nam da se sklonimo da naši na frontu imaju snage da vrata položaje – kao za sebe govori ova majka.

Koji crni front, pitam se dok slušam ćerku Marije Lukovac. Starica je umrla u konvoju tuge. Srce puklo. Ćerka nastavila put. Sahraniła majku u plitku raku. Sama napravila krst.

- Šta ću, nisam jedina, mnogi umiru, tako, pored puta.

Pamtim reči. Iza odjekuju eksplozije. Stižu vesti da od Bihaća napada Peti muslimanski korpus. Svakakve vesti stižu, a stiže i noć. Strašna je ova noć. Samo čelo kolone ima svetla. Važno je, ipak, da se kolona ne prekine... Noć traje, nigde zvezde, samo teška nesreća vezuje nebo i zemlju. I, samo dolaze vesti da je neko ostao na ovom putu, večno. Bez belega. Bez imena.

Ujutro konvoj ubrzava. I opet u više kolona. Beže ljudi od napada. Stotine dece je u zbegu. Ispred Petrovca, zastoj. Nagli zastoj. Čujem da se slivaju reke prognanih od Drvara. Onda je, odjednom, zagrmelo s neba.

Hrvatska avijacija bombarduje kolonu. Ovo je moj prvi trenutak susreta sa paklom. Krv pomešana sa telima i zavežljajima. I jedna devojčica otvorenih očiju na cesti petrovačkoj.

Kako da pošaljem vest o zločinu? Nema telefona. Nema ničeg. Gotovo se sudaram sa hirurgom Milovanom Kerkezom iz ratne bolnice.

- Četiri bebe su podlegle, dve trudnice pred porođajem, dvanaestoro starijih – kaže mi.

Ništa ga nisam pitala, mene prate oči one devojčice, ne mogu da se setim Ćopiceve "Petrovačke ceste", a asocijacija je munjevita. Ni reči jedne, jedine, ne mogu da se setim. Ponavljam glasno samo naslov pesme. Ponavljam, pa opet ponavljam, a znali smo je svi kad smo đaci bili... Tek, negde u sumrak dođe stih: "Još samo malo, rođena... sićušna kao ptica na cesti okrvavljenoj..."

Banjaluka, prva stanica spasa, bolnički centar na nogama i ceo narod na nogama. Malo ko sluti da će ovaj lepi grad ubrzo biti luka za prognanike iz Kupresa, Bugojna, Mrkonjić Grada... Da će se srpska nevolja progona uvećavati kao grudva snega kojoj vreme nije. Od letnje žege do poznih jesenjih magli. Ali, kao u svakoj luci, pa i u ovoj, spasonosnoj, zapažam prve pirate. Podigli cenu goriva, petostruko. Obleću oko krajiških domaćina da otkupe konje, volove, traktore...

- Za ovog ti dajem deset maraka – vuče jedan lupež vola za ular.

- Ne dam ti, pa makar umro. Ni ovo njegovo zvono ti ne bih dao.

Znam da nije ni mesto ni vreme da ovoga uhvatim za gušu, a ne znam koji je ovo dan egzodusa naroda Krajinje.

- Sedmi... mislim, sedmi – čujem odgovor kolege foto-reportera na pitanje, nesvesna da sam ga glasno izgovorila.

Sutradan, vraćamo se prema Prijedoru, tragom vesti da odozgo, od Une, stižu kolone sa Banije i dela Korduna. Iz Vrgin Mosta, Topuskog, Gline, Petrinje, Dvora... U kolonama vojna i civilna vozila. Teško se mi-

moilaze. Ispred vojne kolone kamion pun žena i dece.

- Druže, vrati se samo metar unazad – čujem oficira – samo malo nazad. Hladnjača, ni makac, a vozač ne reaguje. Oficir prilazi kabini. Vidim njegovo skamenjeno lice.

- Čiko, ja samo znam da vozim napred – odgovorio mu je jedva desetogodišnji dečak...

Koji sat, istog dana, u Kozarcu, škola prepuna dece i žena. Nema hleba, nema vode, nema lekova...

- Veliki su pritisci na hleb, Srđane – doslovno beležim reči starijeg čoveka Srđanu Jovanoviću iz Komesarijata za izbeglice Republike Srpske. – Traže ljudi da jedu. Da odgodim za dva-tri sata?

- Odgodi! Kaži, nema. Radi šta znaš...

- A šta ja da radim sa ovo dvoje? – Zaparalo je resko pitanje vojnika koji je u naručju držao gotovo obamrle bebe. – Našao sam ih u koloni kod Svodnog, kad su juče Hrvati bombardovali.

Niko, verujem, više nije ni pomislio na hleb. Sudbina ove dece je određena – siročad iz zbega. Devojčica i dečak. Devojčici izbijaju prvi zubići, lepa, plavooka. Deččić je manji i mlađi. Odneli su ih u banjalučki dom za siročad "Rada Vranješević".

Dok se muka u muku sliva, a muk gospodari i slike pređenog puta se vraćaju, između dva gutljaja vode odjeknuo je pucanj, odozdo s puta. Rajko Maksimović, domaćin krajiški, ubio je svog konja.

- Namučio se moj Zekan, danima je vukao našu pretovarenu nesreću i nisam mogao da gledam kako se, iscrpljen, upinje da nas izvuče.

Seo je pored zelenka. Obrisao mu penu sa nozdrva, pokrio ga i zaplakao.

- Sad bih i ja voleo da umrem – kaže Rajko. – Da ne znam sve što znam, smrt bi mi bila lakša od života.

Razumem, negde, ovog čoveka. Poželeo je da ne ide dalje. I, ostao je, a kolone su išle. Prnjavor. Derventa. Modriča. Brčko. Sremska Rača. Put koji i nije tako dug, a koji traje čitavu večnost.

- Ne može dalje – isprсила se policija ispred mosta na Sremskoj Rači. – U Srbiju ne mogu vojno sposobni.

Ko da ponovo razdvoji porodice, pitam se. Ovi ljudi imaju još samo snage za zagrljaj. Ni za suzu je nemaju. Porodice koje su prešle most na Savi, barem većina njih u ovom danu, čekaao je voz u Šidu. Direktno, do Kosova Polja.

Milena Marković

Политика, 04.08.2019.

ВЕЛИКА СРПСКА ТРАГЕДИЈА

Хрватска војно-полицијска акција августа 1995. била је завршни печат на етничко чишћење Срба, које ни до данас не признаје ниједна утицајнија политичка странка у Републици Хрватској

Дочекали смо, ево, и 24. годишњицу хрватске војно-полицијске акције „Олуја“, која је – баш како је то пожелео и наложио тадашњи председник Републике Хрватске Фрањо Туђман (што потврђују чувени „брионски транскрипти“) – збрисала српски народ из Крајине у којој су генерацијама живели као већинско становништво. За хрватску страну „величанствена победа“ и разлог за еуфорично славље сваке године, а за српску велика трагедија и најтежи егзодус после усташког покушаја биолошког уништења током НДХ у Другом светском рату.

Тих дана био сам у Загребу, уосталом као и свих тих ратних и поратних година као стални дописник „Политике“, и гледајући из данашње перспективе били су то свакако најтрауматичнији дани моје професионалне каријере. Гледао сам и сведочио о чупању корена и уништавању народа који се по нечијој суманутој замисли није уклапао у ренесансу хрватске државе. Превише догађаја и чињеница указивало је да се, упркос упорним службеним негирањима, радило само о наставку, у новим околностима, оне старе ендехазијске тезе о „реметиљачком народу“. Наравно, радило се о Србима у Хрватској (не о „хрватским Србима“ како је то већ постала мантра оних од којих никада нећете чути израз „српски Хрвати“, „српски Албанци“, итд., што само указује о чему је заправо реч).

Прво је кратко јављено у подне, а затим званично потврђено из врховне команде ХВ-а у 15 часова – Книн је пао! Хрватска војска

је ушла у Книн, а на Книнској тврђави – стално истичу – вијори се хрватски барјак дугачак 20 метара. Око 20 часова звао ме из Лондона Душко Симић. Дао сам фоно-извештај за ТВ Политику

Како је и зашто до тога дошло у међувремену је написано много књига, небројени новински чланци, одржани многи округли и слични столови, али се у одговору на то питање није знатније одмакло. Баш као ни у стварном привођењу правди починилаца и налогодаваца ратних злочина. Последице и „репови“ тих збивања, у којима истина, правда и правичност добијају тежину празних речи, само указују да смо, ево, 24 године после „Олује“, плус још четири године прљавог рата, практично још једном ногом у том трагичном времену.

Стицајем околности, сведок сам и како је то изгледало после оног великог рата. Наиме, рођен сам у првој години слободе (1946), после 20 година од краја рата уписао сам факултет, а тај рат ми је био тада нека далека прошлост позната само из књига и школске историје. Отприлике као и српски устанци против османлијских окупатора, с том разликом што су још били живи бројни учесници и сведоци тог рата. Земља у којој смо живели, међутим, стално се развијала и напредовала, што је вероватно и утицало на такав осећај и однос према Другом светском рату. Сада је од рата прошло већ непуних четврт века, а ми се још натежемо и бакћемо с његовим последицама.

(Не)заштићене зоне УН

Како људско сећање, без

обзира на трауматична искуства, временом бледи, завирио сам у своје белешке из тих дана да се подсетим. У четвртак, 3. августа 1995, записао сам: „Све се згуснуло. Напад на Крајину само што није почео. Два дана заредом амерички амбасадор Галбрајт на свој захтев долази код Туђмана. Јуче је био код Милана Бабића. Галбрајт је данас обавестио јавност да је Бабић пристао да преговара о плану 3-4, тј. мирној реинтеграцији у Републику Хрватску.“

У суботу, 5. августа, у рано јутро одвезао сам ауто на сервис, баш испред комплекса зграда у којима је био Главни штаб Хрватске војске (а пре ње команда 5. армије ЈНА). Видим необичну слику: све је пусто, околне улице су блокиране запрекама, а у сервис долази хрватски официр којем неко од запослених показује простор испражњен од возила. Видим да се нешто несвакидашње дешава, а о чему је реч сазнајем на радију у дописништву. Тада сам записао:

„Прво је кратко јављено у подне, а затим званично потврђено из врховне команде ХВ-а у 15 часова – Книн је пао! Хрватска војска је ушла у Книн, а на Книнској тврђави – стално истичу – вијори се хрватски барјак дугачак 20 метара. Око 20 часова звао ме из Лондона Душко Симић. Дао сам фоно-извештај за ТВ Политику.“

Нешто пре тога близу дописништва видим надреалну сцену, о чему сам записао: „Данас пре подне, пред хотелом 'Дубровник', необичан призор: седе два пријатеља и нешто пију, у мајицама без рукава, јер је врло топло. Онај крупни на великој мишици има утетовирано слово 'У' с бомбом која се дими унутар слова – значи, заклету усташа. А онај други, мањи и сувоњав, на подлактици има крупним словима утетовирано 'ЈНА', и још

нешто пише испод. Ваљда датум када је био у војсци. Апсурдан приказ, и трагикомичан.”

У својој „ослободилачкој акцији” (како је стално називају) Хрватска војска је, у ствари, напала заштићене зоне УН, али то као да никоме не смета. Уз то, стиже све више података о ратним злочинима које чине припадници хрватских оружаних снага – убиства, пљачке, уништавање српских места ватром и експлозивом и већ се назире слика планираног етничког чишћења.

Неколико дана после почетка „Олује” записао сам: „Избеглицама који су пролазили кроз Сисак према ауто-путу за Србију – приређен је линч у кордону. Још један живи приказ ’хрватске културе’ којом се толико диче. Увече на Дневнику ХРТ-а гледам морбидну и потпуно апсурдну сцену: хрватски војници ’ослобађају’ Срб – српско антиушташко устаничко место. Види се мртав цивил у својој кући, а уз њега седи његов шарени пас и презриво гледа сниматеље. Хрвати владају Србом! Хоће ли и у Срб населити Хрвате и како ће се онда звати? Ко је добио ’част’ да ’ослободи’ Срб од Срба? Зашто су Хрвати морали да пуцајући улазе и у Срб? Срамота за Хрватску, за Хрвате и за њихово потомство! Људска глупост је заиста безгранична.”

Резултати и поуке

И после свега, шта је у ствари постигла и показала „Олуја”? Постигла је оно што први председник независне Хрватске, Фрањо Туђман, није ни крио: Срби су сведени на 3–4 одсто у становништву РХ (с преко 12 одсто без оних бројних који су се изјаснили као Југословени), баш како је својевремено и најавио, и тако се Хрватска решила „реметилачког народа”. Цена по којој је то урађено у Хрватској

уопште није тема, а уколико неко и покуша о томе да говори одмах је обележен као антихрват, издајник, у најмању руку као „србољубац” или „југословен”, што је и данас међу најтежим увредама равним оним највулгарнијим псовкама.

Да се радило о школском примеру етничког чишћења службено не сматра ниједна озбиљнија политичка странка, јер би онда морали да покрену и правосудне поступке против одговорних, суђења ратним злочинцима на хрватској страни ретка су као бели јелени иако је то било међу три најважнија услова за примање Хрватске у ЕУ итд. Међу тим условима било је и омогућавање повратка избеглих и прогнаних Срба, али је читавим системом препрека и кочница и то сведено практично на симболику. Све неподопштине су углавном познате, али се мало шта од тога решава. У међувремену рачун расте, а ко ће га на крају плаћати као да никог није брига. Оркестар свира музику за плес док брод тоне.

Сећање на „Олују”, барем из српског угла, има две димензије: једна је одавање пијетета невиним жртвама, које се управо због властитог мира и поуке не смеју никада да забораве. Друга је у ствари подсећање на време у којем живимо, на цивилизацију која нас окружује. Да живимо у времену двоструких стандарда које кроје велики и јаки, да лаж има лице истине, а правда буквално завезане очи, да приче о демократији, људским правима и правди служе за превођење жедних преко воде. Да је, све у свему, лицемерје носећи стуб тог лажног морала. Али и да је излаз из свега тога оно што је наш народ на основу дугог напаћеног искуства давно дефинисао мудрошћу – у се и у своје кљусе! И зато требамо сваке године обележавати „Олују” и сећати се.

Систематско паљење

Тадашњи извештач „Новог листа” из Ријеке, а сада слободни новинар и публициста Драго Пилсел, записао је прошле године поводом годишњице „Олује”:

„Призоре систематске палежи, опште и темељите пљачке те страха на лицима преосталих Срба, како у касарни коју су чували Канађани у Книну, тако и у околним селима, носићу у себи, верујем, до краја живота. А када пређем реку смрти, слутим, дружићу се с побијеним Србима.”

Аутор: Радоје Арсенић

**Радоје Арсенић је цео радни век провео у „Политици” као стални дописник из Загреба, а извештавао је и све време последњег рата у којем је нестала Југославија. У пензији је од 2012. године.*

Sremske novine, 04.08.2019.

ČETIRI SLIKE IZ KRAJINE:

TAMO GDE SE (NE)ŽIVI

I danas... kada u Perući opadne nivo vode, sa dna na Cetini izgrađenog veštačkog jezera, izroni stari manastir Dragović. Tada se temelji hrama osnovanog 1395. godine i ostaci teških kamenih domova, potopljeni pedesetih godina prošlog veka zabele na dalmatinskom suncu i poput kostiju sinu između Dinare i Svilaje. U Cetinskoj krajini. Kako Dragović, tako i dalmatinski Srbi. Tako Dalmacija, Lika, Banija, Kordun.. tako Slavonija... Tako Krajina.

Piše: S. Lapčević

Prva slika: Dragović

Na kraju zaboravljenog puta koji će svome cilju dovesti samo one koji znaju kuda idu, pred manastirom koji tiho gleda plavetni bezdan na čijem dnu i sam spava, dočekuje nas jeromonah Jovan. Zdravi se i smeje. Zadovoljan što ponovo ima sa kim da priča. Čutke izlazimo iz autobusa. Neki se krste, neki pognute glave ulaze u portu, neki kleče, ljube zemlju. Stružu noktima i prljavim rukama smeštaju po koji grumen u plastične kutije od pomada. Dalmatinska zemlja leži dublje od mirišljavih masti. Kroz kožu i meso... do najudaljenije tačke duše.

U svetinju zasađenu na sredini kamenog puta između Vrljike i Sinja, dragovička bratija vratila se devet godina nakon "Oluje". Opustošen i opljačkan, lišen imovine, i sam upisan kao vlasništvo "Hrvatskih šuma", sve do 2002. godine manastir je služio kao štala. Bolju nagradu "branitelji slobode" i "donosioci civilizacije" nisu mu mogli dodeliti.

– Sada je još dobro... Zahvaljujući našim ljudima u rasejanju uspešli smo da postavimo nove podove, da freskopišemo manastirsku crkvu i kapele. Polako se ustrojava i dragovička ekonomija, ali sve to ide teško. Uz dosta muke, malo novca i previše neizvesnosti, priča jeromonah Jovan. – Sve će se to, koliko

Bog da, srediti- kaže potužno. Samo nema ljudi. Vrljika, čuvena po "Čuvarima Hristovog groba" više ne liči na sebe. Isto važi i za okolna srpska sela. Ako negde i imate koga, to su obično stariji ljudi, a i to samo da se kaže. Otišić, nekada jedno od većih vrljickih sela imalo je uoči rata više od 1000 stanovnika. Danas ih je 20. Žive tiho, teško, sami. Iz inata, zatvoreni u svoje kamene zidove, u svoju muku. Nema pesme, igre, nema dece, života. Srpsku nošnju u Cetini danas možete videti samo kod Hrvata. Na "Alci" u Sinju i u Vrljici, u kojoj su, od kako Srba nema, Hrvati preuzeli običaj čuvanja Hristovog Groba kojeg su naši stari u ove krajeve doneli sa obilazaka Svete Zemlje.

Što je trebalo, to se i otelo. Ukralo. Što nije, to je proterano. Što je ostalo, to se muči... Muči, čuti i trpi. To je danas Dalmacija.

dalmacija- Još nešto je Dalmacija, kaže uz osmeh naš domaćin. – Dalmacija, ona naša, kakvu znamo, kakvu sanjamo i kakve se sećamo, to vam je stari Dragović koji sa vremena na vreme izroni iz Peruće. To je priča o stalnom stradanju i obnavljanju. Bure nas potapaju, oluje nas nose, ali na suncu sijamo. Svoji na svome.

Tako smo i pošli dalje. Kao svoji na svome. U susret svome. Putem Knina, ka Krki, Krupi i Očestovu.

Slika druga: Bukovica

манастир Драговић

Da bi sagradili Veneciju, Mlečani su pre više od tri veka posekli krajišku bukvu. Za njom su plakali ljudi. Pisali joj pesme, sačuvali ime. Pre gotovo tri decenije, da bi sagradili Hrvatsku, "oslobodioci" su posekli krajiške ljude. Za njima danas samo kamen plače. Njima nema ko da piše pesme... da sačuva ime. Trg Svetog Marka, Duždevu palatu, Most Rijalto, Santa Marija Dela Salute, danas posećuju mnogi. Sela načičkana između Zrmanje i Karinskog mora danas malo ko posećuje. Venecija vekovima mami uzdahe turista. Bukovica decenijama izdiše. Veneciji se dive milioni koji u nju dođu. U Bukovicu slabo svraćaju i oni koji su je "oslobodili"...

Kako Bukovica, tako Lika, tako Banija, Kordun, tako Slavonija...

Tako Krajina.

Pred 700 godina starom Krkom, zadužbinom Jelene Šubić, sestre Cara Dušana dočekuju nas dva bogoslova. Nastavljači četiri veka duge tradicije školovanja sveštenika u pravoslavnoj Dalmaciji. Nastao na mestu na kojem se hrišćanstvo propovedalo još od apostolskih vremena, manastir Krka bio je i ostao svetinja od prvorazrednog značaja u čitavoj Krajini. Zbog toga se tokom "turskih dana" u njega kao poslednji bedem slobode i sklanjalo... zbog toga je u "turskim" i potonjim "latinskim" danima i delio gorčinu života svog naroda.

– Da nema Bogoslovije, i da nema nas nekoliko desetaka bogoslova, i Krka bi podelila sudbinu drugih ovdašnjih manastira. Ovako – priča

jedan od dvojice golobradih mladića – nakon prvog sakaćenja tokom “Oluje” i posle nje, kada se bratija počela vraćati, stvari su krenule sa mrtve tačke. A u toj tački, sa koje i od koje se pošlo, sve je bilo mrtvo... Bilo je šikaniranja, dovikivanja, pretnji... Ali znate, oni koji su spremni da se podvizavaju, slabo mare za telesna ograničenja. Što veća opasnost, to je podvig veći. I tako – ote se iz uzdaha mladog Ličanina – shvativši da nas pretnje neće oterati od Krke, nisu više ni imali kud, no da nas puste da budemo u jedinstvu sa Bogom.

A jedinstvo se u Bukovici uvek skupo plaćalo. Ono je bilo залог slobode i jedina svetla tačka u danima robovanja. Dok posmatram tablu kojom se odaje zahvalnost Kralju Aleksandru na poseti manastiru 1929. godine, razmišljam o jednom starijem jedinstvu i drugačijoj slobodi. Za to vreme, u oko tri stotine kilometara udaljenoj Rijeci, kraj spomenika Oslobođenja, mladi maturanti pevaju ustaške pesme. Hrvatska ima svoju slobodu, Bukovica svoju. Tu jedinstva – nema.

Nada, prva iskra koja preko jedinstva vodi do slobode, zasijala je u Bukovici samo pet godina posle “Oluje”, kada se iguman Gavrilo vratio u manastir Krupu. Boreći se sa učiteljima riječkih maturanata otac Gavrilo nastojatelj najstarijeg srpskog krajiškog manastira, zadužbine Svetog Kralja Milutina, bio je primer da se može. U mraku, bez struje i vode, napadan mržnjom i okružen “čuvarima” od čije je zlobe strepeo i u dobre namere sumnjao, platio je cenu jedinstva i slobode koje se samo u Krajini mogu pronaći.

– Govorio sam, govorim i govoricu, da će naši krajevi vaskrsnuti. Do nas je. Cena koja se plaća je visoka, ali kada je u Krajini bilo drugačije? Zato je i napravljena, zato mi i jesmo ovde. Sve za šta smo spremni da platimo, darivaće nas. Sela jesu ispražnjena, ali povratnika ima. Više nismo sami. Kuće se koliko je moguće sređuju, ljudi ponovo zajedničare, u jedinstvu nalaze slobodu, poručio je na rastanku plameni iguman Krupe.

U Bukovici, kažu, danas nema mnogo reči. Ima muke, trpljenja i ljubavi. Bukovčani znaju gde su i svoju nadu polažu samo u Boga. A Bog, znaju, pokazaće pravi put. Onda kada se, kako nam je rekao starešina Manastira Očestova jeromonah Kirijak pobedi malodušnost i u potpunosti preda – slobodi.

Manastir Očestovo- Slobodan je svako ko pobedi sebe. To nema veze sa tim da li živite u ropstvu ili ne, da li ste sami, ili imate nekoga. Zato su, čini mi se, ovi naši krajevi slobodni čak i danas. Jer, ono naših ljudi što je u Dalmaciji, Lici, Kordunu, Baniji i Slavoniji... u Krajini... to je tu zato što je slobodno, zato što je rešilo da pobedi svoju malodušnost, da nadjača oluje, jadranske bure i slavonske bljeske. Slobodni su – priča nam jeromonah Kirijak – na kraju bili i oni tužni hrvatski tenkisti koje je, rešene da sruše svetinju, “Oluja” ko zna kako donela do pred našu crkvu. Podigli su poklopac na kupoli i gledali... gledali... gledali... spremili granatu i umesto da ispale ka zvoniku, okrenuli se i otišli. Bog pronađe put. Sloboda ima hiljadu lica.

I ko zna... možda je jedan od članova posade hrvatskog tenka dolazio u Očestovo. Možda se, krišom, molio pred ikonom Svete Nedelje, baš kao što to i danas čine mnogi rimokatolici koji, skrivajući se i od sebe samih, iz Knina i Šibenika dolaze u manastir.

– Molimo joj se svaki dan i rado primamo ljude drugih vera, katolike ali i muslimane. Ne pitamo ih zašto su tu, ne branimo im ništa, već ih puštamo da iskaju svoj greh, pronađu sebi lek, susretnu se sa onim što traže. U našoj krajiškoj tišini i svojevrsnoj pustinji koja je nakon “Oluje” ostala, svojim prisustvom i životom, manastiri stvaraju novi svet. Monaški, tihi, isposnički, pokajnički. Sabiramo se i obnavljamo oko naših manastira jer, kako neki kažu, “oni su jedino što je ostalo”. A šta čoveku treba više od Boga?

Slika treća: Lika

Seča krajiških šuma odavno je zaboravljena. Njoj u čast spevana

je i jedna od najlepših srpskih pesama kojom se oprost ne traži, već nudi. Smisao greha pesnik je otkrio u lepoti. Sećanje na seču krajiških ljudi još uvek krvavi iz dubine pameti. Ona se ne zaboravlja. Ne otkrivši u njoj ništa lepo, pesnik joj nije sakovao stih... ako izuzmemo pijane doskočice “oslobodilaca” koje se i danas rado urlaju iz nekoliko stotina hiljada grla od Čavoglava pa do Vukovara... Smisao olujnog greha ne može se pronaći u lepoti. Oni koji su ga načinili, nisu bili sposobni da na njemu izgrade išta lepo. Otuda i nije čudno to što na prostoru od Gračaca do Ličkog Petrovog Sela zajedno sa ono malo preostalog stanovništva zajedno žive šuma, vukovi i medvedi...

Kako Lika, tako Dalmacija, tako Banija, Kordun, tako Slavonija...

Tako Krajina.

Lika je, kaže nam ispred crkve Si-laska Svetog Duha u Donjem Lapcu, protonamesnik Predrag Sušić jedan od najstradalnijih delova Krajine. Na njoj su se ukrštale razne vojske, a tokom povlačenja Dalmacije u “Oluji”, bila je pod stalnim pritiskom nadolazeće hrvatske armade. Danas, to je pust kraj, koji je, računajući i zapadni deo, upisao tek nešto više od 500 prvaka. Među njima je preko 80 mališana srpske nacionalnosti, što, kaže ono malo preostalih ličkih Srba, kada se sve uzme u obzir, i nije toliko loša brojka.

Pred crkvom u Donjem Lapcu-Ličko-senjska županija trenutno je nasiromašnija u čitavoj Hrvatskoj. Devastacija i pustoš su toliki, da ni činjenica da u njoj smeštena Plitvička jezera godišnje poseti i do dva miliona turista ne može da promeni ovaj neslavni bilans. Od vikend-turista se ne živi. Za to su potrebni ljudi, a njih u Lici ima na kapaljku...

– U Donjem Lapcu koji broji nešto više od 900 žitelja, Srbi čine dve trećine stanovništva, pa smo jedno od nekolicine mesta u Lici u kojoj imamo lokalnu vlast. Imamo i dece, ona nas bodre, za njih se borimo i za njih živimo. Od skoro imamo i prodavnicu i to nam olakšava život, jer

ne moramo da brinemo o dnevnom snabdevanju. Za nešto više, idemo dalje, do Gospića, a to ne mogu svi i ne često. Koliko možemo održavamo veze sa meštanima okolnih sela, kojih je malo i koji žive znatno teže... Pomažemo se, držimo se. Kao sveštenik ja redovno obilazim naselja oko Lapca, popisujem kome šta treba nabaviti, kupujem, šaljem, nosim... sam i uz pomoć drugih, kaže otac Predrag.

Noću, kada se Lika smiri, u naselja silaze vukovi i medvedi. Tada se stanovništvo povlači u svoje domove i čeka novi dan. Danju, kada im, slučajno ili namerno dođu gosti, šereti kakvi jesu, iznose ponude. Rakiju i čuvenu ličku basu. I onoga čega je malo, više je kada se deli.

– Ne dolaze ovde samo vukovi. Obiđu nas i naši iz Srbije, Bosne... iz trećih zemalja, donesu lepe vesti, probude sećanja i stare priče. Od sećanja i priča danas se, kaže paroh lapački, u Lici najbolje živi. Imamo i nešto povratnika. Raduje me što su to mladi ljudi. Imamo u Korenici

našeg Nikolu. On je kao dete odišao iz Like. Danas je zubar u Beogradu. Vratio se. Obnovio kuću, na imanju gradi bungalove. Ide mu za sada dobro, bori se, a sa njim i mi. Takvo nam je zaduženje od Boga dato, pa ga sa srećom i prihvatamo.

Slika četvrta: Jasenovac

StariDok prolazi ulicom "Hrvatskih branitelja", kraj ruiniranih kuća sa kojih se, praćeno hladnim pogledima i ostrim škrutom zuba, zlosluto ceri dobro poznato slovo nekih starijih branitelja, mati Serafima igumanija Manastira Jasenovca, tiho ispunjava svoje od Boga dato zaduženje. Svaki dan istim putem, od crkve do najvećeg srpskog podzemnog grada. Stazom koju su potpisali oni što tugujući za svojim, ne poštuju tuđe žrtve. Izmešano sa hrvatskim, srpsko stanovništvo u Slavoniji pritisnuto je krivicom za sopstveno stradanje. Sa njom Slavonija živi već više od dve decenije.

Kako Slavonija, tako Dalmacija, tako Lika, Banija, tako Kordun...

Tako Krajina.

– Staru crkvu, sagrađenu 1775. godine, pod pritiskom su, na početku Drugog svetskog rata srušili prvi jasenovački logoraši. Obnovljena je osamdesetih godina prošlog veka, da bi u poslednjem ratu opet stradala i to dva puta: 1991. a potom i tokom "Bljeska" 1995. Sada se ponovo uzdiže, ali kao manastir. Tako je i sa krajiškim Srbima. Stalno na početku, uvek u obnovi, uvek u žetvi. Iz setve u žetvu i tako u krug, priča tiho mati Serafima.

A krug se zatvorio pod Kamenim cvetom. Čini se da svi srpski žetveni krugovi prestaju u Jasenovcu. Ma koliko trajali, ma gde bili ispisivani. U Krajini, ili na Kosovu i Metohiji. Sa kraja na kraj klasnog polja. Nema razlike. Isto se živi, isto se muči. Jedna mržnja, jedna vera, jedna nada da će sutra možda biti bolje, razapeti su od Knina do Orahovca.

Na tom raspeću umire i vaskrsava čitav jedan narod.

RTS, 11.11.2018.

ZLATO ZA MILOŠA GRUBORA NA OLIMPIJADI IZ MIKROELEKTRONIKE

Miloš Grubor, student Elektrotehničkog fakulteta i osvajač zlatne medalje na Međunarodnoj olimpijadi iz mikroelektronike, prvi je koji je posle više godina uspeo da sa pobjedničkog trona skinie nemačke studente.

"Samo smo odmerili snage i eto desilo se prvo mesto. I profesor mi je rekao da se ne nadam da ću osvojiti prvo mesto, ali da mogu da osvojim neko mesto zato što su uglavnom stariji studenti master i doktorskih studija", kaže Miloš.

Prosek ocena mu je 9,90. A na takmičenju je pokazao najbolje znanje iz oblasti na kojima je na fakultetu ocenjen devetkama.

"To su 30 teorijskih zadataka, rešavali smo probleme koje dobijamo na ispitnim zadacima, samo malo komplikovanije, malo drugačije for-

mulisane, iz raznih oblasti", objašnjava Miloš.

Još razmišlja gde će da nastavi master studije.

"Prijave su sad u toku, tako da treba da se prijavim za master studije. Želim malo da se osamostalim pošto 22 godine živim sa roditeljima tako da bih iskusio samostalan život, pa onda ćemo videti. Praksu sam imao ove go-

dine na Djuk univerzitetu i to je trajalo tri meseca i dobio sam ponudu za doktorske studije ali trenutno nisam prihvatio", kaže Miloš.

"Ovo je još jedan kamenčić u mozaiku nagrada koji naši studenti dobijaju i koji potvrđuju visok kvalitet, a to je nešto čime se mi najviše ponosimo", objašnjava dekan Elektrotehničkog fakulteta UB Milo Tomašević.

A Miloš kaže da se više neće takmičiti kako bi mlađim kolegama pružio šansu da upoznaju Jermeniju, kolege iz drugih zemalja i steknu takmičarsko iskustvo.

RTS, 20.10.2019.

HUMANI POHOD BICIKLOM NA SEVERNI POL

Kragujevčanin Ljubiša Šljivić prvi je Srbin koji je biciklom osvojio Severni pol. Osvajanje krajnjeg severa Evrope, Nordkapa, imalo je za cilj prikupljanje sredstava za kupovinu slušnog aparata za dečaka iz Beograda.

Posle tri meseca i pređenih 5.876 kilometara – ponovo u majčnom zagrljaju.

Ostvario je svoj san i podigao zastavu Srbije na najsevernijoj tački Evrope. Na putu kroz 12 zemalja, ona mu je bila i oslonac i podrška.

“I kad mu je bilo lepo nisam mogla da se radujem, zato što sam se uvek bojala šta može da bude za sat vremena, dan ili dva”, priča Marija Ševo.

A, bilo je i plus 40 i minus deset, proklizavanja, padova, mećave i leda.

U humanom poduhvatu, sretao je i dobre ljude, nudili su smeštaj i pomoć.

“Skupljali smo novac za malog Mihaila. Potrebna mu je kupovina Kohlearnog implanta. Koliko sam video, skupljena je prilično velika svota novca. Nastavljamo dalje”, ističe Ljubiša.

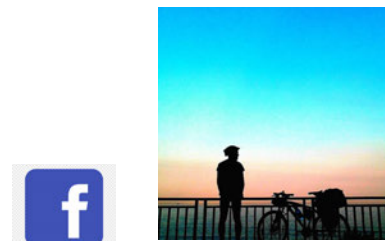
Da bi petogodišnji dečak iz Beograda mogao da čuje, potrebno je još

oko 1.500 evra. Ljubiša veruje da će i drugi pomoći.

Dilomirani ekonomista, poeta, sportista, dete iz “Oluje”, nadahnjuje svojim delima. Ljubišini sugrađani kažu da je u najranijem detinjstvu naučio šta znači biti human.

Vozio je do Barselone, pa do Lisabona, a sada je osvojio i Nordkap.

Na biciklu je prešao oko 14.000 kilometra kako bi pomagao bolesnoj deci. I već razmišlja o novom putovanju. Mališani mu daju vetar u leđa.

Ljubiša Šljivić - Dnevnik jednog bicikliste

@dnevnikjednogbicikliste

“Nezavisne novine”, 21.08.2019.

TANJA STUPAR TRIFUNOVIĆ DOBITNIK NAGRADE “RISTO RATKOVIĆ”

Tanja Stupar Trifunović iz Banjaluke dobitnica je ovogodišnje nagrade “Risto Ratković” za knjigu poezije “Razmnožavanje domaćih

životinja”, jednoglasno je odlučio žiri.

Za nagradu je konkurisalo 50 au-

tora iz Crne Gore, Srbije, BiH i Hrvatske...

Trifunovićeva kaže da joj je ova nagrada posebno draga jer ju je dobila za poeziju, ističući da je svako priznanje za rad neka vrsta ohrabrenja...

“Blic, 30.01.2020.

NAGRADA “ZLATNI SUNCOKRET” TANJI STUPAR TRIFUNOVIĆ

Nagrada “Zlatni suncokret” za najbolju knjigu na srpskom jeziku u 2019. godini pripala je Tanja Stupar Trifunović za roman “Otkako sam kupila labuda” u izdanju Arhipelaga iz Beograda, saopštili su danas organizatori.

Na sastanku održanom 29. januara žiri Nagrade “Zlatni suncokret” u sastavu Dragan Jovanović Danilov, Dragan Babić i Vladimir Gvozden (predsednik) razmatrao je naslove iz najužeg izbora, koji su činili romani “Po šumama i gorama Milenka Bod-

irogića” u izdanju novosadskog “Orfelina”, Otkako sam kupila labuda” Tanje Stupar Trifunović u izdanju beogradskog Arhipelaga i “Grozota ili...” Slobodana Tišme u izdanju beogradske Čarobne knjige.

Prema mišljenju žirija, roman Tanje Stupar Trifunović osvaja izuzetnim stilom u kojem se mešaju ispovest, tok svesti i forma pisma, pričajući priču o ljubavi, bolu i potrazi za istinom, čime potvrđuje moć književnosti da sve kaže, i da to kaže tako da izmisli svoj jezik i svoje čitaoce.

Banija Online, 24.06.2020,

“KAD KAŽEM ZAVIČAJ” – INTERNET OKUPLJANJE I SJEĆANJE NA ŽRTVE “OLUJE”

Kad' kažem “Zavičaj”.....
ja mislim na zelene orase po-
padale u rosnu travu mog'
Milakovca. A vi?

TORONTO - Svakog avgusta, pa tako i ovih dana još češće nego inače, misli lete u Zavičaj. Navršava se 25 godina kako smo u nepreglednoj rijeci suza, straha, neizvjesnosti, tuge i brige krenuli putem bez povratka. Tako je barem za većinu nas koji smo ipak negdje stigli. Tako je za mnoge koji ostaviše i život u toj koloni.

Ovih dana, jedna Banijka i jedan Kordunaš osnovali su Facebook stranicu “Kad kažem Zavičaj” sa ciljem da tu ljudi podijele svoje uspomene i sjećanja iz zavičaja. Riječ je o Lidiji Borojević i Saši Rajšiću koje je “Oluja” odnijela do dalekog Toronta ali koji su mislima i dalje na rodnoj Baniji i Kordunu.

“Razgovarajući sa prijateljicom prije možda nekih 5 godina, razmišljale smo kako bi bilo da već dobro poznate slike Kolone budu objavljene na naslovnoj strani nekog od svjetskih magazina na 25. godišnjicu. Nad našom sudbinom se rijetko ko na velika zvona zgražao i tugovao, pa smo i mi već bile pomirene da je tako nešto samo pusta želja. Istini za volju, mi od tog našeg razgovora nismo ništa niti učinile.” – priča za “Banija Online” Lidija Borojević i nastavlja:

“I tako, ponovo misleći ovih dana o nečinjenju, poželjela sam da nešto uradim u slavu i pomen svih onih iz Zavičaja kojih više nema, a i zarad svih nas koji se rasusmo po cijelom svijetu, pa zatim i ponajviše, zbog djece kojoj moramo ispričati sve priče koje jednom bješe ali više nisu. Jer, “djeca su naša budućnost” i kad nestane nas, nestaje i tih priča, sjećanja, tog govora i niko me više

neće zvati “diko”.

Zato pričajmo našoj djeci o Zadužbini Miće Jelić Grnović, o sjećanjima i dogodovštinama koje je zapisao Željko Kresojević, o pričama Ilije Šaule, Veljka Ostojića, o najljepšem banijskom vezu koji riječima veze Tatjana Sikima; recimo im o knjigama našeg Miloša Kordića (“Bilo jednom na Baniji”), jer sve prolazi, a riječi koje se zabilježe, slike koje u album Zavičaja postavimo tako će jedino ostati da žive. 25 godina sanjamo Dalmaciju, Liku, Kordun, Baniju, a jos i duže Zapadnu i Istočnu Slavoniju. Ovih će dana biti puno suza, a ja vas pozivam da baš zato podijelimo sve lijepo što smo u Zavičaju doživjeli, bilo da je kroz pjesmu, priču, fotografiju jer to je najmanje što možemo uraditi da nam sjećanja potpuno ne izbljede” – emotivno priča Lidija.

Odavanje pošte svim žrtvama

S obzirom na pandemiju virusa COVID-19 koji je zadesio čitavu planetu, jasno je da ove godine neće biti moguće održavanje pomena žrtvama “Oluje” kako je bilo prethodnih godina. Javna okupljanja sa većim brojem ljudi su zabranjena u većini zemalja. Imajući to u vidu, Lidija i Saša su došli na ideju da organizuju online okupljanje preko internet aplikacije Zoom.

“Ovo internet okupljanje ima za cilj obilježavanje 25 godina od vojno-policijske operacije Oluja i sjećanje na stradale i prognane u tom događaju, kao i tokom ratnih dešavanja na teritoriji Republike Hrvatske i Republike Srpske Krajine. Ovo je prilika da se sretnemo i upoznamo, da podijelimo priče, sjećanja i fotografije i da tako odamo počast stradalima. Okupljanje je i prilika da se sjetimo zavičaja, onih koji su iz njega protjerani i onih koji

su u njemu ostali.” – kaže nam Lidija.

Datum i vrijeme događaja:

2. avgust 2020.

12-14h (Los Angeles, Vankuver)

15-17h (Njujork, Toronto)

20-22h (London)

21-23h (Berlin, Beograd)

3. avgust 2020.

5-7h (Sidnej)

7-9h (Okland)

Svako je slobodan da učestvuje u mjeri u koja joj/mu odgovara. Mole se učesnici da poštuju pravo na privatnost drugih učesnika. Svaka vrsta komunikacije koja omalovažava osobu ili grupu ljudi na osnovu rase, boje kože, etničke i nacionalne pripadnosti, pola, seksualne orijentacije, religije i drugih karakteristika je neprihvatljiva i može rezultirati isključenjem iz grupe.

Okupljanje će se održati preko Zoom web stranice i aplikacije za računare, aplikacije za Android i iOS uređaje.

Adresa za priključenje na okupljanje je: <https://zoom.us/j/99378164412>

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ

АВГУСТ 2019. - СРБИЈА

РТС, 04.08.2019.

У МАНАСТИРУ КРУШЕДОЛ СЕЋАЊЕ НА СТРАДАЛЕ И ПРОГНАНЕ У АКЦИЈИ “ОЛУЈА”

Државна манифестација посвећена сећању на све страдале и прогнане Србе поводом 24. годишњице “Олује” одржана је у Крушедолу на платоу испред манастира, на Фрушкој Гори. Присутствовали су председник Александар Вучић, премијерка Ана Брнабић, прогнани Срби и бројни грађани.

Манифестација под називом “Олуја је погром” почела је минутом ћутања за све страдале.

Присутнима се обратио председник Србије Александар Вучић који је поручио да је обавеза српског народа да нам се више никад не догоди неслога.

Најавио је да ће идуће године сећање на страдале и прогнане у “Олуји” бити одржано у Београду, на Тргу Републике.

Окупљенима је приказан кратак документарца о протеривању Срба, а затим се у име избеглих обратио Милица Јурић, која је у време “Олује” имала девет година.

“Нема села, куће, Крајине. Све је нестало у једној ноћи. Деда ми је рекао да никада није сањао Србију већ увек Лику”, рекла је Јурићева.

Она се потом захвалила Србији у којој је, каже, њена породица нашла слободу.

Српски члан председништва БиХ Милорад Додик рекао је да су прошле 24 године од када је донесена одлука Хрватске да се очисти Крајина од Срба.

“А тек смо пети пут овде како би доказали да нећемо заборавити “Олују” а то треба да захвалимо

Александру Вучићу који нам је пружио да о томе говоримо и да не заборавимо”, рекао је Додик.

Додик је подсетио да је прошли век био век српског страдања.

“То је век који ће нам остати запамћен по онима којима смо дали слободу а који су нам вратили тако што су нас побили, протерали и одузели нам имовину”, рекао је Додик.

Српски члан председништва БиХ поручио је да српски народ не жели више поделе на избеглице и оне који су дошли.

“Ми смо део јединственог народа, довољно су нас делили други. Слобода нашег народа искључиво зависи од тога да ли имамо државу. Где немамо државу, осуђени смо на страдање”, поручио је Додик.

Претходно је парастос свим жртвама служио патријарх српски Иринеј.

Манифестацији су присуствовали и председник Александар Вучић, премијерка Ана Брнабић, министри, црквени великодостојници, Срби избегли током “Олује”.

Раније данас је у организацији Удружења расељених парастос жртвама “Олује” служен у Цркви Светог Марка у Београду.

У Хрватској у Доњем Лапцу је одржан комеморативни скуп у организацији Српског националног већа и уз учешће Иницијативе младих за људска права. Парастос је служен и у Марковцу код

Книна, као и у другим православним храмовима у Хрватској.

Хрватска војска је 4. августа 1995. године на подручју тадашње Републике Српске Крајине почела операцију „Олуја“, у којој је убијено или нестало око 2.000 Срба, а протерано више од 220.000.

Дан касније, 5. августа, хрватска војска ушла је у готово потпуно напуштен и претходно жестоко гранатиран Книн, у којем је пре „Олује“ живело више од 90 одсто Срба.

Са територије Републике Српске Крајине кренуо је талас избеглица у којем је било више од 200.000 људи.

У наставку акције у БиХ, операцијом „Маестрал“,

хрватске и муслиманске снаге убиле су још 655 и прогнале око 125.000 српских становника из Босне и Херцеговине.

Vestionline, 05.08.2019.

I DALJE SANJAJU POVRATAK: PROGNETICI U HRAMU BLAGE MARIJE U BANSTOLU

У још незавршеном храму Бlage Марије у Банстолу код Сремских Карловца, у присуству више стотина Крајишника из више крајева Србије, али и дијаспоре, владика сремски Василије служио је у недељу парастос свим жртвама „Олује“, а затим је прослављена слава ове цркве која је уједно и слава свих прогнаних Срба из Хрватске.

– Почели смо спонтано да се окупљамо 4. августа пре три године и то је сада постала традиција. У Банстолу и околини нов живот пронашло је око 4.000 прогнаних Крајишника и мada је од погрома прошло 24 године, верујте, код svakог од нас су сећања још увек свежа и болна – причају Дијана и Бојан Чича, кумови цркве и власници ресторана Завицај у коме је све подређено негованју традиције на стари крај.

Крајишка суза

Кажу да су на почетку наивно verovalи да ће се брзо вратити у своје домове, али је стварност ипак била другачија.

– Последњи пут кад сам обишла наше гробље, затекла сам пуст град, с неким туђим народом на улicama. То ми је било најтеже да shvatim – прича Дијана.

Нјен супруг Бојан је од почетка био у организацији градње цркве која је једина у Србији зидана по угледу на руске православне храмове због чега је одмах проглашена за „путинку“.

Директор Веритаса Savo Штрбац објашњава да ће то бити и прва црква посвећена свим мученицима, жртвама „Олује“.

– У договору са владиком на једном зиду ће се наћи имена свих погинулих и несталих у „Олуји“, а за црквену славу је одабрана управо Блага Марија, датум који нам

је окренуо животе naglavačke – прича Штрбац.

Одмах уз цркву је и споменик Крајишка суза, који ће, кад буде био завршен, бити висок седам метара са мермерним белим крстом као оријентиrom.

Из далеке Аустралије, већ трећу годину заредом парастосу у Банстолу присуствује 35-годишња Магдалена Конјевић. Родом из Удбина, ова девојка је са родитељима и братом тог августа отишла на пут без повратка. Од 1998. године живе у Мелбурну.

– Сећам се да је био мрачан дан. Сели смо да вечерамо кад је почео хаос. Мајка је само имала времена да у ташну спакује мало ствари за брата и мене и то је било све. Имала сам само 11 година, али се сећам тог тuroбног пута и како смо пред Београд стигли у autobusu коме нису радиле кочнице.

Нема правде

Парастосу су присуствовали и Радован и Данica Миhajловић. Родом из Паћетине код Вуковара, овај брачни пар већ 50 година живи и ради немачком Гелингену. Признају да су плакали када су те 1995. године видели потресне слике километарских колона прогнаних sunarodnika.

– I dalje me duša boli šta smo kao narod u poslednjem veku sve preživeli. Pa kada u Somaliji dve hiljade ljudi krene u izbeglištvo digne se ceo svet da im pomogne, a patnju Krajišnika kada je proterano 265.000 ljudi niko ni tada, a ni danas ne spominje. Najtragičnije je što se sve to događalo u srcu Evrope. Ne može čovek da ostane ravnodušan na takvu nepravdu – прича Радован.

О tome да ни 24 године од „Олује“, али и бројним некажњеним злочинима током рата у Хрватској нема правде за све убијене и протеране својим примером све-

doći i Jelena Čiča koja je rodom iz gračackog sela Piljani.

Te 1995. godine je proterana sa suprugom Zoranom, svekrom i svekrvom. Svake godine se vraća isključivo zbog grobova.

– Dve godine ranije, 22. januara ubijen mi je otac Đoko na Alanu. Hrvati su postavili zasedu za dva kamiona sa ljudima iz Gračaca i bukvalno ih masakrirali. Mog oca sam pronašla sa rupom u čelu. Za ovaj zločin nikada niko nije odgovarao, a sve manje ga i spominju. Nije i jedina nepravda koja je nas Srbe zadesila u Krajini. Za nama su ostala pusta sela i gradovi i groblja. Ništa više.

Milena Čanković: Iz Švajcarske u susret koloni

Milena Čanković (51), autorka knjige „Divani ličkih spomenika“, najzaslužnija je za podizanje spomenika Krajiška suza, a njemu je namenila i sav prihod od ove knjige koju je prodavala od Evrope do Australije. Priča da je u planu da se preko puta ulice izgradi i Spomen dom Krajine, mesto na kome će se ubuduće obeležavati sve manifestacije.

– I tu zavisimo od ljudi dobre volje, ali moje iskustvo govori da Krajišnici, ma gde da su, hoće da pomognu, znaju da se ono što im se dogodilo nikada ne sme zaboraviti.

Ovog januara Milena se za stalno vratila u Srbiju pošto je u Švajcarskoj provela 40 godina.

– Kada se desila „Oluja“ stariji sin Nemanja je imao četiri godine, a mlađi Benjamin je još bio u stomaku, tada sam bila u šestom mesecu trudnoće. Međutim, čim sam videla snimke te nepregledne kolone ljudi natrpala sam hranu u kombi i sa decom im iz Švajcarske krenula u susret. Kod Apatina i Bačkog Gračaca sam stala i počela da delim pomoć. Plakala sam sa tim ljudima, jer sam i ja rodom iz tih krajeva, iz Udbina – priča ova žena.

Objašnjava da je od „Oluje“ prošlo 24 godine, ali da najviše boli što Hrvatska i dalje tog datuma slavi:

– Na taj način se sve žrtve, svi ubijeni civili ponovo ubijaju.

„Idem u inat, da ih nerviram“

Već trideset godina u Lincu, gde mu sada žive i rade i deca, Dijana i Aleksandar. Jovan se odlično seća tog avgusta 1995. godine.

– Majka Vukosava je bila u selu kada je počeo napad, a ja sam se osećao potpuno bespomoćno. Na svaki način sam pokušao da saznam da li je dobro, ali telefoni nisu radili, pa sam tek preko prijatelja iz Švajcarske uspeo da zamolim jednog prijatelja da je pronađe u kilometarskoj koloni. Uspela je da se probije – priča Jovan i ponosno ističe majicu na kojoj piše: „Oluja – zločin koji još traje“.

– Zaista je tako. Evo, pre nekoliko dana u Zapužanci-

ma kod Benkovca su ponovo osvanuli grafiti da „Oluja“ još nije završena i da Srbima tu nije mesto. Međutim, ja stalno idem u rodni kraj. Idem u inat, da ih nerviram – kaže kroz gorak osmeh.

Sveštenik se vratio iz Amerike

Starešina Hrama Blage Marije je protonamesnik Siniša Hrvačević, mladić koji je izbeglištvo gledao svojim očima od Visokog u Bosni. Mada je u Klivlednu imao svoju parohiju, a zatim se i oženio i dobio decu, on se pre nekoliko godina vratio sa željom da bude uz svoj narod na Banstolu gde je stigao sa sedam godina, a zatim u obližnjim Sremskim Karlovcima završio Bogosloviju.

– Polako završavamo hram, ali imamo sreće što je on sve ove godine živ, a uz ljude dobre volje koji su spremni da pomognu uspećemo i da ga brzo završimo i zatim i oslikamo. Velika je sreća što ćemo baš ovog 31. avgusta da imamo i prvo krštenje i to troje dece porodice Vukas, a već u oktobru i krštenje jednogodišnje Sofije, unuke velike dobrotvorke Milene Čanković – priča protonamesnik Hrvačević.

Tražimo ono što je naše

Pomen i parastos žrtvama „Oluje“ održan je i u Crkvi Svetog Marka u Beogradu.

Predsednik Koordinacije udruženja izbeglih i raseljenih u Srbiji Milan Žunić ističe da se prognanim Srbima i 24 godine pošto su izbegli sistemski onemogućava povratak u Hrvatsku, obnova uništene imovine, pravo na penziju ...

– Ne tražimo mnogo ni od Hrvatske ni od Srbije, od Hrvatske tražimo da nam ne otima ono što je naše – imovinu, penzije i stečena prava, Tražimo i pravo na povratak, na našu imovinu, slobodan život i naknadu za uništenu, opljačkanu i otetu imovinu – rekao je Žunić.

Đ. Barović – Vesti

Blic, Tanjug, 05.08.2020.

U CRKVI SVETOG MARKA POMEN ŽRTVAMA "OLUJE"

Pomen žrtvama hrvatske vojno-policijske akcije "Oluja" održaće se danas u Crkvi svetog Marka u Beogradu, kao i u drugim gradovima Srbije.

Kako se u saopštenju Komesarijata za izbeglice i migracije precizira tokom "Oluje" je iz svojih domova proterano više od 200.000 krajiških Srba, a život je izgubilo, ili se vodi kao nestalo, više od 2.000 ljudi.

"Uprkos tome što je od sukoba prošlo više od dve decenije, pokušaji uspostavljanja klime poverenja u regionu nisu dali rezultata, pa Hrvatska 4. avgust slavi kao dan pobeде, dok Srbi žale za izgubljenim domovima i životima. Povratak Srba u Krajinu je sporadičan, a Hrvatska čini sve da se on nikad i ne desi, neprestano stvarajući tenzije i raspirujući nacionalizam", navodi se u saopštenju.

Iz Komesarijata ocenjuju da tome najbolje svedoče proustaške provokacije tokom obeležavanja Dana ustanaka u Hrvatskoj, kao i provokacije prilikom obeležavanja godišnjice ustaških zločina u Glini.

Komesarijat izražava zabrinutost "što se i ove godine uoči obeležavanja "Oluje" u Hrvatskoj vodi antisrpska propaganda, veliča ustaštvo i tako stvara atmosfera koja vraća region u devedesete".

Navode i da u Hrvatskoj i dalje nije obnovljena uništena imovina, nije vraćeno oduzeto poljoprivredno zemljište srpskim vlasnicima, nije sproveden ni Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, nisu isplaćene penzije, dinarska i devizna štednja, a to su sve, saopštava se, pitanja od ključnog značaja za srpske izbeglice.

Komesarijat za izbeglice i migracije Srbije izrazio je zahvalnost međunarodnim organizacijama, bilateralnim donatorima i Delegaciji EU u Srbiji na ulozenim sredstvima koja su doprinela poboljšanju života izbeglica i zatvaranje kolektivnih centara.

"Ipak se ne smeju zaboraviti nerešena otvorena pitanja koja otežavaju postizanje trajnih rešenja za izbegličku populaciju", ističe se.

"Srbija je spremna na saradnju i nastaviće da ispunjava sve svoje obaveze", navedeno je u saopštenju.

Od početka ratova na prostorima SFRJ 1991. godine, u Srbiji je utočište potražilo 610.000 Srba iz Hrvatske i BiH, od kojih danas status izbeglice iz Hrvatske ima još oko 19.000.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ АВГУСТ 2019. - РЕПУБЛИКА СРПСКА

RTRS, Srna, 04.08.2019.

EPISKOP SERGIJE: SJEĆANJE KOJE OPOMINJE NA IZGUBLJENI ZAVIČAJ U KRAJINI

Njegovo preosveštenstvo episkop bihačko-petrovački i rmanjski Sergije rekao je povodom 24 godine od hrvatske oružane akcije "Oluja" da će sjećanje na izbegličke kolone od Ravnih Kotara pa sve do Sanskog Mosta do vijeka opominjati srpski narod na izgubljeni zavičaj u Krajini.

Vladika Sergije je ocijenio da je danas teško biti Srbin i sa bolom se sjećati onih dana od prije 24 godine, kada

je započeo pogrom nad srpskim narodom.

- Još je teže gledati kako se žrtve proglašavaju krivcima, a krivci, bez suda i osude, proslavljaju svoj krvavi pir – istakao je vladika Sergije.

On je napomenuo da su sljedbenici Novog svjetskog poretka iza sebe ostavili spaljena ognjišta, oskrnavljene hramove i grobove, pustoš i zgarišta.

- Izbegličke kolone, čije slike još žive u našem

pamćenju, do vijeka će nas opominjati na naše izgubljene zavičaje, od Ravnih Kotara, preko Knina i Graхова, od Graхова i Glamoča, pa sve do Drvara, Petrovca, Ključa i Sanskog Mosta – rekao je vladika.

On je podsjetio da su neki drugi ljudi željeli da svojim zlim djelima pišu jednu istoriju, da Srbe iskorijene iz njihove prapostojbine.

- Dušmani su okrvavili ruke ispisujući sopstvenim zlom najsramnije stranice sopstvene istorije. Da bi ostavili trag o sebi, ispisivali su našom krvlju testament svojim nasljednicima u zločinu, zavještavajući im naša

ognjišta, naše svetinje, ali i našu prošlost – istakao je vladika Sergije.

Vladika Sergije kaže da vjera u Hrista kroz vjekove okuplja Srbe, kojih je ostalo da svjedoče o minulom bolu, ali i o budućem vaskrsenju za koje vjeruje da će uskoro doći.

- Milost Božija vaskrsnuće našu Krajinu iz grobova njenih mučenika. Ustaće ponovo ona davno zaspala snaga koju su nam preci ostavili, a trag našeg postojanja zasijaće jače no ikad, da obasja sve naše životne puteve, ali i stranputice onih koji su nas gonili – rekao je vladika Sergije.

RTS, Tanjug, 05.08.2019.

BANJALUKA, SLUŽEN PARASTOS SRBIMA ŽRTVAMA “OLUJE”

U Hramu Hrista Spasitelja u Banjaluci služen je parastos za Srbe ubijene u akciji hrvatske vojske i policije “Oluja” 1995. godine.

Direktor Dokumentaciono-informacionog centra “Veritas”, koji je i organizovao pomen, Savo Štrbac rekao je da se 24 godine od progona Srba iz Republike Srpske Krajine ništa bitno nije promenilo jer je u Hrvatskoj sve manje Srba i na snazi je njihov tihi egzodus, prenose Nezavisne.

“Svakodnevno ljudi odlaze iz Krajine, niko ne beži od dobra, beži se od zla. Na popisu stanovništva za dve godine u Hrvatskoj će, verovatno, biti premašena željena projekcija Franje Tuđmana sa početka devedesetih godina prošlog vijeka da će za sva vremena biti rešeno

srpsko pitanje u Hrvatskoj kada ih bude manje od tri odsto”, rekao je Štrbac.

Rekao je da Hrvatska na sve moguće načine nastoji da prikaže da su zločini u “Oluji” bili pojedinačni ekscesi i da to nije planirala hrvatska država.

On je podsetio da su do sada za ratne zločine u “Oluji” osuđena dvojica pripadnika Hrvatske vojske, i to Božo Bačelić, etnički Albanac kojem je pravo ime Redžep Džindžić i etnički Srbin Rajko Kričković.

“Hrvatska kada želi nekog da osudi bira etničke Albance i Srbe, kao što su Bačelić i Kričković”, rekao je Štrbac i dodao da se “to radi pod izgovorom da zločine nisu činili Hrvati jer im vera zabranjuje da ubijaju i pale”...

PTPC, СРНА, 05.08.2019.

НЕ ЗАБОРАВИТИ СТРАДАЛЕ И ПРОГНАНЕ У АКЦИЈИ “ОЛУЈА”

Поменима и парастосима Крајишници чувају сјећање на 1.869 убијених Срба у хрватској оружаној акцији “Олуја” и послије ње, али и на жртве из свих ранијих погрома и прогона, речено је данас у Бањалуци на трибини и промоцији “Веритасовог” билтена “Дани туге и сјећања”.

Уредник билтена Радомир Кушет рекао је да су од августа прошле године до сада ексхумирана 24 посмртна остатка српских жртава – девет из Лике и 15 са Кордуна.

- Од 1.869 убијених Срба, међу несталима се води још 745 лица. Нажалост, у односу Хрватске према Србима у протеклој години скоро да и нема промјена, јер тихи егзодус нашег народа са вјековних огњишта и даље траје – рекао је Кушет.

Мирјана Богдановић, избјеглица из Топуског, каже да жртве не смију бити заборављене, али ни они који су напустили вјековна огњишта.

- Ратних година поново смо се бојали јасеновачког

ножа. Нажалост, са вјековних огњишта смо протјерани, наше жртве су огромне, а сваке године ране још дубље – рекла је Богдановићева и подсјетила да за монструозне злочине над српским народом у Хрватској нико није одговарао.

Она је изразила жаљење што политички представници Републике Српске данас у Бањалуци

нису присуствовали помену Србима убијеним у акцији “Олуја”, извршеној прије 24 године на Републику Српску Крајину.

Након трибине, положени су вијенци код споменика који је посвећен страдалим у хрватској оружаној акцији “Олуја”.

Radio Novi Grad, 06.08.2019.

ОБИЛЈЕЖЕНО 24 GODINE OD STRADANJA SRBA U AKCIJI OLUJA

Parastosom u Hramu Svetih apostola Petra i Pavla u Novom Gradu je počelo obilježavanje godišnjica stradanja Srba iz Republike Srpske Krajine u akciji Hrvatske vojske “Oluja” u avgustu 1995. godine kada je protjerano oko 250.000 Srba iz Hrvatske i pobijeno oko 2.000.

Nakon parastosa, prema “mostu spasa” na rijeci Uni su prislužene svijeće, a sa mosta je u vodu spušten vijenac.

U avgustu 1995. godine ovaj “most spasa” prešlo je 100.000 izbjeglica iz Republike Srpske Krajine, uglavnom sa područja Banije, Korduna i Like.

U Svodni kod Novog Grada, gdje je hrvatska avijacija gađala izbjegličku kolonu, služen je pomen i položeno

cvijeće kod spomen-krsta .

Spomen-krst je 2012. godine podigao “Veritas” za šest civila stradalih u izbjegličkoj koloni koju je gađala hrvatska vojska.

PTPC, 07.08.2019.

ПЕТРОВАЦ: ОБИЛЈЕЖЕНЕ 24 ГОДИНЕ ОД СТРАДАЊА СРБА У АКЦИЈИ “ОЛУЈА”

Служењем парастоса и полагањем вијенаца на Спомен-крсту у мјесту Бравско – Јањила, обиљежене су 24 године од једног од највећих злочина над српским цивилима током акције хрватске војске и полиције “Олује”.

Тада су хрватски “мигови м-21” бомбардовали колону српских изbjеглица на Петровачкој цести. Том приликом страдало је десет цивила.

Километарску колону српских изbjеглица, углавном жена, дјеце и стараца, који су у страху од хрватске војске напустили домове у Сјеверној Далмацији и Лици, код мјеста Бравско примијетили су, а затим бомбардовали хрватски “мигови”. За само два минута, убијено је десет цивила, међу којима четворо дјеце старе од шест до 13 година.

Слике су и данас живе у очима Николе Ковачевића из Срба, коме је тог дана страдала мајка.

- У приколици је сједила. Povezaо сам њу и непокретну стрину. Њу је погодило, а стрину није – присјетио се Ковачевић.

Драган Грубиша из Босанског Петровца тог дана је возио ватрогасно возило.

- Пошто није било санитарских возила довољно, ја сам возио ватрогасну цистерну. Онда смо са цистерном пребацивали рањене и повријеђене за Босански Петровац. Био је то ужас – рекао је Грубиша.

Злочин на Петровачкој цести симбол је српског страдања у Олуји. Остаће упамћено да је на једном мјесту убијено четворо дјеце, поручено је са скупа.

Начелник општине Доњи Лапац Илија Обрадовић истакао је да ово мјесто буди тешку успомену и буди емоције које човјека тјерају на сузе.

- Петровачка цеста још једном свједочи о прогону и патњи српског народа током вијекова. Тешко је данас стајати на Петровачкој цести која сведочи о тешким злочинима који су се десили у протеклом рату – нагласио је Дејан Прошић начелник општине Босански Петровац.

Одговорни за злочин на Петровачкој цести, до данас, нису процесуирани. Тужилаштво БиХ за ратне злочине већ годинама води истрагу о злочину на Петровачкој цести. Упркос увјерењима из ове институције, да ће против одговорних бити подигнуте оптужнице, до тога још увијек није дошло.

- Наши повјерљиви извори из Тужилаштва за ратне злочине из Сарајева су рекли да је проблем у томе што им Хрватска не одговара на њихов захтјев, а захтјев се односи на то да им пошаљу имена пилота који су управљали тим мигом – истакао је Саво Штрбац директор Веритас-а.

Из Веритаса су поручили и да ће, уколико буде потребно, правду у овом случају тражити и на Европском суду за људска права у Стразбуру.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ

АВГУСТ 2019. - ХРВАТСКА

РТС, 04.08.2019.

СЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ “ОЛУЈЕ” – КОМЕМОРАЦИЈА У ДОЊЕМ ЛАПЦУ, ПАРАСТОСИ У ЦРКВАМА

У организацији Српског националног већа, уз учешће Инцијативе младих за људска права, у Доњем Лапцу у Хрватској одржан је комеморативни скуп у спомен на убијене и нестале током акције “Олуја”. Парастос страдалима служен јутрос и у селу Марковцу у околини Книна, као и у другим црквама.

Испред споменика цивилним жртвама страдалим у Доњем Лапцу окупљенима се обратио начелник општине Илија Обрадовић затраживши минут ћутања за жртве. Казао је да хрватско друштво не сме дозволити да га жртве деле.

“Уместо тих разних подела ја бих позвао све оне који то користе у дневно-политичке сврхе, да ту енергију подела преусмеримо у енергију прогреса и да видимо како можемо ове наше повратничке, руралне средине вратити и покренути. Сваким даном нас је овде све мање, наша села изумиру”, рекао је Обрадовић.

Никола Пухарић, програмски директор Инцијативе младих за људска права, рекао је да не говори само у своје име и у име Иницијативе, већ и у име свих оних који су потписали “петицију за исприку жртвама Олује и њиховима обитељима”.

Истакао је да је потребна велика сарадња по питању остварења правде и права. Поручује и да је важно процесуирати злочине који су се десили.

“наследилис мо друштво подела а циљ нам мора бити изградња одговорног друштва”, навео је Пухарић.

Председник СНВ-а Борис Милошевић рекао је да у државном службеном наративу нема места за српске жртве Олује.

“Ја не поседујем истину о Олуји, али знам да држава тада није спречила пљачку већ је покривала грабеж. Нема тадашњег начелника, градоначелника или жупана који није потписао неки папир којим је покрио одношење свега што се могло натоварити и однети”, навео је Милошевић.

ПАРАСТОС У МАРКОВЦУ

Парастос страдалима је служен јутрос у селу Марковцу у околини Книна. У Цркви Свети Илија окупило се на десетине Срба повратника у те

крајеве, а многи од њих дошли су из Србије, али и иностранства.

О тренуцима када су морали да беже пред налетом хрватске војске, сведоче неки од мештана.

“Једно вече кад сам дошао у кућу имао сам шта видети, сва светла су била упаљена, ко је год имао тракторе, све је био спремно за кренути, а топови су тукли цели дан у околину Книна. Понекад је велики страх ушао у мене”, прича Ђорђе Грубник, повратник у село Марковци.

Избеглица из Марковца Ђуро Лекић каже да је осећај био неописив.

“Није било пријатно, нормално. Нити знаш где идеш ни куда идеш, с којим циљем идемо. То је оно било”, додаје Ђуро.

“Ја се данас тужно осећам кад дођем овде, зато што ми је увек присутно пет или шест људи који се нису нашли. Тих дана сам јако тужна ради њих. Тужна сам ја и ради неких мојих пријатеља католика који су погинули, ја имам доста, мислим живела сам, ишла сам у школу, живела сам у том неком окружењу где су били и једни и други”, прича Данка Рапо из Книна.

Парастоси су служени и у другим православним црквама у Хрватској

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ... (АВГУСТ 2019.-ЈУЛ 2020.)

СИСАК - ЦАПРАШКА СЕЛА

RTRS, SRNA, 18.08.2019.

У БЕОГРАДУ ОБИЛЈЕЖЕНО 28 GODINA OD STRADANJA CAPRAŠKIH SRBA

У Цркви Светог Јоакима и Ане у београдском насељу Калуђерца данас је служен парастос поводом 28 година од страдања 20 српских цивила из капрашких села на Банији, код Сиска, које су муџки и на превару на кућним праговима убиле припадници хрватске војне формације “Зенге”, преобућени у униформе ЈНА.

Страдање капрашких Срба један је од највећих злочина над Србима са подручја Сиска, и то прије почетка ратних дешавања, за који нико није одговарао.

Parastosu, који је организовало Удружење “Завиџај” из Београда, присуствовали су ђланови породица страдалих, представници многих удружења и представници институција Србије.

Poslije parastosa su u spomen-parku položeni vijenci na spomen-ploču koju je prije dvije godine podiglo Удружење “Завиџај” са Координацијом удружења избјеглих и расељених у Србији и Удружење борца Крајине у Србији.

Predsjednik ovog удружења Nenad Abramović rekao je Srni da su zločin u capraškim selima 22. avgusta 1991. godine počinili pripadnici hrvatske vojske preobučeni u uniforme JNA, koji su muџки ubili 20 civila, a nekoliko desetina ranili.

On kaže da je ovaj zločin bio dosta medijski zaboravljen, ali da je Удружење “Завиџај” прије седам година krenulo da organizuje parastos, kao i da je u parku pored hrama

postavilo spomen-ploču.

Abramović je istakao da je važno njegovati kulturu sjećanja.

- Bitna je kultura sjećanja koju moramo prenositi mlađim generacijama da znaju šta se desilo. Upravo zato što mi nismo znali šta se desilo, dešavali su nam se razni zločini kroz istoriju. Što više ljudi treba obavještavati i omladinu uključivati u sve ovo – dodao je Abramović.

Zločin nad capraškim srpskim civilima izvršen je 22. avgusta 1991. godine i jedan je od najvećih zлочина na području Siska, a predstavljen je kao zločin nad hrvatskim življem.

Toga dana su hrvatski vojnici, prolazeći kroz sela Čakale, Brđani, Trnjani, Staro Selo, Blinska Greda, Bestрма, Blinski Kut, Kinjačka, Brđanska Kosa, ubijali nasumice

koga god su vidjeli ili im je izašao u susret, misleći da su pripadnici JNA.

Poslije ovog događaja Srbi iz capraških srpskih sela više nisu odlazili na posao u Sisak već su organizovali odbranу svojih sela i kuća. Ubrzo su formirali i opштину koju su nazvali Caprag, koja je bila u sastavu Republike Srpske Krajine.

U јуну 2006. godine породице ubijenih Srba su, preko punomoćnika zagrebačkog advokata Luke Šuška, podnijeli krivičnu priјаву protiv “Zengi”.

Tu tužbu je u decembru 2006. godine odbacilo Županijsko државно tužilaštvo u Sisku.

Образложење је било да је “подручје на којем је дошло до штетног događaja било zahvaćeno raznim oblicima ratnog djelovanja, da je bilo pucnjave, da je u selima bila organizovana seoska straža, da su ta sela već bila privremeno okupirana i nalazila se u SAO Krajini”.

ВАРИВОДЕ И ГОШИЋ

Srbi.hr, 28.09.2019.

ВАРИВОДЕ И ГОШИЋ –
СЕЋАЊЕ НА НЕКАЖЊЕНИ ЗЛОЧИН

У далматинској Буковици, у организацији Српског народног већа и Општине Кистање, одржана је комеморација за невинно пострадале Србе из села Вариводе и Гошић, који су убијени готово два месеца након завршетка акције „Олуја“.

Парастос невиним жртвама служио је епископ далматински Никодим, којем су саслуживали свештеници Далматинске епархије. Након што је одслужен парастос и прислужене свеће на скромном спомен-обележју у центру Варивода, многобројне делегације положили су венце и цвеће у част и спомен страдалих далматинских Срба.

У име породица жртава, венце су положили Јован и Милица Берић, Марица Шеатовић у име Удружења породица убијених и несталих „Против заборава“, државни секретар Министарства културе, у својству изасланика Председника Владе Републике Хрватске Ивица Пољичак, амбасадорка Републике Србије у Загребу Мира Миколић, Борис Милошевић и Милорад Пуповац у име Српског народног већа, градоначелник Книна Марко Јелић, Ања Шимпрага у име Шибенско-книнске жупаније, делегације антифашистичких бораца и антифашиста, а у име „Документе – центра за суочавање с прошлошћу“ и Грађанског одбора за људска права Еуген Јаковчић и Зоран Пусић.

Председник Српског народног већа и саборски заступник Борис Милошевић истакао је важност сећања на пострадале Србе из Варивода и Гошића и захвалио свима који су данас дошли да одрже сећање на девет мучки убијених мештана на прагу свога

дома.

– Прошло је тачно 24 године. Тог дана прошло је више од педесет дана од војне акције `Олуја`. Тих педесет дана њих девет је трпело, тих педесет дана њих девет је преживљавало, тих педесет дана њих девет је проживљавало своје страхове, јер није било дана, а да неко није ушао у село.

Како је рекао Милан Покрајац, преживели, сваки дан се у селу пуцало, сваки дан су нас малтретирали. Они сами нису имали телефон, нису имали радио, они нису имали телевизију. Они су само знали шта се њима догађа. Они су знали оно што су чули, што се вани догађа, што су осећали. У медијима је тих дана писало како је у Книну престала пљачка, али пљачка није стала што је ред заведен, стала је зато што више није било ништа за украсти.

Ако је тада тако било у Книну, како је било у Вариводама? Они сами су ставили беле крпе на прагове својих домова и надали се да их неће нико дирати. Ставили су беле крпе, да би се предали, иако нису имали отруја да га предају. Али, то их није спасило. Држава их није спасила. Држава је окренула главу и пала на испиту. Јер, људски животи на овом подручју су одузимани, људи су убијани: У Вариводама, у Гошићу, њих седам, у Уздољу, њих шест, Мокром Пољу, њих пет, у Груборима седам – рекао је Борис Милошевић.

– Говорим само о оним најпознатијим, а од ових познатијих само овај у Вариводама је добио медијску пажњу, добио је пажњу јавности, добио је фокус власти. Онај у Гошићу је прећутан, за

онај у Уздољу нису ни знали да се догодио, као и у Мокром Пољу. У Груборима, то је посебна прича, шест стараца је заклано или убијено непосредно хицима из ватреног оружја. Дакле, догодио се ратни злочин, а нико га није пријављивао ни истраживао. У јавности је било да су страдали у окршају са четницима – додао је Милошевић.

Градоначелник Книна Марко Јелић је рекао како су у Вариводама страдали невини људи, којима треба дати пијетет, и тиме поручити онима „који можда имају неке идеје за будућност, које ће довести до таквих догађања“ да се то не толерише и да ми као друштво то не прихватамо, такве начине деловања и понашања. Додао је да то није „цивилизацијска тековина на коју смо ослоњени и усмерени“.

Јелић је још истакао како ни сам није задовољан због чињенице да за злочине почињене у Вариводама и Гошићу нико није осуђен.

– Сваки злочин има име и презиме. Као што жртва има име и презиме, тако има и починитељ. Мислим да хрватска тела заштите правног поретка требају деловати јер је прошло пуно времена због којег нестају сведоци и починитељи. Можда сада након толико година више није кључно ни кажњавање него је кључно да се зна ко је то направио и да напokon породице жртава нађу смирење у свему томе – нагласио је Јелић.

Милица Берић, чији је супруг убијен на кућном прагу, данас сама живи у Вариводама, свакодневно прелазећи преко места злочина на којем, ни више од две деценије, нису нестали трагови крви.

– Шта има да кажем, све је већ толико пута речено ових

година. Мог супруга више нема, а убијен је зато што је одлучио да остане у својој кући верујући да му нико ништа неће, као што ни он никоме ништа није урадио. Убијен је на улазу, на степеништу на којем се и данас виде трагови крви која се није могла опрати. Мени је данас тешко, али верујем да је још теже ономе ко је то урадио јер сам сигурна да не може мирно спавати, да му савест не да мира. Бог нека суди таквима јер најправеднији ће тај суд бити најправеднији – каже Милица.

Након комеморације у Вариводама, пријатељи, сродници и поштоваоци жртава, отишли су у суседно село Гошић, где је епископ далматински Никодим служио помен, након чега се присутнима обратио саборски заступник и председник СДСС-а Милорад Пуповац.

– Рат је почео међу Хрватима и Србима, и осталим народима на просторима бивше Југославије, тако што се ископало мртве, и почело на њиховом страдању, претежно из Другог светског рата, градити ратну атмосферу и формирати ратне политике. Три деценије су прошле од тог времена и видимо, ми у Хрватској, а верујем да виде и остали у другим деловима бивше Југославије, да такве политике

још нису престале. И даље се, уз помоћ мртвих, свађају живе. И даље се, уз помоћ, мртвих креирају политике које нису баш најчасније, нити најбоље за људе који живе у овој и нама суседним земљама. Овде, под овим костелићем, уз ово спомен-обележје, ми желимо рећи, без обзира на то да ли шаљемо Божију или људску поруку: ове жртве су за нас жртве које требају бити повод за одашиљање поруке мира, те најдубље потребе да у овој земљи завлада коначно осећај мира, атмосфера мира и говор мира – истакао је Пуповац.

Мештани се сећају својих комшија

Убијених српских цивила готово свакодневно се сећају њихове комшије, родитељи и пријатељи. Након стравичних злочина који су се десили у овом делу Далмације, током и након хрватске војне акције „Олуја“, ништа више није исто, кажу мештани.

– Најтеже је свакако њиховим потомцима и њиховим породицама. Ми који са убијенима нисмо били у крвном сродству са тугом их се сећамо, али навикли смо живети са тим. Села остадоше пуста, многи више никада нису дошли, вратило се само старије становништво –

каже Милева Лежајић.

Изражавајући своје поштовање за све жртве у претходном рату и позивајући да сви злочинци, без обзира на њихову националност, буду кажњени, поруку мира, поштовања жртава и потребе да се сви суоче са истином послао је и председник Грађанског одбора за људска права Зоран Пусић.

– Мислим да је етничка припадност појединог човека његова приватна ствар, али на овом месту имам потребу рећи да сам ја Хрват. За разлику од оних који су овај злочин починили, који вероватно у свакој прилици истичу своје хрватство, а заправо су злочинци. Хтео бих рећи да ће Хрватска бити једна пристojна, демократска, слободољубива земља, а то је услов за било какав напредак и услов да људи желе остати у њој, онда када већина и већински народ у њој увиди да је изградња једне пристojне земље могуће само онда када већина брине за права мањина – рекао је Пусић.

Злочини у Вариводама и Гошићу никада неће бити заборављени, јер је то дуг према невино убијенима, али и својеврсна порука да се овакви злочини никада и нигде не понове, речено је у Далматинској Буковици.

МИРЛОВИЋ ПОЉЕ

RTV, Tanjug, 06.09.2019.

ZA UBISTVO SRPSKIH CIVILA U

MIRLOVIĆ POLJU JOŠ NEMA ODGOVORNIH

BEOGRAD – Dokumentaciono-informativni centar Veritas podsetio je danas povodom godišnjice stradanja Srba u Mirlović polju, kada je ubijeno sedam srpskih civila, da za taj zločin do sada niko nije procesuiran ni pred međunarodnim ni pred domaćim sudovima.

Iz Veritasa podsećaju da su tada

stradali bračni parovi Bibić Božo (1907) i Božica (1912) i Bibić Milan (1926) i Vasilija (1926), zatim Šarac Marta (1907), Trzin Petra Ljubica (1937), Trzin Stevana Ljubica (1938), dok je teže ranjena Trzin Ilije Marija (1928).

“U selo Mirlović Polje, u blizini Drniša, koje se nalazilo pod kon-

trolom vlasti RSK, upala je diverzantsko teroristička grupa iz sastava HV-a i izmasakrirala sedam srpskih civila. Selo je bilo mešovito hrvatsko – srpskog nacionalnog sastava, ali je većina stanovništva, upravo zbog blizine fronta, ranije napustila selo, tako da se u vreme ovog događaja u njemu nalazilo nešto srpskih civila, koji su, ohrabreni prisustvom UNPROFORA, koji je godinu i po dana ranije preuzeo ulogu zaštitnih snaga na području RSK, ostali da čuvaju kuće i stoku”, navodi se u saopštenju Veritasa.

Sutradan je u selo došla civilna zaštita RSK u pratnji pripadnika Civilne policije UN-a radi asanacije terena, a istoga dana su, navode, tela pokopana na mesnom groblju bez obdukcije.

“Desetak dana kasnije, po nalogu istražnog sudije Okružnog suda u Kninu, u prisustvu vojnih posmatrača UN-a i vojnog lekara britanskog bataljona u sastavu snaga UN-a, izvršena je ekshumacija a potom i sudsko medicinski pregled tela od strane sudskog veštaka Karan Željka iz Banja Luke, koji je sačinio kompletan veštački nalaz, u koji su imali uvid i predstavnici UNPROFORA”, navodi se u saopštenju.

U Veritasu ističu da iako se taj događaj odigrao pred očima mnogobrojnih pripadnika UNPROFOR-a, do sada, ni pred međunarodnim ni pred domaćim sudovima, niko nije procesuiran za zločin nad Srbima počinjen u Mirlović Polju.

Na osnovu informacija do kojih je došla rodbina ubijenih, dodaju u Centru, u ubistvu meštana iz sela Mirlović polje učestvovali su Marko Skejo iz sela Ružić kod Drniša, koji je i komandovao tom jedinicom, i Kušeta Mirko, oba iz Mirlović polja.

U Veritasu kažu da su u novembru 2011. godine Tužilaštvu za ratne zločine Srbije, na njihov zahtev, dostavili svu raspoloživu doku-

mentaciju za taj zločin, koje je nakon sprovedenog pretrivičnog postupka, predmet ustupilo hrvatskom tužilaštvu, pred kojim se istraga još uvek vodi protiv NN.

“Upravo zbog neefikasnosti istrage pred hrvatskim pravosuđem, porodice ubijenih Mirlovčana, uskoro će, po osnovu člana 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda, pravdu zatražiti pred Evropskim sudom u Strazburu”, najavili su u Veritasu.

Kažu da je u Mirlović polju 1991. godine živelo 188 Srba, dok u septembru 2019. godine u tom selu nema nijednog Srbina.

МЕДАЧКИ ЦЕП

Vesti online, 10.09.2019.

UNPROFORCI ZANEMELI PRED ZLOČINOM

U operaciji hrvatske vojske „Medački džep“ ili „Krvavi septembar“, koja je počela 9. septembra 1993. godine u podvelebitskim selima Divoselo, Čitluk i Počitelj, ubijeno je 88 Srba, a sve kuće su opljačkane, spaljene i minirane do temelja. Ovo područje, poznato i po imenu Medački džep, bilo je pod zaštitom Unprofa. Tadašnji komandant snaga UN general Žan Koti posle obilaska celog područja bio je šokiran prizorima.

– Nisam našao znakove života, ni ljudi, ni životinja, u nekoliko sela kroz koja smo danas prošli. Razaranje je potpuno, sistematsko i namerno! – izjavio je Koti.

Direktor Veritasa Savo Štrbac podseća da su hrvatski vojnici pljačkali, palili, rušili kuće, trovali bunare, ubijali i masakrirali civile, vojnike i milicionere.

– U ovoj akciji ranjenika uopšte nije bilo. Ono što nisu uspeali u nastupanju, pobili su i uništili u povlačenju, koje je, uz posredovanje Unprofora, potrajalo do 17. septembra iste godine – naglašava Štrbac. Među ubijenima bilo je 36 civila, a među

žrtvama je 17 žena i 26 ljudi starijih od 60 godina.

Savo Štrbac ističe da je u aprilu 1991. godine u Divoselu živelo 344, u Počitelju 307, a u Čitluku 129 žitelja, skoro svi srpske nacionalnosti.

– U septembru 2019, u Divoselu ne živi niko, u Počitelju dve starice, a u Čitluku četiri porodice sa ukupno deset članova – ističe Štrbac.

Za ovaj zločin do sada je osuđeno samo nekoliko hrvatskih oficira i vojnika i to na kazne od kojih nijedna nije bila veća od šest godina.

Веритас инфо, 09.09.2019,

ПАРАСТОС ЖРТВАМА ХРВАТСКЕ АГРЕСИЈЕ НА МЕДАЧКИ ЦЕП

У Цркви Светог Марка у Београду служен је парастос за жртве хрватске агресије на подвелебитска села Читлук, Почитељ, Дивосело и Медак, 9-17. септембра 1993. године. Овај део Лике, у зони Госпића, тада је већ 18 месеци био под заштитом УНПРОФОР-а, мисије Канадских снага под контролом УН, што Хрвате није одвратило од офанзиве на цивилно становништво и темељно етничко чишћење уз убиство 88 цивила.

КОРАНСКИ МОСТ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА РЕЗЕРВИСТА ЈНА НА КОРАНСКОМ МОСТУ У КАРЛОВЦУ (21.09.1991.)

Припадници Министарства унутрашњих послова и Збора народне гарде Републике Хрватске 21. септембра 1991. године, испред моста на ријеци Корани у Карловцу, зауставили су два војна камиона у којима су се, из касарне “Мекушје” у касарну “Логориште”, превозили припадници активног и резервног састава ЈНА, који су, након преговора и обећања хрватске стране да ће бити пуштени, одложили оружје.

Одмах по предаји, једна група заробљеника, углавном активних припадника ЈНА, одвежена је у просторије полиције, а друга група од 17 војника српске националности, углавном резервиста из кордунашког села Крњак, спровођена је пјешице преко Коранског моста. Чим су ступили на мост, појавила су се униформисана лица са фантомкама на главама и почели “крвави пир” над њима. Тринаесторица су ликвидирани, неколико клањем у лежећем положају, а већина хицима из аутоматског оружја у стојећем положају. Тројица су се, међу њима и један са тешким повредама, спасили скоком са моста. Четврти се у току ноћи, такође са тешким повредама, искобељао испод мртвих сабораца.

За овај злочин у мају 1992. започео је кривични прогон карловачког специјалца Михајла Мише Хрстова, а завршио је у мају 2015. пресудом Врховног суда, којом је осуђен на четири године затвора због кривичног дјела против човјечности и међународног права – протуправним убијањем и рањавањем непријатеља. Хрватско правосудје се у те 23 годи-

не “прославило” с укупно седам пресуда истом човјеку за исто кривично дјело, да би га на крају ипак прогласило злочинцем, паралелно од њега правећи и жртву.

Изречена казна се тумачи и као награда убици Хрстову за преузимање одговорности за инкриминисани догађај, признајући да их је сам побио и то у конструисаној нужној одбрани, у коју му нису на крају повјеровали ни Врховни ни Уставни суд.

Иако изведени докази указују да је у ликвидацији резервног састава ЈНА учествовало најмање три лица и да је пуцано из најмање два различита оружја, надлежно тужилаштво се још не оглашава по питању евентуалног проширења оптужбе на остале извршиоце и наредбодавце овог једног од првих ратних злочина у рату деведесетих прошлог ви-јека над припадницим ЈНА, у то вријеме једине легитимне и регуларне војске у држави СФРЈ, у чијем саставу је формално-правно још увијек била и Хрватска.

У априлу 2016. године осуђени ратни злочинац Хрстов је отишао на одслужење остатка изречене казне, са које је већ 9. децембра исте године, 14 мјесеци прије истека, пуштен на условни отпуст. Према анкети неких хрватских медија, 9 од 10 Карловчана и данас

сматра да Хрстов није злочинац, него херој.

Хрватска држава од свог бившег специјалца Михајла Хрстова, осуђеног за ратни злочин на Коранском мосту, потражује 6,5 милиона куна (око 860.000 евра) колико је исплатила породицама његових убијених жртава по правоснажним пресудама парничног суда за накнаду штете.

Међутим, државно одвјетништво које заступа државу у више предмета је, намјерно или ненамјерно, закаснило са подношењем регресних тужби против осуђеног Хрстова, па је суд у тим предметима одбио тужбене захтјеве, док је у више предмета драстично смањио износе у односу на затражене.

И четворица преживјелих са Коранског моста тужили су Хрватску за накнаду штете због тешких повреда али су ти поступци још у току. Један од њих је и Светозар Шарац, који је први свједочио о овом злочину и на чијем исказу је заснована осуђујућа пресуда злочинцу Хрстову. Управо ових дана Шарац је добио другостепену пресуду којом је укинута првостепена (којом је у већем дијелу било удовољено његовом тужбеном захтјеву) и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

КАСАРНА БЈЕЛОВАР

Политика, Бета, 29.09.2019.

ГОДИШЊИЦА СТРАДАЊА МИЛАНА ТЕПИЋА И
СТОЈАДИНА МИРКОВИЋА

Документациони центар Веритас је у саопштењу подсетио да је на данашњи дан, 29. септембра 1991, мајор ЈНА Милан Тепић, у циљу спречавања предаје складишта припадницима ЗНГ минирао то складиште у Беденику код Бјеловара, у којем је било 170 тона експлозивних средстава, када су погинули Тепић и војник Стојадин Мирковић који, упркос мајоровој наредби, није хтео да се преда.

Хрватска страна је потврдила губитак 11 својих војника, а после предаје стрељали су командира

страже на том објекту Ранка Стевановића, наведено је у саопштењу.

За злочине над припадницима ЈНА, иако је било и пријава пред Хашким трибуналом и оптужница пред Војним судом у Београду и суђења пред хрватским судовима, још нико није осуђен, пише у саопштењу.

Тренутно се пред Жупанијским судом у Ријеци, по оптужници из 2010, суди Јури Шимићу по командној одговорности због ратног злочина против ратних заробљеника, а Шимић

да се брани са слободе. Главни претрес је завршен 13. септембра, објављивање пресуде заказано је за 2. октобар ове године.

Тепић је проглашен народним херојем, јединим у рату деведесетих, а Мирковић је постхумно одликован Орденом за заслуге у области одбране и безбедности првог степена, јавља Бета.

И Свети архијерејски синод Српске православне цркве постхумно је одликовао Мирковића орденом Светог Саве трећег степена „за врлински живот, пожртвованост и посведочену љубав према Богу и ближњем свом“, наведено је у Веритасовом саопштењу.

СИСАК - СЈЕЋАЊЕ НА УСТАШКИ ДЈЕЧИЈИ ЛОГОР

Jutarnji list, Hina, 06.10.2019.

TUŽNA OBLJETNICA KOMEMORACIJA NA DJEČJEM
GROBLJU SISAK

Komemorativna svečanost u spomen na oko dvije tisuće djece koja su od 3. kolovoza 1942. do 8. siječnja 1943. umrla u prihvatilištima Dječjeg logora u Sisku održana je na mjestu Dječjeg groblja u sisačkom Parku Diane Budisavljević.

Na svečanosti u organizaciji Srpskog narodnog vijeća i Vijeća srpske nacionalne manjine u Sisku upućena je zahvala brojnim građanima koji su se uključili u spašavanje srpske ratne siročadi.

Mnogi preživjeli logoraši koji su došli iz Beograda, Zagreba, Banja Luke, Petrinje, Siska, Gline, Dvora i drugih mjesta položili su po bijeli cvijet uz spomen-obilježje te zapalili svijeće.

Na Dječjem groblju najprije je održan pravoslavni vjerski obred za pokoj duša žrtava logora – parastos, koji su služili protojerej stravrofori Luka Bosanac i Slobodan Lalić, te

sisački jerej Veselin Ristić.

Preživjeli logoraš Jasenovačkog logora Slavko Milanović iz Beograda rekao je da je "kroz sisački logor prošlo oko 6500 djece" od kojih je mnogo umrlo od raznih bolesti, ali je spomenuo i da je liječnik djeci ubrizgaravo otrovne injekcije. istaknuo je i veliku ulogu humanitarke Diane Budisavljević, koja je spasila najviše djece iz prihvatilišta.

"Komemoracijom osuđujemo sve ratne zločine, ali isto tako i reviziju povijesti i neonacizam", rekao je Milanović.

Saborska zastupnica i zamjenica predsjednika SNV-a Dragana Jeckov rekla je da su mnoga djeca u Sisku ostala bez imena i bez roditelja te da za mnoge nije bilo spasa.

Prisjećajući se plemenitog čina Diane Budisavljević, zahvalila je i brojnim sišćanima koji su udomili djecu.

"Preživjeli logoraši su se prvi suprotstavili negiranju genocida. Braneci pravo na sjećanje branimo i ljudsko dostojanstvo", rekla je Jeckov.

Svečanosti je bio nazočan i predsjednik SNV-a Milorad Pupovac, koji nije govorio niti je davao izjave, veleposlanici Norveške i Srbije u Hrvatskoj, predsjednik Koordinacije židovskih općina Ognjen Kraus, sisačka gradonačelnica Kristina Ikić Baniček, ravnatelj Javne ustanove Spomen-parka Jasenovac, predstavnici Saveza antifašističkih boraca i drugi uzvanici

ШАБАЧКИ НОВИНАРИ

РТС, 09.10.2019.

ГОДИШЊИЦА УБИСТВА ЕКИПЕ РТС-А НА БАНИЈИ

На данашњи дан, 9. октобра 1991. на Банији погинула је екипа шабачког Дописништва РТС-а. Ко их је убио и ко су налогодавци још није утврђено, коме су и зашто били мета, још нема одговора.

Извештавање са Банијског ратишта био је њихов професионални задатак, а вест која је 9. октобра 1991. године стигла са Баније потресла је цео Шабац и јавност.

Мучки из заседе, са 200 метака испаљених у аутомобил у којем су били, убијени су Зоран Амићић уредник дописништва РТС-а Шабац, Бора Петровић сниматељ, Дејан Милићевић асистент сниматеља и Сретан Илић уредник Радио-Шапца.

За овај злочин нико није одговарао нити су утврђени

детаљи убиства.

За четири породице представља ненадокнадив губитак, а још увек бројна питања су без одговора.

И после 28 година смрт узорних шабачких новинара, залог је

професије - за незаборав.

У знак сећања на колеге који су били и остали узор у професији и на тадашњем ратишту само радили свој посао, испред медијске зграде "Глас Подриња", постављен је споменик који је Шапцу поклонио Слободан Павловић, инвеститор Павловића моста.

КАРАЏИЋЕВО

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ЗЛОЧИНА У КАРАЏИЋЕВУ (08.10.2019.)

На Веритасовој агенди обиљежавања тужних годишњица из деведесетих на подручју Хрватске и бивше РСК налази се и 3. октобар – дан када је 1991. у селу Караџићеву код Винковаца убијено 9 Срба. Највише информација о том догађају добили смо од мјештанина Миленка Катића (1932). Ево његове приче, коју смо забиљежили 14. новембра 2008. године:

“Тога дана налазио сам се у кући са супругом Радмилом (63), када су у наше двориште ушли Милан Наглић, Јосип Самболек и Бранко Аџић, сви из сусједног села Јармине, настањеног претежно

хрватским живљем. Сву тројицу сам добро познавао пошто сам десетак година радио у њиховом селу. Привучена галамом, Радмила је изашла у двориште са штапом, пошто се тешко кретала након преживљеног шлога. Наглић јој је одмах из пушке пуцао у уста, од чега је пала на двориште. Кад сам је почео дизати, Наглић ми је опсовао мајку четничку и чизмом ме ударио у стомак и оборио на земљу. Самболек је пришао Радмили и ножем је преклао. Наглић ме је бајонетом ударио по глави, а затим ме извукао на улицу и предао у руке Аџићу, који ме ударцем шаком у главу поново

оборио на земљу, а затим скочио на мене и псујући ми четничку мајку наредио да устанем. Натјерали су ме да онако окрвављен ходам улицом по селу. Тада сам видео око 40-50 хрватских војника и један транспортер. Поред моје супруге, тога дана у селу су убијени: Кузмановић Мирослав (27), Мирчета Чедо (36), Мирчета Светозар (51), Петровић Дражен (26), Петровић Жељко (33), Рајачић Богдан (79), Шодоловац Зоран (36) и Тишма Радомир (41), док је Тртица Стеван (71) три дана касније умро од посљедица рањавања. У вријеме напада у селу није било српске војске.

Мртве смо покупили и сахранили у Маркушици из безбедоносних разлога.”

Ову причу Миленко је поткрепио и са видеозаписом у трајању од двадесетак минута (аутор Катанић Иван, припадник ЈНА, који је након напада ушао у село), својом медицинском документацијом и списком свједока, и Хрвата и Срба из Караџићева, који су били припадници ТО. Од Миленка смо дознали и да су Јарминчани истог дана убили и свог комшију Бранка Колића, који није хтио да иде у акцију на Караџићево и бабу Јелу Старинец, која је имала унука у Караџићеву. Миленко нам је предао и копију тужбе, коју су 2005. он и његов син јединац Милорад поднијели против Хрватске пред Општинским судом у Белом Манастиру због накнаде штете за убијену супругу и мајку а Миленко и за своје повреде, као и записник са главног претреса од 6. јуна 2006. године, на којем се налази Миленков свједошки исказ. Предао нам је и списак тројице убијених Срба из Караџићева (Радован Квочка, Ђорђе Петровић и Ђорђе Стојановић) које су 9. октобра исте године као припаднике ТО убили

припадници ЗНГ, те списак још 14 Срба побијених у јесен 1991. на подручју Винковаца.

Сав тај материјал Веритас је у новембру 2008, на њихов захтјев, доставио Тужилаштву за ратне злочине у Београду. Миленко је од 1992. живио у Београду код сина Милорада, који је као подофицир ЈНА у јесен 1991. и сам био заробљен од хрватских ЗНГ у касарни у Вировитици и, након више од 60 дана проведених у заробљеништву, размјењен.

Миленко је, иако је све више побољшавао, често навраћао у Веритасове просторије, распитујући се има ли шта ново у кривичном прогону убица његове жене и осталих мјештана. Причао нам је да обилази женин гроб у Маркушици и споменик, који је 2006. општина Маркушица, којој припада и његово село и у којој превладава српско становништво, подигла у центру Караџићева за 14 страдалих мјештана у јесен 1991, међу којима се налази и име његове супруге.

Задњих неколико година Миленко није навраћао у Веритас. Сјетио сам га се на ову годишњицу злочина у Караџићеву и окренем београдски телефонски број који

нам је оставио као контакт. Јавила се његова снаха, Милорадова жена, Мира, од које и дознадох да су јој и свекар и муж умрли, свекар још 2013. а муж у августу ове године и оба су сахрањена на Бежанијском гробљу. Милорад је за живота на надгробни споменик поред очевог имена и слике ставио и мајчино име и слику. Спор око накнаде штете са државом Хрватском Миленко и Милорад су изгубили, а нису сазнали ни да је неко процесуиран за злочин у Караџићеву.

Караџићево се некада звало Крижевци у које су након 1920. насељени српски добровољци “солунци”, који су након Другог свјетског рата промијенили име Крижевци у Караџићево. У том селу је, према попису становништва из 1991, живјело 411 житеља, од тога 342 (83%) Срба, док их је, према попису из 2011, живјело укупно 194, без ознаке националне припадности.

На интернету наиђох и на податак да су непознати починиоци 2015. два пута оштетили споменик жртвама у Караџићеву. На врху споменика налази се православни крст а имена жртава исписана су ћирилицом.

ГОСПИЋ

B92, Danas, Beta, 17.10.2019.

VERITAS: 28 GODINA OD LIKVIDACIJE 124 SRBA U GOSPIĆU I OKOLNIM MESTIMA

Београд — Dokumentaciono informativni centar Veritas podseća na likvidaciju 124 osobe srpske nacionalnosti u Gospiću 1991. godine.

Kako se navodi, hrvatska vojska i policija su u Gospiću i okolnim mestima, u jesen 1991. likvidirali najmanje 124 osobe srpske nacionalnosti, među kojima i 38 žena, a polovina ovih civilnih žrtava je ubijena 17. i 18. oktobra.

Veritas je danas naveo da su do sada pronađeni i sahranjeni posmrtni ostaci 50 ubijenih, dok se za ostalima još traga.

“Sa likvidacijama srpskih civila bio je upoznat celi politički, vojni i policijski vrh hrvatske države. A nakon što su pripadnici JNA, krajem decembra iste godine, pronašli 24 pougljenisana leša srpskih civila u zoni razdvajanja sukobljenih strana, upoznati su, preko poznatih svjetskih medija i humanitarnih organizacija, i predstavnici Međunarodne zajednice, pod čijim “pritiskom” je tadašnji predsjednik RH Franjo Tuđman naredio istragu o tim likvidacijama”, navodi se u saopštenju.

Županijsko državno tužilaštvo u Rijeci je u martu 2001. podiglo optužnicu protiv pet pripadnika hrvatske vojske i policije zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, a teretilo ih se za bezrazložno hapšenje i likvidaciju najmanje 50 lica.

Pravosnažnom presudom istog suda, iz marta 2003. godine, osuđjeni su tadašnji sekretar Operativnog štaba u Gospiću Tihomir Orešković na 15 godina, tadašnji komandant 118. brigade HV-a Mirko Norac, na 12 godina i tadašnji komadant druge bojne (puka) Stjepan Grandić, na deset godina zatvora, navedeno je u saopštenju.

ПОЖЕШКА КОТЛИНА

Vesti onlajn, 29.10.2019.

GODIŠNJICA ZLOČINA U POŽEŠKOJ KOTLINI

Na današnji dan 1991. godine započelo je jedno od najvećih, sistematskih pljački i uništavanja srpske imovine u 26 sela Požeške kotline kod Slavonske Požege.

Kako saopštava DIC Veritas, tog 29. oktobra, tačno u podne pripadnici civilne zaštite i policije započeli su sa sprovođenjem Naredbe o evakuaciji svih meštana iz 26, mahom etnički čisto srpskih sela.

Odluku je dan ranije doneo Krizni štab Slavonske Požege „u cilju zaštite njihovih života“ i „omogućavanja uspješnije odbrane odbrambenih položaja hrvatskih snaga na tom području od četničkih terorističkih snaga i jedinica JA“.

Evakuacija 2.120 ljudi sprovedena je u roku od 48 časova, a stanovništvu je obećano da će, kada se vrate, „naći sve kako su i ostavili“.

– Međutim, odmah po njihovom odlasku započelo je sistematsko paljenje i miniranje srpskih kuća, s očitim ciljem da se priкрију tragovi pljačke i da se stanovnici napuštenih

sela u njih više nikada ne vrate. Deo starijih ljudi, koji nije hteo ili mogao, usled starosti i bolesti, da napusti svoja sela, stradao je prilikom sistematskog paljenja i miniranja njihovih kuća – ističe Savo Štrbac, direktor Veritasa.

Štrbac kaže da je hrvatska strana, kako bi se opravdala pred sopstvenom, ali i međunarodnom javnošću, „objasnila“ da su Srbi sami opljačkali i zapalili svoje kuće prilikom povlačenja.

– Videvši šta se desilo sa njihovim imanjima, u strahu za sopstvene živote, većina Srba iz evakuisanih sela kreće za Bosnu, koja u to vreme još nije bila zahvaćena ratom, a zatim dalje ka Srbiji ili Istočnoj Slavoniji. Manji broj utočište nalazi u srpskim selima Gornji Vrhovci, Vučjak Čečavski i Šnjegavić, koja su odbila Naredbu o evakuaciji i u kojima su formirane jedinice TO, organizujući seoske straže i odbranu svojih sela.

U zoru 10. decembra 1991. jedinice HV-a iz sastava 121. brigade iz

Nove Gradiške i 123. brigade iz Slavonske Požege započinju napad na „nepokorna“ sela, koja padaju bez otpora, a stanovništvo se, zajedno sa pripadnicima TO, povlači prema Bosni – objašnjava Štrbac.

U čišćenju tih „nepokornih“ sela prema još nepotpunim podacima Veritasa, ubijeno je 71 ljudi, od kojih je 42 starije od 60 godina, kao i 33 žene.

– U tim selima su, nakon što je narod iseljen, pripadnici HV-a opljačkali, minirali i popalili 616 stambenih i 590 privrednih objekata. Tada je bez svojih kuća ostalo 1.492 ljudi.

Savo Štrbac kaže da za ovaj zločin do sada niko nije ni optužen, ni procesuiran, mada je još decembra 2000. iz masovne grobnice u selu Šnjegavić ekshumirano 13 posmrtnih ostataka, od kojih je 11 identifikovano kao žitelji Šnjegavića i Vučijaka Čečavskog.

– Od svih žrtava, porodice su do sada pronašle, identifikovale i sahranile tek 21 posmrtnih ostataka, dok se još uvek na spisku nestalih vodi 50 osoba – naglašava Štrbac.

ИСТОЧНА БИЛОГОРА “ОТКОС”

Vesti onlajn, 29.10.2019.

ПРИЈЕ 28 ГОДИНА ПОЧЕЛА АКЦИЈА “ОТКОС” И

МАСОВНИ ПРОГОН СРБА

Данас се навршава 28 година од почетка акције хрватске паравојске “Откос 10” која је довела до масовног прогона и убиства Срба на подручју источне Билогоре, гдје је од 1991. до 1997. године живот изгубило 66 особа, већином српске националности и оних који су били у родбинским везама са српским породицама.

Акцију “Откос 10” спровела је хрватска паравојска с циљем ликвидирања или протјеривања Срба са подручја Грубишног

Поља.

Од укупног броја страдалих на подручју источне Билогоре, области која се налази у троуглу између Бјеловара, Дарувара и Вировитице, 41 је цивил, од којих је 17 убијено прије акције “Откос-10” током кампање застрашивања и злостављања, те 23 припадника Територијалне одбране, док су двојицу Срба, који су остали у хрватској војсци и полицији, ликвидирали “саборци”.

Акција “Откос 10” почела је 31.

октобра нападом на Грубишно Поље, а у два наредна дана комплетно становништво из 23 села и одређени број житеља из још 15 села напустио је то подручје у избјегличкој колони, у којој се нашло 4.000 људи и више од 600 возила.

Они су прешли у БиХ, у којој још није било ратних сукоба, а у колони је било и 250 Хрвата, Чеха, Мађара и Рома.

У акцији “Откос 10” до темеља су запаљене дрвене цркве билогорског стила, јединствени споменици културе нулте категорије под заштитом Унеска – храмови Светог Димитрија

у Растовцу и Успење Пресвете Богородице у Доњој Рашеници, који датирају с почетка 18. вијека.

За злочине над Србима почињене у источној Билогори до сада је одговарао само Вељко Марић, припадник Збора народне гарде из Грубишног Поља, којег је Вијеће за ратне злочине у Београду осудило на 12 година затвора због ратног злочина против цивила.

Марић је оптужен да је 31. октобра 1991. године у селу

Растовац, општина Грубишно Поље, хицима из ватреног оружја убио Петра Слијепчевића, који је рођен 1926. године.

Српско правосуђе отворило је против Марића још једну истрагу због сумње да је у септембру 1991. године у Грубишном Пољу ликвидирао Србе Мићу Васиљевића и Владимира Кучеру, те мучио Звездана Мачка.

Иако истрага није завршена, Марић је у јуну 2015. године из

Србије, гдје је издржавао казну, пребачен у Хрватску.

Приликом трансфера, Хрватска се обавезала да ће наставити кривични поступак против Марића започет у Србији, али до сада нема потврде да испуњава преузету обавезу.

На подручју источне Билогоре до Другог свјетског рата живјело је 18.000 Срба, а, према попису из 2011. године, у том крају их данас има мање од 1.000.

КИП И КЛИСА

РТС, Танјут, 18.11.2019.

ЗАПАДНУ СЛАВОНИЈУ ТОКОМ ДЕВЕДЕСЕТИХ НАПУСТИЛО ВИШЕ ОД 52.000 СРБА

Првом великом егзодусу Срба из западне Славоније у сукобу деведесетих на подручју општина Дарувара, Грубишног поља, Подравске Слатине, Пакраца, Новске, Ораховице и Вировитице етнички је очишћено 193 насеља, а подручје је напустило 52.320 Срба, саопштио је Документационо информациони центар "Веритас".

Поводом годишњице страдања Срба из села Кип (Дарувар) и Клиса (Пакрац) у новембру 1991. године, "Веритас" наводи да је етнички очишћено 193 насеља – 10 градских и 183 сеоска, у којима је уништена већина кућа и имовине, а уништено или оштећено и 27 православних храмова.

Наглашава се да се велика већина Срба, који су то подручје напустили због хрватског терора и притисака, више никада није вратила на своја имања.

У саопштењу пише да су од 12. до 18. новембра 1991. године припадници хрватске војне полиције у селима Кип, под сумњом да скривају оружје војног порекла, и Клиса, ради "измештања" становништва, похапсили 24 српска цивила

и одвели их у Марино село где су, како се додаје, држали у подруму импровизованог затвора "Рибарска колиба" у коме су их психички и физички малтретирали.

Како се наводи, најчешће су их мучили потапањем у воду, прикључивањем на индукторску струју, одсецањем ушију, резањем по прсима и долењем рана, гажењем ногама и ударањем металним шипкама и дрвеним палицама.

"Само су шесторица преживели мучења, док су осамнаесторица ликвидирани, с тим да се за телима петорице још трага", наводи се у саопштењу у ком се подсећа да је за ликвидацију цивила Жупанијски суд у Осијеку, у јуну 2011. године, од шесторице оптужених припадника војне полиције Збора народне гарде, осудио двојицу – Томицу Полета на 15 година и Жељка Тутића на 12 година затвора.

Двојица су, додаје се, у недостатку доказа ослобођена оптужбе, а против трећег суд је оптужбу одбио због застареле кривичног гоњења.

У периоду од 8. октобра 1991. до 29. марта 1992. године у логорима "Рибарска колиба" у Марином селу и "Стара циглана" у Пакрачкој Пољани ликвидирано је, према шодсцима Веритаса, више од 100 жртава, углавном цивила српске националности.

Већина ликвидираних, додаје се, потиче из западнославонских насеља са подручја Пакраца и Дарувара, али и са територија општина Гарешница, Кутина, Бјеловар и Загреб.

Како се напомиње, Срби су у поменутих логорима задржавани неколико дана, а после "страховите" тортуре, уколико нису подлегли мукама, извођени су на стратишта и ликвидирани.

Жупанијски суд у Загребу је 2005. године правоснажно осудио петорицу припадника МУП-а Хрватске (Муниба Суљића, Синишу Римца, Игора Миколу, Миру Бајрамовића и Бранка Шарића) на казне затвора од 3 до 12 година због убиства непознатог мушкарца и незаконитог лишавања слободе и изнуде тројице Срба који су у октобру 1991. из Загреба доведени у Пакрачку пољану где су их ликвидирала непозната лица, подсећа се у саопштењу.

Наводи се и да је Жупанијски суд у Загребу, у мају 2016.

године, неправоснажно осудио и Томислава Мерчепа, тадашњег команданта резервне јединице МУП-а Хрватске и саветника у том министарству, на пет година и шест месеци затвора због тога што „није спречио себи подређене да врше незаконита хапшења,

злостављања и убијања 31 цивила доведених из Загреба, Кутине, Рибњака, Јање Липе, Бујавице, Међурића, Збјеговаче и Пакрачке Пољане, од којих је 23 усмрћено”.

Врховни суд је, додаје се у саопштењу, пресудом из фебруара

2017. године, преиначио првостепену пресуду тако што је оптуженом повећао казну на седам година затвора коју, уместо у затворској ћелији, повремено “издржава” у елитној бањи Крапинске топице.

ПОРОДИЦА ЗЕЦ

Вечерње новости, Танјуг, 07.12.2019.

ГОДИШЊИЦА УБИСТВА ПОРОДИЦЕ ЗЕЦ У ЗАГРЕБУ

Припадници резервне јединице МУП-а Хрватске, којом је командовао Томислав Мерчеп, у Загребу су 7. децембра 1991. године убили Михајла Зеца (38), његову супругу Марију (36) и њихову 12. годишњу кћерку Александру.

По Мерчеповом наређењу, Миро Бајрамовић је наредио припадницима јединице Игору Миколи, Синоши Римцу, Небојши Ходаку и Снежани Живановић да приведу Србина Михајла Зеца због наводних веза са крајишким Србима.

Како наводи Документационо-информативни центар „Веритас”, приликом привођења, увече око 23 сата, испред његове куће у Пољаничкој улици на Трешњевци, убио га је Синоша Римац, наводно у покушају бегу. Након Михајлове ликвидације, Муниб Сулић се вратио у Михајлову кућу, одакле је извео његову жену Марију и њихову кћер Александру, преноси Танјуг.

Најприје их је одвео у хотел „Панорама”, а одатле на Сљеме где их је побио из ватреног оружја, а након тога наредио осталим припадницима јединице да лешеве баце у јаму за смеће и затрпају, наводи „Верита”.

Неколико дана после ликвидације, њихове лешеве је пронашао Маријин брат Златко Месић, и сам припадник МУП-а

Хрватске. Александрина сестра Гордана и брат Душан, успели су да преживе, јер су се посакривали по кући и тако промакли убицама.

Убице породице Зец су убрзо пронађене и ухапшене. У предкривичном поступку признали су убиства и одвели полицију на место где су покопали жртве.

За дело за које су били пријављени пре саслушања није било предвиђено обавезно присуство браниоца у предкривичном поступку.

По расветљавању злочина, дело се преквалификује, а починиоци се, по савету адвоката, у истрази бране ћутањем, због чега се претходни искази као незаконити изузимају из списка, а поступак се обуставља „у недостатку доказа”, подсећа „Веритас”.

Хрватска влада је, под при-

тиском међународне заједнице, у априлу 2004, донела одлуку да деци убијених Михајла и Марије Зеца, Гордани и Душану, додели износ од 200.000 евра, као помоћ за подмирење дотадашњих трошкова живота, јер су као малолетна деца остали без родитеља и без икаквих средстава за живот.

Жупанијски суд у Загребу је у мају 2016. године неправоснажно осудио Томислава Мерчепа, тадашњег команданта резервне јединице МУП-а Хрватске стациониране у Пакрачкој Пољани и на загребачком велесајму и саветника у истом министарству, на пет година и шест месеци затвора, због тога што „није спречио себи подређене да врше незаконита хапшења, злостављања и убијања 31 цивила доведених из Загреба, Кутине, Рибњака, Јање Липе, Бујавице, Међурића, Збјеговаче и Пакрачке Пољане, од којих је 23 усмрћено”.

Из чињеничног описа пресуде

изостављено је 20 жртава за које се није могло утврдити ко их је хапсио и ликвидирао. Међу убијенима су наведена и имена Михајла, Гордане и Александре Зеца.

Пресудом из фебруара 2017. Врховни суд је преиначио првостепену пресуду тако што му је повећао казну на седам година затвора, коју, уместо у затворској хелији, повремено „издржава” у

елитној бањи Крапинске топлнице.

У спомен на страдање 12. годишње српске девојчице, хрватски редитељ Оливер Фрљић и драматург Марин Блажевић направили су позоришну представу „Александра Зеца”, посвећену, како рекоше аутори, сваком детету, жртви рата, чија премијера је била 2014. у Ријеци.

Прошле године појавио се и документарни филм, такође

хрватског аутора Небојше Слијепчевића, који прати припреме и пробе за позоришну представу „Александра Зеца”, који се бави темама национализма и ксенофобије, односно проматра утицај хрватског друштва и јавног дискурса на животе првенствено деце српске националности, која су рођена у Хрватској годинама након завршетка рата.

ПАУЛИН ДВОР

НСПМ, Курир, Танјуг, 11.12.2019.

ДАНАС СЕ НАВРШАВА 28 ГОДИНА ОД КАДА ЈЕ ВИШЕ ПРИПАДНИКА 130. БРИГАДЕ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ У СЕЛУ ПАУЛИН ДВОР КОД ОСИЈЕКА УБИЛО 17 СРБА И ЈЕДНОГ МАЂАРА

У ноћи између 11. и 12. децембра навршава се 28 година од када је више припадника 130. бригаде Хрватске војске (ХВ) упало је у кућу Андрије Буквића у селу Паулин Двор код Осиека и у знак одмазде због смрти саборца ликвидирали 18 цивила – 17 Срба и једног Мађара.

Због тог ратног злочина против цивилног становништва, у марту 2003, оптужена су само двојица припадника 130. бригаде ХВ као непосредни извршиоци.

На суђењу, које је потрајало све до 2013, правоснажно су осуђена обојица оптуженика: Никола Иванковић на 15 и Енес Витешкић на 11 година затвора.

Иако је протекло двадесет осам година од злочина у Паулин Двору, хрватско правосуђе за овај злочин још никога није процесуирало по командној одговорности, као ни оне који су прикривали, односно наредили, организовали и реализовали премештање посмртних остатака жртава.

По попису становништва у РХ из 1991. у Паулин Двору је живело

укупно 168 становника: 147 Срба, 9 Југословена, 4 Хрвата и 8 осталих. По попису становништва у РХ из 2011. године у том селу је живјело укупно 76 житеља, без навођења националне припадности.

Просечна старост ликвидираних била је 64 година, а међу њима је било осам жена и четири брачна пара.

Они су у тој кући били у некој врсти кућног притвора

Само из породице Катић убијени су Дмитар (82), његови синови Милан (59) и Петар (54), снаха Босиљка (47) и рођака Драгиња (69).

Након мучног убиства недужних цивила, 17 посмртних остатака је одвежено са места злочина и скривено на простору војног складишта Луг код Чепина, тако што је “гробница” прекривена са старим расходованим возилима, док је на месту злочина остављен скалпирани леш Вујновић Даре (57), која је затечена и убијена ван “куће смрти”, саопштио је Веритас.

Ујутро су злочинци кућу Андрије Буквића, у циљу уништавања трагова злочина, експлозивом сравнили са земљом. Истога дана из своје куће, која је била под стражом, нестала је болесна и непокретна старица Лапчевић Милка (81), чије је тело почетком марта 1992. године пронађено смрзнуто у јарку у близини села Храстин, на удаљености од око 2,5 километра од њене куће.

О овом злочину убрзо је дознао и командант оперативне зоне, пук. Карл Гориншек, и одмах о свему обавестио Главни штаб ХВ-а и “про форме” наредио истрагу, која се претворила у строго чувану тајну.

О овом злочину се поново почело говорити тек крајем новембра 1996. када су се око складишта Луг почели врзмати хашки истражиоци, због чега је тадашњи командант Другог зборног подручја, генерал Ђуро Дечак, од тадашњег шефа Хрватске извјештајне службе (ХИС), Мирослава Туђмана, тражио мишљење о прелокацији посмртних остатака.

Под надзором Сигурносно – информативне службе (СИС), на чијем је челу тада био пуковник Анте Гутић, и уз пратњу и знање Криминалистичког сектора Војне полиције, којем је на челу био бојник (мајор) Анте Главан,

транспорт посмртних остатака, спакованих у белу пластичну бурад, средином јануара 1997. обавила је Карловачка инжењеријска бригада ХВ-а.

Посмртне остатке паулиндрворских жртава, на локацији Ризвануша на Велебиту у близини Госпића, око 500 километара удаљеној од примарне гробнице, пронашли су и ексхумирали истражиоци Хашког трибунала у мају 2002. године.

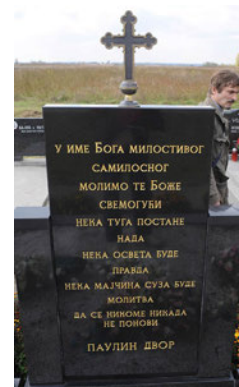
Годину дана касније, породице су их идентификовале на Заводу за судску медицину у Загребу и већину од њих сахраниле у

заједничку спомен гробницу у њиховом селу, коју су сами изградили и финансирали.

Посмртни остаци Лапчевић Милке ексхумирани су у јуну 2006. године са Централног гробља у Осијеку, а идентификована је у октобру исте године и сахрањена на истом гробљу.

Жртве (убијени): Јован Гаврић (1936), Боја Грубишић (1917), Анђа Јелић (1950), Бошко Јелић (1944), Босиљка Катић (1944), Димитар Катић (1909), Драгиња Катић (1922), Милан Катић (1933), Петар Катић (1937), Драгутин Кечкеш (1939), Милан

Лабус (1941), Милка Лапчевић (1910), Вукашин Медић (1923), Милица Миловић (1934), Спасоја Миловић (1933), Милена Родић (1928), Божидар Суцуковић (1913), Марија Суцуковић (1914), Даринка Вујновић (1934).

МАШИЋКА ШАГОВИНА

RTV, Fonet, 19.12.2019.

GODIŠNJICA ZLOČINA HRVATSKE VOJSKE

KOD NOVSKE

Na današnji dan navršilo se 28 godina od zločina hrvatske vojske u selu Mašićka Šagovina kod Novske, u kome je likvidirano najmanje 55 ljudi, među kojima 31 civil, a više desetina meštana je prošlo torturu u zatvorima, saopštio je Dokumentaciono informacioni centar Veritas.

Selo je kompletno opljačkano i

spaljeno, izuzev Zadružnog doma u kome se nalazila hrvatska vojska sve do dolaska vojnika UN.

Iako su u toj akciji ubijani civili i zarobljenici, kategorije koje su u oružanim sukobima zaštićene Ženevskim konvencijama, iako su poznata imena osoba koje su je isplanirale i izvele, kao i neposredni

počinioци ubistava, za taj zločin još niko nije odgovarao, ukazuje Veritas.

Sa lokacije Mašićka Šagovina do 2013. godine je, u pojedinačnim ekshumacijama, predato srpskoj strani šest posmrtnih ostataka, uz objašnjenje da su "stradali u borbi".

U oktobru 2013. godine sa te lokacije su ekshumirani posmrtni ostaci 19 žrtava, od kojih je do sada 14 identifikovano, a za ostale žrtve još se ne zna ni mesto ukopa.

ГОРЊИ ГРАХОВЉАНИ

Vesti, 29.12.2019.

VERITAS: GODIŠNJICA STRADANJA SRBA U GORNJIM GRAHOVLJANIMA

Dokumentaciono-informativni centar „Veritas“ podseća da se navršava 28 godina od stradanja 18 civila – Srba u Gornjim Grahovljanima u zapadnoj Slavoniji.

– Većina stanovništva iz ovog mesta u strahu da im se ne ponovi 1941. napustili su ranije svoja ognjišta sa šireg područja pakračke opštine, ali je manji broj, uglavnom starijih meštana, ostao čuvajući kuće. „Zenge“ su u ranim jutarnjim

satima 29. decembra 1991. zauzele selo i sakupilo preostalih 18 meštana, te ih uz psovke i kundačenje, sprovedi do šume nedaleko od sela gde su ih razapinjali i zakivali ekserima kroz ruke i noge po stabilima. Na kraju su ih likvidirali iz vatrenog oružja – podseća Savo Štrbac, predsednik „Veritasa“.

On kaže da je ovaj zločin posmatra 13-godišnji Slobodan Vidić koga su „Zenge“ zarobile, a zatim odvele

u kasarnu u Slavonskoj Požegi odakle ga je posle nekoliko meseci spasio policajac iz Pakraca Ivo Pedić i odveo ga u svoje rodno selo Jakšić.

– Ivina supruga Radmila je Srпкиnja rodom iz Gornjih Grahovljana i bila je u bliskom srodstvu sa Slobodanom. Pošto su komšije pretile Ivi da će mu baciti bombu u kuću zbog toga što čuva „četničko derište“, Slobodana su nakon pola godine ponovo vratili u požešku kasarnu, gde ga je u toku 1993. pronašao pripadnik civilne policije UNPROFORA, Kanađanin kapetan D.B. Nikolson i preveo na srpsku stranu, kada je i ispričao kako su likvidirani njegovi meštani.

Savo Štrbac dodaje da je Nikolson poveo dečaka do mesta zločina gde su našli na zabijene eksere i tragove od metaka, ali bez žrtava.

– Nikolson je narednih nekoliko meseci intenzivno tragao sa posmrtnim ostacima grahovljanskih Srba. Jedan trag je vodio u šumu u kojoj su i likvidirani, a drugi ka ribnjacima u Marinom selu kod Pakračke Poljane, gde je bio jedan od najzloglasnijih logora smrti u ratu devedesetih. Zbog opstrukcije i pretnji sa hr-

vatske strane, mesto gde su zakopani ipak nije pronašao – kaže Štrbac.

Kapetan Nikolson je naprasno morao da napusti UNPROFOR i vratiti se u Kanadu, odakle je uskoro Srbima u Okučane poslao mnogo dokaznog materijala u vezi zločina u Gornjim Grahovljanima, uz napomenu da je isti materijal predao i svojoj komandi.

– Bez obzira na sve to, zemni ostaci grahovljanskih Srba ni do danas nisu pronađeni, a Slobodan je 1994.

poginuo na bihaćkom ratištu, pa je tako nestao i jedini svedok zločina u Gornjim Grahovljanima, za koji do danas niko nije odgovarao, ni pred domaćim ni pred međunarodnim sudovima – zaključuje Štrbac.

Prema popisu stanovništva iz 1991, u Gornjim Grahovljanima živelo je 136, u Donjim 188, a u Srednjim 43 stanovnika. Po zadnjem popisu iz 2011, u Gornjim Grahovljanima živelo je osam ljudi, u Donjim 33, a u Srednjim nije bilo nikoga.

МАСЛЕНИЦА

B92, NSPM, Danas, Beta, 21.01.2020.

ЗА ЗЛОČИНЕ У МАСЛЕНИЦИ НИКО НИЈЕ ОДГОВАРАО НИ ПОСЛЕ 27 ГОДИНА

Beograd — Ni 27 godina od hrvatske akcije “Maslenica” u kojoj je ubijeno više stotina srpskih civila i vojnika do sada niko nije odgovarao.

Za akciju u kojoj je hrvatska vojska napala zaštićenu zonu UN u Ravnim Kotarima niko još nije odgovarao ni pred međunarodnim ni pred domaćim sudovima, podsetio je dokumentacioni centar “Veritas”.

Kako se navodi, akcija Hrvatske vojske na južne delove tadašnje Republike Srpske Krajine počela je 22. januara 1993. godine i to u toku sprovođenja “Vensovog plana” kojim je RSK stavljena pod zaštitu mirovnih snaga UN.

“U ovoj agresiji najviše su stradala tri srpska sela – Islam Grčki, Kašić i Smoković, kao i etnički mešovita sela – Murvica, Crno, Zemunik Gornji, Poljica i Islam Latinski. Srbi iz pomenutih sela su pobijeni, prognani ili odvedeni u zatvore i logore. Njihova bogata imanja su opljačkana, opustošena i uništena, a kulturni spomenici, groblja i crkve devastirani, oskrnavljeni ili porušeni”, navodi se u saopštenju.

“Veritas” je ukazao da je u toj akciji pobijeno ili nestalo 348 Srba, od čega 55 civila prosečne starosti 60 godina.

“Među žrtvama se nalazi i 34 žene, prosečne starosti 57 i troje dece do 12 godina”, dodaje se.

To udruženje je navelo da još nije poznata sudbina 11 ljudi, od čega je šest civila, među kojima tri žene.

“Operaciju ‘Maslenica’ su planirali i izveli Janko Bobetko, Ante Gotovina, Ante Roso, Mirko Norac i Mladen Markač, uz znanje i odobrenje Franje Tuđmana, tadašnjeg predsednika države i vrhovnog komandanta oružanih snaga RH, koji su već tada bili ili su naknadno unapređeni u či-

nove generala. U vreme ove agresije načelnik artiljerije sektora ‘Velebit’ bio je kosovski Albanac, do 1991. oficir JNA, Agim Čeku (od 1999. na Kosovu obavljao dužnosti komandanta OVK i Kosovskog zaštitnog korpusa, predsednika vlade i ministra snaga bezbednosti), od čijih granata je, usled neselektivnog granatiranja po dubini područja opština Benkovac i Obrovac, najviše i stradalo civila”, saopšteno je.

“Veritas” je naveo i da je na tom području, prema popisu iz 1991. godine, u Kašiću, Smokoviću i Islamu Grčkom živelo gotovo 3.000 ljudi, mahom Srba, dok je dvadeset godina kasnije bilo nešto malo više od 300 ljudi, bez oznaka nacionalne pripadnosti.

ПОРОДИЦА ОЛУЈИЋ - ЦЕРНА КОД ЖУПАЊЕ

РТС, Танјуг, 17.02.2020.

ГОДИШЊИЦА УБИСТВА ПОРОДИЦЕ ОЛУЈИЋ У СЛАВОНИЈИ

Удружење “Веритас” подсећа на страдање породице Олујић у Церни код Жупање 17. фебруара 1992, коју су ликвидирали припадници извиђачко-диверзантске сатније “Хрватских обрмбених снага” под командом Томислава Мадија, а који су убили Радомира (38), његову супругу Аницу (37) и њихову малолетну децу Милену (16) и Марка (13).

Кобног дана, у предвечерњим сатима, у Комлетинцима, у згради основне школе, Мади је издао наредбу припадницима чете Марију Јурићу, Зорану Поштићу, Давору Лазићу и непознатој особи надимком “Босанац” да оду у Церну и “побију четнике за које он зна”, иако је, тврде у “Веритасу”, знао да се ради о цивилним особама.

“Одмах после хладнокрвне ликвидације четворо чланова породице Олујић, убице Поштић и Лазић у њиховој кући пронашли су и узели ловачку пушку, патроне, 1.500 тадашњих немачких марака, беретку, ланчић боје злата с привеском детелине с четири листа и пар златних наушница с три плава каменчића, наводи “Веритас”.

“Потом су и кућу покушали да минирају, али због нестручног руковања до експлозије није дошло. Убице су украдене ствари и новац предали Мадију”, додаје се у саопштењу.

Напомињу да је тек 29. децембра 2006. Жупанијско државно тужилаштво у Вуковару подигло оптужницу против припадника ХОС-а због кривичног дела ратног злочина над цивилним становништвом, по којој их је Жупанијски суд у Вуковару 15. фебруара 2008. године, неправоснажно осудио на укупно 57 година затвора, Мадија на 20, Јурића на 12, Поштића на 8, Лазића на 7 и Старчевића на 10.

Врховни суд Републике Хрватске је 25. марта 2009. Јурићу и Лазићу казну потврдио, док је осталим смањено, Мадију на 15, Поштићу на седам, а Старчевићу на осам година затвора.

Убиство породице Олујић из Церне спада у најмонструозније ликвидације једне породице у рату деведесетих због њихове етничке

припадности, указује “Веритас” наводећи још ликвидације трочлане породице Зећ у Загребу у децембру 1991. и четворочлане породице Ченгић у Ервенику код Книна у јануару 1992.

Наиме, како објашњавају, сугружници у све три породице били су мешовитог хрватско-српског састава.

У саопштењу које је у име “Веритаса” потписао председник Удружења Саво Штрбац, подсећа се и да су убице породице Олујић били припадници Хрватских обрмбених снага (ХОС), које је крајем јуна 1991. основала Хрватска странка права (ХСП), а који су се у јануару 1992. потпуно интегрисале у Хрватску војску.

Званичне ознаке ХОС-а су исте оне које су биле и за време Павелићеве НДХ-а, које и данас њени припадници легално и несметано користе у комеморативне сврхе широм Хрватске, указује “Веритас”.

Породица Олујић из Церне, убијена 17.2.1992.

ПОРОДИЦА РАДОСАВЉЕВИЋ

Kurir, 25.02.2020.

POBIO CELU PORODICU RADOSAVLJEVIĆ!

Pripadnik Hrvatske vojske Jožica Mudri na današnji dan ubio je na vrlo svirep i okrutan način Radeta

Radosavljevića, njegovu suprugu Jovanu i dvoje maloletne dece Dejana (14) i Nenada (10) za šta je osuđen

15 godina, nije izdržao ni pola kazne, vratio se u Daruvar, gde uživa u pecanju šarana, lumpuje s ortacima i sluša Tompsona.

„Toga dana, oko 19.15 časova, u kuću Radosavljevića navratio je

Jožica Mudri u uniformi vojnog policajca i u toku višerasovnog razgovora sa vlasnikom kuće, motivisan činjenicom da su Radosavljevići srpske nacionalnosti, izvadio pištolj iz futrole i iz neposredne blizine u njih ispalio 11 metaka pucajući im u glave. Pošto je Dejan i nakon pucnjave davao znakove života, Mudri mu je kuhinjskim nožem zadao još osam ubodnih rana po grudnom košu i stomaku. Zatim je tela mrtvih Radosavljevića posložio po podu trpezarije jedno do drugoga, te ih minirao plastičnim eksplozivom, što je prouzrokovalo njihovo komadanje i oštećenje cele kuće. A nakon toga čina iz kuće Radosavljevića ukrao jedan video rekorder i jedan daljinski upravljač i odneo ih na poklon svojoj devojci Tajani Biljan“, ovo je samo deo iz presude kojom je 1994. godine Mudri osuđen na 15 godina zatvora.

Međutim hrvatsko pravosuđe još tada pokušalo i uspelo da sakrije klasičan ratni zločin!

– Mada je ubica faktički naređen – pred svedocima u jednom lokalu

dobio od svog komandira Miroslava Guberovića koji mu je za likvidaciju dao i automobil i još jednog pripadnika iz te jedinice, on nije osuđen za ratni zločin. Zbog toga su otac i sestra Radeta Radovanovića tužili Hrvatsku. Otac u međuvremenu umire, a Županijski sud u Bjelovaru 2007. godine odbija tu žalbu uz obrazloženje da sestra Jovanka nema prava na naknadu zato što u vreme zločina nije živela sa žrtvama! – može li objašnjenje biti ironičnije – pita Savo Štrbac iz Veritasa i dodaje da su istovetan stav zatim zauzeli i Vrhovni i Ustavni sud Hrvatske.

– S obzirom da je izgubila sporove, sudovi su presudili da ona državi Hrvatskoj naknadi trošak parničnog postupka u iznosu od oko 25.000 evra. Na sličan način je prošla sa svojom tužbom i Jovankina majka, Pela Medaković koja je na kraju morala da plati oko 1.300 evra na ime sudskih troškova. Ubica je odavno izišao iz zatvora i danas živi u Daruvaru kao ugledan domaćin i „zaslužni učesnik Domovinskog rata“. I ne propušta priliku da se Milici prilikom susreta

ne nasmeje u lice – ističe predsednik „Veritasa“.

Štrbac podseća da likvidacija ove porodice spada u red najmonstruoznijih koje su počinjene na teritoriji Hrvatske tokom poslednjeg rata.

– U decembru 1991. je u Zagrebu likvidirana tročlana porodica Zec, u januaru 1992. u Erveniku kod Knina, četvoročlana porodica Čengi, a mesec dana kasnije u Cerni kod Županje i porodica Olujić – podseća Štrbac.

U Daruvaru je Jožica Mudri dočekan od strane lokalne hrvatske zajednice kao heroj. Postao je „ugledan član društva“. Oženio se Danijelom i postao otac dva sina. Aktivan je na društvenim mrežama Fejsbuk i Tviter. Uživa u pecanju šarana, pravljenju riblje čorbe i pečenju jagnjića i prasića.

Neki Srbi prozivaju ga za ubistvo porodice Radosavljević na društvenim mrežama, kače linkove o tom zločinu, Jožica Mudri im ne odgovara.

ПЛИТВИЦЕ

СРНА, 28.03.2020.

У УТОРАК 29 ГОДИНА ОД “КРВАВОГ УСКРСА” НА ПЛИТВИЦАМА

У уторак, 31. марта, навршава се 29 година од упада хрватских специјалаца на подручје Националног парка “Плитвице”, догађаја познатог као “Крвави ускрс”, када је погинуо српски територијалац Рајко Вукадиновић из Коренице, док је 17 Срба заробљено и мучено до размјене.

Нова хрватска власт, која је три мјесеца раније одлуком Сабора избацила Србе из Устава као конститутиван народ, покренула је акцију са намјером увођења “уставно-правног поретка Хрватске на подручју Плитвица”.

Акција хрватске војске 31. марта 1991. године услиједила је након што су крајишки Срби крајем фебруара донијели Резолуцију о раздруживању од Хрватске, која је претходно донијела одлуку да на њеној територији не важе савезни закони.

У контексту таквог стања, према подацима Документационо информационог центра “Веритас”, Срби су 25. марта 1991. године организовали “митинг истине” на Плитвицама, на којем је захтјевао да Плитвичка језера остану у склопу Српске аутономне области Крајине.

То је и реализовано, а на улазима у Национални парк на јарболима су биле српске и југословенске заставе, које су 31. марта хрватски

специјалци тријумфално покидали, уништавајући све што је српско.

На хрватској страни је у акцији погинуо полицајац Јосип Јовић, којег је Загреб прогласио првом жртвом рата.

Међутим, тадашњи хрватски министар унутрашњих послова Јосип Бољковић, касније је у својој књизи "Истина мора изаћи ван" навео да је обдукција показала да је

Јовић убијен метком из америчке аутоматске пушке увезене из Сингапура, такозване "пумпарице", какве је имала хрватска полиција.

Плитвички догађај се, према многим изворима, сматра почетком рата у Хрватској де-ведесетих година прошлог вијека.

Тог дана православни вјерници су славили Цвијети, а католици Ускрс, због чега су медији овај догађај и назвали "крвави Ускрс".

КУПРЕС

Vesti, 06.04.2020.

VERITAS: 28. GODINA OD GOLGOTE

KUPREŠKIH SRBA

Dokumentaciono-informativni centar Veritas podseća da se navršilo 28 godina od golgote Srba na kupreškoj visoravni u jugozapadnoj Bosni. Za ovaj ratni zločin do danas niko u Hrvatskoj nije procesuiran.

„Hrvatske jedinice, sastavljene od ZNG, HOS-a, HVO, 3. aprila 1992. napale su srpska sela na kupreškoj visoravni u jugozapadnoj Bosni. Brzo su napredovali, jer sa srpske strane nije ni bilo organizovane odbrane. Brojčano nadmoćniji, bolje naoružani i sa iskustvom iz rata u Hrvatskoj, do 6. aprila zauzeli su sva srpska sela, uključujući i opštinski centar gradić Kupres. Za nekoliko dana hrvatska vojska ubila je 54 srpska civila i teritorijalca, a oko 150 odvela u logore po zapadnoj Hercegovini i Hrvatskoj, u kojima su prošli pravu golgotu“, stoji u saopštenju Veritasa.

Ova organizacija podseća da su Hrvati 6. aprila u restoranu firme „Kvalitet“ u Kupresu sakupili 60-ak teritorijalca i civila i odmah po predaji, pred ostalim zarobljenicima, ubili Stevu Lugonju i Dragana Čelebića.

„Narednog jutra, oko četiri sata, polugole, po snegu i hladnoći, terali su ih pešice prema 23 kilometra udaljenoj Šujici i na tom putu iz vatrenog oružja likvidirali Žarka Živanića. Od

Šuice su ih istog dana kamionom prevezli do Splita i usput ih fizički i psihički žestoko maltretirali. Po dolasku u Split, jedan hrvatski vojnik je, ničim izazvan, palicom udario Petra Spremu. Ovaj je glavom udario o ivičnjak nakon čega je počela da mu iz usta izbija pena“.

Svi zarobljeni, uključujući i Spremu, odveli su u „Loru“ gde će ovaj Srbin nekoliko dana kasnije preminuti.

„U zloglasnoj Lori su zatekli desetak komšija zarobljenih u Donjem Malovanu i još neke Srbe iz Prebilovaca i Mostara. Tu se nastavlja sa mučenjima: spajanje na induktorsku struju poljskog telefona, 'samoudaranje' glavom u zid, međusobno udaranje zarobljenika...“

Ovim se golgota kupreških Srba ne završava zato što ih posle Lore, u kamionima odvoze za Zadar i razdvajaju u dve grupe, ali uz ponovljeni „tretman“ zlostavljanja. Posle dva dana većinu ponovo trpaju u kamione osim osmorice Srba: braće: Ljupka i Ratka Milića, Spasoja Kanlića, Slavka Dragoljevića, Dušana Nikića, Mirka Čivčića, Dušana Milišića i Jovu Marića.

„Ostale dovoze u Eminovo selo kod Duvna, gde su ponovo doživljavali maltretiranja i izživljavanja. Na-

Poslije ove akcije, хрватска полиција је на Плитвицама формирала полицијску станицу, која је постојала до краја августа 1991. године, када је расформирана због немогућности функционисања и контроле ЈНА.

Контролу над Националним парком "Плитвичка језера" преузеле су крајишке власти и задржале је све до августа 1995. године.

kon dva dana odvoze ih u Vrgorac. Ali ne sve. I ovde su osmoricu izdvojili: braću Dragana i Milivoja Mašića, braću Radovana i Marka Mašića, Ratka Lugonju, Đoku Marića, te Nikolu i Dušana Duvnjaka. U Vrgorcu maltretiranja kao i na predhodnim lokacijama. Od batina u ćeliji umire Mile Spremo zv. Migac, kojeg su logoraši morali pokopati u obližnjem kamenolomu“, navodi Veritas i dodaje da posle šest dana u Vrgorcu, zatvorene Srbe prebacuju u Ljubuški gde se nad njima izživljavaju sledećih 20-tak dana.

„Dana 14. maja 1992. dovode ih u Žitnić kod Drniša, gde je izvršena razmena. Na nosilima je razmjenjen i Stojan Zubić, koji će treći dan po razmeni od zadobijenih povreda umreti u kninskoj bolnici. Kupreški sveštenik Zoran Perković, koji je zarobljen sa ostalim Kuprešacima i jedan od najžešće maltretiranih, razmjenjen je na istom mestu devet dana ranije, a na razmenu je došao sa osam slomljenih rebara. Posmrtni ostaci dvojice Sprema su predati srpskoj strani u novembru 1993. године. Od onih 16-orice, izdvojenih u Zadru i Eminovu selu, do danas ni traga ni glasa. A od onih koji su preživeli golgotu hrvatskih i hercegovačkih kazamata, mnogi su u međuvremenu pomrli a oni koji su još živi, osakaćeni su i fizički i duševno. Od oko 5.000 Srba po popisu iz 1991, na Kupreškoj visoravni ih sada živi 500-600“, saopštava Veritas.

Đ.Barović – Vesti

БЉЕСАК

Portal Novosti, 02.05.2020.

PRIČE IZ BLJESKA

Obiteljima žrtava stradalih u maju 1995. do danas nije priznata patnja: 'Petar i Desanka Vukotić preživjeli su logore u Drugom svjetskom ratu, a onda su u svom selu nedužni ubijeni', kaže njihov sin Dušan. 'Sve što želimo jest da se nađu Zorine kosti i pokopaju gdje im je mjesto', govori Ljubica Dmitrović

Rečeno mi je da je lubanja mog oca razbijena

Dušan Vukotić (72), hrvatski vojnici iz Novske, 2013. godine sahranio je svoje roditelje Petra i Desanku Vukotić, koji su kao civili likvidirani u akciji 'Bljesak'. Ubijeni su u selu Paklenica zajedno s najbližim rođacima, Pantelijom i Vericom Kovačić.

Dušan je svoje roditelje vidio deset dana prije početka 'Bljeska', i to nakon što se nisu vidjeli dugih pet godina. Petar i Desanka izbjegli su u Beograd, a on se, sticajem okolnosti, krajem 1991. priključio obrani Hrvatske u kojoj je sudjelovao do 2. maja 1992. godine. Priča nam da je njihov susret ugovorila sestra koja je tada živjela u Njemačkoj. Preko telefonskih linija javila mu je da se roditelji vraćaju i da će ga čekati na autoputu prema Lipovljanima.

- Oni su se htjeli uvjeriti da sam živ. Uopće me nisu prepoznali, bili su u jako lošem stanju, kao da su došli iz logora, mama se sva tresla od Parkinsonove bolesti. Ponudio sam im da dođu živjeti s mojom obitelji, ali nisu htjeli. Naša kuća je bila potpuno devastirana u ratu pa su oni rekli da će otići kod strica i strine. Dogovorili smo sljedeći susret kod Nove Gradiške, međutim tada je došlo do pucnjave u Okučanima na autoputu, sve se zatvorilo i nastupio je 'Bljesak' – prisjeća se Dušan.

Petar (76) i Desanka (70) imali su određeni ugled u selu, majka je bila trgovkinja, a otac komercijalist, živjeli su povučenim životom. Oboje su preživjeli logore u Drugom svjetskom ratu, a onda su u svom selu nedužni ubijeni, govori Dušan. Kada je završen 'Bljesak', Dušanov poznanik koji je sudjelovao u toj akciji rekao mu je da su mu roditelji i rođaci stradali. Njihova tijela donesena su osam dana nakon završetka 'Bljeska' u dvorište Doma zdravlja u Novskoj. Dušan je uspio identificirati rođake Panteliju (77) i Vericu (68), ali roditelje nije.

- Stric Pante je nastradao od metka, a strina Vera je ubijena hladnim oružjem. Kada su nas nakon nekoliko dana pustili da odemo u selo, žena i ja smo, riskirajući neku minu, ušli u kuću mojih rođaka gdje su njih četvero likvidirani. U prostoriji gdje su ubijeni svi prozori su bili čitavi, dakle nije bilo tragova eksplozivne naprave. Ja sam bio rezervni oficir pa znam što govorim, odgovorno tvrdim da se radilo o zarobljavanju i likvidaciji. Prilikom identifikacije i preuzimanja DNA rečeno mi je da je lubanja mog oca razbijena. Rekao sam da u prostoriji nema tragova granate, a onda mi je čovjek koji je utvrđivao smrt rekao da može biti sjekira, bukvalno tim riječima mi je rekao – govori Dušan.

Čekao je 18 godina na utvrđivanje srodstva, pa je posmrtnne ostatke svojih roditelja tek prije sedam godina prenio na groblje u Paklenici iz Rarića gdje su se vodili kao nepoznata lica. Dušan je 1996. dao otkaz zbog narušenog zdravlja. Krajem 1990-ih otvorio je privatni obrt, a 2009. otišao je u mirovinu pod statusom hrvatskog branitelja.

Podigao je tužbu protiv Republike Hrvatske zbog ubojstva roditelja

i izgubio je, a taj pravni postupak za naknadu štete trajao je preko deset godina. Budući da je imao status branitelja, oslobođen je visokih sudskih troškova. Nezadovoljan što ništa nije uspio dokazati, Dušan konstatira da se država zaštitila putem svih zakona. Kuća njegovih roditelja uništena je do neprepoznavanja, a on ju je obnovio vlastitim sredstvima, jer obnovu od države nije uspio dobiti.

- Odlazim u selo, kosim oko kuće i održavam. Izgubio sam suprugu prije pet godina, jedna kćerka je u Ogulinu, druga u Zagrebu. Ostao sam potpuno sam i mene taj rad održava na životu, iskreno da vam kažem. Znam svašta raditi, razumijem se i u ljekovito bilje. Imam te lijekove za PTSP, stabilan sam i guram naprijed. Ipak, čovjek mora biti sam svoj doktor u svemu ovome – zaključuje Dušan Vukotić.

Bilo je važno ostati normalan

Jedan od onih koji su se u momentu početka akcije 'Bljesak' nalazili u UN-ovom sektoru Zapad bio je Milan Kozlović, dugogodišnji nogometni sudija i manjinski aktivist iz Kusionja. Nakon što je Hrvatska vojska krajem decembra 1991. ušla u to pakračko selo i ubila više srpskih civila, među kojima i Milanovog oca, on je, kako kaže, bio posvuda do jeseni 1993. godine, kada se vratio u općinu Pakrac.

- Odmah sam se uključio u sportske aktivnosti jer sam smatrao da sam tako najkorisniji za zajednicu. Po nekoliko dana sam radio u kafiću, a ostatak vremena sam sudio jer su postojale prva i druga liga Republike Srpske Krajine i zvanična takmičenja za prvake, tako da smo igrali mečeve s ekipama u UN-ovim sektorima Jug i Sjever. Bio sam vojni obveznik, ali to me najmanje zanimalo. Skromno se živjelo, ali smo slavili slave, bilo je krštenja i vjenčanja, a 25. aprila 1995. posje-

tio nas je tadašnji patrijarh SPC-a Pavle. Neki su to shvatili kao znake nagovještjenja smirivanja situacije i vjerovali su obećanjima da će sve biti u redu, a bilo je i paničara koji su očekivali najcrnji scenarij. Meni je od početka bilo stalo da ostanem normalan, iako je u tim previranjima to bilo teško – prisjeća se on.

- Na sam 1. maj, koji mi ne možemo slaviti jer će to za nas uvijek biti sjećanje na stradanje, ustao sam kao i svaki drugi dan. Informacija o akciji HV-a koja je počela u zoru do nas je stigla tek prije podne. Vlasti su počele popisivati stanovništvo koje se zateklo na Gavrinici, dijelu Pakraca koji je bio u sektoru Zapad, da se ustanovi koliko ima starijih i mlađih, pogotovo zbog velike koncentracije djece. Tokom 1. i 2. maja u našem kraju je bilo mirno, ali smo znali kamo sve to vodi – govori Kozlović.

Kada su se 4. maja nakon pregovora predale jedinice RSK-a, s tog područja izdvojeni su muškarci i prevezeni u zatvor u Varaždinu, gdje su evidentirani i ispitani.

- Nakon što je dokazano da nisam učestvovao u borbama, prebačen sam u bjelovarski zatvor. Tamo su nam čak sudili, ali smo oslobođeni pa su nas istog dana prevezli do Pakraca. Rekli su nam da se drugi dan javimo u policiju i odmah nam ponudili hrvatske dokumente, obećavajući da nas nitko neće dirati. Čak su nam podijelili jednokratnu pomoć u higijenskim potrepštinama. Međutim, bili smo skeptični i bojali smo se da će nas mobilizirati s obzirom na to da je RSK još uvijek postojala – dodaje on.

Milan Kozlović tada se želio vratiti u rodne Kusunje, ali mu je savjetovano da to ne čini zbog nedostatka struje i vode u selu. Potom se uputio u obližnju Gradišku pa kod brata u Novi Sad, a za vrijeme bombardovanja Savezne Republike Jugoslavije otišao je u Republiku Srpsku, odakle je predao zahtjev za obnovu obitelji.

jske kuće.

- Tokom 2002. sahranio sam oca koji je ekshumiran, u čemu je velike zasluge imala hrvatska Uprava za zatočene i nestale i njen tadašnji šef Ivan Grujić. U Kusunje sam se vratio 2003. i otada sam aktivan u srpskoj zajednici. Trenutno sam zaposlen u građevinskoj operativi u Slavonskom Brodu, a ove godine ispunjavam uslove za penziju – kazuje nam Kozlović, koji nije podnosio zahtjev za naknadu štete zbog ubojstva oca.

- Svake godine dajem mu pomen u Kusunjama, a odlazim i na komemoracije koje održavamo za ubijene u 'Bljesku', jer su sve žrtve ravnopravne i svakoj treba odati počast – poručuje Kozlović.

Jedva smo prešli Savu

Porodica Popović iz sela Čovac kraj Okučana dva puta je u prethodnom ratu morala bježati u BiH, ostavivši za sobom svu imovinu – prvi put 1991. godine, a drugi za vrijeme 'Bljeska'.

- Iako su nam kuća i svi gospodarski objekti zapaljeni početkom rata, u Čovac smo se vratili 1992. misleći da će biti bolje. Smjestili smo se u jednoj kući u selu, hranili svoju stoku, radili na polju i bili zajedno kada god smo mogli, jer imam dvojicu sinova, od kojih se jedan oženio 1992. Naime, bila sam zaposlena u Bosanskoj Gradišci, ali sam svaki vikend dolazila kući. Davno smo sagradili kuću i u tom gradu da imam

gdje stanovati preko sedmice – prisjeća se Milena Popović.

- Ljudi su u to vrijeme bili preplašeni i bojali su se jedni drugih. Istina, kontaktirali smo međusobno, ali sve je to bilo slabo i onako preko volje. Ipak, bilo je u redu sve do 1. maja 1995. koji nikada neću zaboraviti. Vikend je prošao i ja sam se spremala da krenem u Bosansku Gradišku. Tada me nazvala snajka iz Bosne i rekla da je počeo rat. 'Kakav rat?' upitala sam. Ukrcala sam se u naš Jugo i pvela svoju majku koja je bila bolesna – dodaje ona.

- Kada sam došla do nadvožnjaka na putu prema Savi, čovjek koji je tamo bio na straži rekao mi je da ne mogu proći. Vratila sam se nazad preko sela Gređana i Pustara i vidjela da iz pravca kaznionice u Staroj Gradišci ide kolona tenkova i ostale tehnike. Ipak, došla sam do mosta na Savi, a čovjek koji je tamo stražario također me htio vratiti nazad. Nakon kraće rasprave kolega mu je rekao da me pusti da idem na posao. Kada smo napokon stigle, susjed koji je živio preko puta naše kuće upitao me tko nas je pustio, ističući da Slavoncima nema mjesta u Bosni. 'Tu ste bili 1991., a sad za vas tu nema mjesta', poručio mi je. 'Došla sam pred svoju kuću, a kad dođem pred tvoju, onda me vrati', odgovorila sam mu.

Milenin suprug je tokom tog dana ostao u Čovcu, misleći da će se stan-

je smiriti, ali je na kraju i on morao krenuti. Zajedno sa svojim ocem ukrcao se na traktor, a Savu su prešli u večernjim satima 1. maja.

- Najteže mi je bilo tog i narednog dana čekati sinove, ali su na kraju i oni došli. Bili smo u svojoj kući, ali nisu nas tretirali kao izbjeglice pa nismo mogli dobiti nikakvu pomoć – svjedoči Milena Popović koja se s porodicom u Hrvatsku vratila početkom 2000-ih.

Ona i suprug danas žive od niskih penzija i bave se poljoprivredom.

- Sijemo baštu, imamo malo ovača u šljiviku da ne moramo kositi i pokoje pile, sve za svoje potrebe. Nešto više ne možemo jer ja imam 72 godine, a muž 81. Nismo mladi, ali samo da budemo zdravi. Sinovi sa svojim porodicama žive u našoj kući u Gradišci i svaki ima po dvoje djece. Do ove krize su radili na gradilištima, a sada ne rade ništa. U svakom slučaju, nećemo biti gladni. Ali se bojim za ljude koji žive na asfaltu. Ja sebi mogu saditi luk, a oni ne mogu ništa – govori nam Milena.

Suprugu nisam mogao sahraniti u naš grob

Dragan Petković iz Kraguja pored Pakraca danas živi sam. Iako ima 80-ak godina, vitalan je i održava imanje. Jedna od prvih hrvatskih granata u 'Bljesku' pala je ispred njegove kuće i ubila njegovu nikada prežaljenu suprugu Micu.

- Do rata sam živio u Kraguju zajedno sa suprugom, naša dva sina i mojom mamom. Tata mi je umro malo prije rata, 1989. godine. Imao sam stalni posao u šumariji. Prvo sam radio kao sječar, a onda na uzgoju šuma. Volio sam tamo raditi i do rata sam skupio 30 godina staža. Žena i djeca su radili u poljoprivredi, na našoj zemlji, a imali smo i stoku. Kući smo imali dva traktora. Jedan sin je išao u poljoprivrednu školu u Požegi, a mlađi je krenuo u Zagreb u policijsku. Kada je počeo rat, žena je imala 47, a ja 53 godine. Na početku smo pobjegli u Bosnu, pa sam

se ja vratio, a mama i supruga su mi se pridružile nešto kasnije. Bio sam stalno kod kuće do 'Bljeska' – kaže Dragan, koji kobnog 1. maja nije naslućivao da će se dogoditi tragedija.

- Mislio sam da nema opasnosti i da je primirje. Tog dana radili smo uobičajene poslove. Sjećam se da je moja Mica ložila vatru, ja sam otišao nešto obaviti oko kuće, bavili smo se nekom janjadi, malo sam se odmaknuo i granata je iznenada pala preko praga. Viknuo sam komšiji Vasi da bježi, a on mi je rekao da je Mica pala. Ja dođem i unesem je u kuću. Bila je mrtva. I dalje se pucalo na sve strane. Sahrnili smo je drugi dan u grobnicu od jednog čovjeka. Tu je bila jedno vrijeme, dok je nismo prebacili u groblje i sahranili. Narod je krenuo u bježanje pred vojskom, ali ja nisam išao s njima. Kud ću, morao sam sahraniti ženu...

Bez obzira na tragediju koju je doživio, Dragan je podijelio sudbinu svih zarobljenih muškaraca.

- Tada je došla vojska i pohvatala nas koji nismo bježali. Bio sam u Daruvaru dva dana, a onda su me odveli u Požegu. Djeca mi nisu bila tu, a mama je ostala sama kod kuće. Onda su svi kasnije išli za Srbiju, pa i ja. Nakon sedam-osam mjeseci, čim su se prvi krenuli vraćati, i ja sam se odmah vratio. Dovezao me UNPROFOR. Onda sam stalno bio kod kuće, od posla više nije bilo ništa. Morao sam ići u Bjelovar i prijavljivati se na policiju. Nitko me nije tukao, neću lagati, nisu me ništa ni teretili jer se u ratu nisam micao iz sela. Nakon povratka u Hrvatsku nisam imao problema, ali mi nije baš bilo svejedno. Jedan sin me obiđe sa snajom i unucima, a drugi je vani.

Draganu i ostalima koji su nekoga izgubili ili su i sami ranjeni do danas nitko nije priznao patnju.

- Boli me što me nikada nitko nakon svega nije pitao kako sam i kako živim. Nekada sam imao osam krava, dva traktora... Dobio sam pen-

ziju samo na osnovu godina starosti. Da je u ovih 25 godina netko došao i pitao 'Dragane, kako si, to bih volio. Ali imam dobre komšije, živim i ne žalim se. Tako je kako je – zaključuje Dragan.

Još tragamo za Zorom

Jedna od brojnih civilnih žrtava 'Bljeska' je Zora Dmitrović, koja je kao 20-godišnjakinja ubijena na putu prema Okučanima. Budući da njena majka Nevenka, koja je iz daljine svjedočila stradavanju kćerke, o tom događaju nije sposobna govoriti ni nakon 25 godina, razgovarali smo sa Zorinom strinom Ljubicom Dmitrović.

- Prije rata smo živjeli na području Lipika, a kada su počeli sukobi, svi smo otišli u staru porodičnu kuću u selu Skenderovci u kojem smo živjeli sve do 'Bljeska'. Sedmice uoči te operacije nisu se razlikovale od onih mirnodopskih – sijali smo i sadili poljoprivredne kulture, družili se, a jedino što se izdvajalo bio je odlazak ljudi na stražu. Tako je bilo sve dok se nije zapucalo 1. maja. Tada nam je rečeno da odemo u Šeovicu i da tamo čekamo pa šta bude, bude – govori nam Ljubica.

- Naša Zora, Nevenkina jedinica, išla je u srednju školu u Subotici. Nekoliko dana ranije ona i ostali učenici došli su tu na odmor. Dio djece tog je 1. maja rano krenuo autobusom koji je do Bosne stigao bez problema. Ona je krenula kasno predvečer kamiončićem kojim je naš trgovac prevezio robu. U kabini su bili trgovčeva žena, mladi dečko od 18 godina i Zora, dok je otraga sa stvarima bila mlada žena s dvoje djece koja je preživjela. Ostali su pobijeni kada je na njih kod Benkovca, sela ispred Okučana, otvorena vatra. Tko je i sa čime pucao, ne zna se, a ostaci njih troje do danas nisu nađeni, pa se Zora do danas vodi kao nestala osoba – kazuje Ljubica Dmitrović.

Zorina majka Nevenka je s jednom mladom ženom i njeno troje djece bila u automobilu koji je vozio

za kamionetom. Kako je kamion bio brži, on im je odmicao sve dok nisu vidjeli da se zaustavio. Uto je naprosto nestao krov s auta kojim su se vozili. Žena se nagnula da zaštiti svoju dječicu, a Nevenka je željela da iziđe, ali su je vrata uklještila. Kada se uspjela izvući, pod kišom metaka vidjela je da 18-godišnji mladić sjedi na zemlji kraj kamiončića iz kojeg se pušilo. Zamakla je u šumu i cijelu noć pješačila do sela Bobare, odakle su je odveli u Šeovicu.

- Kada smo se sreli, sve nam je ispričala. Nakon nekoliko dana, tokom kojih smo čekali dok nisu završeni pregovori o predaji, autobusima UNPROFOR-a smo prebačeni u Bosansku Gradišku – priča Ljubica čija se familija u Hrvatsku vratila 2000., dok se Nevenka, koja danas živi u stanu u Skenderovcima, vratila dvije godine kasnije.

- Dolazila nam je policija u vezi Zore, pravili su bilješke, ja sam pričala s njima kao sada s vama i rekla im sve što znam. Nevenka i ja željele bismo da se Zorine kosti nađu i pokopaju gdje im je mjesto. Hoćemo li to dočekati, ne znam – zaključuje Ljubica Dmitrović.

S nostalgijom se borimo na različite načine

Radovan Romanić danas živi u Njemačkoj, u blizini granice s Nizozemskom i popravljja hladnjake. Njegova supruga s djecom živi u okolici Apatina, a većina porodice završila mu je u SAD-u. Operacija 'Bljesak' zauvijek mu je promijenila život.

- U Pakracu sam živio na Gavrinici i tamo sam završio osnovnu školu. U ratu smo odselili u očev kraj u Ožegovce. Tamo smo bili oktobra 1991. godine, a onda su nas rasporedili dalje. Prvo je jedan dio djece otišao za Budvu, a onda je drugi krenuo za Smederevo. Ja sam bio u toj drugoj grupi. Tamo smo bili godinu dana, a kada smo čuli da u Subotici ima puno naših ljudi, preselili smo se tamo. Organizovano smo išli

kući u Pakrac i nazad u školu – govori nam on.

Proljetni praznici 1995. pali su krajem aprila pa je Radovan s drugim đacima krenuo na put za Srbiju nekoliko sati prije početka ofenzive hrvatskih snaga.

- Sjećam se da sam za Suboticu krenuo 1. maja u pola pet. Ništa nismo znali do prvog stajanja negdje u Republici Srpskoj. Tada sam na vijestima čuo da je došlo do belaja. A mi, djeca ko djeca, nismo tome pridavali neki značaj. Tek kada smo došli u Suboticu, shvatili smo da je ozbiljno. Možete misliti, sve puno djece, iz zapadne Slavonije nas je bilo tri-četiri paviljona. Nije bilo nikakvih informacija. Imaš samo ono što čuješ na televiziji, tadašnji RTS ništa nije davao pa smo većinom gledali HTV.

Iza Radovana i drugih đaka ostale su njihove porodice o kojima nisu znali ništa.

- Moji su svi ostali, mama otac, baba, brat rođeni, tetka, tetak, stric, strina... 90 posto familije. Znaš kako je to, ne znaš ništa o svojim, a bilo je mnogo dezinformacija. Svašta sam pokušavao. Zvao sam Knin, Vukovar, odlazio u Beograd u nekakvo predstavništvo RSK, ali nigdje ništa. Neki su išli u Gradišku čekati na mostu. Ljudi su dolazili, nekim konvojima nije bilo dozvoljeno da uđu u Srbiju nego su prosljeđivani u istočnu Slavoniju. Naideš na poznatog čovjeka, a on kaže: 'Ja ih jesam vidio, pa mislim da sam ih vidio, pa ne znam jesam li ili nisam...'

Radovan je na kraju dočeka poziv, a roditelji su mu se javili iz Bosanske Gradiške. Svi su bili na broju.

- Moji su završili u istočnoj Slavoniji, a nakon par dana su otišli u Srbiju. Nismo imali ništa, a otac je čuo da u Apatinu mijenjaju kuće, pa smo ih išli gledati. Mijenjali smo se s prvim koji je naišao i rekao da hoće za Hrvatsku. Bilo je daj šta daš, samo da se ima kuća. Kasnije su moji otišli za Ameriku. Sada su u našoj kući

samo moja žena i djeca, a od porodice skoro više nitko ne živi u rodnom kraju – govori on.

Iako u zavičaju više nema nikoga svoga, Radovan nikako iz glave ne može izbrisati slike djetinjstva.

- Sjećam se kuće bake i djeda, koju smo obnovili dok je baka još bila živa. Ona se htjela vratiti, ali je umrla dok je trajala obnova. Volim tamo otići i dandanas. Dođem iz Njemačke do žene i djece i drugi dan sam u Pakracu. Tamo se neka-ko drugačije odmorim i naspavam. Možda je glupo to što kažem, ali tako je. Ne mogu vam to objasniti – kaže Radovan i dodaje da se članovi njegove porodice s nostalgijom bore na različite načine.

- Brat mi je malo mlađi i nikada nije htio pričati o tome što se dogodilo. Otac isto. Samo kaže 'ćuti, živa glava...' Danas tamo nema života, možda griješim. Uvijek sam se bojao, iako sam još 2004. došao po dokumente. Nisam imao loših iskustava, ali živi onaj strah, više nelagoda. Ne znam zbog čega. Lijep je osjećaj doći u zavičaj. Tetak je nedavno došao prvi put iz Amerike pa smo pješke morali ići gore-dolje. Htio se podsjetiti svega. Moj ćaća se i sad sjeća svake šljive u svom selu, ja ga pitam neki detalj, a njemu je sve ostalo urezano u pamćenje. Nema šta – zaključuje Radovan Romanić.

Anja Kožul, Nenad Jovanović i Saša Kosanović

Спутњик, 01.05.2020.

ГОДИШЊИЦА АКЦИЈЕ „БЉЕСАК“

Данас се навршава 25 година од хрватске војне акције „Бљесак“ када је за само 36 сати из Западне Славоније у планском удару хрватске војске протерано 15.000 Срба, а убијено 283.

Против западнославонских Срба, са око 15.000 житеља и са око 4.000 војника, кренуло је више од 16.000 припадника хрватских оружаних снага.

Заштитне снаге УН, на време упозорене од стране хрватских генерала, повукле су се на безбедна места, препуштајући своје штићенике на милост и немилост агресору, подсећа Документационо информациони центар „Веритас“.

Народ западне Славоније, сећајући се Јасеновца из '41. и Пакрачке Пољане из '91, кренуо је у егзодус према Српској. На путу према „мосту спаса“ до реке Саве, сустизале су их авионске бомбе, маљутке из хеликоптера, топовске гранате и снајперски меци.

У тој акцији, према „Веритасовим“ подацима, погинуле су и нестале 283 особе, укључујући 114 цивила и 11 милиционера.

Међу жртвама је 56 жена, осам

особа до 14 година и 75 преко 60 година старости.

По завршетку акције, Хрвати су покупили 168 тела убијених Срба и покопали их углавном под ознаком „непознат“.

Од укупног броја жртава до сада је расветљена судбина 156 особа. Међу несталима се води још 127 особа, међу којима је 56 цивила, укључујући и 26 жена.

Од 148 ексхумираних посмртних остатака из групних гробница, до сада их је 111 идентификовано. И кад се идентификују ексхумирани а неидентификовани (37), остају непозната гробна места за 90 посмртних остатака.

У тој акцији највише су страдала два села са претежно српским становништвом: Медари са 22 жртве, укључујући 11 жена и троје деце, и Пакленица са 20 жртава.

Према подацима Документационо-информационог центра „Веритас“, око 1.450 припадника Српске Војске Крајине је заробљено, већина уз помоћ заштитних снага УН.

Хрватски судови су осудили

велик број заробљених Срба на дугогодишње казне затвора, које су издржавали у злогласном затвору Лепоглава, а неколико десетина заробљеника прошло је вишегодишње специјалне тортуре злогласне Лоре у Сплиту.

Пред националним правосудјима Хрватске, Србије и БиХ, против припадника хрватских оружаних снага покренуто је неколико кривичних поступака за злочине над Србима у тој акцији, који нису одмакли даље од предкривичне фазе, преноси РТС.

„Уз дужно жаљење свих ратних жртава, већ 25 године постављамо иста питања: ко то и зашто прави разлику између цивилних жртава у Загребу и Окупацији и по ком критеријуму међународни и национални судови процјењују ко и када крши законе и обичаје који регулишу вођење рата?“, пита „Веритас“.

У Градишци, у Републици Српској, данас ће бити обележена 25.годишњица од егзодуса Срба из западне Славоније.

Годишњица ће бити обележена без присуства грађана због ванредног стања изазваног епидемијом вируса корона и актуелне забране масовног окупљања.

Srbi.hr, 01.05.2020.

POMEN ZA STRADALE SRBE U BLJESKU

U zapadnoslavonskim mestima Šeovica, Okučani i Medari danas je održan pomen na srpske žrtve koje su nastradale pre tačno četvrt veka u akciji Bljesak.

U malenom selu Šeovica kraj Pakraca održan je pomen za stradale meštane, uglavnom decu i starce ubijene 1. maja 1995. godine na lokalnom fudbalskom igralištu.

– Danas su prvi puta nakon 25 godina srpske institucije u Šeovici obeležile stradanje civila, pre svega

dece i staraca, poštujući mere štaba civilne zaštite. Na ovaj način želimo da upoznamo javnost sa zločinom koji je i dalje ostao neprocesuiran i koji je i dalje nepoznat u široj javnosti pa i ovde na lokalnu. Mi poštujemo sve žrtve koje su nevino stradale na ovom području. Rat je iza nas, okrenuti smo prema budućnosti, ali smatramo da žrtve zaslužuju jednak tretman pre svega pravosudnih tela – pojašnjava zamenik gradonačelnice Pakraca i predsednik Veća srpske nacionalne manjine Požeško-slavonske

županije Nikola Ivanović.

Obeležavanje je prošlo veoma mirno, bez pratnje policije i bez ikakvih incidenata.

– Obično se posle naših molitvenih sećanja i komemoracija civilnih žrtava iz prošloga rata, uvek oglašava razna braniteljska udruženja koja moraju da odrade ono što je u njihovom domenu. Mi nismo ništa učinili da bi došlo do neakvih saopštenja ili ponovne pojave loših odnosa u lokalnoj zajednici. Pažljivi smo, sećamo se isključivo civila i nadamo se pre svega da će svaka žrtva biti samo to, žrtva. Teško je govoriti o broju stradalih jer brojke znaju i da prevare. Želimo

stradanja da sačuvamo od zaborava – zaključuje Ivanović.

Pomen na stradale održao je protojerej stavrofor Đorđe Teodorović. Uz Ivanovića, prisutni su bili i predsjednik VSNM-a grada Pakraca Milan Kozlović, predsjednik VSNM-a grada Lipika Darko Derenj i pakračka većnica SDSS-a Mirsada Popović Damjanović.

U Okučanima paralelno održane srpska i hrvatska komemoracija

Zločini velikih razmera dogodili su se u Šeovici, Medarima, Paklenici, Trnakovcu, Benkovcu kao i u selu Nova Varoš između Okučana i Bosanske Gradiške. To su mesta gde su ljudi stradali na monstruozne načine, stradale su čitave familije, a za to niko nije osuđen čak ni na simboličan način.

U spomen na žrtve rata u zapadnoj Slavoniji od 1991. do 1995. godine u hramu Svetog velikomučenika Dimitrija u Okučanima održana je sveta liturgija i molitveni pomen.

– Danas je održan parastos pošto je dogovoreno sa policijom da zbog aktuelne situacije ne bude velikog okupljanja, dok će se sutra u hramu u Okučanima održati centralno molitveno sećanje na stradale u zapadnoj Slavoniji koje će služiti episkop slavonsko-pakrački Jovan. Kako nismo imali dozvolu policije za veća okupljanja, na parastosu su bili prisutni samo sveštenici i nekoliko meštana – priča priča zamenik načelnika opštine Okučani i predsjednik lokalnog opštinskog VSNM-a Siniša Martinić.

Vest koja je danas izazvala veliku pažnju u hrvatskim medijima je da je predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović zbog nekoliko ljudi koji su nosili majice HOS-a sa natpisom „Za dom spremni“ napustio komemoraciju hrvatskim žrtvama Bljeska koja se istovremeno sa parastosom u pravoslavnom hramu održavala nešto dalje u istom mestu.

„Pada kiša, nebo se otvorilo kao da i ono plače za žrtvama“

Nakon parastosa u Okučanima, lokalni srpski predstavnici vlasti uputili su se u obližnje selo Medare koje je na današnji dan pre 25 godina najviše stradalo, a pobijeno je 29 meštana.

– Pridržavali smo se propisane distance, bilo nas je dvadesetak. Održali smo parastos u kapeli pa smo položili vence na spomeniku. Pada kiša, nebo se otvorilo kao da i ono plače za žrtvama. Nije bilo nikakvih incidenata, sve je regularno prošlo, iako je u obližnjim Okučanima paralelno održana komemoracija za hrvatske žrtve, pa smo bili oprezni – priča o parastosu srpskim žrtvama u Medarima zamenica načelnika opštine Dragalić u čijem se sastavu nalazi i selo Medari Ranka Milojković.

Nekoliko godina nakon počinjenih zločina, zvaničnom obdukcijom dokazano je da su žrtve bile masakrirane.

– Među žrtvama je bilo i troje masakrirane dece. Imali smo u selu

svedoke, a među njima je jedna žena koja je još živa, koji su svedočili da su, kad su ih drugog maja kao civilno stanovništvo isterali iz kuća prema Novoj Gradiški, videli kako počiniozi zločina izvlače žrtve iz kuće i okreću leševe potrbuške. Videlo se na deci i žrtvama da su zaklani. Svaki prvi maj mi je težak, jer sam i sama živela tik uz Savu u Novoj Gradiški iz koje sam jedva izašla – govori Ranka za naš portal.

U medarskoj kapeli se jednom mesečno pominju žrtve Bljeska, dok je pravoslavna crkva porušena. U selu postoji „Kolo srpskih sestara“ sa dvadesetak članica, a svake godine treće nedelje posle Vaskrsa obeležavaju slavu Sestara mučenica.

Prema evidenciji Dokumentaciono-informativnog centra „Veritas“ u ovoj operaciji živote je izgubilo 283 osobe uglavnom srpske nacionalnosti, a za samo 36 sati svoj dom je izgubilo preko 15.000 Srba.

СУРДУЛИЦА

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА ИЗБЈЕГЛИЦА ИЗ КРАЈИНЕ ОД НАТО БОМБАРДОВАЊА СУРДУЛИЦЕ (30/31.05.1999)

У ноћи 30/31. маја 1999. године НАТО авиони су бомбардовали подручје општине Сурдулица са 4 пројектила велике разорне моћи. Погођена је специјална болница за плућне болести “Санаторијум” у југоисточном дијелу Сурдулице. Два пројектила су директно погодила павиљон у коме су биле смјештене избјеглице из бивше Републике Српске Крајине, а један је пао у павиљон старачког дома. Знатно је оштећен и павиљон са плућним болесницима. У тим објектима погинуло је 19 особа док их је више десетина повређено.

У павиљону са избјеглицама убијени су: Малобабић Босиљка (53) и њена дјеца Милена (20), Раде (19) и Миленко (16), Слијепчевић Мила (90), Манојловић Душан (72), Манојловић Милица (77) сви из Сјеничака, општина Карловац, Напијало Драгић (70) из Војнића, општина Војнић, Јањанин Богданка (74) из Маличке, општина Вргин Мост, Поповић Славко (60) из Доњег Скрада, општина Крњак, Будисављевић Петар

(60) из Врховина, општина Врховине, Павковић Ђорђе (45) из Павковића, општина Крњак, Жигић Раде (52) из Тука, општина Кореница, Малешевић Даница (61) из Тушиловића, општина Крњак и Вучковић Миланка (65) из Косјерског, општина Дуга Реса.

У оближњем старачком дому убијени су: Рашић Стана (66) из Криве Феје, општина Врање; Милановић Босна (68) из Власина Округлице, општина Сурдулица, Величковић Десанка (67) из Калиманца, општина Владичин Хан; Рангелов Стамен (61) из Божица, општина Сурдулица.

Дијелови њихових тијела неколико дана су извлачени из рушевина и скупљана са околних стабала и вршена њихова реконструкција ради идентификације по припадности одређеној особи до препознатљивости. Међутим, дејства бомбардовања су била толико разорна да је комплетно уништен анатомски састав како чврстих тако и меких ткива

за неколико тијела због чега су, упркос упорности и жељи патолога, троје избјеглица остали неидентификовани: Манојловић Милица и браћа Раде и Миленко Малобабић.

Њихови животи постадоше “коллатерална штета” у “хуманитарној мисији” апсурдног и циничног назива “Милосрдни анђео”.

И идентификовани и неидентификовани посмртни остаци избјеглица сахрањени су на Масуричком гробљу у Сурдулици, далеко од њихова завичаја у Лици и на Кордуну, којег напустише у августу 1995. године спасавајући главе пред хрватском војском у акцији под кодним називом “Олуја”, на западне дијелове РСК, који су се у то вријеме налазили под заштитом мировних снага УН-а.

За отети завичај и изгубљене животе избјеглица из Лике и Кордуна и стараца из околице Сурдулице још нико није одговарао.

КРУШЕДОЛ

Banija, 31.05.2020.

U KRUŠEDOLU SVIJEĆE I POMEN ZA NASTRADALE SRBE U “BLJESKU”

Izbjegli Srbi iz Zapadne Slavonije juče su u manastiru Krušedol zapalili svijeće i održali pomen žrtvama akcije Bljesak iz maja 1995. kada je iz svojih domova protjerano stanovništvo tog dijela RSK.

Zbog mjera propisanih u borbi protiv Kovida -19, u porti manastira je bio manji broj ljudi nego prethodnih godina kada se na tom

mjestu odžava crkveno narodni sabor Krušedolska zvona.

Iz tog razloga izostao je i prigodan kulturni program i tradicionalna Krušedolska besjeda.

Liturgiju u manastirskoj crkvi služio je episkop sremski Vasilije, a sasluživali su sveštenici iz ove eparhije Srpske pravoslavne crkve.

МИЉЕВАЧКИ ПЛАТО

СРНА, 21.06.2020.

У БЕОГРАДУ СЛУЖЕН ПАРАСТОС СРБИМА УБИЈЕНИМ НА МИЉЕВАЧКОМ ПЛАТОУ

У цркви Светог Марка на Ташмајдану у Београду данас је служен парастос за 40 Срба које су хрватске снаге убиле на овај дан 1992. године на Миљевачком платоу код Дрниша, када су за вријеме примирја упале у ту зону, која је била под заштитом УН.

Парастос је организовало Удружење породица несталих и погинулих лица „Суза“, а присуствовали су предсједник скупштинског Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, предсједник Информационо документационог центра „Веритас“ Саво Штрбац и преживјели чланови породица жртава.

Предсједник Удружења „Суза“ Драгана Ђукић изјавила је Срби да су породице огорчене јер Хрватска и даље дискриминише српске жртве и избјегава да ексхумира посмртне остатке 12 неидентификованих људи убијених у том масакру.

Она је истакла да је поражавајуће за породице, које знају на какав монструозан начин су њихови најмилији страдали прије 28 година и колико су мучени, а да и после толико времена траже минимум – да им се врате посмртни остаци и да врате тим жртвама име и презиме.

Ђукићева је навела да је Удружење „по ко зна који пут“ у сагласности са породицама путем Комисије за нестале Владе Србије затражило од хрватских власти да се локација на којој се налазе на книнском гробљу ексхумира и тијела уруче породицама.

Од хрватске Управе за заточене и нестале су, међутим, 20. марта добили одговор у којем се наводи

да немају потребну документацију за надлежност те локације да би ексхумирали, што је још један чист примјер опструкције и дискриминације српских жртава.

„По ко зна породице добијају бесмислен и неприхватљив одговор зато што се од тих 12 лица њих осам налазе и у књизи за нестала лица, коју је у сарадњи са Црвеним крстом издала управа та Управа за заточене и нестале и назива их својим држављанима“, рекла је Ђукићева.

Хрватске снаге су 21. јуна 1992. године нападе положаје српске територијалне одбране на Миљевачком платоу у близини Дрниша, у заштићеној зони УН у присуству Унпрофора, а епилог тог напада је 40 убијених Срба, од којих је већина масакрирана након предаје.

Непосредно прије напада био је постигнут споразум о примирју како би се несметано одржао

дјечији фестивал у Шибенику.

Српско село Нос Калик срушено је до темеља и спаљено, дио становништва је побијен, а други интерниран на острво у шибенском архипелагу.

Масакрирани Срби бачени су у крашку јаму, а њихова тијела затрпана смећем, због чега су, два мјесеца касније, када су ексхумирани, посмртни остаци жртава били у толико тешком стању да њих 12 није могло бити идентификовано методама које су се у то вријеме примењивале.

Тијела су још у заједничкој гробници на Книнском гробљу, а породице и даље чекају на ексхумацију и идентификацију.

За злочин на Миљевачком платоу, без обзира на постојање обиља валидних доказа, који су достављени свим релевантним домаћим и међународним организацијама и институцијама које се баве заштитом људских права и ратним злочинима, нико није процесуиран пред Хашким трибуналом.

ЈАДОВНО

Jutarnji, Hina, 24.06.2020.

KOMEMORACIJA U JADOVNOM: PUPOVAC POZDRAVIO I HRVATSKE BRANITELJE KOJI SU PRVI PUT DOŠLI NA SKUP

Pupovac je za počinitelje rekao da su „ubijajući nedužne ljude na osnovi pravila koja nisu ni Božja ni ljudska i sami ostali bez duše“

Komemoracija žrtvama ustaškog logora u Jadovnom održana je bez masovnog okupljanja, uz molitvu i govore predstavnika srpske i židovske zajednice i Savjeta za nacionalne manjine, a Milorad Pupovac (SNV) je ocijenio da počinitelji koji su ubijali nedužne ljude i danas uživaju poštovanje nekih krugova.

Na današnjoj komemoraciji nedaleko od Šaranove jame, jedne od mnogih jama na Velebitu u kojima su kosti Srba i Židova likvidiranih po rasnim zakonima Nezavisne Države Hrvatske 1941., uz predstavnike Srpskoga narodnog vijeća, Koordinacije židovskih općina te Saveza antifašističkih boraca i antifašista, bili su i izaslanici hrvatskog predsjednika, Sabora i Vlade te predstavnici veleposlanstava iz Srbije, BiH i Austrije.

Sudionici su nakon toga otišli na Pag, gdje je bio dio logorskog sustava Gospić-Jadovno-Pag.

Prvi put na komemoraciji su bila dvojica branitelja iz Domovinskog rata, članovi udruge Vedra (veterani Domovinskog rata i antifašisti), koje je Milorad Pupovac posebno pozdravio.

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer istaknuo je na komemoraciji da su se ti zločini počeli događati samo 75 dana nakon uspostave takozvane NDH, i to prije početka organiziranog otpora okupaciji.

Kompleks ustaških logora Gospić-Velebit-Pag Tolnauer je nazvao mjestom najokrutnijega masov-

nog zločina i terora, ističući da je on preteča Jasenovca i da mu je „jedina svrha i namjena bila genocid i holokaust za Srbe i Židove, gdje su stradavali i Hrvati i Bošnjaci i Slovenci, svi koji su se suprotstavljali NDH“.

Pupovac je za počinitelje rekao da su „ubijajući nedužne ljude na osnovi pravila koja nisu ni Božja ni ljudska i sami ostali bez duše“.

„Ti bezdušni ljudi i danas uživaju poštovanje nekih krugova, a njihova znamenja i simboli nastoje normalizirati, pa i legalizirati, a to je bezdušno kao što je bio bezdušan i akt ubijanja pod tim pozdravom“, rekao je Pupovac ne spominjući izravno pozdrav „Za dom spremni“. Time oni, dodao je, „nastoje otimati duše mladih ljudi i u današnjoj Hrvatskoj“.

Istaknuo je da je nakon niza pojedinačnih i masovnih likvidacija Srba i Židova u travnju, svibnju i lipnju, i to u Gudovcu, Hrvatskom Blagaju,

Veljunu i Glini, Eugen Dido Kvaternik s Heinrichom Himlerom u SS-u „dogovorio da se to više tako ne radi, već da se formiraju koncentracijski logori“.

Ante Pavelić je 6. lipnja imao sastanak s Hitlerom o tome kako riješiti židovsko i srpsko pitanje, te je, kako je rekao Pupovac, slijedila uspostava sistema koncentracijskih logora smrti, prvi na Jadovnom, kao mjestu eksterminacije Srba, Židova i Roma daleko od očiju svjedoka, što je bila matica bezumnih i brutalnih zločina koji su se događali poslije.

Uz tisuće ovdje pobijenih Srba, Židova i drugih ljudi nepoćudnih NDH Pupovac je spomenuo neke od 70-ak svećenika Srpske pravoslavne crkve, među kojima jednog vladiku i jednog mitropolita, te četvoricu braće kipara Vojina Bakića, Aleksandra, Milana, Nikolu i Slobodana. Spomenuo je i Ivu Goldsteina, ubijenog djeda današnjeg profesora povijesti Ive Goldsteina, koji je također došao odati počast žrtvama.

Povjesničar Goldstein je za sustav logora Gospić-Jadovno-Pag rekao da je nastao u travnju 1941. pretvaranjem Gerichta, kaznionice Okružnog

suda u Gospiću, u sabirno-tranzitni logor i mučilište od Gospića do Karlobaga i dalje na Pagu oko Metajne. Sve je počelo 24. lipnja i trajalo do talijanske reokupacije polovinom kolovoza.

Nakon što je zbog svega došlo do partizanskog ustanka, Nijemci i fašisti su shvatili da NDH ne uspijeva stabilizirati vlast na tom prostoru. Nijemci više nisu iz sjeverozapadne Bosne mogli izvlačiti rudna bogatstva te je slijedila talijanska reokupaci-

ja prostora 15. i 16. kolovoza pa je Maks Luburić naredio povlačenje preživjelih logoraša i s Paga je oko 4000 zatočenika prebačeno uglavnom u Jasenovac, ali se s Jadovnog nitko nije vratio, rekao je Goldstein.

Podsjetio je da nosi isto ime i prezime kao djed koji je ubijen na Jadovnom, te se prisjetio kako mu je njegov otac Slavko govorio da ga je mučilo jesu li mu oca ubili i bacili u jamu ili je bio živ gurnut jer se zna

da su seljaci pričali da su se iz jama danima znali čuti jauči umirućih ljudi.

Goldstein je rekao da se iz Šaranove jame nije nitko mogao izvući živ jer to bezdan, jama duboka između 60 i 70 metara.

Branko Cetina je jedini preživjeli svjedok Jadovnog, i to jedan od samo četvorice logoraša koji su uspjeli odande pobjeći, rekao je Goldstein.

ПРУГА ИЗМЕЂУ ТОПУСКОГ И ГЛИНЕ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ

ЕКСПЛОЗИЈЕ ВОЗА НА ПРУЗИ ИЗМЕЂУ ТОПУСКОГ И ГЛИНЕ (14.07.1993)

Дана 14. јула 1993. године око 8 часова близу моста јужно од Глине дошло је до експлозије воза који је био пун путника, највише жена и дјеце, који су од Вргинмоста путовали на пијаци. Тај воз је само дан раније почео да саобраћа по пругама Кордуна и Баније и то оног дијела који је био под контролом Републике Српске Крајине, на којима је саобраћај био у прекиду од почетка сукоба. Воз се састојао од два путничка вагона предходно довежена камионима из Руме и локомотиве довежене на исти начин из Книна. Воз је истог јутра у супротном смјеру несметано прешао исту релацију. На пругу су биле постављене двије mine, од којих је само једна експлодирала и то испод половине првог вагона.

Од посљедица експлозије на лицу мјеста изгорјеле су двије жене: Данчула Маца (око 70 година) из Пјешчанице и учитељица из Блатуше Рокњић Сока (43) родом из Чемернице. Истог дана у глинској болници вишеструким тешким повредама подлегао је и Радујковић Јанко (70) из Брњавца. Перо Гвојић (36) из Мале Трпче остао је без обе ноге до изнад кољена, Јанко Јакшић (34) из Батинове Косе, остао

је без једне ноге испод кољена, Радујковић Ђуро (44) из Брњавца, син поменутог Јанка, остао је без лијеве ноге до изнад кољена, док је још око 25 путника, углавном жена и дјеце, теже и лакше израђавано. Међу рањенима је била и кћерка изгорјеле учитељице Соке, Зорана, коју је експлозија избацила из воза и тако јој спасила живот.

Пола сата послје експлозије на мјесто несреће, поред представника српских власти, дошли су и представници УНПРОФОР-а који су истог дана саставили извјештај о овом догађају и под шифром "повјерљиво" доставили га њиховој команди за Сектор Сјевер.

Упркос изјавама присутних представника српске стране да је "ова операција вођена под хрватском командом која жели да дестабилизује подручје" пред најављено отварање моста на Масленици 18. јула, аутори извјештаја износе свој став да се овај догађај може сагледавати у "контексту настављања јаким превирања између различитих економских и мафијашких група које су активне у региону" које нису заинтересоване за мирно

рјешавање односа између Крајине и Бихаћког џепа те између Срба и Хрвата.

О овом догађају говорио је и свједок оптужбе Слободан Лазаревић пред Хашкуим трибуналом на суђењу Слободану Милошевићу, хвалећи се да је он, као официр за везу са УНПРОФОР-ом у Кордунашком корпусу, методом дедукције ("Пошто је била зима, а пошто није било никаквих трагова, никаквих стопа у снијегу, било је јасно да ништа није дошло са те стране, значи морало је доћи изнутра.") закључио да нису Хрвати извршили диверзију на предметни воз. Никома није било важно што се догађај десио у сред љета и што је, како ће се убрзо испоставити, "поуздани" свједок Лазаревић авантуриста и хоштаплер свјетског гласа.

Истина је да до данас за овај злочин нико није одговарао ни пред домаћим ни пред међународним судовима, а како ствари стоје, мала је вјероватноћа да ће за њега било ко и било када и одговарати. Можда и због тога што су све жртве српске националности.

ЛИКВИДАЦИЈЕ ДЕВЕТ ПРИПАДНИКА СВК НА ДИНАРИ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ЛИКВИДАЦИЈЕ
ДЕВЕТ ПРИПАДНИКА СВК НА ДИНАРИ

(26.07.1995)

Девет припадника Српске војске Крајине (СВК), познаника комшија и рођака, из буковичких села: Братишковаца, Ивошеваца, Велике Главе, Ервеника и Кистања 26. јула 1995. године, на Динари, на предјелу “Медено брдо”, заробили су припадници Хрватског вијећа одбране (ХВО) и Хрватске војске (ХВ). Везисти СВК “ухватили” су разговор на непријатељској страни који потврђује да су сви живи заробљени.

Ускоро је кренула и хрватска акција “Олуја”, која је довела до пада РСК и егзодуса крајишких Срба и до много нових жртава, па је ова група са Динаре пала у други план.

У току 1998. године преко Комисије за нестала лица Херцег Босне стиже вијест да су ловци на Динари у једној вртачи, на предјелу “Медено Брдо”, захваљујући што је то подручје било опожарено, уочили гомилу костију.

Ускоро су представници Комисије за нестала лица Републике Српске, са колегама из комисије Херцег Босне, отишли на извиђање. Вртача је била много дубока, па су одлучили да приликом извлачења костију на површину ангажују хеликоптер. Уз помоћ хеликоптера СФОР-а, кости из вртаче су извучене 16. новембра 1998. и пребачене у Бања Луку. Из ове вртаче извучено је 6 скелета, а три су у априлу 1996. ексхумирана из масовне гробнице “Камен” код Гламоча.

Међу костима ексхумираним из вртаче на Меденом брду идентификовани су посмртни остаци: **Вујко Ј. Здравка** (1968), **Радишић М. Миленка** (1959), оба

из Велике Главе, **Манојловић С. Дамира** (1971) из Ивошеваца, **Мацура Н. Милана** (1947) из Кистања, **Урукало Ј. Љубомира** (1948) и **Урукало Б. Милорада** (1951), оба Братишковаца, а из масовне гробнице “Камен”: **Ковачевић Л. Маринка** (1962) и **Ковачевић Н. Винка** (1960), оба из Ервеника и **Ераковић О. Жељка** (1968) из Братишковаца.

Иако су кости биле опожарене, пронађени су докази који су идентификовали групу. У то вријеме још се у Републици Српској није радила идентификација по ДНК методи, а класичним путем нису се могле кости потпуно раздвојити и одвојити, па су породице одлучиле да их сахране заједно на Пердуовом гробљу у Бања Луци.

Удружење Далматинаца у Бања Луци 2004. поменутој деветорици бораца СВК подигло је споменик

у облику четвороугаоне мермерне црне плоче, на врху са стилизованим првославним крстом, окомито постављене на постоље на самом улазу у Пердуово гробље.

Иако локација на којој су пронађени њихови посмртни остаци и повреде на пронађеним костима као и трагови на одјећи, обући и опреми, на несумњив начин указују да су убијени по заробљавању и бачени у вртачу, односно у масовну гробницу, с очитом намјером да се ликвидирају као припадници непријатељске стране и затру трагови злочина, и иако су њихове убице прекршиле све законе и обичаје ратовања, што их неоспорно сврстава у прворазредне ратне злочинце, за овај злочин још нико није одговарао ни пред домаћим ни пред међународним судовима.

Ова слика је настала 15.08.1995. на превоју Дерале између Стрмице и Грахова у БиХ. Сliku је усликао фоторепортер Слободне Далмације, Том Дубовец. У првом плану је убијени српски војник а од њега се удаљавају хрватски војници, припадници 4. или 7. бригаде ХВ-а

ПОГИНУЛИ И НЕСТАЛИ

Al Jazeera, 18.12.2019.

PITANJE NESTALIH: SARADNJA

POSTOJI SAMO NA PAPIRU

Od početka Domovinskog rata u Hrvatskoj prošla su gotovo tri desetljeća tijekom kojih je najveći broj ratnih rana saniran. Obnovljene su stradale ceste, kuće, zgrade tako da su ratne rane u gradovima i selima daleka prošlost. I dok su te materijalne stvari sanirane pitanje nestalih i danas je neriješeno i donosi veliki broj problema. Danas, 28 godina od početka ratnih događanja, na popisu nestalih u Republici Hrvatskoj nalazi se 1872 imena građana s područja cijele Hrvatske.

Govoreći o nestalima njihove obitelji ističu kako se radi o pitanju svih pitanja koje se mora što prije riješiti. Pitanje je to koje je izdignuto na najvišu razinu pa se često mogu čuti i zahtjevi da se Srbiji blokira put prema Europskoj uniji sve dok ovo goruće pitanje konačno ne bude riješeno. Pri tome se najčešće ukazuje na arhivu bivše JNA za koju obitelji nestalih kao i čelnici stradalničkih udruga smatraju da krije brojne tajne koje bi pomogle u rješavanju barem dijela nestalih.

Jedna od onih koja već gotovo tri desetljeća neuspješno traga za nestalim članom obitelji je i Milka Pančić iz Vukovara. Njena kćerka Jelena imala je svega 19 godina kada je odvedena i od kada joj se gubi svaki trag.

„Umorna sam od svega toga ali ne odustajem. Toliko dugujem kćerki koja je 19. studenoga 1991. godine odvedena iz skloništa Borovo commerca. Od tada joj se gubi svaki trag i od tada traje moja borba. Sve te godine živim, a ne živim jer sve nekako prolazi pored mene. Bojim se da ću umrijeti a da neću pronaći tijelo moje kćerke. To je ono čega se najviše plašim ali tu ne mogu ništa

učiniti. Osobno sam išla na stotine adresa kako bih pitala, tražila, molila ali bez rezultata. Svi smo svjesni kako se dio nestalih nikada neće pronaći ali i sama vjerujem kako arhive JNA i Beograd imamo određena saznanja koja bi nam pomogla“, kaže Pančić.

Takve i slične priče imaju svi oni koji već toliko godina neuspješno tragaju za svojim nestalim članovima obitelji. Svi oni učinili su sve što su mogli kao pojedinci te su im svi pogledi i nade uperene prema nadležnim uredima Vlade RH. Predsjednica Saveza udruga zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i civila Ljiljana Alvir bila je među izaslanstvom predstavnika udruga koji su u Beogradu razgovarali s predsjednikom Srbije Aleksandrom Vučićem od kojega su zatražili otvaranje arhiva. I ona je mišljenja kako arhivi JNA kriju brojne tajne.

Bez pune istine

„Svi mi svjesni smo kako se dio nestalih sigurno neće pronaći ali ne smijemo odustati nego moramo svi zajedno učiniti maksimalne napore da taj broj bude što manji. Nama je najveći neprijatelj vrijeme kojega je sve manje. Članovi obitelji su sve stariji, neki su i preminuli a da nisu saznali za sudbinu svojih najmilijih“, rekla je Alvir.

Govoreći o svemu što se radi kao bi se riješilo pitanje nestalih Alvir kaže kako nije zadovoljna rezultatima, jer se na popisu još uvijek nalazi veliki broj imena, ali da je zadovoljna svim što Vlada i državne institucije čine u zadnje tri godine kako bi se riješio ovaj problem.

„Vladin Ured za zatočene i nestale reagira na svaki naš poziv. Provjerava se svaka informacija do kojih

dođemo, a koja bi mogla pomoći u potrazi za nestalih. Nabavljena je i moderna tehnologija. Zato kažemo da se ulažu maksimalni naponi u potrazi za nestalima“, ističe Alvir.

Kada je riječ o razgovorima s Vučićem i suradnji sa Srbijom po ovome pitanje napominje kako tu nema posebnoga napretka i da sve stoji. Mišljenja je kako bi se suradnja Hrvatske i Srbije po pitanju nestalih mogla poboljšati diplomatskim putovima kao i kroz pristupne pregovore Srbije prema EU. O nestalima je biki riječi tijekom sastanka u Zagrebu kao i u vrijeme posjete Vučića Zagrebu. Prema njenim riječima Srbija i dalje vodi politiku koju je vodila i prije toga

„Vučićev dolazak ovamo i naš odlazak tamo je budio neku nadu, iako mi nismo ni tada vjerovali da će se zaista to dogoditi, ali smo pustili šansu Srbiji. Dopustili smo Srbiji da pokaže nešto drugo možda od svega onog što je pokazivala prije toga i da krene nekim drugim putem, međutim nije se ništa dogodilo. Postoji neka suradnja između institucija Republike Hrvatske i Republike Srbije, međutim ta suradnja je više zadovoljavanje onih okvira koji se moraju ispuniti zbog sporazuma koji su potpisani, zbog okvirnog plana za rješavanje pitanja nestalih osoba koje je Republika Hrvatska potpisala 2018. godine“, rekla je Alvir.

Nestali Srbi

U Hrvatskoj je popis nestalih obedinjen tako da među 1872 nestalih se nalaze i nestali Srbi u vremenu od 1991. do 1995. godine. Na pitanje nestalih građana Hrvatske srpske nacionalnosti ukazuje udruženje Protiv zaborava koje je aktivno već godinama i koji također čine sve kako bi saznali istinu o svojim nestalima i pronašli posmrtnu ostatke svojih najmilijih kako bi ih barem dostojno pokopali i imali gdje otići

zapaliti svijeću i pomoliti se.

„Svaka majka isto plače za svojim djetetom i svaka majka isto tuguje. Tu nema razlike. Ali zato ima razlike u tome što se naši zahtjevi i prijedlozi drugačije gledaju i tretiraju nego oni koji imaju čelnici udruga koji tragaju za nestalim građanima hrvatske nacionalnosti. Nas se sasluša i tu sve staje“, kaže Marica Šeatović.

U sklopu svojih aktivnosti imali su do sada sastanke s predsjednicima Kolindom Grabar Kitarović kao i njenim prethodnikom Ivom Josipovićem. Isto tako bili su i na razgovorima kod ministra branitelja Tome Medveda kao i pomoćnika ministra Stjepana Sučića koji je i voditelj Uprave za zatočene i nestale Stjepanom Sučićem.

„I tu sve staje. Oni nas lijepo saslušaju i dalje ništa. Imam osjećaj čisto radi forme poslije čega, čim mi odemo, na sve to zaborave“, ističe Šeatović.

Dodaje kako se, kada je riječ o nestalim Srbima, puno onih nestalih tijekom Oluje 1995. godine ali i da se na popisu nestalih nalazi i niz imena nestalih 1991. godine. Prema riječima Šeatović upravo je najteže pronaći nestale iz 1991. godine jer su odvođenja bila pojedinačna, odnosno, ljude se odvodilo iz stanova, kuća i radnih mjesta. Zbog svega što se radi i kako se radi Šeatović kaže kako nije zadovoljna. Pri tome imaju kakvu takvu suradnju s gradonačelnikom Knina dok sa svima ostalima, gdje su također nestajali Srbi,

suradnja ne postoji niti oni, kako kaže, uopće ne žele niti čuti za njih i njihove prijedloge i zahtjeve. I ona je mišljenja kako bi otvaranje arhiva JNA moglo pomoći u rješavanju dobrog dijela problema.

„Kada bi vlasti u Srbiji dale podatke da se nađu nestali Hrvati vjerujem da bi se i u Hrvatskoj otvorili arhivi i olakšalo nalaženje nestalih Srba. Ljudi su te 1991. godine odvođeni na ispitivanje i više se ne bi pojavili. Policijske postaje imaju uvide tko je te ljude ispitivao jer su nakon toga nestajali u Savi, Dravi, Dunavu i tko zna gdje“, rekla je Šeatović.

Informacije su ključne

Govoreći na temu nestalih pomoćnik ministra branitelja Stjepan Sučić kaže kako se ulažu maksimalni naponi s ciljem pronalaska nestalih te da se svaka pristigla informacija provjerava i na terenu pri čemu se koristi najmodernija tehnologija. Najveći problem im je nedostatak informacija.

„Informacije su ključne ali njih je malo ili ih uopće nema. To je veliki problem koji pokušavamo riješiti i pomoću stalne telefonske linije gdje se bilo koja informacija može anonimno prenijeti“, kaže Sučić.

Ukazuje i na suradnju koja je sklopljena s predstavnicima sličnih institucija na području bivše Jugoslavije. Kada je riječ o suradnji sa Srbijom rekao je kako se zahtjevi Uprave za zatočene i nestale prema Komisiji za nestala lica Srbije nisu mijenjala od 1995. godine. Navodi kako se zahtje-

vi u prvom redu odnose na dostavu informacija i dokumentacije o primarnim i sekundarnim masovnim i pojedinačnim grobnicama na ranije okupiranim područjima Hrvatske ali i na povrat dokumentacije iz vukovarske bolnice i Borovo commerca,

„Razvidno je kako Republika Srbija raspolaže takvom dokumentacijom koja zasigurno nosi ključne odgovore za pronalazak 1.129 neriješenih slučajeva hrvatskih branitelja i civila nestalih 1991./1992. godine. Uprava za zatočene i nestale hrvatskih branitelja i Povjerenstvo Vlade RH za nestale osobe kroz sve dostupne mehanizme nastojati će utjecati na Republiku Srbiju da u cijelosti ispuni poduzete obveze i odgovornosti“, stoji u odgovoru Uprave za zatočene i nestale.

Inače, zadnji radni sastanak nadležnih tijela Hrvatske i Srbije za traženje nestalih osoba održan je u Vukovaru krajem svibnja 2019. godine. Nakon sastanka Komisiji Vlade Srbije upućen je veliki broj pisanih zahtjeva za dostavom informacija i dokumentacije na koje Uprava za zatočene i nestale očekuje odgovore.

„Potrebno je naglasiti kako od 2014. godine nadležna tijela Republike Srbije za traženje nestalih osoba nisu dostavila niti jedan odgovor od značaja za rješavanje tih slučajeva te, sijedom toga, niti jedan slučaj nestale osobe koju traži RH nije riješen putem te suradnje“, zaključuju iz Uprave za zatočene i nestale.,

BIRN, 20.06.2020.

BIRN-OVE EMOTIVNE PRIČE O NESTALIM OČEVIMA

Povodom Dana očeva, BIRN je snimio šest video priča u sklopu kampanje „Da si ovde“, posvećene nestalim osobama, u kojima se govori o očevima koji su nestali tokom ratova devedesetih godina.

Uoči obeležavanja Dana očeva,

šestoro ljudi iz Bosne i Hercegovine, Kosova i Srbije, za BIRN je pričalo o svojim očevima koji se i danas vode kao nestali u ratovima devedesetih.

Video priče su deo BIRN-ove kampanje „Da si ovde“ koja ima za cilj da skrene pažnju na ljude koji su

za vreme ratova u Jugoslaviji izgubili članove porodice i koji i danas, dve decenije nakon rata, još čekaju informacije o njima.

U okviru prvog dela kampanje, objavljenog na Dan zaljubljenih, za BIRN su govorili partneri nestalih osoba. Tokom godine, biće objavljene i druge priče.

„Kao i prošli put, na Dan zaljubljenih, želeli smo da pokažemo

ону људску и породичну везу која је насилно прекинута као последица рата. Породице несталих немају утеху, само непрестано трагање и наду да ће наћи своје најмилије“, каже Јована Прусина, координаторка BIRN-овог пројекта Балканска транзициона правда.

„Одабрали смо Дан очева јер су нестале особе углавном мушкарци, од којих су многи имали своје жене и децу који више од две деценије након рата још увек немају гробље које би могли посетити како би одали пошту својим најмилијима“, додаје Прусина.

Према подацима Међународне комисије за нестале особе, одмах након завршетка ратова у бившој Југославији, регистровано је преко 40.000 несталих особа.

Иако је до данас пронађено више од 70 одсто њих, још увек се више од 11.000 људи води као нестало, а

недостатак сарадње влада земаља бивше Југославије кочи напоре да се пронађу њихови посмртни остаци.

Nada Bodiřoga

Nada Bodiřoga је последњи пут видела свог оца крајем 1994. године, за време рата у Хрватској. Њени родитељи Теодор и Данка Самардџија живели су у Славском пољу, на територији самопроглашене Републике Српске Крајине (RSK). Када је 1995. RSK престала да постоји, око 200.000 Срба је отишло у Србију, али Надини родитељи нису били међу њима. Годинама их је тражила све док јој није рећено да су убијени. Но, њихови посмртни остаци још увек јој нису предати. Bodiřoga живи у Индији у Србији и члан је удружења Суза, које представља породице несталих Срба из Хрватске....

Остале приче се налазе на сајту:

<https://balkaninsight.com/2020/06/20/birn-ove-emotivne-price-o-nestelim-ocevi-ma/?lang=sr>

e-Веритас, 22.10.2019.

ДИЦ ВЕРИТАС: САОПШТЕЊЕ О НОВОЈ ИДЕНТИФИКАЦИЈИ 13 СРБА У ЗАГРЕБУ

Према званичном саопштењу Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, јуче је у Заводу за судску медицину и криминалистику Медицинског факултета у Загребу, у присуству чланова породица, обављена идентификација посмртних остатака 13 жртава српске националности, страдалих на подручју Хрватске током оружаног сукоба на простору бивше Југославије у периоду од 1991. до 1995. године, ексхумираних са локација Шаш (2), Глина (5), Личка Јесеница (2), Мали Козинац (1), Тушиловић (1), Горњи Сјеничак (1) и Пољанима (1).

И Министарство хрватских бранитеља у јучерашњем званичном саопштењу потврђује ову информацију, напомињући да су “идентифицирани посмртни

остаци 13 особа из Домовинског рата”, који су “ексхумирани из асанацијских и појединачних гробница на подручју Сисачко-мославачке, Карловачке и Бјеловарско-билогорске жупаније”.

Ни у једном ни у другом саопштењу не наводе се имена идентификованих жртава.

Због Веритасова залагања за принцип да “свака жртва мора имати име”, објављујемо њихова имена, доб, те вријеме и мјесто страдања.

Међу идентификованима су и пет чланова породице НОВКОВИЋ из Дуњака код Војнића и то: ДРАГИЋ (75) син Милоша, његова супруга НЕВЕНКА (68) кћи Милоша, њихов син НИКОЛА (41), његова супруга НЕДЕЉКА (33) кћи

Илије Матијевића из Петрове Пољане код Војнића, и њихова нерођена беба (Недељка била у седмом мјесецу трудноће), сви погинули 7. августа 1995. на друму између Жировца и Двора од гранате испалене од хрватске војске на избјегличку колону која је бјежала од исте те војске према Републици Српској.

Идентификовани су и: НИКОЛА Јована КУРИЉ (72) и његова супруга МИЉКА Стевана (71) из Шаша код Костајнице; МИЛЕВА Бранка ГРБА (60) и МИЛКА Душана ВРЦЕЉ (63), обе из Личке Јесенице код Огулина; ПЕТАР Јосифа ДОБРОСАВЉЕВИЋ (58) из Дворишта код Крњака; МИЛАН Милана ТОЈАГА (25) из Доњег Будачког код Крњака; ПЕТАР Милоша РУДАН (45) из Доњег Сјеничака код Војнића,

сви убијени у хрватској акцији “Олуја” од стране припадника хрватске војске или пљачкаша од 6. до 13. августа 1995. године у својим кућама и двориштима, које нису хтјели напустити.

Идентификован је и СПАСОЈЕ Раде МИЛОШЕВИЋ (34) рођен у Тењи код Осијека, живио у Пољанима код Грубишног поља, гдје је радио као милиционер, којег су 15. августа 1991. у том селу зауставили Хрвати на барикади и одвели га на непознату локацију, да би након 40 дана из грубишинопољске полиције обавијестили његову супругу да јој је муж мртав и закопан у кукурузишту у близини мјеста гдје је и киднапован. Супрузи су дозволили да крајем фебруара наредне године мужевљеве посмртне остатке ексхумира и пренесе у гробницу, што је и

урадила о свом трошку. Супругу су 2012. обавијестили рођаци да је неко ексхумирао посмртне остатке њеног мужа из породичне гробнице без присуства породице из њој непознатих разлога. Спасојина супруга и два сина, који су се још 1994. доселили у Србију, дали су крв за ДНК, која је потврдила од раније познати идентитет Спасојиних посмртних остатака.

У задњих осамнаест година из заједничких, масовних и појединачних гробница, укључујући и ексхумације у организацији самих породица, ексхумирано је укупно 1.600 посмртних остатака Срба са подручја Хрватске и бивше РСК, укључујући и оне који су са њима ратовали (1.499 у РХ, 89 у БиХ и 19 у Р. Србији), од чега је до сада идентификовано 1.227 посмртних

остатака, док их још 373 чека на идентификацију (сви са подручја РХ).

Тренутно се на ВЕРИТАС-овом списку несталих налази још 1.739 особа српске националности који су нестали у периоду 1991–1995. на подручју Хрватске и бивше РСК, међу којима је а је 1.256 цивила, од чега 484 жене.

ВЕРИТАС тренутно располаже подацима за више десетина познатих мјеста укопа са 163 посмртна остатка на подручју Хрватске, покопаних углавном под ознаком “непознат”, који и двадесет четири године по престанку рата, искључиво због опструкције хрватске стране, чекају на ексхумацију.

ПРЕДСЈЕДНИК

Саво Штрбац

Portal Novosti, 31.10.2019.

NA KORDUNU SAHRANJENE ŽRTVE OLUJE

VOJNIC - Nakon 24 godine, 25. i 26. oktobra svoj mir napokon su našle porodice devetero civila ubijenih u Oluji na Kordunu. U Vojniću je sahranjeno četvero članova porodice Novković iz obližnjeg Dunjaka, poginulih u izbjegličkoj koloni koja se 7. augusta 1995. kretala od Topuskog prema Dvoru na Uni. U šumi Oblaj, prilikom granatiranja Hrvatske vojske i Armije BiH, jedan je projektil direktno pogodio vozilo Lada u kojem su bili Nikola Novković (41), njegova nevjenčana supruga u sedmom mjesecu trudnoće Nedjeljka Matijević (33), njegov otac Dragić (81) i majka Nevenka (75). Nitko nije preživio. Kolona je tada prekinuta i ljudi su se vratili u Topusko. Nedjeljkinoj sestri koja živi u Srbiji nedavno je javljeno da su stradali pronađeni i identificirani te da tijela može preuzeti i sahraniti.

Kako javlja “Portal Novosti“, na

području općine Barilović u subotu, 26. oktobra sahranjeno je peteoro civila ubijenih u podrumu jedne kuće. O tome su Novosti opširnije pisale dva puta, 2012. i 2015. godine. Počinioci ovog zločina nikada nisu otkriveni ni procesuirani, iako dosta indicija ukazuje na moguće tragove: to je bila zona djelovanja dugoreške domobranske pukovnije kojoj je bila dodana jedna satnija iz Ozlja. Prilikom ratnih djelovanja poginula su trojica pripadnika ozaljske jedinice pa bi se ovaj zločin mogao pripisati i osveti. Zna se tko su bili glavni zapovjednici domobrana i ozaljske satnije. U ‘Osnovnom izvještaju o kršenju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj u 1996. godini’, koji je 1997. izdao Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava, govori se o šest žrtava. Zločin se dogodio 5. augusta 1995. i prema HHO-u, počinilo ga je najmanje šestoro pripadnika HV-a.

Na groblju Bolići u Velikom Kozincu sahranjeni su Kata Dmitrović (1914.), Danica Dmitrović (1931.) i njen muž Nikola Dmitrović (1930.). Tijela ovih žrtava su ekshumirana u oktobru 2018., a identificirana su prije dva tjedna. Na groblju Končalovići u Donjem Skradu sahranjene su Stanka Končalović (1905.) koja je bila stara 90 godina kada je ubijena i Zorka Gazibara (1910.), čiji život je skončao u 85. godini. Među žrtvama je i Smiljana Končalović (1942.). Mjesto stradanja je bila kuća Končalovića u zaseoku Dmitrovići, Donji Skrad. Trebalo je gotovo četvrt vijeka da žrtve budu ekshumirane i identificirane, iako se znalo za skupnu grobnicu na groblju u Kosijerskom Selu, no očito nije bilo dobre volje službenih vlasti. Srpske organizacije na području općine Barilović još su 1998. počele praviti spisak stradalih ljudi u ratu, a posebno se na tome angažirao barilovički VSNM.

U pronalazak svoje majke i rodbine odmah nakon Oluje uključio

se sin Stanke Končalović, Đurađ (1927. – 2009.), inače bivši policajac u Zagrebu, a pridružio mu se i zet Radovan Končalović, koji je umro 2016. Kako priča Radovanov sin Goran Končalović, najveće zasluge ima Đurađ koji nije dočekaо dostojnu sahranu majke. Iako je imao dosta podataka, prepreke za pronalaženje majke i drugih stradalih su bile prevelike. Familija je bila digla ruke od svega, a onda su 2012. pročitali tekst u Novostima, što je Radovanu i Goranu dalo novi motiv. Još jači motiv dao im je drugi tekst iz Novosti 2015. Od tada još aktivnije rade na traganju za svojim najbližima, pomažu im službenice policije i Ministarstva branitelja te Zavoda za sudsku medicinu, da bi sve rezultiralo ekshumacijom, identifikacijom

i sahranom.

Forenzički stručnjaci pomoću DNK analize identificirali su posmrtnu ostatke trinaestero Srba koji su ubijeni tijekom rata od 1991. do 1995. i pronađeni su u pojedinačnim grobnicama na području Sisačko-moslavačke, Karlovačke i Bjelovarsko-bilogorske županije. Prošlog ponedjeljka završena je identifikacija posmrtnih ostataka trinaest ljudi, koje je u Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta organiziralo Ministarstvo hrvatskih branitelja.

Stjepan Sučić, pomoćnik ministra branitelja, izrazio je sućut obiteljima te rekao kako su hrvatske vlasti posvećene rješavanju 'ovog prioritarnog humanitarnog pitanja'. Dodao je

kako Hrvatska još uvijek traga za 1.468 nestalih osoba i za posmrtnim ostacima 404 smrtno stradale osobe, što ukupno čini 1.872 neriješena slučaja iz Domovinskoga rata. Komisija za nestale osobe Vlade Srbije putem priopćenja poručila je da je ovim 'nastavljen proces identifikacija žrtava srpske nacionalnosti, čije obitelji žive u Republici Srbiji, a što je od posebnog značaja za obitelji nestalih, koje godinama pokušavaju da pronađu i dostojno pokopaju posmrtnu ostatke svojih najbližih'. U priopćenju piše i da je u razdoblju od 2001. do 2009. iz grupnih i pojedinačnih grobnica ekshumirano preko 1.400 žrtava srpske nacionalnosti koje su stradale u ratu u Hrvatskoj. Posmrtni ostaci preko 980 identificiranih žrtava predani su obiteljima.

Република Србија
Влада

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

17. 10. 2019.

U NIKOZIJI ODRŽAN STRUČNI SASTANAK NA TEMU NESTALIH LICA

U organizaciji Međunarodnog komiteta Crvenog krsta u saradnji sa Komitetom za nestala lica na Kipru, održana je Međunarodna ekspertna kreativna radionica, 16. i 17. oktobra 2019. godine, u Nikoziji na Kipru.

Ova radionica je okupila učesnike iz celog sveta sa ciljem razmene iskustava, mišljenja i metodologije za identifikaciju dobrih praksi, kako bi se pronašao put do izrade

tehničkih standarda i/ili preporuka u vezi sa mehanizmima koji se bave rasvetljavanjem sudbine i pronalaska nestalih lica kao i pružila podrška njihovim porodicama.

U sklopu ove radionice održan je stručni sastanak na temu „Mehanizmi za nestala lica, rešavanje sudbine nestalih lica i podrška porodicama“ na kom je prisustvovao predsednik Komisije za nestala lica

Veljko Odalović, koji je tom prilikom govorio o uspostavljenim mehanizmima saradnje Republike Srbije sa drugim stranama uključenim u proces traženja nestalih lica u oružanim sukobima na prostoru bivše SFRJ i na AP KiM.

Cilj održavanja stručnog sastanka je identifikacija elemenata za započinjanje razvoja osnovnih alata i dokumenata za uspostavljanje mehanizama kao što su konstitutivni dokumenti i njegova minimalna organizaciona struktura.

13. 12. 2019.

U BEOGRADU ODRŽAN TREĆI SASTANAK OPERATIVNE GRUPE ZA NN SLUČAJEVE

Dana 13. decembra 2019. godine, u Beogradu, u organizaciji Međunarodne komisije za nestala lica (MKNL), održan je treći sastanak Operativne grupe za rešavanje nei-

dentifikovanih slučajeva (NNOG).

Na sastanku je nastavljen rad na lokacijama gradsko groblje Lešće u Beogradu i masovnoj grobnici u Okučanima u Hrvatskoj, predložen-

im od strane predstavnika NNOG, u cilju razmene podataka sa drugim članovima uključenih u rad Grupe radi rešavanja neidentifikovanih posmrtnih ostataka sa ovih lokacija. Članovi NNOG predstavili su dodatne relevantne informacije o neidentifikovanim posmrtnim ostacima ekshumiranih sa ovih lok-

acija, sumirali dosadašnje rezultate i dali konkretne predloge za dalji rad, kako bi rešili što veći broj ovih slučajeva.

Na sastanku je zaključeno da je glavna prepreka za buduće rešavanje ovih slučajeva nedostatak referentnih uzoraka od srodnika nestalih lica za DNK analizu, te će se budući rad NNOG bazirati na pronalazak srodnika i prikupljanje referentnih

uzoraka za DNK analizu.

Sastanku su prisustvovali predstavnici Komisije za nestala lica Vlade Republike Srbije, Instituta za nestala lica Bosne i Hercegovine, Uprave za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja i Komisije za nestala lica tzv. Kosova.

NNOG je formirana 2018. godine od strane Grupe za nestala lica

(GNL), sa ciljem utvrđivanja situacije u vezi sa neidentifikovanim posmrtnim ostacima, koji su smešteni u mrtvačnicama na celom prostoru bivše Jugoslavije, Sprovođenje ovih aktivnosti predviđene su Okvirnim planom za rešavanje pitanja nestalih lica iz sukoba na području bivše Jugoslavije, koji je potpisan 6. novembra 2018. godine, u Hagu.

16. 12.2019.

U PRIŠTINI ODRŽAN DRUGI SASTANAK OPERATIVNE GRUPE ZA BAZU PODATAKA

Dana 16. decembra 2019. godine, u Prištini, u organizaciji Međunarodne komisije za nestala lica (MKNL), održan je drugi sastanak Operativne grupe za bazu podataka aktivnih slučajeva lica nestalih u sukobima na području bivše Jugoslavije (OG za bazu podataka).

Drugi sastanak OG za bazu podataka održan je sa ciljem dalje pripreme „Baze podataka aktivnih slučajeva lica nestalih u sukobima na području bivše Jugoslavije“ (Baza podataka) za njeno javno objavljivanje.

Na sastanku se razgovaralo o slučajeva koji se nalaze na listama jedne domaće institucije, a za koje se navodi teritorija nestanka pod nadležnosti druge institucije i listama duplih unosa koji su zatvoreni

na listi jedne institucije, a nisu zatvoreni na ostalim listama na kojima se nalaze. Takođe, razgovaralo se i o slučajevima za koje je MKNL izdao pozitivne izveštaje o podudaranju DNK, a koji su i dalje aktivni u Bazi podataka, kao i ostalim slučajevima koji mogu biti zatvoreni.

Sastanku su prisustvovali predstavnici Komisije za nestala lica

Vlade Republike Srbije, Komisije za nestala lica Vlade Crne Gore, Uprave za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja, Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine i Komisije za nestala lica tzv. Kosova.

OG za bazu podataka je formirana 2018. godine od strane Grupe za nestala lica (GNL radi sprovođenja aktivnosti predviđenih Okvirnim planom za rešavanje pitanja nestalih lica iz sukoba na području bivše Jugoslavije, koji je potpisan 6. novembra 2018. godine, u Hagu.

18. 12. 2019.

KOMISIJA ZA NESTALA LICA OBELEŽILA 25 GODINA SVOGA RADA

Povodom 25 godina rada Komisije za nestala lica, predstavljena je publikacija „25 godina, nestala lica, proces koji traje“, 18. decembra 2019. godine, u Beogradu.

Tom prilikom prisustvovali su predstavnici Vlade Republike Srbije, diplomatskog kora, verskih zajednica, međunarodnih organizacija,

predstavnici udruženja porodica nestalih lica, domaćih organa i institucija, saradnici i drugi pojedinci.

Publikacija je objavljena u trenutku složenih političkih odnosa država nastalih raspadom bivše SFRJ kao i kompleksnih odnosa Beograda i Prištine, s nastojanjem da učinimo dodatne napore u prevazilaženju

razlika u cilju rešavanja preostalih slučajeva nestalih lica.

Predsednik Komisije, Veljko Odalović u svom obraćanju istakao je da je rasvetljavanje sudbine nestalih lica kao civilizacijsko i humanitarno pitanje prioritet za Vladu Republike Srbije i da će Komisija nastaviti sa svojim radom dok se ne rasvetli sudbina svih nestalih lica bez obzira na versku i nacionalnu pripadnost.

Odalović je naveo da Komisija predano radi poslednjih 25 godina

na otkrivanju sudbine nestalih lica i da nas zbog karaktera sukoba koji su se desili 90-tih godina ne mogu zaustaviti državne granice ni administrativne linije u cilju pronalaska nestalih lica.

Nakon što je sumirao rezultate rada Komisije u proteklih 25 godina naveo je da je predstavljena publikacija sveobuhvatni prikaz problematike nestalih lica.

Na kraju je istakao da će Komisija insistirati da se svi u regionu i dalje ozbiljno bave pitanjem nestalih lica jer zajedno možemo imati više rezultata i da ova publikacija predstavlja nastojanje Komisije da istraje u svom radu dok se ne reše svi slučajevi nestalih lica.

Prisutnima se ispred Međunarodnog komiteta Crvenog krsta obratio regionalni koordinator za nestala lica, Fabijan Burdije koji je istakao da je neophodno pružiti podršku svima koji rade na otkrivanju sudbine nestalih lica, jer i pored ogrom-

nih napora koji su do sada učinjeni još uvek se kao nestalo vodi preko 10.000 lica.

Osvrnuo se na prikupljanje dokaza iz međunarodnih arhiva rekavši da Međunarodni komitet Crvenog krsta te informacije proverava i prosleđuje nadležnim telima za traženje nestalih lica.

Šef programa za Zapadni Balkan, Međunarodne komisije za nestala lica, Metju Holidej govorio je pravnom okviru za saradnju sa Komisijom za nestala lica kao i o rezultatima zajedničkog rada i naporima za identifikaciju ekshumiranih posmrtnih ostataka na teritoriji Republike Srbije.

Predstavnica Razvojnog programa Ujedinjenih Nacija, Fransin Pikap se obratila prisutnima rečima da ova organizacija podržava rešavanje ove problematike kroz realizaciju projekata u cilju obezbeđivanja sredstava i opreme za ekshumaciju posmrtnih ostataka na

teritoriji Republike Srbije. Takođe, navela je da je ova organizacija finansirala štampanje ove publikacije i da će finansirati aktivnosti koje se odnose na izradu Zakona o nestalim licima i druge vidove pomoći.

Prisutnima se obratio i protojerej srpske Pravoslavne crkve, Stojadin Pavlović istakavši da je stanje u kome se nalazi celokupni ljudski rod poljuljano, tako da se međuljudski odnosi, postajući žrtva politike ili interesa, završavaju tragično. Naveo je da porodice nestalih lica, sve dok se ne zna njihova sudbina, žive u nadi da će se oni jednog dana pojaviti. U trenutku kada preuzmu posmrtnu ostatke svojih najmilijih, i na dostojanstven način sahrane, porodice pronalaze svoj mir i spokoj. Na kraju je istakao da verske zajednice i crkve treba da ulože više napora i pruže veći doprinos nego do sada u rešavanju ove izuzetno složene problematike.

30. avgust 2019. godine

OBELEŽEN MEĐUNARODNI DAN NESTALIH LICA

Povodom Međunarodnog dana nestalih lica održana je konferencija za medije i manifestacija pod nazivom „Gde su nestali u organizaciji Koordinacije srpskih udruženja porodica nestalih, ubijenih i poginulih lica sa prostora bivše Jugoslavije u Svečanoj sali Skupštine grada Beograda.

Svoje učešće na konferenciji su uzeli Duško Čelić, predsednik Koordinacije srpskih udruženja porodica nestalih, ubijenih i poginulih lica sa prostora bivše Jugoslavije, Veljko Odalović, predsednik Komisije za nestala lica Vlade Republike Srbije, Jelena Stijačić, šef regionalne delegacije Međunarodnog komiteta Crvenog krsta i Ljubomir Miladinović, generalni sekretar Crvenog krsta Srbije.

U okviru kulturno-umetničkog dela manifestacije prigodnim ka-

zivanjem učestvovali su umetnici Dragan Vučelić i Veselin Dželetović, prikazan je spot o nestalim licima i postavljena izložba radova studenata Fakulteta primenjenih umetnosti u Beogradu i Akademije primenjenih umetnosti u Rijeci na temu nestalih lica pod nazivom „Empatija“.

Nakon programa, u mirnoj šetnji članova porodica i ostalih pojedinaca i predstavnika organizaci-

ja, prisutni su otišli do Spomen obeležja nestalima i stradalima u ratovima 90-ih, na prostoru bivše SFRJ, u Tašmajdanskom parku, da polože vence.

Prema podacima Međunarodnog Komiteta Crvenog krsta traži se još 10.167 lica, nestalih tokom sukoba 90-ih godina na prostoru bivše Jugoslavije, od toga u Hrvatskoj 1998 lica u Bosni i Hercegovini 6516 lica i na prostoru Kosova i Metohije 1653 lica. Od ukupnog broja nestalih, preko 3.800 lica je srpske nacionalnosti.

30. 01. 2020.

U PRIŠTINI ODRŽAN SASTANAK GRUPE ZA NESTALA LICA

Sastanak Grupe za nestala lica (GNL), održan je 30. januara 2020. godine, u Prištini, u organizaciji Međunarodne komisije za nestala lica (MKNL), u cilju sprovođenja aktivnosti predviđenih Okvirnim planom za rešavanje pitanja nestalih lica iz sukoba na području bivše Jugoslavije.

Na sastanku GNL prisustvovali su rukovodioci nadležnih tela za traženje nestalih lica Republike Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i tzv. Kosova. Sastanku je prisustvovao i predstavnik Ministarstva spoljnih poslova i poslova Komonvelta Vlade Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije koji je u svom obraćanju pozdravio dosadašnje napore i izrazio dalju podršku u procesu rešavanja pitanja nestalih lica.

Sastanak je organizovan u cilju sumiranja i analize dosadašnjih rezultata u procesu traženja nestalih lica u okviru sprovođenja Okvirnog plana. Tom prilikom članovi GNL su doneli odluke o zajedničkim aktivnostima u 2020. godini koje će doprineti pronalaženju i identifikaciji nestalih lica u oružanim sukobima na prostoru bivše Jugoslavije.

Predstavnici domaćih institucija za traženje nestalih lica su postigli dogovor o:

sprovođenju zajedničkih terenskih izviđanja lokacija za koje postoje indicije da se radi o mestima pokopa posmrtnih ostataka lica koja se vode kao nestala,

daljim konkretnim aktivnostima koje predstavljaju preduslov za rešavanje slučajeva neidentifikovanih

posmrtnih ostataka,

zajedničkom obeležavanju Međunarodnog dana nestalih 2020. godine kroz objavljivanje javnog apela na pojedince koji poseduju informacije o mogućim lokacijama masovnih i pojedinačnih grobnica da iste ustupe nadležnim domaćim institucijama kako bi ih stavili u funkciju traženja nestalih lica i apel na porodice nestalih lica da ustupe referentne uzorke za DNK analizu i

ulaganje dodatnih napora kako bi Baza podataka aktivnih slučajeva lica nestalih u sukobima na prostoru bivše Jugoslavije bila javno dostupna.

Sastanak GNL je deo projekta finansiran od strane Ujedinjenog Kraljevstva u organizaciji MKNL s ciljem jačanja regionalne saradnje na rešavanju slučajeva nestalih lica u oružanim sukobima na prostoru bivše Jugoslavije tokom 1990-ih godina.

18. 02. 2020.

KONFERENCIJA „NESTALA LICA - PROCES KOJI TRAJE“ NA PRAVNOM FAKULTETU

Na Pravnom fakultetu u Beogradu, u organizaciji Studentskog parlamenta ovog fakulteta, održana je konferencija na temu „Nestala lica - proces koji traje“, povodom obeležavanja 25 godina rada Komisije za nestala lica Vlade Republike Srbije.

Ovom prilikom studentima Pravnog fakulteta obratili su se predsednik Komisije za nestala lica Veljko Odalović, prof. dr Suzana Matejić, kao i prof. dr Aleksandar V. Gajić, profesor Pravnog fakulteta. Prisutni su na taj način imali priliku da se bolje upoznaju sa problematikom lica koja su nestala tokom sukoba na prostorima bivše Jugoslavije i AP KiM tokom 90-ih godina 20. veka, kao i načinom rada Komisije koja se bavi rešavanjem ovog pitanja. U toku predavanja prezentovana

je i knjiga „Nestala lica - 25 godina - proces koji traje“, koja je nedavno objavljena. Konferencija je okončana aktivnom diskusijom.

НОВИ УПИСИ ПОГИНУЛИХ, УБИЈЕНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА ОД 1. АВГУСТА 2019. ДО 1. АВГУСТА 2020.

1. БРСТИГОРИЋ РАНКО, рођен 1920. године у Крајишким Брђанима код Сиска. Ранко је до рата живио у Брђанима и почетком рата избјегао је у Вукошевац код Костајнице. Био је слабо покретан. За вријеме акције „Олуја“ остао код куће. Дана 5. августа кренуо је пјешке према Републици Српској. На путу су га сустигли припадници ХВ и убили. (Извор: Лукач Ненад)

2. ВАСИЋ ДРАГИША син Стевана, рођен 1952. године у Горњим Кукурузарима код Костајнице, гдје је и живио. Убијен на радном задатку 31. јануара 1994. године заједно са Стрижак Јованом док су чували пумпе за водовод чији извор се налазио у Пашиним врелима у селу Меченчани. Сахрањен на гробљу у Горњим Кукурузарима. (Извор: брат од ујака Пушкар Милан)

3. ГАГИЋ ПЕРА кћи Душана, рођена 18. јуна 1925. године у Зеленграду код Обровца гдје је и живјела. У фебруару 1995. године док је чувала овце на Буревачи изнад Обровца рањена је од гелера од граната испалених од стране ХВ-а. Од посљедица рањавања преминула је 31.07.1995. године у книнској болници. Сахрањена је на гробљу у Зеленграду. (Извор: Гагић Миодраг)

4. ГАРДИЈАН ДУШАН син Јакова, рођен 13. новембра 1946. године у Пластову код Шибеника, гдје је и живио. Погинуо је 29. септембра 1992. године као припадник милиције РСК на подручју Пластова. Сахрањен је у Пластову. (Извор: супруга Гардијан Пера)

5. ЂЕРМАНОВИЋ МИЛЕ син Јоце, рођен 12. марта 1953. године у Свиници код Костајнице, гдје је и живио. Погинуо је 28. јуна 1992. године као припадник милиције РСК на подручју Пећника код Модриче приликом пробоја Коридора. Сахрањен је у Хрватској Костајници. (Извор: супруга Ђермановић Анкица)

6. МАРИЈАНОВИЋ ТЕОДОР син Стевана, рођен 15. новембра 1938. године у Крајишким Брђанима код Сиска, гдје је и живио. Теодор је 11.07.1995. године заједно са својим братом Бранком и комшијом Радетић Јованом огртао кукурузе у пољу гдје су их заробили припадници хрватске војске, којом приликом је Теодор рањен. Након рањавања пребачен је у болницу у Градишку, затим у Бања Луку, гдје је и преминуо 13. јула 1995. године. Сахрањен је 14. јула 1995. године на гробљу у Брђанима. (Извор: Лукач Ненад)

7. МАЦУРА ЉУБИЦА кћи Николе, рођена 1942. године у Смоковићу код Задра, гдје је и живјела. Погинула је крајем 1991. године од гелера гранате испалене са хрватских положаја на село Смоковић. Сахрањена на мјесном гробљу у Смоковићу. (Извор: Павић Радојка)

8. НОВКОВИЋ БЕБА, нерођено дијете Николе и Недјељке Новковића. Недјељка је била у 7 мјесецу трудноће када је заједно са својим супругом Николом, свекром Драгићем и свекрвом Невенком погинула 7. августа 1995. на друму Топуско – Двор код Обљаја приликом пресецања избјегличке колоне од стране хрватске војске и Петог Муслиманског корпуса Армије БиХ. (Извор: Позив за идентификацију за 21.10.2019. Управе за заточене и нестале при Министарству бранитеља Републике Хрватске).

9. ПУШКАР ИЛИЈА син Јове, рођен 10. фебрура 1949. године у Доњим Кукурузарима код Костајнице, живио у Костајници. За вријеме акције „Олуја“ избјегао у Босанску Дубицу гдје је остао да живи и гдје је мобилисан у Војску Републике Српске. Погинуо је 18. септембра 1995. године приликом напада ХВ на Републику Српску. Сахрањен је на гробљу у Босанској Дубици. (Извор: брат од стрица Пушкар Милан)

10. РАНИЋ СТЕВО син Јове, рођен 29. јануара 1965. године у Јошевици код Петриње, гдје је и живио. Погинуо је 10. септембра 1991. године као војник СВК на борбеном задатку у Храстовици. Сахрањен је у Јошевици. (Извор: Шимунлија Жељка)

11. СЕКУЛИЋ ДРАГИЊА кћи Ђуре, рођена 20. априла 1915. године у Тржићу код Слуња, а живјела у Доњем Приммишљу. За вријеме „Олује“ остала је код своје куће у Доњем Приммишљу. Дана 4. августа 1995. године погинула је у свом дворишту од гранате испалене од стране хрватске војске. Њено тијело су 9. августа 1995. године пронашле њене двије кћери које су живјеле у РХ ван РСК када су дошле у село да обиђу мајку. Кћери су је одмах покопале поред куће, а након неколико дана пренијеле су мајчине посмртне остатке у породичну гробницу и сахраниле је поред њеног супруга. (Извор: кћер Чотра Милица)

12. ШКРБИНА ПРЕДРАГ син Младена, рођен 26. августа 1968. године у Оровцу код Бјеловара, гдје је и живио. Убијен је 27. јула 1991. као припадник милиције полицијске станице Новска у Росуљама

код Костајнице. Пошто је Србин по националности, намјерно убијен од „сабораца“. (Извор: Завичајно удружење Билогора)

13. ДОШЕН ДРАГИША син Драгана, рођен 1965. године у Дољанима код Доњег Лапца, гдје је и живио. Као припадник мјесене страже села Дољани смртно страдао 01.10.1992. у шуми изнад Кулен Вакуфа под неразјашњеним околностима. Сахрањен на гробљу у Дољанима. (Извор: брат од стрица Дошен Милан и сетра од стрица Вејин Недељка)

14.-15. СЛИЈЕПЧЕВИЋ МИЛА кћи НИКОЛЕ, рођена 01.10.1909. године у Војнићу, гдје је и живјела и ПАВКОВИЋ ЂОРЂЕ син Жарка, рођен 10.07.1954. године у Осијеку, живио у Павковић селу код Крњака.

За вријеме акције „Олуја“, августа 1995. године избјегли из Хрватске у Србију и смјештени у болницу за плућне болести „санаторијум“ у југоисточном дијелу Сурдулице. У ноћи 30/31.

маја 1999. године НАТО авиони су бомбардовали општину Сурдулица, којом приликом је погођен и Санаторијум у којем су се налазила избјеглице из Републике Српске Крајине. Том приликом је погинуло укупно 15 избјеглица из РСК међу којима и поменути Слијепчевић Мила и Павковић Ђорђе, који до сада нису били евидентирани у Веритасовој бази података. (Извор: књига „НАТО злочини у Југославији – Документи и докази 25. април до 5. јун 1999.“; издавач Савезно министарство иностраних послова СРЈ, јул 1999. године)

16.-17. РАДУЈКОВИЋ ЈАНКО, рођен 1923. године у Брњавцу код Вргинмоста, гдје је и живио и ДАНЧУЛА МАЦА, рођена 1923. године у Чемерници код Вргинмоста, гдје је и живјела.

Погинули су 14.07.1993. године у експлозији шинобуса на релацији Топуско - Глина. Сахрањени су свако у својој породичној гробници.

Извор: (Радужковић Ђуро, син погинулог Јанка)

ЕСХУМАЦИЈЕ

ОД 1. АВГУСТА 2019. ДО 1. АВГУСТА 2020.

СЛУЧАЈ ГАГИЋ ВАСИЉ

Гагић Васиљ син Тодора, рођен 28.02.1928. године из Зеленграда код Обровца убијен је на Велебиту 31. октобра 1991. године од стране припадника Хрватске војске.

Наиме, Васиљ је са синовцем Гагић Зораном и комшијом Мршић Милом ишао по коње који су били у слободној испаши на Велебиту, којом приликом су сва тројица заробљени од стране припадника ХВ-а. Припадници ХВ-а су Васиља убили, а Зоран и Миле су га морали убацити у једну крашку јаму. Зоран и Миле су одведени у заробљеништво и оба су преживјели.

Васиљева породица је још у марту 2005. године поднијела молбу за ексхумацију и идентификацију његових посмртних остатака на коју хрватска страна није никад писмено одговорила.

Васиљева породица је 2018. године ангажовала пуномоћника

у особи адвокаткиње Слађане Чанковић из Загреба, која је у њихово име затражила информације од надлежних хрватских органа у вези са Васиљевим случајем.

Министарство хрватских бранитеља у фебруару 2019. године послало је писмени одговор пуномоћнику породице Гагић у којем је обавјештавају да се покушала ексхумација Васиљевих посмртних остатака још у фебруару 2006. године, али да се од исте одустало јер је подручје индицирано као мјесто укопа ненасељено и тешко приступачно и да је могуће да се налази на мински сумњивом простору због чега је ексхумација за сада немогућа.

Жупанијско државно одвјетништво у Задру у мају 2020. године послало је писмени одговор пуномоћнику породице

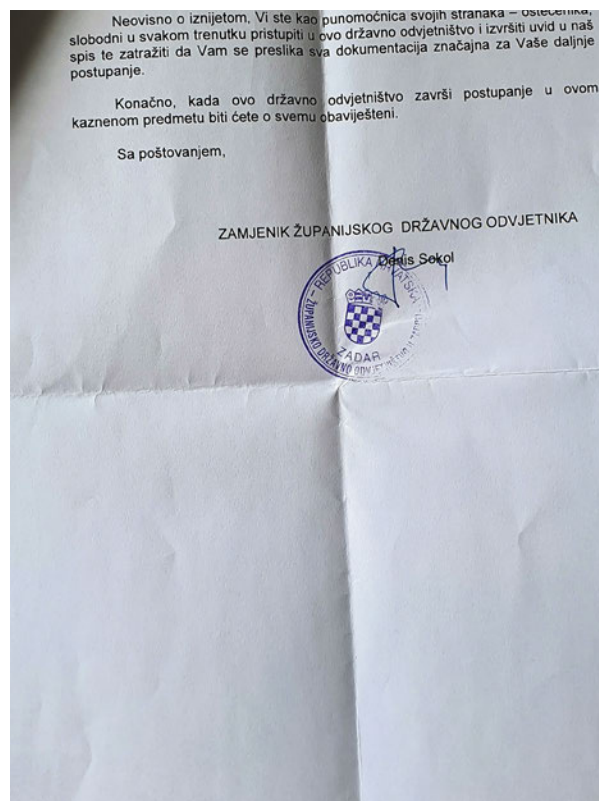
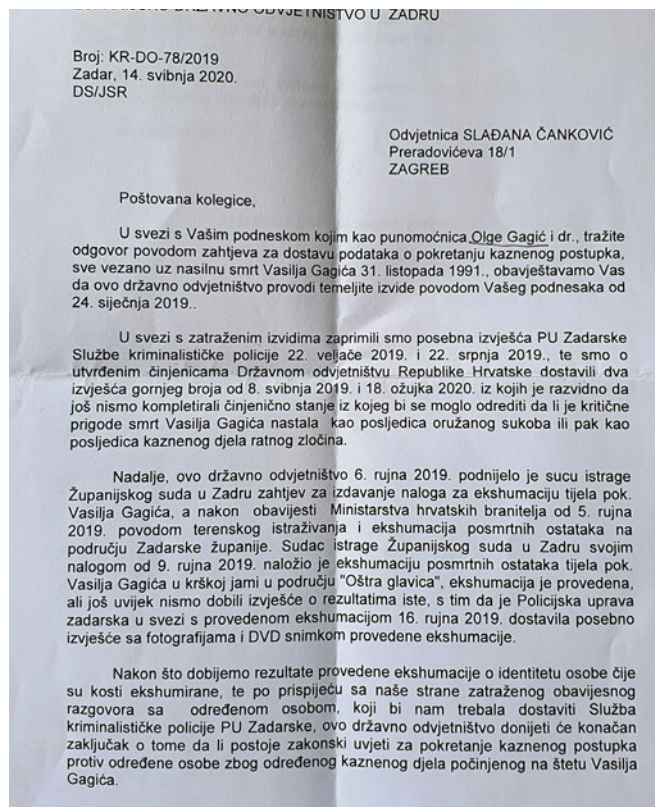
у којем се наводи да је тај орган 6. септембра 2019. године поднио судији истраге Жупанијског суда у Задру захтјев за издавање налога за ексхумацију тијела покојног Васиља Гагића, а након обавјештења Министарства хрватских бранитеља од 5. септембра 2019. године поводом теренског истраживања и ексхумација посмртних остатака на подручју задарске жупаније. Судија истраге Жупанијског суда у Задру својим налогом од 9. септембра 2019. године наложио је ексхумацију посмртних остатака тијела пок. Васиља Гагића у кршкој јами на подручју „Оштра главица“, на основу којег је ексхумација и обављена, али још увијек нису добили извјештај о резултатима исте.

У допису се наводи да ће ЖДО у Задру након што добију резултате проведене ексхумације о идентитету особе чије су кости

ексхумиране, те по приспијећу са њихове стране затраженог информативног разговора са одређеном особом, које би им требала доставити Служба

криминалистичке полиције ПУ Задарске, донијети коначан закључак о томе да ли постоје законски услови за покретање кривичног поступка против

одређене особе због одређеног кривичног дјела почињеног на штету Васиља Гагића.

ЕКСХУМАЦИЈА НН ПОСМРТНИХ ОСТАКА ИЗ ПОРОДИЧНЕ ГРОБНИЦЕ ВОЈВОДИЋ НА ГРОБЉУ У БЈЕЛИНИ

Дана 24. јануара 2019. године Веритас је обавјестио Комисију за нестала лица Републике Србије о НН лешу покопаном у гробници Уроша Војводића у селу Бјелина код Бенковца. Непознати леш у породичној гробници породице Војводић на гробљу у Бјелини код цркве Свете Петке, пронашли су чланови породице приликом сахране Урошевог сина Војводић Милана који је умро 25.12.2015. године. Леш је био замотан у војнички шињел па је највјероватније у ту породичну гробницу смјештен након хрватске акције „Олуја“.

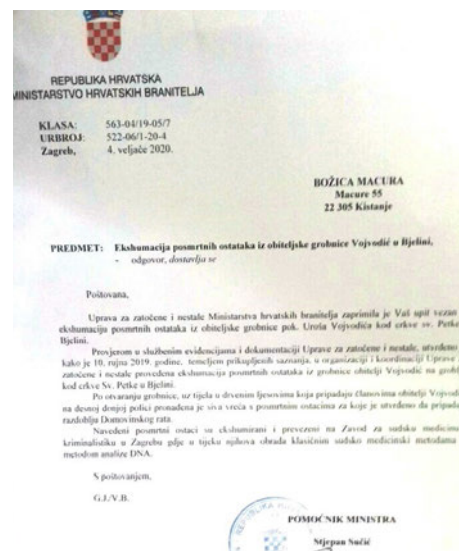
Породица Уроша Војводића је дознала да је без њиховог присуства и одобрења неко отварао њихову породичну гробницу због чега су се обратили Министарству хрватских бранитеља тражећи одговор шта је

рађено на њиховој породичној гробници.

Министарство хрватских бранитеља их је 4. фебруара 2020. обавијестило да су провјером у службеним евиденцијама и документацији утврдили како је 10. септембра 2019. године, на основу прикупљених сазнања у организацији и координацији Управе за заточене и нестале проведена ексхумација посмртних остатака из гробнице породице Војводић на гробљу код цркве Свете Петке у Бјелини. У допису се наводи да је по отварању гробнице уз тијела у дрвеним сандуцима која припадају члановима породице Војводић, на десној доњој полици пронађена и сива врећа с посмртним остацима за које је утврђено да припадају раздобљу „Домовинског рата“,

те да су наведени посмртни остаци ексхумирани и превезени на Завод за судску медицину и криминалистику у Загребу гдје је у току њихова обрада класичним судскомедицинским методама те методом анализе ДНА.

ВЕРИТАСинфо

ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ ОД АВГУСТА 2019. ДО АВГУСТА 2020.

1. БЈЕЛОБРК ВАСО син Илије рођен 08.09.1952. године у Цивљанима код Книна, гдје је и живио. Убијен за вријеме акције „Олуја“ приликом повлачења на подручју Малог Цвјетнића код Дрвара.

Ексхумиран са појединачне локације у Малом Цвјетнићу у току 2008. године.

Дана 29.04.2009. године породица је позвана у Бања Луку на идентификацију јер је путем ДНК-а утврђено да се ради о дијеловима посмртних остатака (само лобања) који припадају Бјелобрк Васи. Породица није хтјела прихватити идентификацију, док се не пронађу комплетни посмртни остаци.

Дана 23.08.2019. године у Бања Луци на Заводу за судску медицину обављена је идентификација раније пронађених посмртних остатака, коју је породица прихватила као коначну. Сахрањен је 16.09.2019. године на гробљу у Цетини код цркве Св. Спаса.

2 - 6. ДМИТРОВИЋ ДАНИЦА кћи Илије, рођена 15.01.1931. године у Доњем Скраду код Дуге Ресе, гдје је и живјела.

ДМИТРОВИЋ НИКОЛА син Илије, рођен 1930. године у Доњем Скраду код Дуге Ресе, гдје је и живио.

ГАЗИБАРА ЗОРКА кћи Николе, рођена 19.08.1910. године у Доњем Скраду код Дуге Ресе, гдје је и живјела.

ДМИТРОВИЋ КАТА кћи Танасије, рођена 20.08.1913. године у Перјасици код Дуге Ресе, а живјела у Доњем Скраду.

КОНЧАЛОВИЋ СТАНКА кћи Милутина, рођена 27.02.1905. године у Великој Црквини код Дуге Ресе, а живјела у Доњем Скраду.

Именовани су са још неким мјештанима за вријеме акције „Олуја“ остали у Доњем Скраду. Приликом уласка ХВ у Доњи Скрад убијени су: Дмитровић Даница, њен супруг Дмитровић Никола и Даничина мајка Газибара Зора, те Дмитровић Ка-та и Кончаловић Љубомир, његова супруга Кончаловић Смиљана и Љубомирова мајка Кончаловић Станка.

Кончаловић Љубомир и Смиљана су раније идентификовани и сахрањени су у току 2003. године на гробљу Кончаловићи – Доњи Скрад.

Даница, Никола, Зорка и Станка су ексхумирани са гробља у Доњем Скраду у току октобра 2018. године. Идентификовани су ДНК-а методом 14.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Дмитровић Даница, Дмитровић Никола и Дмитровић Ката су сахрањени 26.20.2019. године на гробљу Болићи – Велики Козинац, док су Газибара Зорка и Кончаловић Станка сахрањене исти дан на гробљу Кончаловићи – Доњи Скрад.

7. ДОБРОСАВЉЕВИЋ ПЕТАР син Јосифа, рођен 11.07.1937. године у Дворишту код Карловца, гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“ убијен у Доњем Скраду

Ексхумиран са гробља у Малом Козинцу у току октобра 2018. године.

Идентификован ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањен је 01.12.2019. године на гробљу у Сремским Карловцима.

8. ГРБА МИЛЕВА кћи Бранка, рођена 1935. године у Личкој Јасеници код Огулина, гдје је и живјела. За вријеме акције „Олуја“ остала код своје куће, гдје је и убијена неколико дана после.

Ексхумирана је са гробља у Личкој Јасеници у току октобра 2018. године.

Идентификована ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Сахрањена у току новембра 2019. године на гробљу у Личкој Јасеници.

9 - 10. КУРИЉ МИЉКА кћи Стевана, рођена 07.04.1924. године у Шашу код Костајнице и њен супруг

КУРИЉ НИКОЛА син Јована, рођен 14.08.1923. године у Утолици код Костајнице.

За вријеме акције „Олуја“ остали код своје куће у Шашу, засеок Краловац гдје су и убијени.

Ексхумирани су са гробља у Шашу у току марта 2017. године.

Идентификовани су ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањени су 28.10.2019. године на гробљу у Шашу у породичну гробницу.

11-12. ЛОНЧАРЕВИЋ ЉУБОМИР син Стеве, рођен 21.02.1973. године у Стрмену код Сиска и његов отац

ЛОНЧАРЕВИЋ СТЕВО син Љубомира, рођен 17.01.1947. године у Стрмену, гдје су и живјели.

Убијени су за вријеме акције „Олуја“ на подручју Стрмена.

Ексхумирани су са гробља у Горњем Селишту у току децембра 2015. године

Идентификовани су ДНК-а методом 14.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањени су 22.10.2019. године на гробљу у Стрмену.

13. МАЛЕТИЋ ПАВЛЕ син Игњатије, рођен 1910. године у Дерези код Пакраца, гдје је и живио.

Ухапшен је 12.12.1991. године у својој кући у Дерези од припадника војне полиције ЗНГ-а и одведен у затвор у Бјеловар, гдје је мучен и гдје је око 10. јануара 1992. године преминуо од батина.

Ексхумиран је са гробља у Бјеловару.

Идентификован је ДНК-а методом 14.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањен је 26.10.2019. године на гробљу у

Дерези.

14. МИЛОШЕВИЋ СПАСОЈА син Раде, рођен 01.05.1957. године у Тењи код Осијека, а живио у Грубишином пољу.

Заробљен је 15.08.1991. у Пољанима и одведен и мучен у подруму хотела „Билогора“ у Грубишином пољу од стране припадника СУП-а Грубишно поље. Након вишедневног мучења одведен у Пољане гдје је убијен 25.09.1991. године, а његов леш бачен у кукурузе. Супруга Милка га идентификовала 1992. године по патицама (остатак леша није ни видјела) и сахранила га у Грубишном пољу. У току 2009. године хрватске власти су тражиле сагласност породице да обаве ексхумацију и идентификацију Спасојиних посмртних остатака, што су и урадили у току 2012. године, без сагласности и присуства породице.

Идентификован је ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањен је 16.11.2019. године на гробљу у Војки код Старе Пазове.

15 - 19. НОВКОВИЋ ДРАГИЋ син Милоша, рођен 14.09.1920. године у Дуњаку код Војнића,

његова супруга

НОВКОВИЋ НЕВЕНКА кћи Милоша, рођена 25.04.1927. године у Вељуну код Слуња, и њихов син

НОВКОВИЋ НИКОЛА, рођен 05.07.1954. године у Дуњаку код Војнића и његова супруга НОВКОВИЋ НЕДЕЉКА кћи Илије, рођена 16.01.1962. године на Петровој Гори код Војнића, и њихова нерођена

НОВКОВИЋ БЕБА (у тренутку убиства Недељка

Сахрана породице Новаковић, 25.10.2019. на гробљу у Војнићу

била у седмом мјесецу трудноће)

Новковићи су за вријеме акције „Олуја“ кренули у избјеглиштво и приликом гранатирања избјегличке колоне на друму Топуско-Двор код Обљаја гранатом испаленом са хрватских или муслиманских положаја погођен је њихов аутомобил марке „Лада“ којом приликом сви погинули.

Сви су ексхумирани са гробља у Глини у току априла 2017. године.

Идентификовани ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањени су 25.10.2019. године на гробљу у Војнићу.

20. РУДАН ПЕТАР син Милоша, рођен 18.01.1950. године у Љубљани, живио у Доњем Сјеничаку код Војнића.

За вријеме акције „Олуја“ убијен код своје куће у Доњем Сјеничаку.

Ексхумиран је са гробља у Горњем Сјеничаку у току октобра 2018. године.

Идентификован ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањен је 16.11.2019. године на гробљу у Доњем Сјеничаку.

21. ТОЈАГА МИЛАН син Милана, рођен 01.09.1970. године у Карловцу, а живио је у Доњем Будачком код Крњака.

За вријеме акције „Олуја“ убијен на подручју Доњег Будачког.

Ексхумиран је са гробља у Тушиловићу у току октобра 2018. године.

Идентификован је ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу.

Сахрањен је 21.11.2019. године на гробљу у Кљајићеву код Сомбора.

22. ВРЦЕЉ МИЛКА кћи Душана, рођена 24.02.1932. године у Личкој Јасеници гдје је и живјела.

За вријеме акције „Олуја“ остала код своје куће гдје је и убијена неколико дана послје.

Ексхумирана је са гробља у Личкој Јасеници у току октобра 2018. године.

Идентификована је ДНК-а методом 21.10.2019. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Сахрањена је 10.11.2019. године на гробљу у Врбасу.

23. ВУКШИЋ АДАМ син Бранка, рођен 06.01.1957. године у Љесковцу код Двора на Уни, гдје је и живио.

За вријеме акције „Олуја“ повлачио се према Приједору, гдје је активирао ручну бомбу и извршио самоубиство.

Ексхумиран је по налогу Тужилаштва БиХ почетком 2019. године са гробља у Приједору.

Идентификован је ДНК-а методом 30.10.2019. године на ВМА у Београду.

Сахрањен је 02.11.2019. године на гробљу у Угриновцима.

24. ЗЕБА ПЕТАР син Николе, рођен 1950. године у Кусоњама код Пакраца, гдје је и живио.

Убијен је у јануару 1992. године код трговине у центру Кусоња заједно са мајком Марић Јулом и групом заробљеника. Његови посмртни остаци су размјњени ратних година између Комисије за нестала лица Републике Хрватске и Републике Србије и као неидентификован покопан на гробљу Лешће у Београду. У току 2009. године стигао је позитиван налаз ДНК-а.

Дана 25.06.2019. године тијело Зеба Петра је ексхумирано са гробља Лешће и предато Управи за заточене и нестале из Загреба.

Веритас не располаже информацијом да ли су и када су посмртни остаци предати породици која живи у РХ.

Сахрана породице Новаковић, 25.10.2019. на гробљу у Војнићу

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА У ХРВАТСКОЈ

ОСИЈЕК - ГАРАЖА И СЕЛОТЕЈП

Jutarnji list, 11.06.2020.

GLAVAŠ PRONAŠAO VJEŠTAKA U SRBIJI 'ZA VUČKOVIĆEVU SMRT KOBNI SU BILI HICI I OBILNO KRVARENJE'

Među brojnim sudskim postupcima koji su prekinuti zbog epidemije koronavirusa i onaj je protiv Branimira Glavaša i suoptuženika za ratni zločin nad srpskim civilima u Osijeku 1991. godine, od kojih je najpoznatiji tzv. slučaj garaža i smrt navodnog Glavaševa atentatora Čedomira Vučkovića u neposrednoj blizini stožera Teritorijalne obrane 31. kolovoza 1991. godine.

Branimir Glavaš i njegova obrana sve su vrijeme tvrdili da on nema veze s tim ubojstvom, a sada obrana ima i nalaz sudskomedicinskog vještaka koji tvrdi da su za Vučkovića smrtonosni bili hici koje je u njega ispalio Krunoslav Fehir, sada već bivši krunski svjedok u tom postupku koji je u više navrata ispitan na sudu.

Pred hrvatskim sudom to je spreman potvrditi i prof. dr. Đorđe Alempijević, specijalist sudske medicine s beogradskog Instituta za sudsku medicinu "Milovan Milovanović". Alempijević je diplomirao na forenzičkom institutu u Melbourneu i od 2011. do 2018. godine bio šef Katedre za sudsku medicinu beogradskoga Medicinskog fakulteta, član je brojnih međunarodnih udruženja i koautor većeg broja stručnih radova.

Prof. Alempijević svoje je mišljenje dao na zahtjev Glavaševe obrane, temeljito pregledavši svu dokumentaciju iz spisa, ali i videosnimke s mjesta događaja, zapisnike o obdukciji i očevidu te je pročitao iskaze svih svjedoka i vještaka.

Kad je riječ o akumulatorskoj kiselini koju je Vučković bio prisiljen popiti, Alempijević je zaključio da količina popijene akumulatorske kiseline, odnosno razblažene sumporne kiseline, nije bila znatna, kao i da na temelju raspoložive dokumentacije nije vidljivo da je kod Vučkovića postojalo neko stanje (provala želuca) koje je poznato da može dovesti, zbog nastanka šoka, do ubrzanog nastupanja smrti.

Vještak iz Srbije ipak ne isključuje mogućnost da je smrt nastupila i od trovanja kiselinom. Međutim, on tvrdi da je Vučković zbog ustrijelnih rana izgubio veliku količinu krvi na što, prema njegovu mišljenju, upućuje opsežnost tragova krvi na mjestu događaja i na njegovoj odjeći te da je to naglo obilno krvarenje zbog potrganih vena duž prostrijelnih kanala donjeg dijela trupa i desne podlaktice u izravnoj uzročno-posljedičnoj vezi sa strijelnim ozljedama.

Vještak iz Beograda napisao je na kraju svojeg nalaza i mišljenja na 35 stranica da je Vučković imao i lakše tjelesne ozljede nanesene udarcima gumenom ili bejzbolskom palicom, motkom ili nekim drugim predmetom. U svom nalazu i mišljenju vještak iz Beograda naveo je da se "na osnovi izvršene analize nedvosmisleno može zaključiti da je kvaliteta izvršenog pregleda i obdukcije leša pok. Čedomira Vučkovića i povodom toga sačinjene dokumentacije ispod očekivanog nivoa". Našao je i niz, prema njegovu mišljenju,

nepravilno utvrđenih elemenata pri obavljanju obdukcije i pogrešaka u zapisniku o obdukciji, i to je nabrojao u svojoj ekspertizi.

Nalaz beogradskog stručnjaka bio je povod obrani optuženoga Branimira Glavaša da protiv Krunoslava Fehira, "krunskog svjedoka" koji je i na ponovljenom suđenju opet bio ispitan, podnese dopunu kaznene prijave. Sada terete njega da je on taj koji je počinio ratni zločin nad Čedomirom Vučkovićem ubivši ga okrutno iz vatrenog oružja nakon što je Vučković provalio vrata garaže u dvorištu zgrade Osječko-baranjske županije gdje je cijeli dan bio zatočen i kad je pokušao pobjeći.

Glavaševa obrana tvrdi da je upravo Fehir zajedno sa sada pokojnim Zoranom Brekalom zlostavljao Vučkovića, udarao ga te da su ga između 20 i 21 sat prisilili da popije akumulatorsku kiselinu, da bi potom Krunoslav Fehir u Vučkovića, kad je pokušao pobjeći, pucao prvo u desnu podlakticu i potom u trbuh. Vučković je teško ranjen i obilno krvareći uspio proći još nekoliko metara, a onda se srušio i umro. Njegovo ubojstvo je potom kao ekskluzivna priča u tadašnjem Slobodnom tjedniku prikazana kao neuspjeli pokušaj atentata na Branimira Glavaša, pri čemu je usmrćen navodni atentator.

ЗЛОЧИН У СИСКУ - СЛУЧАЈ “ШАШО”

e-Veritas

ИНФОРМАЦИЈЕ О
ЗЛОЧИНУ У СИСКУ - СЛУЧАЈ “ШАШО”

Дана 2. децембра 2019. године, наконведеног доказног поступка, оптужени Мирко Шашо оглашен је кривим и за судјеловање у почињењу ратног злочина убиством цивила Раде Шпановића, осуђен је на 3 година затвора. Првостепена пресуда јавно је објављена 4. децембра 2019.

Након што је Врховни суд РХ у сједници одржаној 02.07. 2019. прихватио дјеломочно жалбу државног одвјетника, укинуо првостепену пресуду у ослобађајућем дијелу у односу на оптуженог Мирка Шашу због кривичног дјела ратног злочина против ратних заробљеника, у том дијелу предмет упутио првостепеном суду на поновно суђење и одлуку, започело је поновљено суђење пред дјеломично измијењеним судским вијећем.

Истом одлуком Врховни суд

је жалбу државног одвјетника у осталом дијелу као и жалбу оптуженог Хасе Махмутагића у цијелости одбио као неосноване и у осталом побијаном, а неукинуту дијелу потврдио првост. осуђујућу пресуду којом је опт. Х. Махмутагић осуђен на 8 година затвора.

Надаље, Врховни суд је закључио да је потпуно невјеродостојна одбрана опт. М. Шаше да је мислио да оштећеног воде у штаб, тим више што и он сам у својој одбрани наводи да су сви који су били у аутомобилу знали да иду по оштећеног да би га ликвидирали. Такође, околност је ли опт. Шашо и испалио хице из аутоматског оружја у оштећеног Раду Шпановића није одлучна за његову кривичну одговорност у конкретном случају, већ је одлучно постојање умишљаја да оштећеног убије, свјестан чињенице о којој се особи

ради, с којим циљем и у којим околностима се догађај одвија.

Оптужницом Жупанијског државног одвјетништва у Сиску, ова двојица терете се за убиство радника Жељезаре Сисак 56-годишњег Радета Шпановића. Шпановић је из стана у Цапрагу 6.09.1991. одведен у непознатом правцу. Његови посмртни остаци пронађени су 14.09. 1991. у Гушћу, недалеко Сиска, на обали Саве.

Оптужницом Жупанијског државног одвјетништва у Сијеку, која је 16.12. 2011. године због ратног злочина против цивилног становништва подигнута против Владимира Миланковића и Драге Бошњака, обухваћен је и убијени Раде Шпановић. Владимир Миланковић правомоснажно је у децембру 2013., на основу командне одговорности, осуђен за ратни злочин над сисачким цивилима док је Бошњак ослобођен оптужбе.

“ОЛУЈА” - ГРУБОРИ

Jutarnji list, 04.10.2019.

PRAVOMOĆNA PRESUDA ‘NIJE SPORNO DA JE TAMO POČINJEN GROZOMORAN RATNI ZLOČIN, ALI...’ FRANO DRLJO I BOŽO KRAJINA PRAVOMOĆNO OSLOBOĐENI OPTUŽBE ZA UBOJSTVA U GRUBORIMA

Vrhovni sud RH potvrdio je prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Zagrebu kojom su bivši pripadnici Antiterorističke jedinice Lučko Frano Drljo i Božo Krajina oslobođeni optužbe za ratni zločin u selu Grubori nakon akcije Oluja 1995. godine.

Tako je oslobađajuća presuda u slučaju Grubori postala pravomoćna. Potvrđeno nam je to na zagrebačkom Županijskom sudu. Vrhovni sud samu odluku, donesenu na sjed-

nici održanoj 19. rujna ove godine, trebao bi objaviti sljedećega tjedna nakon njezine anonimizacije.

Dvojica bivših pripadnika ATJ Lučko državno odvjetništvo teretilo je za ratni zločin nad civilima u selu Grubori kada je u kolovozu 1995. u akciji čišćenja terena nakon Oluje ubijeno šestoro srpskih civila. Drljo se teretilo da je osobno ubijao civile te da nije spriječio ostale pripadnike postrojbe u ubojstvima, dok se Krajinu teretio po zapovjednoj odgovor-

nosti. Optužnica u ovom predmetu podignuta je koncem 2010. Prvo suđenje, pred vijećem Županijskog suda u Zagrebu pod predsjedanjem suca Zdravka Majerovića okončano je 2014. oslobađajućom presudom, jer je sud na temelju provedenog dokaznog postupka zaključio kako nema dokaza da su Drljo i Krajina počinili ono za što ih se tereti. Potom je Vrhovni sud po žalbi tužiteljstva ukinuo tu presudu i vratio predmet na ponovljeno suđenje.

Međutim, ishod ponovljenog suđenja pred novim sudskim vijećem dvije godine kasnije bio je isti. Obrazlažući oslobađajuću presudu, i sudac Ivan Turudić istaknuo je kako nije dokazana odgovornost op-

tuženih Frane Drlje i Bože Krajine, ali je dodao kako je utvrđeno da je zločin počinjen "u zoni odgovornosti njihove jedinice te da nije adekvatno procesuiran".

- Nesporna je činjenica da je u Gruborima počinjen grozomoran ratni zločin, da su na bestijalan način ubijeni ljudi koji se nisu mogli braniti, koji nisu imali veze s ratom ili vojno-redarstvenom akcijom Oluja – rekao je tada Turudić odbacivši kao neistinitu tezu da su žrtve stradale u vojnom sukobu.

Naglasio je kako tu tezu potkrepljuje samo, kako ga je nazvao, "naknadno sramotno falsificirano

izvješće" o navodno pronađenom oružju pored žrtava, dok svi drugi dokazi jasno ukazuju da se radilo o nenaoružanim civilima. Međutim,

zaključio je tada Turudić, dokaza o odgovornosti optuženika za taj zločin, bilo izravnoj bilo zapovjednoj, nije bilo.

БЈЕЛОВАР - КАСАРНА "БОЖИДАР АЦИЈА

Novi list.hr, 02.10.2019.

НЕПРАВМОЋНА ОДЛУКА РИЈЕЧКИ СУД

Јуре Шимић ослобођен оптужбе за ратни злочин

Šimić je nakon izricanja presude rekao da je uzbuђen i sretan, da je od prvog dana tvrdio da nije kriv, da mu je optužnica nanijela veliku sramotu, kao i njegovoj obitelji i prijateljima, kojima je, uz odvjetnike, zahvalan

Jure Šimić, koji je tijekom Domovinskog rata bio predsjednik kriznog stožera Bjelovara, u srijedu je na Županijskom sudu u Rijeci nepravomoćno osloboђen optužbe za ratni zločin, kojom ga se teretilo da je nakon osloboђenja vojarne u Bjelovaru naredio ubojstvo trojice zarobljenih časnika JNA.

Sutkinja Jesenka Kovačić u obrazloženju presude je, među ostalim, navela da je optužnica izmijenjena u ključnom dijelu – na koji su način ubijeni oštećeni, odnosno da je u optužnici izostavljen bitan element o načinu stradanja oštećenika, kao i da je sedmero vještaka utvrdilo da su uzrok njihove smrti eksplozivne ozljede, odnosno djelovanje minsko-eksplozivnih sredstava za što se Šimić ne tereti. Navela je da sud nije utvrdio da bi Šimić, u situaciji

kada se pucalo po gradu, zbog nekih izgovorenih ili neizgovorenih riječi, počinio kazneno djelo te da svjedoci tvrde da je cijeli dan proveo u kriznom stožeru. Kazala je da postoji pravo žalbe na presudu.

Šimić je nakon izricanja presude rekao da je uzbuђen i sretan, da je od prvog dana tvrdio da nije kriv, da mu je optužnica nanijela veliku sramotu, kao i njegovoj obitelji i prijateljima, kojima je, uz odvjetnike, zahvalan.

Šimićev branitelj Zorislav Krivačić izjavio je da je obrana jako zadovoljna što je donesena oslobaђajuća odluka, koju su i očekivali te da nema nikakvih elemenata i dokaza da bi Šimić počinio to za što ga se teretilo, da je jasno da nema elemenata i dokaza koji bi upućivali na počinjenje ovog teškog kaznenog djela.

Istaknuo je da smatra da su presudili vještački iskazi o načinu pogibije oštećenika, odnosno da se radi o tome da je sedam vještaka složno u tome da su oštećenici poginuli od eksplozivnih ozljeda tijela koje su

nespojive sa životom. Uz to, postoji 20-ak svjedoka koji su potvrdili gdje se toga dana nalazio Šimić, rekao je Krivačić dodavši da smatra da je dio svjedoka, koji su ga teretili, izmišljao dogaђaje te da su međusobno bili kontradiktorni u svojim svjedočenjima.

Suђење Јuri Šimiću за ратни злочин, за наредбу убојства тројце заробљених часника ЈНА након ослобођенја војарне у Бјеловару у рujanу 1991., почело је у lipnju 2015.

On je odbacio optužnicu istaknuvši da tog dana nije bio u vojarni pa nije mogao zapovijedati ni jednoj vojnoj postrojbi ili vojnicima, a i da je njegova funkcija predsjednika kriznog stožera bila samo političke prirode.

ВУКОВАР - РАЗБИЈАЊЕ ЋИРИЛИЧНИХ ТАБЛИ

B92, Tanjug, 01.11.2019.

ОБУСТАВЛЈЕН ПОСТУПАК ПРОТИВ РАЗБИЈАЧА
ЋИРИЛИЧНИХ ТАБЛИ, НАВОДНО БИО НЕУРАЋУЊЛИВ

Против хрватског ветерана Маријана Ђивковића обустављен је поновљени судски поступак због разбијања ћириличних натписа на градским институцијама у Вуковару.

Накнадним већањем утврђено да је у тренутку извршења кривичног дела наводно био неуратаљлив.

То је након шест година суђења и пет дана уочи заказаног рођишта, саопштио Ђивковићев адвокат, пренела је загребачка Н1 тв.

Наводи се да је Општинско државно тужилаштво поступак обуставило након спроведеног новог психијатријског већања у поновљеном поступку.

Већање је, како се наводи, потврдило резултате претходног већања у овом случају, а по којем је Маријан Ђивковић у време поčinjenja дела био неуратаљлив.

“Time је расправа постала бесpredmetna, а Маријан Ђивковић је слободан човек”, изјавио је његов

адвокат Емил Митровски.

Митровски тврди да је Ђивковић у тренутку поčinjenja дела био, како каже, “посен емоцијама масе и није могао да управља својим поступцима те да се у случајевима у којима већаци то утврде уобичајено више не расправља о меритуму”.

Ђивковић сматра да је “правда победила”, а Савет за бранитеље Вуковарско-сремске жупаније затражио је раније обуставу поступка против вуковарског бранитеља и оца двојце синова погинулих у Домовинском рату Маријана Ђивковића јер је, како сматрају, рећ о “противуставном и противзаконитом судском прогону”.

Против Ђивковића је вођен поновљени поступак због разбијања ћириличних таблица на згради Полицијске управе у Вуковару у септембру 2013.

Вуковарски ветерани сматрали су да су двојезичне плоче на градским институцијама постављане противправно, те да је тадашњи премијер Зоран Милановић то дозволио упркос

упозорењима ветерана не само из тог, већ и из других градова широм Хрватске.

Током првог и накнадног суђења као главни адут у корист Ђивковића је истичано да је он хрватски бранитељ и отац двојце синова “које су убили српски, црногорски и ЈНА агресори”.

Тражена је обустава судског поступка, суспензија свих оптужби и исплата накнаде због “претрпљених понижења, стреса, душевних боли и финансијских трошкова током суђења”.

Такође, Савет је тражио и ретроактивно поништење тридесетак таквих пресуда изречених хрватским ветеранима који су осуђени за, како се наводи, “непостојеће прекршајно и кривично дело”.

УЗДОЉЕ - ПРЕБИЈАЊЕ ЗВЕЗДИНИХ НАВИЈАЧА

Jutarnji list, Hina, 06.12.2019.

НАПАДАЧИ НА СРБЕ ПУШТЕНИ ИЗ ЗАТВОРА, ЈЕДНОГ ЧЕКА ВАЖАН
ДАН ‘Мож клијент се жени 14. просинца и ово је била људска одлука суда’

Одлуком Опћинског суда у Шибенику петнаесторице оsumнјичених за напад на грађане српске националности 21. колотова у Уздолју укинута је истражни затвор након што је 4. просинца Опћинско државно одвјетништво против њих подигнуло оптужницу.

“Мож клијент данас ће бити на слободи. Суд је одбио приједлог за продужење истражног затвора што је једина законита и легитимна одлука. Мож

клијент се жени 14. просинца и ово је била људска одлука Опћинског суда у Шибенику. Нема му је са срећом”, казао је у петак ујутро за Шибеник Едвард Сушак, одвјетник једног од оsumнјичених.

Опћинско државно одвјетништво може се жалити на одлуку суда, али неће спрјечити њено извршење.

Оптужницу против петнаесторице који су 21. колотова у Уздолју на-

пали грађане српске националности док су у кафићу гледали утакмицу тужитељство је поднијело 4. просинца. Скупину у којој најмлађи оптуженик има 19, а најстарији 29 година сумњиче због насилничког понашања и наметања тјелесних оштећења из мржње.

Терете их да су 21. колотова око 22,15 сати, заједно и договорно, с више аутомобила дошли до угоститељског објекта у Уздолју знајући да се у њему налази већи број грађана српске националности који прате телевизијски пријенос фудбалске утакмице између клубова из Србије и Швајцарске и то с циљем да се с њима

obračunaju kao građanima srpske nacionalnosti i navijačima nogometnog kluba iz Srbije.

Potom su, svi maskirani fantomkama, majicama i maramama te s raznim drvenim i metalnim predmetima, štapovima i mačedom u rukama ušli u ugostiteljski objekt u kojem su bili vlasnica i 18 gostiju među kojima i djeca, uz razne pogrдне riječi i psovke, razbijali inventar te daskama, štapovima i mačedom fizički nasrnuli na prisutne goste, a nakon toga se udaljili u nepoznatom pravcu.

Petero gostiju, među kojima i jedno dijete, zadobili su tjelesne ozljede, a šteta pričinjena vlasnici se procjenjuje na iznos od oko 25.000 kuna.

РИЈЕКА - УБИСТВО СРБИНА РАДОЈА ПЕТКОВИЋА

Portal Novosti, 25.02.2020.

ILIJA GLAVIĆ OSUĐEN NA 4,5 GODINE ZATVORA ZBOG UBOJSTVA RADOJA PETKOVIĆA

Županijski sud u Rijeci utvrdio je da je Glavić tri puta udarcima šakom u glavu srušio srpskog aktivistu Petkovića na pod, ali da ga pritom nije želio ubiti nego tjelesno ozlijediti. Kao olakotna okolnost uzeta mu je činjenica da je priznao krivnju i pokajao se

upanijski sud u Rijeci osudio je Iliju Glavića (49) na 4,5 godine zatvora zbog ubojstva Radoja Petkovića (63) prošle godine u Viškovu. Podsjetimo da je Glavić 24. travnja 2019. godine brutalno pretukao potpredsjednika Vijeća srpske nacionalne manjine Kastva i dugogodišnjeg člana SDSS-a Petkovića, koji je od posljedica prebijanja umro 8. lipnja 2019. u ogulinskoj bolnici.

Glaviću, koji je priznao krivnju, suđeno je zbog nanošenja teške tjelesne ozljede s posljedicom smrti, a ne za ubojstvo. Na odluku koja je donesena krajem prošle godine žalili su se i osuđenik i Županijsko državno odvjetništvo. S obzirom da

mu je produžen pritvor, očekuje se da će Vrhovni sud već idućih dana donijeti pravomoćnu presudu. Uz to, Glavić mora platiti i 22 tisuće kuna troškova postupka. Predviđena kazna zatvora za ovo djelo iznosi od tri do 15 godina zatvora. U slučaju da Vrhovni sud potvrdi odluku Županijskog, Glavić bi s dobrim vladanjem već nakon tri godine mogao izaći iz zatvora s tim da je pritvoren od travnja prošle godine.

Premda su mediji pisali da iza svega stoji i nacionalna netrpeljivost, sud o takvoj kvalifikaciji nije raspravljao. Uz to, za Glavića je utvrđeno da je neosuđivan, iako su mediji ranije spekulirali o njegovoj povezanosti sa zločinima u ratu u BiH.

Nakon svađe s Glavićem u kafiću '007' u Viškovu, Petković je krenuo u automobil koji je bio parkiran ispred ugostiteljskog objekta. Glavić ga je spriječio u tome, povukao za ruku i udarcem šakom u glavu srušio

na tlo. Kad se pridigao, Glavić ga je još jednom udario u glavu i opet srušio. Petković se opet pridigao, ali ga je ovaj i treći put udario i srušio, kako je zaključio sud, 'olako držeći da neće nastupiti smrtna posljedica'. Udarcima mu je nanio cijeli niz ozljeda, uključujući prijelom svoda lubanje, podljeve moždanih ovojnica i nagnječenje mozga koje su označene kao teške i opasne po život. Usprkos liječničkoj pomoći, Petković je mjesec i pol dana kasnije preminuo uslijed teške ozljede mozga s obostranom upalom pluća.

Glavić je na sudu objasnio da je kobnog 24. travnja 2019. u kafiću '007' došao iz Slavenskog Broda gdje je bio na majčinoj sahrani. Rekao je da je sjedio u kafiću, pio piće i koristio usluge kladionice. U '007' je došao i Petković koji je, tvrdi Glavić, glasno raspravljao s drugim ljudima zbog čega je on tražio da se stišaju, na što je došlo do svađe u kojoj mu je Petković opsovao majku. Svađa je nastavljena, kao i psovanje, što je Glavića – kako je rekao – posebno zasmatalo s obzirom da ju je nedavno sahranio. Žrtva je krenula vani i došlo je do fizičkog napada. Kaže i

da je nakon što je pao na pod okrenuo Petkovića na bok i tražio da se zove hitna. Kako je rekao, žao mu je što je zbog tri minute svojim postupanjem uništio život žrtve i dvije obitelji te da ne može objasniti zašto je tako reagirao.

Pregledana je i video snimka kamere iznad kladionice na kojoj se jasno vidi da je Glavić udarcima šakom u glavu tri puta udario Petkovića, s tim da se ne vidi je li zadnji put Petković udario zatiljkom u tlo. Također se ne vidi da li je Glavić uistinu pokušao pomoći Petkoviću, ali je jasno da ga je okrenuo na bok i da je čučao kraj njega pa se može zaključiti da mu je izvadio jezik iz usta. Na snimci su i dva svjedoka koji nisu učinili ništa da fizički pokušaju spriječiti napad.

Ozljede su odmah kvalificirane kao osobito teške. Hitni neurokirurški zahvat Petkoviću je spasio život, ali tek na mjesec i pol. Utvrđeno je da je uzrok smrti u direktno uzročnoj posljedičnoj vezi s napadom kada je došlo do prijeloma čeonice i sljepoočne kosti i nagnječenja mozga. Vještak je utvrdio da su teške ozljede glave nastale kao posljedica

pada i udarca u pod, s obzirom da od udarca šakom nastaju drugačije vrste povreda.

Svjedočila je konobarica koja je kazala da nije čula svađu, s obzirom da nije bila na terasi, ali kad je izašla vani vidjela da na podu leži muškarac i kraj njega stoje okrivljenik i još jedna osoba. Zajedno s njima dvojicom okrenula je pokojnog Petkovića na bok i polijevali su ga hladnom vodom. Neki su tvrdili da je pijan, ali im je kazala da je popio samo jedan decilitar crnog vina, a od toga se ne može napiti. Nazvali su hitnu do čijeg je dolaska za dvadesetak minuta. Za to je vrijeme Glavić Petkoviću držao jezik vani da se ne uguši. Drugi svjedok je potvrdio da je došlo do svađe i da je Glavić tri puta udario žrtvu na što mu je kazao da Petkoviću nije dobro, ali mu je Glavić rekao da glumi, da bi i sam kasnije shvatio što je napravio.

Vještak je također ustvrdio da je okrivljenik taj dan uzeo četiri tablete Normabela i popio dva do tri piva, ali da je bio ubrojav, što je potvrdio i sam Glavić koji je kazao da konzumacija tableta i alkohola nije utjecala na njegovo ponašanje.

Sud je prihvatio ocjene vještaka i svjedoka, osim Glavićevih tvrdnji da je upozoravao goste da se stišaju i da ga je žrtva opsovala 'sto puta'. Dapače, sud kaže da nije bilo ikakve svađe niti dizanja glasa. Također je utvrdio da je jedan od svjedoka, koji je bio u društvu s Petkovićem i od njega kao bivši radnik tražio da mu uplati doprinose, rekao Glaviću da ima problema s poslodavcem, iz čega sud zaključuje da je na određen način želio intervenirati kod pokojnika i da je to razlog zbog čega ga je ovaj opsovaio, jer ga se taj spor na nijedan način nije ticao.

Kao zaključak, sud navodi da je okrivljenik postupao sa svjesnim nehajem i da nije želio ubiti žrtvu, nego je tjelesno ozlijediti, kao i da je bio svjestan kako žrtva može zadobiti povrede opasne po život, ali je lakomisleno smatrao da se to neće dogoditi. Zbog svega toga sud je okrivljeniku kao olakotnu okolnost uzeo priznanje, ali uz napomenu da postoji snimka događaja, kao i da izražava kajanje, ali i upozorava na surovost napada. Djeca pokojnog Petkovića imovinskopравни zahtjev za odštetom morat će ostvariti u drugoj parnici.

ПАКРАЧКА ПОЉАНА

Hina, 11.03.2020.

TOMISLAV MERČEP IZLAZI NA UVJETNU SLOBODU NAKON IZLASKA IZ ZATVORA MORA SE REDOVITO JAVLJATI NADLEŽNOJ POLICIJSKOJ POSTAJI

Vrhovni sud potvrdio je odluku o uvjetnom otpustu iz zatvora ratnog pomoćnika ministra unutarnjih poslova Tomislava Merčepa koji je zbog zločina nad srpskim civilima u slučaju Pakračka Poljana pravomoćno osuđen na sedam godina zatvora.

Datum Merčepova uvjetnog izlaska odredit će sudac istrage u roku od tri dana od zaprimanja rješenja Vrhovnog suda, a Merčep iz zatvora mora biti otpušten najkasnije tri dana od donošenja naloga suca iz-

vršenja, izvijestio je Vrhovni sud.

Merčep će se nakon izlaska iz zatvora morati redovito javljati nadležnoj policijskoj postaji. Prvo javljanje mora biti u roku dva dana od dana otpuštanja na uvjetni otpust, a dalje jednom mjesečno do isteka uvjetnog otpusta.

Osim toga, dužan je javiti se i Probacijskom uredu dva dana od otpuštanja na uvjetni otpust i dalje prema pojedinačnom programu postupanja koji će izraditi Probacijski ured.

Merčep pritom može promijeniti mjesto prebivališta, odnosno boravišta, samo uz suglasnost suca izvršenja Županijskog suda u Zagrebu.

Vrhovni sud je priopćio kako smatra da su ispunjene zakonske pretpostavke za primjenu uvjetnog otpusta. Navode da je od kolovoza 2019. kada mu je pravomoćno odbijen prethodni prijedlog za uvjetni otpust nastupila nova okolnost, odnosno da mu je znatno pogoršano zdravstveno stanje, teško je pokretan i potrebna mu je stalna njega i pomoć.

"Prije nije kazneno osuđivan, drugi se postupak ne vodi, a zatvorenik se potpuno pridržava kućnog reda kaznionice. Sudjelovao je i u

provođenju pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora. Zatvorenik je do sada izdržao tri četvrtine izrečene mu kazne", navode u priopćenju.

Vrhovni sud je zaključio i da je kod zatvorenika "dosadašnjim izdržavanjem ove kazne zatvora u cijelosti ostvarena svrha kažnjavanja

ja" te da je za očekivati da na slobodi neće činiti nova kaznena djela.

Merčep je u svibnju 2016. osuđen na pet i pol godina zatvora jer kao zapovjednik postrojbe poznate kao "merčepovci" nije spriječio zločine nad srpskim civilima, a Vrhovni sud mu je u veljači 2017. kaznu povišao na sedam godina.

Od početka je tvrdio da je nevin, a poricao je i da je zapovijedao postrojbom koja se nazivala njegovim imenom. Tužiteljstvo ga je isprva teretilo da je zapovijedao zločine, no optužnica je potom ublažena pa je osuđen jer svoje podređene u zločinima nije spriječio.

"МЕДАЧКИ ЦЕП"

Novosti Portal, 21.05.2020.

DŽEPNA PRESUDA

Ratni zapovjednik 'Vukova' Josip Krmpotić pravomoćno je osuđen na samo tri godine zatvora jer je naredio uništavanje, paljenje i miniranje kuća u srpskim selima tijekom akcije Medački džep 1993. Nije bilo kazne za to što su tokom paljenja srpskih kuća izgorjele četiri žene

Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio je blagu prvostupanjsku osuđujuću presudu zagrebačkog Županijskog suda Josipu Krmpotiću iz oktobra 2016. za ratni zločin protiv civilnog stanovništva u Medačkom džepu te mu je ujedno amenovao oslobađajuću presudu za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika.

Krmpotić, ratni zapovjednik izviđačke jedinice 'Vukovi', tako je konačno osuđen na samo tri godine zatvora jer je naredio uništavanje, paljenje i miniranje kuća u srpskim selima tijekom akcije Medački džep 1993. godine. Istovremeno mu je potvrđena prvostupanjska oslobađajuća presuda za drugi dio optužbe – strijeljanje ratnih zarobljenika – jer su 'izostali čvrsti i nepobitni dokazi koji su nužni za osudu za ratni zločin nad zarobljenicima'.

Zahvaljujući Zakonu o zaštiti osobnih podataka, Vrhovni sud je u objavi pravomoćne presude sakrio identitet osobe koja je osuđena za jedno od najtežih kaznenih djela, ono ratnog zločina u Medačkom džepu za koji je Haški sud podigao

optužnicu 2004., ali je godinu dana kasnije jurisdikciju za suđenje prepuštao hrvatskom pravosuđu. Ono je 2008. godine pravomoćno osudilo jedino ratnog zapovjednika 9. gardijske brigade i komandanta operacije Medački džep Mirka Norca, i to na šest godina zbog nesprečavanja ratnog zločina, dok je generala Rahima Ademija oslobodilo svih optužbi.

U toj akciji ubijeno je 17 žena i među njima moja majka. Nitko za njih nije odgovarao ni po komadnoj, ni po bilo kojoj drugoj odgovornosti, kaže Dragan Pjevač

Tek 2012. godine, hrvatsko pravosuđe optužilo je još trojicu pripadnika HV-a. Josipa Krmpotića je tužiteljstvo teretilo da je znao, a nije spriječio ubojstvo četvorice neidentificiranih ratnih zarobljenika te paljenje i miniranje kuća lokalnog srpskog stanovništva. Velibora Šolaju i Josipa Mršića, pripadnike Krmpotićeve jedinice, optužilo je zbog ubojstva starije neidentificirane ženske osobe. U međuvremenu je Šolaja pravosnažno osuđen na pet godina zatvora, a Mršić pred Županijskim sudom u Zagrebu nepravomoćno na tri godine zatvora.

U slučaju Josipa Krmpotića, Vrhovni sud potvrdio je odluku suca zagrebačkog Županijskog suda Ratka Ščekića koji je u prvostupanjskoj presudi ustvrdio da je 'Krmpotiću izrečena kazna blaža od najmanje zakonom propisane zbog niza ola-

kotnih okolnosti, dok otegotne nisu pronađene'.

Sud je u obrazloženju presude ocijenio da Krmpotić ranije nije osuđivan, da je sudionik posljednjeg rata, da mu je uzrokovana invalidnost, odnosno zdravstvene tegobe kao posljedica ranjavanja, te psihičke smetnje iz kruga PTSP-a i da je otac četvero djece. Vrhovni sud u dijelu osude za ratni zločin nad zarobljenicima potvrdio je oslobađajuću prvostupanjsku presudu te je utvrdio da bi 'dokazi koji su izvedeni tijekom postupka mogli izazvati stanovitu sumnju da je optuženik ostvario elemente bića kaznenog djela za koje se tereti, ali takva sumnja nije dovoljna za osudu'.

Potvrđujući prvostupanjsku presudu Krmpotiću od tri godine zatvora za uništavanje, paljenje i miniranje srpskih kuća, Vrhovni sud je zaključio da su 'podređeni pripadnici vojske izvršili to naređenje i time da je došlo do uništavanja imovine velikih razmjera, koje nije bilo opravdano vojnim ciljevima i potrebama'. No nigdje nema riječi, a kamoli kazne što su tokom paljenja srpskih kuća izgorjele četiri žene, niti bi to po mišljenju suda možda bila otegotna okolnost.

Predsjednik Koordinacije udruženja porodica nestalih, ubijenih i poginulih sa prostora bivše Jugoslavije Dragan Pjevač čija je majka Boja Pjevač također ubijena u akciji Medački džep, ističe da je duboko razočaran najnovijom pravomoćnom presudom.

- U toj akciji ubijeno je 17 žena i među njima moja majka. Nitko za njih nije odgovarao ni po komadnoj, ni po bilo kojoj drugoj odgovornosti. Odgovarao je samo Norac, i to je dobio šest godina za nečinjenje, jer nije spriječio ratni zločin. Krmpotić je osuđen za paljenje kuća, a što je sa staricama koje su unutra žive zapaljene? Leševi žena su nađeni, paljenje kuća i žena u kućama dokazani su u sudskom postupku protiv Norca, svjedoci i vještaci su pred sudom potvrdili činjenice. Sve je dokumentovano i ništa nije sporno. No to izgleda nikome nije važno. Pravde općenito nema za žrtve. U stanju smo da se suočimo sa prošlošću, ali samo sa prošlošću i krivicom onog drugog – zaključuje Pjevač.

Visina dosuđene kazne Josipu Krmpotiću sporna je i za Vesnu Teršelič, voditeljicu Centra za suočavanje s prošlošću Documenta.

- Dosuđena kazna za izdavanje naredbi za paljenje i rušenje kuća je ispod zakonskog minimuma, čak i u postupcima u Republici Hrvatskoj gdje su dosuđivane kazne u visini zakonskog minimuma od pet ili više godina za nesprječavanje ratnih zločina. Također, obzirom na praksu Međunarodnog kaznenog suda, kazna za zapovijedanje trebala bi biti viša, jer zapovjednik treba biti primjer drugima – ističe Teršelič i upozorava da je neprihvatljiva i dužina postupka.

- Od optužnice iz prosinca 2012. do nepravomoćne presude 2016. i pravomoćne presude Vrhovnog

suda 2020., prošlo je više osam godina. U akciji Medački džep nedvojbeno su ubijeni ratni zarobljenici i civili, neki na posebno okrutan način, što je pravosudno utvrđeno u postupku u kojem je osuđen Mirko Norac. Od direktnih počinitelja za ubojstvo neidentificirane starice osuđeni su Josip Mršić i Velibor Šolaja. Za porodice drugih ubijenih i nestalih koji još uvijek čekaju učinkovitu istragu ova je presuda još jedno razočaranje – kaže Teršelič.

Nakon 27 godina, o vojnoj akciji Medački džep pokrenutoj na zaštićenom području Ujedinjenih naroda u podvelebitskim selima Divoselo, Čitluk i Počitelj, skoro je sve poznato, osim odgovornih za ubojstva 88 Srba, među kojima i 17 žena. Po navodima svjedoka i vještaka u minulim sudskim postupcima protiv Norca, utvrđeno je da su

žrtve bile paljene u kućama, ubijane hladnim oružjem u podrumima i mučene. Indikativno je da ranjenih na srpskoj strani u ovoj akciji nije bilo.

Danas je od ukupno 84 pronađene posmrtna ostatka, još sedam ostalo neidentificirano. Na listi nestalih vodi se još 11 lica, među njima sedam civila prosječne starosti 71 godinu, od kojih su četiri žene. U akciju koja je počela 9. septembra, prvi i jedini put u ratu na prostoru Hrvatske, aktivno su se umiješale snage UNPROFOR-a, i to kanadski bataljun u pokušaju da zaštiti preostalo srpsko stanovništvo od stradanja i uništavanja njihove imovine. Razaranje je trajalo sve do 17. septembra kada su međunarodne snage nakon trodnevnih borbi s Hrvatskom vojskom i policijom, konačno uspjele da preuzmu kontrolu.

СИСКАК

Jutarnji list, 07.04.2020.

SLUČAJ MILANKOVIĆ Ustavni sud odbio bivšeg zamjenika šefa sisačke policije, osuđenog za ratne zločine: 'Imao je pravično suđenje'

Većinom glasova Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu nekadašnjeg zamjenika načelnika PU sisačko-moslavačke Vladimira Mi-

lankovića koji je zbog ratnih zločina nad srpskim stanovništvom na području Siska i Banovine osuđen na 10 godina zatvora.

Milanković je tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje, no ustavni suci nisu za to našli valjane argumente.

Bivšem načelniku PU sisačko-moslavačke i bivšem županu Đuri Brodarcu, Milankoviću i Dragi Bošnjaku postupak je pokrenut tek policijskom kaznenom prijavom u

lipnju 2011. godine zbog sumnje da su počinili kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika 1991. i 1992. godine na području Siska i Banovine.

Duro Brodarac je umro u srpnju 2011. godine pa je postupak protiv njega bio obustavljen.

Sudilo se na Županijskom sudu u Osijeku gdje je Milanković u prosincu 2013. godine osuđen na osam godina zatvora. U lipnju 2014. godine Vrhovni sud je Milankoviću povisio

kaznu na deset godina zatvora.

Osuđen je zato što je kao zamjenik načelnika sisačke Policijske uprave nije spriječio nezakonite nasilne ulaske u kuće i stanove, nezakonite pretrage, ponižavanje, zastrašivanje te fizičko i psihičko zlostavljanje ljudi na širem području Siska i Banovine.

U optužnici se tvrdilo da je sprječavao istrage zločina, odobravao nezakonito postupanje podređenih i ohrabrivao ih na to, ali i osobno sudjelovao u zlostavljanju i napad-

ima na civile te naredio nezakonito zatvaranje većeg broja civila srpske nacionalnosti, što je rezultiralo ubojstvom 23 civila i jednog ratnog zarobljenika.

Milanković je po zapovjednoj odgovornosti osuđen i za smrt mlade Siščanke Ljubice Solar, petero članova obitelji Vila te tri člana obitelji Trivkanović.

Izdvojena mišljenja imali su suci Branko Brkić, Miroslav Šumanović i Davorin Mlakar.

БЈЕЛОВАР - ШУМА "ЧЕСМА"

JNacional, 08.05.2020.

ZORAN MARAS, ČOVJEK U MAJICI 'ZA DOM SPREMNI', POD ČUDNIM OKOLNOSTIMA OSLOBOĐEN OPTUŽBE ZA RATNI ZLOČIN U BJELOVARU

NACIONAL OBJAVLJUJE DOKUMENTE o detaljima ratnog zločina i ubojstva šestorice ratnih zarobljenika za koja se sudilo Zoranu Marasu, članu službene delegacije Ministarstva branitelja koji je u Okučanima isprovocirao odlazak predsjednika Milanovića s obilježavanja 25. godišnjice akcije Bljesak

Nacional donosi dokumente čiji sadržaj otkriva detalje ratnog zločina za koji se sudilo Zoranu Marasu, čovjeku koji je kao član službene delegacije Ministarstva branitelja na obilježavanju 25. godišnjice akcije Bljesak u Okučanima 1. svibnja obukao majicu sa sloganom "za dom spremni" i isprovocirao demonstrativan odlazak predsjednika Milanovića s tog događaja.

Ti dokumenti pokazuju da se Marasu sudilo za sudjelovanje u ratnom zločinu ubojstva šestorice ratnih zarobljenika i pokušaj ubojstva civila, što se dogodilo na samom početku Domovinskog rata. Maras je bio jedan od četvorice policajaca optuženih za taj ratni zločin. Trojica od njih četvorice bili su pripadnici specijalne policijske postrojbe, a i četvrti je bio policajac.

Marasu se sudilo zbog događaja koji je neposredno prethodio ubojstvu Radovana Berbetovića, Zdravka Dokmana, Radovana Gredeljevića, Ivana Hojsaka, Boška Radonjića i jedne nepoznate osobe te teško ranjavanje Save Kovača. Nakon što je Vrhovni sud Republike Hrvatske dva puta "rušio" oslobađajuću presudu te je optužnica izmijenjena, na kraju su i Maras i ostala trojica pravomoćno oslobođeni. No iz obrazloženja oslobađajuće presude da se naslutiti da Vijeće Županijskog suda u Zagrebu nije moglo donijeti drugačiju presudu samo zbog greške tužitelja, varaždinskog Županijskog državnog odvjetništva. Stoga i ne čudi što se tužitelj uopće nije žalio na tu konačnu oslobađajuću presudu.

U optužnici se navodi da se postupak protiv Luke Markešića, Zdenka Radića, Zorana Marasa i Ivana Orlovića vodio za kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava pomaganjem u ratnom zločinu protiv ratnih zarobljenika (čl. 122. OKZ RH u vezi s čl. 22. OKZ RH) i kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava pomaganjem u ratnom zločinu protiv

civilnog stanovništva (čl. 120. st. 1. OKZ RH u svezi s čl. 22. OKZ RH).

Optužnicu je 25. rujna 2001. podiglo Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru (broj K-DO-57/01). Potom je 23. veljače 2005. i na glavnoj raspravi 27. studenoga 2007. podneskom Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu optužnica izmijenjena. Pa se optuženicima stavilo na teret da su pomogli nepoznatim osobama u počinjenju kaznenog djela ratnog zločina prema ratnim zarobljenicima i kaznenog djela ratnog zločina prema civilnom stanovništvu.

Slučaj je pratila Documenta, koja je o tome i izvještavala na svojoj web stranici, kao i o raznim drugim slučajevima ratnih zločina, a o suđenju su pisali rijetki mediji, uglavnom oni koji i inače nisu izbjegavali takve teme.

Konačna oslobađajuća presuda donesena je 17. studenoga 2011. Predsjednik sudskog vijeća bio je sudac Željko Horvatinović, a u Vijeću su još bili i suci Marijan Garac te Zdravko Majerović.

Što se zapravo dogodilo i što je ključno iz obrazloženja te oslobađajuće presude?

Žrtve su zarobili pripadnici Hrvatske vojske svega nekoliko dana ranije, 29. rujna 1991., kada je iz bivše kasarne JNA "Božidar Adži-

ja” u Bjelovaru izvršen napad na Bjelovar. Nekoliko pripadnika JNA zarobljeno je toga dana oko 19 sati i potom dovedeno na zadržavanje u zgradu bjelovarske policije.

Potom je tijekom 3. listopada 1991. prvooptuženi Luka Markešić, kao pomoćnik načelnika Odjela operativnih poslova i dežurni rukovoditelj, rekao Tihomiru Wagneru, voditelju smjene Operativnog dežurstva PU Bjelovar, da će tijekom večeri doći pripadnici Specijalne policije i odvesti ratne zarobljenike te mu naredio da im dade ključeve podrumskih prostorija kako bi se ratni zarobljenici mogli odvesti.

Prema izmijenjenoj optužnici, optuženicima Radiću, Marasu i Orloviću stavljalo se na teret da su u noći između 3. i 4. listopada 1991. došli u Policijsku upravu Bjelovar i od voditelja smjene operativnog dežurstva uzeli ključeve od prostorije u kojoj su bili ratni zarobljenici i civil Savo Kovač, znajući da će biti izvedeni iz zgrade i odvezeni na pogodno mjesto da ih se ubije, što su nepoznate osobe i učinile.

Maras se nakon incidenta u Okučanima pokušao legitimirati kao uzoran branitelj, nabrajajući kamo ga je sve vodio njegov ‘ratni put’. Spomenuo je neka mjesta, ali je ‘zaboravio’ spomenuti Bjelovar

Međutim, u obrazloženju oslobađajuće presude navodi se da „iz netom navedenih činjenica proizlazi samo to da je i optuženi Luka Markešić voditelju smjene operativnog dežurstva PU Bjelovar Tihomiru Wagneru naredio da pripadnicima Specijalne policije dade ključeve podrumskih prostorija kako bi se ratni zarobljenici mogli odvesti, kao i da su II., III. i IV. optuženi od voditelja smjene operativnog dežurstva uzeli ključeve. Nakon toga u činjeničnom opisu se više ne navodi nijedna daljnja aktivnost optuženika koja bi ih dovela u bilo kakvu vezu s nepoznatim osobama koje su zarobljene osobe izvele iz PU Bjelovar te ih u šumi

Česma kod Malog Korenova likvidirali, pucajući u njih iz automatskih i vojničkih pušaka”.

Obrazlažući oslobađajuću presudu, sudac je istaknuo da sud nije ulazio “u meritum navedenih dokaza”. Prevedeno na običan jezik, to znači da je Tužiteljstvo “zabrljalo” kad je u optužnici naknadno prekalificiralo djelo za ponovljeno suđenje sa „sudjelovanja u ubojstvu” na „pomaganje” pa nije bila moguća osuđujuća presuda iako je za nju bilo elemenata. Tužitelj se nije žalio na tu sudsku odluku. Bilo je to gotovo očekivano finale jednog kontroverznog sudskog procesa. Prije toga, nakon podizanja prve optužnice krajem 2001. godine Županijski sud u Bjelovaru optuženike je “ekspresno” oslobodio optužbe.

Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske (I Kž-111/02-7) od 22. travnja 2004. godine ukinuta je prvostupanjska oslobađajuća presuda. Vijećem je predsjedavala sutkinja Senka Klarić-Baranović, a u Vijeću su još bile sutkinje Erika Kocijančić i Ana Garačić te suci Josip Budinski i Ante Potrebica.

Naime, tijekom tog postupka saslušan je veći broj svjedoka, a posebni naponi bili su usmjereni na diskreditiranje iskaza Tihomira Wagnera, ključnog svjedoka tog događaja.

Kada je Vrhovni sud obrazlagao zašto ukida oslobađajuću presudu,

napisao je sljedeće: “Za pravilnu ocjenu kaznene odgovornosti optuženika bilo je potrebno prije svega pažljivije i s više kritičnosti analizirati i cijeliti iskaze svjedoka Tihomira Wagnera (u vrijeme kritičnog događaja voditelj Službe operativnog dežurstva PU Bjelovar) koje je dao u predistražnom postupku te tijekom istrage i na glavnoj raspravi.

U predistražnom postupku taj svjedok je u opširnom i detaljnom iskazu opisao da mu je Luka Markešić, pomoćnik načelnika Operativnih poslova PU Bjelovar i dežurni rukovoditelj, kritične večeri rekao da će tijekom večeri doći pripadnici specijalne policije i odvesti ratne zarobljenike (što je podrazumijevalo da će im svjedok dati ključeve podrumskih prostorija u kojima su bili smješteni ratni zarobljenici) te da u pričuvu ima jednog policajca Hrvata za slučaj da im treba kakva pomoć. Oko 21, 22 sata, kako je rekao, u odorama specijalne policije došli su optuženici Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović, koje je on osobno poznao, i predali mu spisak osoba po koje su došli, a on im je predao ključ podrumskih prostorija koji mu je Slavko Penić vratio, rekavši da im treba vozilo. Svjedok je od svog pomoćnika Tome Markešića zatražio da dade ključ dostavnog vozila, odnosno da pošalje nekoga Ivanu Dolanjskom (koji je bio zadužen za to vozilo) po ključ. Dakle, svjedok Tihomir Wagner je u citiranom iskazu na izričit, nedvosmislen i

јасан начин iskazao да му је Лука Маркешић наредио, да припадницима специјалне полиције даде кључ од подрумских просторија како би могли одвести ратне заробљенике, након чега су оптуженици – Zdenko Radić, Zoran Maras и Ivan Orlović – тимеком већери дошли и одвели их.”

Међутим, пресудом Жупанијског суда у Вараздину од 28. вељаче 2005. оптуженици су поновно ослобођени оптужбе, а Врховни суд је укинуо и ту пресуду.

Пресудом Жупанијског суда у Вараздину од 21. просинца 2007. оптуженици су проглашени кривима и осуђени на казне затвора: Маркешић у трајању четири године, а остали оптуженици (Radić, Maras и Orlović) по 3 године.

На сједници Жалбеног вјећа Врховног суда 1. вељаче 2011. укинута је пресуда varaždinskog суда и предмет је враћен на поновну расправу. Након десет година судовања и двадесет година након поčinjenog злочина, случај је завршен ослобађајућом пресудом за сву

четворицу оптуженика, међу којима је био и Zoran Maras. До данас се не зна тко су убојце.

Кад су новинари, девет година након те пресуде, питали Мараса да каже што мисли о ситуацији у којој је због његове мајке с ознаком ZDS предсједник Milanović отишао с обилежаванја објетнице акције Bljesak, он се покушао легитимирати као узоран бранитељ, између осталог набрајајући кamo га је све водио његов “ратни пут”.

Spomenuo је тако Daruvar, Pakrac и још нека мјеста, али је “заборавио” споменути Bjelovar. Како то? Могуће управо због те тужбе за ратни злочин који се догодио управо у Bjelovaru те неправомоћне осуде на три године затвора. Kasnija, ослобађајућа пресуда одавно је постала правомоћна па је Zoran Maras невин пред законом, али цијела прича није за њега угодна. Сvakako то није нешто чиме би се јавно хвалио, тим више што се злочин недвојбено догодио како је јасно наведено и у судским списима. Maras и још двојица оптужених били су припадници bjelovarske

јединице Специјалне полиције Omega, а четврти оптужени био је један од шефова у PU Bjelovar.

Цијелу ту “епизоду” Maras је, чини се, “заборавио”. Штoвише, очито је “заборавио” чак и да је икада у Домовинском рату био у Bjelovaru. Али чини се да су то “заборавили” и многи други, укључујући чланове Удруге специјалне полиције из Домовинског рата RH који су га прије двије године једногласно изабрали за свог предсједника, након Josipa Klemma који, узгред буди речено, након правомоћне пресуде треба годину дана провести у затвору због pronevjere три милијуна kuna. Или можда чланови Удруге специјалне полиције из Домовинског рата RH добро памте ту причу о ратном злочину и суђењу, али мисле да је Zoran Maras, без обзира на све, заиста најбоље рјешење за првог човјека њихове удруге. Будући да је тај човјек био у службеној делегацији Министарства бранитеља на обилежаванју објетнице акције Bljesak, сасвим сигурно ни министар бранитеља не мисли да је у Marasовој биографији и “ратном путу” ишта спorno.

ЛОГОРИ ГАБЕЛА, СИЛОС И ДРЕТЕЉ (БиХ) - СЛУЧАЈ “МАРИЋ/РОДИН”

e-Veritas

Маринко Марић и Жељко Родин, неправомоћно су за ратни злочин против цивила, осуђени на затворске казне одмјерене испод законског минимума. Пресуда је јавно објављена 6. марта 2020.

Судско вјеће, Жупанијског суда у Сплиту, под предсједањем судије Владимира Живаљића, осудило је Маринка Марића на четири и по године затвора, а Жељка Родину на три године и 10 мјесеци затвора.

Маринка Марића и Жељка Родин, tempore criminis истражиоца Сигурносно-

ИНФОРМАЦИЈЕ О СЛУЧАЈУ “МАРИЋ/РОДИН”

информативне службе (СИС) бригаде, Жупанијско државно одвјетништво у Сплиту терети за понижавање, физичко и психичко злостављање, мучење и тјелесно кажњавање протуправно заточених цивила бошњачке националности у логорима Габела, Силос и Дретељ, у општини Чапљина, у БиХ. Оптужницом

је обухваћена друга половина 1993. Наведене инкриминације почињене су, по наводима оптужнице, супротно одредбама ИВ. Женевске конвенције о заштити грађанских особа за вријеме рата од 12. августа 1949. те Допунског протокола (Протокол ИИ) од 8. јуна 1977.

ПРОЦЕСУИРАЊЕ СРБА И ПРИПАДНИКА ЈНА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

ХРВАТСКА ДУБИЦА - СЛУЧАЈ “Ђ. РАТКОВИЋ И ДР”

www.vsrh.hr, 27.1.2020.

ВРHOVНИ СУД РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ УКИНУО ПРВОСТУПАНЈСКУ ОСУДУ ЗА РАТНИ ЗЛОЧИН

Врховни је суд прихватио жалбе бранитеља и укинуо осуђујућу пресуду Жупанијског суда у Загребу. Првоступанјском су пресудом петорика оптуженика проглашени кривим због поčinjenja казnenих djела против човјечности и међународног права. Ријеч је о казnenом djелу ратног злочина против цивилног становништва и казnenом djелу ратног злочина против ратних заробљеника.

Оптужником је петорика оптуженика стављено на терет да су 1991. ратног заробљеника и тројицу заточених цивила више пута тукли, потом извели у двориште и натјeralи да пјевају четничке пјесме и трче, nogама и palicama их ударали те газили по njима кад су pali на под од изнемоглости. Пучано је у заробљеника и једног цивила, пререзан им је грклан те су njихова

тијела натоварена на прикolicу. Преосталим заточеним цивилима наредено је да legну на мртва тијела која су потом одведена до mostа на ријeci Уни и баћена у ријеку, а заточени цивили су враћени у заточеништво. Пет се оптуженика оптужником додатно терети да је заједно са још двојicom припадника постројбе, двојицу ранjenih цивила који су доведени ради пружања лијечничке помоћи, извели испред амбулante, vezали žicom, изударали, bacili automobilske gume на njih и потом их живе запалили и тако usmrtili.

Врховни суд ocjeњује да у првоступанјској пресуди нису наведени разлози о свим одлучним чињеницама у поступку. Naиме, nije образложен status ратног заробљеника нити јасно utvrđen identitet петог оптуженика. Ријеч је о погрешкама због којих је

првоступанјску пресуду требало укинути и ponoviti поступак. У ponovljenom ће поступку првоступанјски суд razjasniti све sporne okolnosti, јасно utvrditi и образложити identitet петог оптуженика. Osim toga, првоступанјски суд треба pažljivo ocijeniti jesu li оптуженици počinili казнена djela за која се терете и како их правилно треба правно označiti, уз primjenu blažeg zakona.

Ријеч је о 1. окривљеном Ђорђу Ратковићу (50), 2. окривљеном Ђури Јеринићу (50), 3. окривљеном Стеви Радуновићу (55), 4. окривљеном Вељку Радуновићу (85) и 5. окривљеном Милораду Шарцу (65). Прва четворица су били неправоснажно осуђени на по 18 година а пети на 20 година затвора.

Веритас инфо

КАРЛОВАЦ - СЛУЧАЈ “КРИВОКУЋА”-

www.vsrh.hr, 27.1.2020.

ВРHOVНИ СУД РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ УКИНУО ПРВОСТУПАНЈСКУ ОСУДУ ЗА РАТНИ ЗЛОЧИН

Врховни суд Републике Хрватске укинуо првоступанјску пресуду због ратног злочина против цивилног становништва

Врховни је суд у поводу жалбе бранитеља, а по служbenoj dužnosti, укинуо осуђујућу пресуду Жупанијског суда у Ријeci. Првоступанјском је пресудом оптуженик у одсутности проглашен кривим због поčinjenja казnenог djела ратног

злочина против цивилног становништва.

Оптужником је оптуженику стављено на терет да је 1993. наоружан automatsком пушком, заједно са још двојicom nepozнатih, у кући цивила затражио novac и porazbacao stvari по кући. Prema оптужници је оптуженик ушао у спаваћу собу и napao жену (civilну особу) dok је spavала са djecom. Tereti га се да је затражио да се жена skine, legao на

nju и silovao је испред sedmogodišnjeg djeteta које се пробудило и plakalo. Оптуженик се уједно терети да је жртви узео dio novca који је skrivala и да је од tog насилног čина жртва zatrudnjela.

Врховни суд ocjeњује да у првоступанјској пресуди постоји proturječје изреке и razlogа пресуде. Naиме, nije јасно образложено је ли ријеч о događajima за vrijeme трајања оружаног sukoba који има nemeđunarodni или пак међународни карактер. У пресуди nije јасно образложено нити питање правног kontinuiteta казnenог djела s obzi-

rom na to da je u međuvremenu od počinjenja djela više puta mijenjan Kazneni zakon. Riječ je o pogreškama zbog kojih se presuda ne može ispitati pa ju je trebalo ukinuti. U ponovljenom će postupku prvostupanjski sud otkloniti pogreške na koje je upozoren. Osim toga će ocijeniti je li optuženik počinio kazneno djelo za koje se tereti i kako ga pravilno treba pravno označiti, sve uz primjenu blažeg zakona.

Ријеч је о Мили Кривокући који је је 14. децембра 2018. проглашен кривим због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва и неправоснажно осуђен на казну затвора у трајању од 12 година.

Веритас инфо

БАЛИНЦИ, ЧЕТЕКОВАЦ И ЧОЈЛУГ

ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO

U ZAGREBU, 20. 5. 2020.

Podignuta optužnica protiv više okrivljenika zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je, nakon provedene dopune istrage tijekom koje su putem međunarodne pravne pomoći ispitani okrivljenici koji imaju prebivalište u Republici Srbiji i Federaciji Bosni i Hercegovini, podiglo pred Županijskim sudom u Zagrebu optužnicu protiv sedamnaestorice okrivljenika, odnosno protiv sedmorice državljana Republike Srbije (1958., 1966., 1960., 1969., 1964., 1948. i 1966.), šestorice državljana Republike Hrvatske (1949., 1956., 1956., 1957., 1940. i 1924.), jednog državljanina Republike Srpske (1955.), jednog državljanina Republike Srbije i Republike Srpske (1973.) i dvojice okrivljenika nepoznatog državljanstva (1960. i 1959.) zbog počinjenja kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH, uz primjenu članka 43. OKZ RH. (20. 5. 2020.)

Optužnicom se okrivljenicima stavlja na teret da su 4. rujna 1991. u mjestima Balinci, Četekovac i Čojlug, tijekom oružanog sukoba

između oružanih snaga Republike Hrvatske s jedne strane i oružanih snaga bivše JNA s pridruženim naoružanim paravojnim formacijama pobunjenog srpskog stanovništva s druge strane, kao zapovjednici

Према Веритасовим сазнањима оптужени су: Зоран Мишчевић, Драгомир Келеува, Вељко Вукелић, Љубомир Макарић, Илија Драгичевић, Милан Јуришић, Горан Ромић, Славко Драгичевић, Рајко Ивковић, Миле Швоња, Далибор Десанчић, Мирко Гравоња, Момчило Гравоња, Божо Швоња, Душан Драгичевић, Мирко Босанац и Реља Драгичевић.

Веритас инфо

i pripadnici paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva prema zajedničkom planu postupili protivno odredbama članka 3. stavka 1. točka a. i b., članka 13., članka 33., članka 34., članka 53. i članka 147. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., odredbi članka 4. stavka 2. točka a), c) i g) i članka 13. II. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti nemeđunarodnih oružanih

sukoba od 8. lipnja 1977. te protivno odredbama članka 3., članka 4. a točka 1., članka 12. stavka 1., članka 13. i članka 130. III Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949.

Tereti ih se da su opljačkali pokretnu imovinu i granatiranjem zapalili, minirali ili na drugi način uništili kuće i gospodarske objekte velikom broju civilnih osoba hrvatske nacionalnosti, uzimali taoce, surovo i bestijalno zlostavljali, mučili, tjelesno ozljeđivali te vatrenim i hladnim oružjem ubili 22 civilne osobe i 2 ratna zarobljenika.

Predloženo je određivanje istražnog zatvora protiv svih okrivljenika po zakonskim osnovama iz članka 123. stavka 1. točka 1. i 4. ZKP-a, kao i suđenje u odsutnosti budući da nisu dostupni pravosuđnim tijelima Republike Hrvatske, a radi se o posebno teškim kaznenim djelima protiv čovječnosti i međunarodnog prava, s velikim brojem žrtava.

Podsjetimo, ovo je državno odvjetništvo početkom ožujka 2018. godine podiglo optužnicu zbog navedenih ratnih zločina, no budući da je optužno vijeće Županijskog suda u Zagrebu vratilo optužnicu na doradu, ovo je državno odvjetništvo provelo dopunu istrage i podiglo novu optužnicu protiv sedamnaestorice okrivljenika. U odnosu na optužnicu iz ožujka 2018. godine

dodajemo da je ona bila podignuta protiv 22 okrivljenika, no protiv jednog je okrivljenika kazneni postupak obustavio Županijski sud u

Zagrebu budući da je utvrđeno da je preminuo. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je, tijekom daljnjeg postupanja, obustavilo is-

tragu protiv četvorice okrivljenika, i to protiv dvojice zbog nedostatka dokaza i protiv dvojice jer je utvrđeno da su preminuli.

ЦЕТИНГРАД - СЛУЧАЈ МИХАЈЛОВИЋ И ДР.

Jutarnji list, Hina, 07.07.2020.

UBILI ČETVERO CIVILA

Osumnjičenici, starosti 55, 53 i 51 godinu, terete se za tri kažnjiva djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci pokrenulo je istragu protiv trojice dvojnih državljana Srbije i Hrvatske zbog sumnje da su počinili ratne zločine na području Cetingrada 1991. i 1992. ubivši četvero civila, izvijestilo je tužiteljstvo.

Istraga je pokrenuta temeljem kaznene prijave karlovačke policije i prethodnih izvida. Tri osumnjičenika, starosti 55, 53 i 51 godinu, tereti se za tri kažnjiva djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Prvookrivljeni 55-godišnjak se sumnjiči da je kao zapovjednik

diverzantskog voda Teritorijalne obrane Vojnić, koji je djelovao u sastavu paravojnih jedinica samoproglashene Republike Srpske Krajine potpomognutim jedinicama JNA, pri okupaciji sela Batnoga i Ponor na području Cetingrada naredio da se puca u sve kuće pripadnika hrvatske nacionalnosti i rekao pripadnicima voda da se "sve satre", izvijestilo je ŽDO.

Ostala dvojica su nakon ulaska u selo Batnoga pucali iz automatskih pušaka prema civilnom stanovništvu koje je bježalo iz dvorišta. Pri tome su odmah pogodili i na mjestu usmrtili mještana V. V., a njegova supruga M. V., iako pogođena i teško ranjena, uspjela je pobjeći, navodi ŽDO.

U selu Ponor 53-godišnjak je navodno izveo iz obiteljske kuće dvoje mještana B. O. i I. M. te ih po naređenju zapovjednika voda ubio. On je osumnjičen i da je u travnju 1992. godine u selu Ribari, kao pripadnik postrojbe Vojne policije V. kordunaške brigade tzv. Republike Srpske Krajine, gdje je na vlastiti zahtjev prešao, ubio nožem mještana M. N. hrvatske nacionalnosti.

Према Веритасовим сазнањима првоосумњичени је Михајловић Милорад, док нам идентитет друге двојице није познат.

e-Веритас

СИСАК - СЛУЧАЈ "ЧЕЛЕКЕТИЋ И ДР"

Beta, 26.97.2019.

PETORICA SRPSKIH DRŽAVLJANA OPTUŽENA ZA RAKETIRANJE SISKI

Hrvatsko tužilaštvo podiglo je optužnicu protiv petorice srpskih državljana, među kojima je i komandant Glavnog štaba takozvane Srpske vojske Krajine Milan Čeleketić, kojom se terete za reketiranje Siska u vreme akcija Bljesak i Oluja kada je poginulo osam civila, javila je Hina.

Zagrebačko Županijsko državno tužilaštvo Čeleketića tereti zajedno sa tadašnjim zapovjednikom 39. banijskog Korpusa Žarkom Gačićem, komandantom 31. petrinjske brigade Miloradom Jankovićem, komandiranjem artiljerijskog divizionu u toj brigadi Jovanom Pavlicom i komandantom 39. Bani-

jskog Korpusa Slobodanom Tarbukom.

U optužnici stoji da su u maju i u avgustu 1995. kada je Hrvatska krenula u akciju Bljesak naredili neselektivno bombardovanje Siska, svesni da bi zbog velike koncentracije civilnog stanovništva nasumična paljba mogla prouzrokovati prekomjerne ljudske gubitke i značajna oštećenja na civilnim objektima.

"Podređeni vojnici učinili su po komandi usled čega je pogođeno i oštećeno više civilnih objekata u blizini koji nisu bili legitimni vojni ciljevi te su smrtno stradale četiri civilne osobe, a ranjeno je pet oso-

ba", kazali su u tužilaštvu.

Okrivljenog Tarbuka tužilaštvo tereti da je zajedno s Jankovićem i Pavlicom naredio neselektivno granatiranje Siska i u vreme Oluje, u avgustu 1995. usled čega je poginuo jedan civil, a ranjene su četiri osobe i oštećeno nekoliko porodičnih kuća.

Tarbuka optužnica tereti i da je 4. avgusta 1995. "svestan da je prema odredbama međunarodnog prava upotreba improvizovanih raketnih lansera zabranjena za korišćenje u naseljenim mestima", naredio ispaljivanje rakete koja je pogodila porodičnu kuću u kojoj su poginule tri civilne osobe, a jedna ranjena, dok je kuća u potpunosti uništena.

Optuženi nisu dostupni hrvatskom pravosuđu, a tužiteljstvo traži da im se odredi istražni zatvor.

Г. ВИДУШЕВАЦ, Д. БУЧИЦА - СЛУЧАЈ "С. МАРТИЋ"

ŽUPANIJSKI SUD U ZAGREBU, VIJEĆE ZA RATNE ZLOČINE

Dana 4. studenog 2019. Opt. Siniša Martić je za izdavanje zapovjedi podređenim pripadnicima za počinjenje ratnog zločina nad dvije civilne ženske osobe, u Donjoj Bučici, osuđen nepravomoćno na 12 godina zatvora.

Optuženiku je suđeno u odsutnosti, a zbog visine kaznene sankcije, iznad 5 godina zatvora, određen mu obvezatni istražni zatvor.

Zastupnik optužbe je neposredno prije zaključenja rasprave, a zbog nedostatka dokaza, odustao od optužbe koje se odnose na zapovijedanje minobacačkih napada na civilne, gospodarske i sakralne objekte u Gornjem i Donjem Viduševcu kao

i pljačkanje i protjerivanje civilnog hrvatskog stanovništva. Sudsko vijeće donijelo je odbijajući presudu u odnosu na ovu inkriminaciju.

Tijekom dokaznog postupka ispitano je preko 30 svjedoka.

Podsjećamo, suđenje u ovom kaznenom postupku započelo je 25. svibnja 2019.

Opt. Siniša Martića tereti se zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120, stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. Optuženiku se sudi u odsutnosti. Predmet kaznenog postupka su inkriminacije obuhvaćene dvijema optužnicama.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Sisku na teret mu se stavlja zapovijedanje minobacačkih napada na civilne, gospodarske i sakralne objekte u Gornjem i Donjem Viduševcu kao i pljačkanje i protjerivanje civilnog hrvatskog stanovništva.

Optužnicom ŽDO-a u Zagrebu na teret mu se stavlja izdavanje zapovjedi podređenima, pripadnicima paravojne formacije "Šiltovi", za ubojstvo dvije civilne osobe u Donjoj Bučici. Kaznena djela počinjena su protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava.

Tijekom ročišta održanog 20. svibnja 2019. pročitani su brojni materijalni dokazi kao i iskazi trojice svjedoka danih u istrazi, a koji su u međuvremenu preminuli.

БРАНА ПЕРУЧА - СЛУЧАЈ "Б. ЂУКИЋ"

Večernji list, 06.12.2019.

GENERALA ĐUKIĆA U SPLITU OSUDILI NA DEVET GODINA ZATVORA, VRHOVNI SUD UKINUO PRESUDU

Vrhovni sud ukinuo je presudu od devet godina zatvora umirovljenom generalu JNA Borislavu Đukiću (71), optuženom za rušenje brane Peruća.

Optuženi Đukić proglašen je krivim za ratni zločin nad civilima prije godinu dana na Županijskom sudu u Splitu, na kojem će morati provesti novo suđenje. Od uhićenja u srpnju 2015. godine nalazi se u istražnom zatvoru, za koji u nedjelju istječe maksimalni rok.

– Na današnjoj sjednici usvojena je moja žalba i ukinuta prvostupajnska presuda. Potvrđeni su svi žalbeni navodi o bitnim povredama kaznenog postupka i izostanku odlučnih činjenica. Niti jedan dokaz koji tereti mojeg klijenta nije izveden – rekao nam je Željko Ostoja, odvjetnik Borislava Đukića.

Umirovljeni general rodom je iz Crne Gore, gdje je uhićen i izručen Hrvatskoj u ožujku 2016. godine, te je iste godine u srpnju počelo i suđenje. Borislav Đukić optuženik je u predmetu u kojem su u optužnici na popisu i general Ratko Mladić, zapovjednik 9. kninskog korpusa JNA, sada pokojni general Mile Novaković, zapovjednik Srpske vojske Krajine, te major Milan Korica, zapovjednik svih pograničnih jedinica milicije SVK-a.

Optužnicom iz 1995. godine tereti ih se za ratni zločin protiv civilnog stanovništva počinjen u siječnju 1993. godine. Generali Mladić i Novaković izdali su 28. siječnja 1993. nalog Đukiću i Korici, a oni svojim podređenima, da se postavi velika količina eksploziva i da se tako brana na Perući pripremi za rušenje. Bila je

to odmazda za oslobađanje Maslenice. Postavljeno je oko 30 tona eksploziva, nakon čega su nalogodavci povukli svoju vojsku s tog područja, a eksploziv je potom aktiviran.

Zbog eksplozije je došlo do urušavanja i oštećenja brane, odnosno rušenja tornja na njoj. Zahvaljujući pravodobnoj intervenciji radnika Hidroelektrane "Peruća" spriječeno je rušenje brane, potpuno potapanje i dovođenje u opasnost života više od 50.000 stanovnika Sinja, Trilja i Omiša.

Budući da se Mladić nalazio u pritvoru u Haagu, a Milan Korica bio je u bijegu, slučaj Borislava Đukića izdvojen je iz spisa kako bi se mogao provesti izdvojeni postupak.

Optuženi Đukić je nakon čitanja optužnice izjavio kako se ne osjeća krivim te da ne treba tumača za hrvatski jezik jer je učio srpsko-hrvatski jezik. Tijekom suđenja je ispitano 50-ak svjedoka, a među njima su bili djelatnici Sigurnosno-informativne službe, pripadnici Hrvatske vojske,

djelatnici sigurnosnih službi, radnici i predstavnici Hrvatske elektroprivrede, kojoj je prouzročena šteta od oko 90 milijuna kuna, inženjeri te mještani okolnih mjesta. Pola svjedoka saslušano je videolinkom iz Srbije.

Odvjetnik Željko Ostojica je tijekom suđenja predložio da se na okolnosti postupanja Borislava Đukića kao svjedok sasluša Ratko Mladić. Također je predložio da se pribavi dokumentacija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda kako bi

se utvrdilo da je u rujnu 1992. godine obavljena inspekcija brane Peruća te je utvrđeno da u tom trenutku nije bilo postavljenog eksploziva na brani. Ti prijedlozi obrane nisu prihvaćeni. Postupak je završen u studenom prošle godine osuđujućom presudom i produljenjem istražnog zatvora.

Osim novog suđenja za miniranje Peruća, Borislava Đukića na istom sudu čeka i glavna rasprava po drugoj optužnici, koja ga tereti za ratni zločin nad civilima u šibenskom

zaleđu, kad je svojim podređenima dopuštao ubojstva i silovanja. S još sedam osoba Đukića se tereti da su od kolovoza 1991. do kolovoza 1995. godine kao zapovjednici tzv. JNA, Teritorijalne obrane, vojske i milicije tzv. Republike Srpske Krajine izdavali zapovijedi da se topništvom i pješaštvom napadnu civilna naselja u Županiji šibensko-kninskoj. Njihovi su podređeni, prema optužnici, ubili 117 civila, tri žene su silovali, a tri su žene pokušali silovati.

ЗАБАЛЕ - СЛУЧАЈ “М. КОБАЧЕВИЋ”

Slobodna Dalmacija, 04.12.2019.

UMIROVLJENI PORUČNIK JNA OSUĐEN ZA RATNI ZLOČIN

Zbog ratnog zločina nad zarobljenicima osuđen je na Županijskom sudu u Splitu na četiri i pol godine zatvora Milorad Kovačević (57), državljani Republike Srbije, umirovljen poručnik JNA sa završenom vojnom akademijom. Tereti se da je dozvolio zlostavljanje zarobljenih pripadnika hrvatskog MUP-a koje je pokazivao kao trofeje na Dubrovačkom primorju 1991. godine pa je tako jednog od njih doveo u gostionicu gdje ga je ženska osoba sjekirom mlatila po glavi i tijelu.

Proglašen je krivim što nije spriječio maltretiranje pripadnika MUP-a početkom listopada 1991. godine, kao aktivni oficir JNA s činom poručnika i na dužnosti zapovjednika voda vojne policije, koji je imao zadatak preuzeti ratne zarobljenike na području Zavale i sprovesti ih do logora Bileća u BiH.

Kod mjesta Slano i Majkovi jedinice JNA zarobile su pripadnike MUP-a: Zorana Tomaša, Jadrana Zlokića, Damira Šulentića, Tončija Gugića, Vlatka Bokšića te pripadnike organiziranih oružanih patrola za obranu mjesta Dubrovačkog primorja: Antuna Dedo, Metoda Batić i Rasima Avdića.

Znajući za netrpeljivost prema pripadnicima Hrvatskih oružanih snaga, svjesno ih izložio brutalnosti i izživljavanju pripadnika bivše JNA i lokalnog civilnog stanovništva područja kojim su zarobljenici trebali biti prevoženi.

Optužnica navodi da je, dozvolio da ih u području Zavale veliki broj rezervista bjesomučno tuku šakama, nogama, kundacima pušaka i drugim predmetima po glavi i tijelu.

Dopustio je, stoji u optužnici, podređenim pripadnicima vojne policije da na predjelu mosta preko rijeke Trebišnjice pretuku Zorana Tomaša jer se tijekom snimanja pred kamerama Televizije Crna Gora usprotivio lažima o sotonizmu hrvatskih vojnika.

Zarobljenik je od batina zadobio frakturu lubanje, frakturu nosa i trtične kosti. U više je navrata je dozvolio zaustavljanje vozila u vojnim taborištima i civilnim objektima da bi ratne zarobljenike prikazivao kao trofeje i omogućio njihovo daljnje maltretiranje.

U gostionicu nedaleko od Trebinja su uveli Damira Šulentića gdje ga je nepoznata ženska osoba oštricom sjekire udarila više puta u glavu i

tijelo, a kada je pao na tlo nastavila ga udarati nogama nanijevši mu prijelom pet rebara i proboj plućne maramice i raskotinu čela.

Drugi nepoznati civil je u tovarnom dijelu kamiona mlatio zarobljenike ušicom sjekire. Osim od udaraca od strane civila i čuvara, zarobljenici su zadobili ozlijede od vožnje u nečovječnim uvjetima. Bili su vezani žicom i konopom na podu tovarnog sanduka vozila, uslijed čega su trpjeli bolove od zaustavljene cirkulacije i udaranja o stranice vozila i međusobno jedan o drugoga zbog vožnje neprimjerenom brzinom.

Tako je Tonči Gugić zadobio prijelom sedam rebara, ozljedu kralježnice i kostiju lubanje, Jadran Zlokić prijelom kosti lijeve ruke i dva rebara, Vlatko Bokšić iščašenje desnog kuka, deformaciju nosne kosti i oštećenje kralježnice. Uz to su svi zarobljenici zadobili teške ozlijede od

brojnih kontuzija glava i tijela kojih je posljedica bio invaliditet, navodi optužni akt.

Milorad Kovačević je osuđen u odsutnosti na Županijskom sudu u

Splitu, a dužan je platiti i nešto manje od 8.000 kuna sudskih troškova od koji više od pola otpada na troškove za tumača za srpski jezik koji je prevodio dokumente s ćirilice.

Branitelje po službenoj dužnosti, koji su mu bili dodijeljeni, platit će se iz državnog proračuna te će se kasnije naplatiti od optuženog Kovačevića, ako presuda postane pravomoćna.

ПЕТРИЊА - СЛУЧАЈ “ПЕРЕНЧЕВИЋ И ДР”

Jutarnji list, 16.12.2019.

KONAČNO PRESUDA ZA BRUTALNA UBOJSTVA KRAJ PETRINJE

Dragan Perenčević, bivši pripadnik milicije tzv. SAO Krajine, u ponedjeljak je na zagrebačkom Županijskom sudu osuđen na 15 godina zatvora u odsutnosti zbog ubojstva dvije hrvatske obitelji na području Petrinje 1991., odnosno 1992. godine.

Radi se o tročlanoj obitelji Križević iz Petrinje i supružnicima Cindrić s područja Petrinje.

Prema optužnici i presudi, Perenčević je 1991. upao u kuću obitelji Križević te iz kalašnjikova pobio troje ljudi. Godine 1992. je s nepoznatim pripadnicima srbijanskih para-

vojnih postrojbi džipom odveo bračni par Cindrić na lokaciju pored sela Joševica kod Petrinje te ih pobio, također iz automatske puške.

Pobio dvije obitelji i dobio 15 godina zatvora, drugookrivljeni oslobođen

Drugookrivljeni Slobodan Mutić, koji je prije nekoliko godina izručen Hrvatskoj iz SAD-a te se od tada nalazi u istražnom zatvoru, na istom suđenju oslobođen je nepravomoćnih optužbi da je zajedno s Perenčevićem sudjelovao u odvođenju

i ubojstvu obitelji Cindrić.

Mutiću je u ponedjeljak ukinut istražni zatvor.

Predsjednik sudskog vijeća Tomislav Juriša u objavi presude rekao je kako je kod Perenčevića postojao zatvoreni krug indicija da je on počinio zločin, dok takvog kruga indicija kod Mutića nije bilo. Naime, protiv obojice je vođena i istraga zbog navedenih ubojstava još pred tijelima tzv. SAO Krajine, a upravo su dokazi koji je tada prikupio sud paradržave bili presudni za osuđujuću presudu protiv Perenčevića.

Riječ je o čahurama koje su pronađene na mjestu zločina, a koje su ispaljene iz automatske puške koju je zadužio upravo Dragan Perenčević. Takvih dokaza kod Mutića nije bilo.

МАЊАЧА - СЛУЧАЈ “ЛУКАЈИЋ”

Jutarnji list, Hina, 03.01.2019.

VRHOVNI SUD POTVRDIO PRESUDU RATNOM ZLOČINCU

Vrhovni sud potvrdio je u petak prvostupansku presudu zagrebačkog Županijskog suda kojom je obavještajni časnik Vojske Republike Srpske Dane Lukajić (70) proglašen krivim zbog ratnog zločina protiv zarobljenika u Manjači i osuđen na šest godina zatvora.

Vrhovni sud je Lukajićeve žalbu, izjavljenu zbog povrede odredaba kaznenog postupka i nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, odbio u cijelosti, čime je prvostupanska presuda postala pravomoćna, priopćilo je u petak Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (DORH).

DORH je nadodao kako je Vrhovni sud djelomično prihvatio žalbu Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu izjavljenu zbog odluke o troškovima kaznenog postupka, dok je nije prihvatio u dijelu izjavljenom zbog odluke o kazni.

Državno odvjetništvo je podsjetilo da je Lukajić proglašen krivim da je počinio ratni zločin od sredine lipnja do sredine rujna 1992. tijekom oružanog sukoba na području Bosne i Hercegovine u logoru ratnih zarobljenika Manjača pored Banja Luke kao kapetan I. klase vojske Republike Srpske (VRS) i vođa operativnog tima organa sigurnosti zaduženog za

prikupljanje obavještajnih podataka od ratnih zarobljenika.

Lukajić je prilikom ispitivanja dvojice zarobljenih pripadnika HVO-a, kao i trojice zarobljenih pripadnika HOS-a, u više navrata unaprijed zapovjedio podređenim pripadnicima VRS da tijekom ispitivanja ili nakon njega tuku i ozljeđuju navedene zarobljenike. Uz to, Lukajić je proglašen krivim i da je osobno tjelesno zlostavljao i tukao jednog od navedenih pripadnika HOS-a.

”Njemu podređeni pripadnici VRS su, po osuđenikovim prethodno izdanim zapovijedima, od sredine lipnja pa do kraja srpnja 1992., prilikom ispitivanja u njegovoj prisutnosti, u više navrata palicama pretukli dvojicu pripadnika HVO-a, te su od

8. do 16. rujna 1992., prilikom ispitivanja u njegovoj prisutnosti, udarcima rukama, nogama i palicama pretukli dvojicu pripadnika HOS-a. Trećeg pripadnika HOS-a su, osuđeniku podređeni pripadnici VRS po osuđenikovim prethodno izdanim zapovijedima, prilikom ispitivanja u njegovoj prisutnosti u više navrata udarali rukama, nogama, palicama

i drugim predmetima po čitavom tijelu i spolovilu te mu gurali palicu u anus", stoji u DORH-ovom priopćenju.

Proglašen je krivim i da je osobno, prilikom ispitivanja, trećeg pripadnika HOS-a udario drškom pištolja po glavi, metalnom stolicom po leđima te mu čupao nokte. Uz to, Lukajić je jednom prilikom udario

čekićem po oštećenikovoј šaci desne ruke dok su mu pripadnici VRS držali tu ruku govoreći da to radi kako ovaj više nikad ne bi mogao na nekoga pucati.

Lukajić se nalazi se u istražnom zatvoru do upućivanja na izdržavanje kazne.

КОРЕНИЦА - СЛУЧАЈ "Д.БЕШИР"

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci, 13.12.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 77-GODIŠNJAKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Rijeci optužnicu protiv 77-godišnjeg državljanina Republike Srbije zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. u svezi članka 28. stavak 2. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (13. 12.

2019.)

Okrivljenika se tereti da je od 8. listopada do 7. studenog 1991. na području Korenice, kao komandant štaba teritorijalne obrane Korenica propustio spriječiti, otkriti i kazniti neposredne počinitelje kaznenog djela ratnog zločina na štetu civilnog stanovništva iako je znao da

su pripadnici postrojbe teritorijalne obrane i drugih paravojnih postrojbi na području njegove nadležnosti u tri navrata, i to 8. i 24. listopada 1991. te 7. studenog 1991., na području sela Poljanak i Vukovići, ubili ukupno trinaestero stanovnika tih sela odnosno trinaestero muškaraca i žena starije životne dobi.

Према Веритасовим сазнањима
оптужен је Драган Бешир.

Веритас инфо

СЛУЊ – СЛУЧАЈ "БОСНИЋ И ДР"

ŽDO Rijeka, 24.12.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV TROJICE OKRIVLJENIKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Rijeci optužnicu protiv prvookrivljenika (nepoznatog državljanstva, 1958.), drugookrivljenog državljanina Republike Srbije (1952.) i trećeokrivljenog državljanina Republike Srbije (1962.) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH. (24. 12. 2019.)

Tereti ih se da su od 16. studenog 1991. pa do kraja 1992. godine, nakon okupacije grada Slunja, prvookrivljenik kao predsjednik po njemu osnovanog ratnog predsjedništva "samoproglashene

općine Slunj", a drugookrivljenik i trećeokrivljenik kao članovi tog ratnog predsjedništva zaduženi za zatvor odnosno za određivanje radnih obveza na području grada Slunja; iako su bili dužni voditi računa o zaštiti života i osobne sigurnosti ljudi i imovine na tom području; osnovali zatvor u kojem je drugookrivljenik držao i zatvorio veći broj civila uglavnom hrvatske nacionalnosti u hladnim prostorijama na oskudnoj hrani, dopuštajući da njemu podređeni pripadnici i drugi vojnici u zatvoru psihički i fizički maltretiraju zatvorene civile.

Trećeokrivljenika se tereti da je Hrvate koji su ostali na području Slunja prisiljavao na obavljanje raz-

nih poslova koji nisu bili nužni za potrebe paravojske i javne interese, tražeći od njih da nose posebne bijele trake na ruci, dozvoljavajući pritom da ih prilikom obavljanja javnih radova pripadnici paravojnih postrojbi psihički i fizički maltretiraju. Okrivljenike se tereti da su propustili poduzeti mjere u cilju da se takvo nezakonito postupanje spriječi, a počinitelji kazne, pristajući time na posljedice takvog protupravnog ponašanja, a prvookrivljenika se tereti i da je uz navedeno obavio i rekviziciju imovine poduzeća koja su u vlasništvu Republike Hrvatske i koja su se nalazila na tom području, kao i privatne imovine građana koji su izbjegli iz Slunja.

Према Веритасовим сазнањима
оптужени су: Миле
Боснић, Крмар Жељко и
Мирчић Петар.

Веритас инфо.

ЛАСИЊЕ, ЈАСТРЕБАРСКО, ТОПУСКО - СЛУЧАЈ "БАКИЋ И ДР"

ŽDO Rijeka, 27.12.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 6 OKRIVLJENIKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIV. STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Rijeci optužnicu protiv prvookrivljenog državljanina Republike Srbije (1959.), drugookrivljenog državljanina Republike Srbije (1950.), trećeokrivljenog državljanina Republike Hrvatske i Srbije (1946.), četvrtookrivljenika (nepoznato državljanstvo, 1948.), petookrivljenog državljanina Republike Srbije (1966.) i šestookrivljenog državljanina Republike Srbije (1951.) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH. (27. 12. 2019.)

Okrivljenike se tereti da su od rujna pa do kraja 1991. godine na području mjesta Lasinje i okolnih mjesta na desnoj obali rijeke Kupe, te općina Jastrebarsko i Topusko, kao pripadnici najužeg zapovjednog vodstva teritorijalne obrane Vrginmost, svi odgovorni za primjenu ratnih i humanitarnih propisa međunarodnog prava o sigurnosti i zaštiti civila, za vrijeme i nakon započetog napada na Lasinje i navedene općine, počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Tereti ih se da su prvookrivljenik kao zamjenik komandanta teritorijalne obrane Vrginmost te ujedno načelnik štaba teritorijalne obrane Vrginmost, drugookrivljenik kao komandant I. odreda teritorijalne obrane Vrginmost, trećeokrivljenik kao komandant II. odreda teritorijalne obrane Vrginmost, četvrtookrivljenik kao zapovjednik I. čete II. odreda teritorijalne obrane, petookrivljenik kao zapovjednik pridodane oklopno mehanizirane čete iz sastava 329. oklopne brigade iz Banja Luke te šestookrivljenik kao zapovjednik paravojne postrojbe milicije tzv. SAO Krajine, naredili pripadnicima postrojbi, kojima su zapovijedali, da iz svog raspoloživog artiljerijskog oružja gađaju navedena mjesta, iako za takvo što nije bilo vojnog opravdanja, jer iz tih mjesta nije bilo oružanog otpora, budući da je u njima živjelo preostalo pretežito starije stanovništvo hrvatske nacionalnosti.

Tereti ih se da nakon dovršene okupacije navedenih mjesta i općina, znajući da pripadnici njima podređenih postrojbi u zoni njihove odgovornosti na okupiranom području sustavno pale i razaraju gos-

podarske i stambene objekte, ubijaju civile hrvatske nacionalnosti koji nisu uspjeli izbjeći, kao i da prisvajaju i odvoze svu pokretnu imovinu izbjeglog stanovništva iz napuštenih kuća, nisu poduzeli ništa da se takvo nezakonito postupanje spriječi i suzbije, a počinitelji kazne, već su dopustili da njima podređeni i druge osobe nastave s takvim radnjama. Kao posljedica takvog postupanja, na tom je području ubijeno 24-oro civila, a teško je ranjeno petero civila; srušeno je i zapaljeno oko tisuću stambenih i gospodarskih objekata; uništen je proizvodni pogon poduzeća "Jamnica" iz kojeg je odvezeno preko četrdeset vozila; srušen je betonski most na rijeci Kupi između Jamničke Kiselice i Lasinje; uništena su tri sakralna objekta, i to crkva Sv. Ivana Padovanskog u Lasinji, kapela Bezgrešnog začeca Djevice Marije i crkva Sv. Marije od pohoda u Topuskom, a u Topuskom su ujedno srušili zgrade Doma I i Doma II, u sklopu lječilišta Topusko, čime je počinjena znatna materijalna šteta.

Према Веритасовим сазнањима оптужени су: Бакић Драгољуб, Павловић Ђуро, Паић Драган, Вујановић Илија, Еминовски Јасмин и Рушнов Раде.

Веритас инфо

ОВЧАРА - СЛУЧАЈ "ПЕТКОВИЋ"

ŽDO Osijek, 03.09.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 50-GODIŠNJAKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv državljanina Republike Srbije (1969.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ-a RH. (3. 10. 2019.)

Okrivljenika se tereti da je u ranim večernjim satima 20. studenoga 1991. Počinio navedeno kazneno djelo na poljoprivrednom dobru Ovčara, pored Vukovara, a nakon što su snage Jugoslavenske narodne armije, teritorijalne obrane i drugih paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije slomile otpor hrvatskih branitelja u

gradu Vukovaru i nakon što su pripadnici JNA u vukovarskoj bolnici zarobili pripadnike Zbora narodne garde, Ministarstva unutarnjih poslova, dragovoljne pripadnike hrvatskih oružanih snaga te manji broj civila, bolesnika i ranjenika i po odobrenju zapovjednika Operativne grupe Jug tadašnje JNA pukovnika Mile Mrkšića predali ih pripadnicima srpskih paravojnih formacija Teritorijalne obrane Vukovar i „Leva Supoderica“, te ih autobusima iz vu-

kovarske bolnice odvezli najprije u vojarnu JNA, a potom na poljoprivredno dobro Ovčara.

Tereti ga se da je, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima, kao pripadnik TO Vukovar, zajedno s drugim pripadnicima navedenih srpskih paravojnih formacija sudjelovao u zlostavljanju i ubijanju zarobljenika,

pa je tako iz hangara u kojem je bilo najmanje 200 zarobljenika izveo ranjenog pripadnika 204. vukovarske brigade (1970.), kojeg je od ranije poznao, te ga uz prijetnju oružjem odveo ga 15 do 20 metara od hangara u blizinu jame koja je služila kao rov za topničko oružje, i ispalio u njega tri hica iz vatrenog oružja i na taj ga način usmrtio, a njegovo tijelo do danas nije pronađeno.

Okrivljenik nije dostupan državnim tijelima Republike Hrvatske.

Према Веритасовим сазнањима
оптужени се зове СПАСОЈЕ
ПЕТКОВИЋ "ШТУКА"

Веритас - инфо

ВУКОВАР, ЛЕВА СУПОДЕРИЦА - СЛУЧАЈ "СТОЈСАВЉЕВИЋ"

ŽDO Osijek, 22.10.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV DRŽAVLJANINA REPUBLIKE SRBIJE

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv državljanina Republike Srbije (1968.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv ratnog zarobljenika iz čl. 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (22. 10. 2019.)

Okrivljenika se tereti da je 21. studenoga 1991. u Vukovaru, nakon što su udružene snage JNA i paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije slomile otpor branitelja Vukovara i okupirale ga; postupajući protivno pravilima međunarodnog običajnog ratnog i humanitarnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima; kao pripadnik paravojne formacije "Leva supoderica", zajedno s drugim pripadnicima navedene postrojbe, iz prostorije na "Veleprometu", u kojoj su nakon pada Vukovara bili zatočeni civili i pripadnici hrvatskih oružanih snaga, gdje su mnogi od njih bili zlostavljani i ubijani, s istom nakanom izveo zarobljenog pripadnika I. gardijske brigade HV-a (1970.) te ga odveo u kuću u Vukovaru u kojoj se nalazilo još petnaestak naoružanih osoba s obilježjima

navedene paravojne formacije.

Okrivljenika se tereti da su ondje, svi zajedno, u namjeri izživljavanja nad oštećenikom prije likvidacije skinuli s njega jaknu i majicu i golog do pasa posjeli ga na stolicu te ga vrijeđali i pljuvali po licu govoreći mu da je ustaša i zadavali brojne udarce otvorenim dlanom i stisnutim šakama po glavi i udarali njegovom glavom o stol, pri čemu ga je okrivljenik otvorenim plamenom upaljača palio po lijevoj nadlaktici i lijevom uhu, a plamenom svijeće palio po bradavicama.

Nakon toga su ga drugi pripadnici te formacije vrhom cijevi puške pumperice u dva navrata udarili po glavi od čega je počeo krvariti, razbili mu bocu rakije o glavu (oštećenik je zadobio reznu ranu na tjemenu i čelu), nakon čega su mu grlicem razbijene boce

nanižili ubodne rane, dok je prisutna pripadnica iste postrojbe tijekom opisanog fizičkog zlostavljanja više puta nagovarala prisutne da ga spolno ozlijede.

Pripadnik I. gardijske brigade HV-a je uslijed ovih postupaka trpio velike bolove zbog fizičke torture i intenzivan strah zbog prijetnji kojima je bio izložen, a do njegove likvidacije nije došlo jer su ga iz navedene prostorije, u međuvremenu, izvukli i spasili pristigli drugi pripadnici paravojne formacije "Leva supoderica".

Okrivljenik nije dostupan državnim tijelima Republike Hrvatske.

Према Веритасовим
сазнанијима осумњичени се зове
Недељко Стојсављевић звани
„Белгија“ из Руме.

Веритас инфо

ВУКОВАР - СЛУЧАЈ “ЂАНКОВИЋ И ДР”

ŽDO Osijek, 11.11.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV ČETVORICE ZBOG POČINJENOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv prvoookrivljenika (nepoznato državljanstvo, 1955.), drugookrivljenog državljanina Republike Hrvatske (1967.), trećeokrivljenika (nepoznato državljanstvo, 1957.) i četvrtookrivljenog državljanina Republike Srbije zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ RH. (11. 11. 2019.)

Postoji osnovana sumnja da su okrivljenici tijekom prosinca 1991. godine u Vukovaru, nakon neprijateljske agresije i okupacije grada Vukovara od strane tzv. JNA i srpskih paravojnih postrojbi, kao pripadnici srpskih paravojnih postrojbi; protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava; lišavali slobode civilne stanovnike grada Vukovara nesrpske narodnosti, odvodili ih na lokacije gdje su boravili pripadnici srpskih paravojnih postrojbi te ih tamo osobno i zajedno s drugim pripadnicima tih postrojbi psihički i fizički zlostavljali.

Osnovano se sumnja da je trećeokrivljenik uz prijetnju oružjem te udarajući oštećenika (1957.) rukama po tijelu odvezao ga u improvizirani sabirni logor za civile nesrpske narodnosti u prostoru poduzeća Velepromet u Vukovaru (Sajmište 132) gdje ga je, zajedno s više drugih pripadnika srpske paravojske, uz razne psovke i uvrede, govoreći mu da je ustaša i da je ubijao Srbe, fizički i psihički zlostavljao na način da ga u jednoj od prostorija vezao liscama za klupu te ga potom udarao rukama i nogama po cijelom tijelu, nanijevši mu više ozljeda,

uslijed čega mu je teško narušeno zdravlje.

Osnovano se sumnja da je osobnim automobilom iz prostorija poduzeća Velepromet odvezao oštećenike (1953., 1957. i 1952.) u obiteljsku kuću u Vukovaru (Nad prugom br. 10) koju su za smještaj svojih pripadnika koristili dobrovoljci paravojne postrojbe “Leva Supoderica” gdje ih je dočekala grupa od oko 30-ak uniformiranih pripadnika spomenute postrojbe koji su ih pritom vrijeđali i prijetili im rezanjem dijelova tijela, ušiju i nosova te izudarali rukama, nogama te osobnim naoružanjem po cijelom tijelu, a zatim ih zatvorili u podrum kuće.

Postoji osnovana sumnja da su drugookrivljenik i trećeokrivljenik u spomenutoj obiteljskoj kući u Vukovaru, zajedno s još trojicom neprijateljskih vojnika, prilikom ispitivanja oštećenika (1953. i 1952.), izudarali ih rukama i nogama po cijelom tijelu dok je, u međuvremenu, četvrtookrivljenik prinudio oštećenika (1957.) da rukama i jezikom čisti kadu i WC školjke, nakon čega su to isto morali učiniti i oštećenici (1953. i 1952.).

Istog dana u prostoriji u kojoj su obavljana ispitivanja, drugookrivljenik i trećeokrivljenik su, osnovano se sumnja, zajedno s još četiri nepoznate osobe, prilikom ispitivanja oštećenika (1957.), udarali ga rukama i nogama po cijelom tijelu te povremeno hvatali za vrat i gušili ga, dok mu je drugookrivljenik užareni žarač prislanjao na vrat, lijevo uho i obraz, a jedna druga osoba ga kožnim vojnim remenom udarala po glavi izazvavši mu time krvarenje glave, nakon čega je u prostoriju ušao prvoookrivljenik s više pripad-

nika srpske paravojske te nastavio s njima udarati rukama i nogama oštećenika (1957.) po cijelom tijelu.

Nakon što su ovi oštećenici vraćeni u podrum kuće, prvookrivljenik i četvrtookrivljenik su ih, osnovano se sumnja, s još nekoliko pripadnika srpske paravojske nastavili rukama i nogama tući po cijelom tijelu te ih tjerali na fizički ponižavajuća ponašanja, a kada ovi od bolova više nisu mogli izdržati, dopustili im da se odvežu no da nastave trčati pa kada je oštećenik (1953.) uslijed iscrpljenosti pao na tlo podruma, prvookrivljenik mu je s povišenog predmeta vojničkim čizmama snažno skočio na prsa i slomio nekoliko rebara, a potom ih krvave i ozlijeđene bez pružanja pomoći ostavili u podrumu gdje je uslijed intenzivnih bolova koje je trpio nakon zlostavljanja oštećenik (1953.) 25. prosinca 1991. počinio samoubojstvo.

Okrivljenici se nalaze u Republici Srbiji i nisu dostupni državnim tijelima Republike Hrvatske.

Према Веритасовим сазнањима осумњичени су: Ђанковић Мирослав, Катић Слободан, Жунић Радослав и Дражиловић Зоран.

Веритас инфо

ДАРДА - СЛУЧАЈ “Б. ВОЈВОДИЋ”

ŽDO Osijek, 09.12.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 62. GODIŠNJAKA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv državljanina Republike Hrvatske i Republike Srbije (1957.) zbog počinjenja kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ-a RH u vezi s čl. 28. st. 2. OKZ-a RH. (9. 12. 2019.)

Okrivljenika se tereti da je od toč-

no neutvrđenog dana u listopadu 1991. godine do 25. ožujka 1992, kao zapovjednik Stanice milicije Darda; iako je bio dužan voditi računa o zaštiti života i osobne sigurnosti ljudi i imovine, znajući da njemu podređeni pripadnici u stanicu milicije nezakonito privode, zatvaraju, psihički i fizički maltretiraju i ubijaju civile i zarobljenike; nije poduzeo ništa da bi ih u tome spriječio. U stanicu milicije privedeni su civili (1960. i 1958.) kojima se nakon

toga gubi svaki trag, te civili (1931. i 1942.) koji su u stanici milicije pretučeni do smrti, kao i pripadnik MUP-a RH (1960.) kojemu se od tada također gubi svaki trag.

Okrivljenik nije dostupan državnim tijelima Republike Hrvatske jer se nalazi na području Republike Srbije.

Према Веритасовим
сазнањима оптужени се зове
Војводић Бошко

Веритас инфо

ВОЋИН, ХУМ, КРАСКОВИЋ - СЛУЧАЈ “РАДОСАВЉЕВИЋ И ДР”

ŽDO Zagreb, 13.12.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV DVADESET I SEDAM OKRIVLJENIKA ZBOG RATNIH ZLOČINA

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je, nakon provođenja dopune istrage tijekom koje su po nalogu Županijskog suda u Zagrebu putem međunarodne pravne pomoći ispitani okrivljenici koji žive u Republici Srbiji, podiglo pred Županijskim sudom u Zagrebu optužnicu protiv dvadeset i sedam okrivljenika (1957., 1948., 1966., 1958., 1954., 1944., 1964., 1966., 1962., 1963., 1950., 1963., 1963., 1963., 1970., 1968., 1955., 1970., 1960., 1960., 1960., 1966., 1968., 1969., 1972., 1971. i 1947.) zbog počinjenja kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ RH, kaznenog djela protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH i kaznenog djela uništavanja kulturnih spomenika iz članka 130. stavak 2. OKZ RH. (7. 11. 2019.)

Okrivljenicima se stavlja na teret da su od sredine kolovoza do sredine prosinca 1991. godine u mjestima Voćin, Hum, Krasković i okolici, kao

zapovjednici i pripadnici paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva, prema zajedničkom planu, nezakonito lišavali slobode, uzimali kao taoce, pljačkali, zlostavljali, mučili, tjelesno ozljeđivali i ubijali civilne osobe i ratne zarobljenike, odnosno da su opisanim radnjama ubili ukupno 47 civilnih osoba i tri ratna zarobljenika.

Okrivljenike se tereti i da su u navedenom razdoblju zapalili, minirali ili na drugi način u Voćinu oštetili ili uništili zgradu pošte, zgradu hotela, zgradu osnovne škole, zgradu policijske postaje, benzinsku postaju, kao i velik broj kuća s gospodarskim objektima u vlasništvu civilnih osoba u Voćinu i Humu, te da su tijekom noći 13/14. prosinca 1991. minirali i tako u potpunosti uništili Župnu crkvu Svete Marije u Voćinu koja je bila upisana u Registar spomenika kulture.

Tijekom istrage je, sukladno prijedlogu ovog državnog odvjetništva,

sudac istrage odredio istražni zatvor protiv svih okrivljenika zbog opasnosti od bijega i težine počinjenih kaznenih djela. Državno odvjetništvo predložilo je u optužnici produljenje istražnog zatvora protiv okrivljenika.

На новој оптужници налазе
се оптужени: Радосављевић
Боривој, Бојчић Рајко,
Мишчевић Зоран, Ергарац
Маринко, Црнобрња Миле,
Симић Митар, Новаковић
Љубишко, Јоргић Зоран,
Богатић Миленко, Цветић
Јован, Ергарац Милорад,
Вучковић Рајко, Јокић Радисав,
Ђурић Ђуро, Глушац Рицхард,
Јовакарић Зоран, Шимић Стево,
Гркинић Милорад, Босанац
Предраг, Томашевић Крсте,
Томашевић Борислав, Босанац
Давор, Петрушић Веселко,
Лукић Бранко, Ивановић Раде,
Ивановић Миленко и Поповић
Милутин.

Веритас инфо

ШАМАРИЦА - СЛУЧАЈ “САНАДЕР И ДР”

ŽDO Zagreb, 18.10.2019.

DONESENO RJEŠENJE O PROVOĐENJU ISTRAGE PROTIV ČETVORICE OKRIVLJENIKA

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv četvorice okrivljenika (1972., 1954., 1953. i 1958.) zbog osnovane sumnje na počinjenje dva kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, i to ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. u svezi članka 28. stavak 2. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. u svezi članka 28. stavak 2. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (18. 10. 2019.)

Postoji osnovana sumnja da su okrivljenici od 17. srpnja do 19. kolovoza 1991., na širem području tadašnje općine Dvor, tijekom trajanja oružanog sukoba između regularnih policijskih i vojnih postrojbi Republike Hrvatske i naoružanih

paravojnih formacija SAO Krajine, postupali kao članovi Operativnog štaba tzv. Centra za obuku specijalnih jedinica milicije tzv. SAO Krajine, i to prvoosumnjičenik kao zapovjednik Specijalnog voda, drugoosumnjičenik kao zapovjednik Vojne policije, trećeosumnjičenik kao oficir za vezu, zadužen ujedno i za razmjenu zarobljenika i četvrtoosumnjičenik kao jedan od zapovjednika specijalnog policijskog voda. Navedeni Centar za obuku bio je smješten u prostorijama bivšeg Spomen-doma na Šamarici, u sklopu kojega je uspostavljen i zatvor u koji su dovođeni zarobljeni pripadnici MUP-a RH, ZNG-a i civili hrvatske nacionalnosti gdje su fizički i psihički zlostavljani, a neki i ubijeni od strane pripadnika jedinica u sklopu navedenog Centra koje su bile podređene četvorici okrivljenika.

Četvoricu okrivljenika tereti se da su postupili protivno odredbama Ženevskih konvencija i pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava odnosno nisu ništa poduzeli da spriječe ovakve nezakonite radnje njihovih podređenih, iako su znali za navedena zlostavljanja i mučenja te ubijanja zarobljenih pripadnika MUP-a RH, ZNG-a i civila hrvatske nacionalnosti. Uslijed takvog propuštanja poduzimanja dužnih radnji četvorice okrivljenika, u navedenom razdoblju, zlostavljana je 31 osoba, od kojih je ubijeno njih 15-ero.

Према Веритасовим сазнањима осумњичени су: Санадер Жељко (1972), Карапанца Милан (1954), Тркуља Милан (1953) и Милетић Симо (1958).

Веритас инфо

ДРНИШ - СЛУЧАЈ “ХАРАМБАШИЋ

ŽDO Split, 10.12.2019.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 73-GODIŠNJAKA ZBOG RATNOG ZLOČINA

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv državljanina Republike Srbije (1946.) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. u svezi s člankom 28. stavak 2. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (10. 12. 2019.)

Okrivljeniku se stavlja na teret da je od 1. prosinca 1992. do 19. srpnja 1993., na širem području tada privremeno okupiranog Drniša (općina Ružić i Promina), tijekom oružanog sukoba između agresorskih snaga tzv. JNA i naoružanih pripadnika srpskih paravojnih pos-

trojbi milicije, teritorijalne obrane i vojske protuustavne tvorevine nazvane “SAO Krajina” i “RSK” s jedne strane, i regularnih oružanih snaga Republike Hrvatske s druge strane, postupao u svojstvu zapovjednika 75. motorizirane brigade vojske tzv. RSK te počinio navedeno kazneno djelo.

Okrivljenik je, tereti ga se, protivno odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949., te protivno odredbama Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), provodio velikosrpsku

agresiju zauzimanja dijela teritorija Republike Hrvatske te protjerivanja građana hrvatske i druge nesrpske nacionalnosti s tog teritorija.

Okrivljenik je, tereti ga se, znao da u okupiranim naseljima pod kontrolom njegove brigade, njegovi podređeni čine ratne zločine, odnosno da preostalo stanovništvo hrvatske nacionalnosti ubijaju, zlostavljaju, tuku, maltretiraju, zatvaraju, siluju žene, kao i da pljačkaju, pale, miniraju i uništavaju stambene, gospodarske, kulturne i druge objekte te katoličke vjerske objekte. Iako je mogao i bio dužan takve nezakonite radnje svojih podređenih spriječiti, tereti ga se da nije poduzeo potrebne mjere i radnje da se takvo postupanje njegovih podređenih spriječi, već je tolerirao njihovo takvo postupanje.

Njegovi podređeni, pripadnici njegove brigade, ohrabreni takvim njegovim držanjem i ponašanjem, nastavili su s činjenjem ratnih zločina, pa nakon što su 3. veljače 1993. oko 19,00 sati u mjestu Prominski Bogatići (zaseok Popovići) u oružanom sukobu pripadnici njegove brigade, pucajući iz vatrenog oružja, ranili hrvatskog branitelja nanijevši mu strijelnu ranu lijeve lopatice, a zatim njega i drugog hrvatskog branitelja zarobili te ih obojicu zlostavljali i

tukli ih nogama, šakama, kundacima od pušaka i drugim tvrdim predmetima.

Prvi je branitelj zadobio prijelom vratne kralježnice i prijelom nosnih kostiju te je uslijed navedenih ozljeda i strijelne rane lijeve lopatice preminuo sljedećeg dana, dok je drugi branitelj zadobio brojne podljeve, nagnječenja i prijelome nakon čega su u njega pucali iz vatrenog oružja nanijevši mu strijelnu ranu glave s oštećenjem mozga od koje je

preminuo sljedećeg dana.

U optužnici je, na temelju odredbe članka 402. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku, predloženo da se okrivljeniku sudi u odsutnosti.

Опту́жени се зове ДРАГАН
ХАРАМБАШИЋ

ВЕРИТАС инфо

КОСТАЈНИЦА - СЛУЧАЈ “БИРАЧ”

Index.hr, Hina, 10.02.2020.

SRBIN DOBIO 12 GODINA, ‘91. JE UBIO CIVILE U KOSTAJNICI

BIVŠI pripadnik srpskih paravojnih postrojbi Dragan Birač danas je nepravomoćno na zagrebačkom Županijskom sudu osuđen na 12 godina zatvora zbog ratnog zločina počinjenog u Hrvatskoj Kostajnici u rujnu 1991.

Biraču, kojemu se sudilo u odsutnosti, dosuđena je kazna od osam godina zatvora za ubojstvo civila Anđelke Bišćan i Jagode Brkljačić te sedam godina zatvora za ubojstvo zarobljenog pripadnika Hrvatske vojske Mladena Bišćana pa je kazna

preinačena u jedinstvenu od 12 godina.

Sudac Dražen Kevrić je u obrazloženju presude naveo da je tijekom ispitivanja svjedoka neosporno utvrđeno da je Birač hicima iz automatskog oružja ubio supružnike Anđelku i Mladena Bišćana te Anđelkinu majku Jagodu Brkljačić.

Kao ključni dokaz Biračeve uloge u počinjenju ratnog zločina sudac je istaknuo svjedočenje neposrednog svjedoka Danijela Bišćana, sina ubijenog bračnog para, koji je vidio da

je optuženi pucao te je pritom izjavio kako je “pokosio ustaše”.

Biraču je kao olakotna okolnost uzeta u obzir dosadašnja neosuđivost, dok je kao otegotno ocijenjeno samo počinjenje zločina i činjenica da je ubijeno više osoba.

Dragana Birača tužiteljstvo je teretilo da je 8. rujna 1991. godine, kršeći pravila međunarodnog humanitarnog prava, iz vatrenog oružja usmrtio supružnike Mladena Bišćana i Anđelku Bišćan te njenu majku, Jagodu Brkljačić, nakon što su se predali te s podignutim rukama iz obiteljske kuće u Hrvatskoj Kostajnici izašli u dvorište.

БАЋИН - СЛУЧАЈ “СЛУЧАЈ ДМИТРОВИЋ И ДР”

Večernji list, 04.03.2020.

VRHOVNI SUD POTVRDIO KAZNE ZA UBOJSTVO 75

HRVATSKIH CIVILA KOD DUBICE

Riječki Županijski sud zbog tog je zločina nepravomoćno u ožujku 2013. osudio četvoricu pripadnika srpskih paravojnih postrojba na 20 godina zatvora i trojicu na 15 godina

Vrhovni sud potvrdio je presudu Županijskog suda u Rijeci za ubojstva najmanje 75 civila 1991. u Baćinu u blizini Hrvatske Dubice prema kojoj su sedmorica pripadnika srpskih paravojnih postrojba i krajinske milicije osuđeni na kazne od 15 do 20 godina zatvora.

Riječki Županijski sud zbog tog je zločina nepravomoćno u ožujku 2013. osudio četvoricu pripadnika srpskih paravojnih postrojba na 20 godina zatvora i trojicu na 15 godina, a Vrhovni sud je nakon sedam godina potvrdio tu presudu, odbivši žalbe svih osuđenika, ali i optužbe protiv dvojice optuženika za oružanu pobunu jer je nastupila zastara kaznenog progona. Time je postala pravomoćna presuda kojom je sedmero optuženika u odsutnosti

proglašeno krivima za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, izvijestio je Vrhovni sud u srijedu. Vrhovni sud smatra da će takve pojedinačne kazne zatvora ispuniti svrhu kažnjavanja, a kod izricanja kazni posebno je kao otegotnu okolnost cijenio da je nedjelo počinjeno prema većem broju civila, većinom starijem stanovništvu, nemoćnim i bolesnim ljudima koji nisu bili u mogućnosti pružiti bilo kakav otpor i koji zbog svoje dobi i zdravstvenog stanja nisu nikome predstavljali bilo kakvu opasnost. “Kazna će i utjecati na svijest građana da je činjenje kaznenih djela pogibeljno te da je kažn-

javanje njihovih počinitelja opravdano, a time će se istovremeno pojačati povjerenje građana u pravni poređak koji treba biti utemeljen na vladavini prava”, zaključio je Vrhovni sud. Osim toga, napominju, da kazna sadrži i dostatnu količinu društvene i moralne osude za zlo koje su optuženici prouzrokovali žrtvama.

U blizini sela Bačina, uz obalu Une, 21. listopada 1991. najmanje je 75 civila, većinom Hrvata iz Hrvatske Dubice i okolnih sela, zatvoreno, a zatim i ubijeno vatrenim oružjem, utvrdilo je sudsko vijeće riječkog Županijskog suda pod predsjedanjem sutkinje Ike Šarić.

Na zatvorske kazne od 20 godina osuđeni su Milinko Janjetović i Momčilo Kovačević koji su to zapovjedili i proveli zajedno sa Stevom i Veljkom Radunovićem, ocem i sinom također osuđenima na 20-godišnje zatvorske kazne. Stevan Dodoš, koji je također sudjelovao u ubojstvu, kažnjen je s 15 godina zatvora jer je bio samo pripadnik Teritorijalne obrane bez zapovjedne ovlasti. Branko Dmitrović kao mjesni zapovjednik Teritorijalne obrane i čelnik civilne vlasti u Hrvatskoj Dubici te Slobodan Borojević, zapovjednik krajinske milicije osuđeni su na kazne od 15 godina jer nisu ništa učinili da spriječe zločin i

da se kazni počinitelje, iako su znali za odvođenja i ubojstva,

Marin Krivošić i Katica Pekić, koji su u tom postupku bili optuženi za sudjelovanje u oružanoj pobuni protiv Hrvatske, oslobođeni su na temelju Zakona o općem oprost. U likvidaciji je sudjelovalo još osoba, ali njihov identitet nije poznat, ili su u međuvremenu umrli, rekla je Šarić, koja je, pozivajući se na svjedočke, ustvrdila da je sigurno ubijeno znatno više osoba nego što je utvrđeno optužnicom, ali je bilo nemoguće utvrditi koliko i tko su one jer je dio tijela odnijela rijeka u poplavama, a dio ih je premješten na druge lokacije.

БАНИЈА - СЛУЧАЈ “М. ШПАНОВИЋ”

Jutarnji list, Hina, 17.03.2020.

SLUČAJ IZ 1991. GODINE ‘KRAĐA BERAČA KUKURUZA NIJE RATNI ZLOČIN’

Vrhovni sud je, nakon odbijanja žalbe tužiteljstva, potvrdio oslobađajuću presudu Milanu Španoviću kojemu se sudilo za ratni zločin jer je kao pripadnih srpskih paravojnih jedinica iz dvorišta u selu na glinskom području 1991. ukrao berač kukuruza.

Španovića, za kojeg Vrhovni sud u svojem priopćenju navodi samo inicijale, optužnica je teretila da je 1991. u vrijeme rata iz dvorišta u selu na ratnom području odvezao jedan berač kukuruza, odnosno da je za vrijeme oružanog sukoba stanovnicima pljačkao imovinu.

Vrhovni sud smatra da je da je prvostupanjski sud pravilno zaključio da “jedna radnja odvoženja berača kukuruza” sama za sebe nema kriminalnu količinu koja se traži za postojanje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva pljačkom imovine. Uz to, najviši sud smatra da za takvu radnju u optužnici ni ne postoji naznaka da bi bila učinjena u sustavnoj pljački imovine ostalih suseljana.

”Pljačka imovine kao sastavnica

ratnog zločina protiv civilnog stanovništva pretpostavlja postojanje sustavnih i kontinuiranih radnji te prisvajanje imovine u velikim razmjerima. Dakle, za postojanje ratnog zločina pljačkom imovine traži se sustavno višekratno poduzimanje radnji kojima se u velikim razmjerima prisvaja imovina civila. U konkretnom predmetu toga nema. Vrhovni je sud ocijenio da je prvostupanjski sud pravilno odlučio kad je optuženika oslobodio optužbe jer djelo za koje se optužuje po zakonu nije kazneno djelo”, stoji u pojašnjenju odluke Vrhovnog suda.

Španović je u odsutnosti 1993. na sisačkom Županijskom sudu pravomoćno osuđen na 20 godina zatvora. Nakon što je u kolovozu 2009.

izručen Hrvatskoj iz Velike Britanije, na obnovljenom postupku pred istim sudom, Španović je proglašen krivim i nepravomoćno osuđen na tri godine i pet mjeseci. Tu je presudu Vrhovni sud u rujnu 2010. ukinuo te je predmet vraćen na ponovno suđenje.

Nakon ponovljenog prvostupanjskog postupka zagrebački Županijski sud je u ožujku 2013. u cijelosti stavio izvan snage presudu sisačkog suda iz 1993. te je izreklo oslobađajuću presudu.

Španović je u četvrtom postupku u travnju 2016. na zagrebačkom Županijskom sudu nepravomoćno osuđen na tri godine zatvora za ratni zločin nad civilima koji obuhvaća pucanje iz automatske puške po kućama četvero civila u selu Maja te odvoženje berača kukuruza iz dvorišta kuće jednog mještana.

БАТИНА - СЛУЧАЈ “БУДАЧ”

Vrhovni sud RH, 17.03.2020.

VRHOVNI SUD POTVRDIO OSUDU STEVANU BUDAČU ZA RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Vrhovni je sud donio presudu kojom je odbio žalbe i potvrdio prvostupanjsku presudu Županijskog suda u Osijeku. Time je postala pravomoćna presuda kojom je optuženik proglašen krivim za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjeno nečovječnim postupanjem prema civilnim stanovnicima i prema kojima je primjenjivao mjere zastrašivanja. Optuženik je osuđen na kaznu zatvora 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci.

Optuženiku i još devetorici optuženika u prethodnom je postupku suđeno u odsutnosti te je optuženik proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora petnaest godina. Optuženik je 2018. po Europskom uhiđenom nalogu uhićen u Rumunjskoj i predan Republici Hrvatskoj te je sudjelovao u kaznenom postupku koji je bio razdvojen u odnosu na njega.

Tužitelj je znatno smanjio radnju počinjenja djela koju mu je stavio na teret.

Optuženik je osuđen zbog nečovječnog postupanja 1991. prema civilnom stanovništvu. Lišavao je slobode civilne stanovnike i privodio ih na ispitivanje gdje su zlostavljani. Radi zastrašivanja ispaljivao je projekte na kuće tih civila. Jednog je civila lišio slobode i nakon višesatnog premlaćivanja, izmučenog i krvavog, radi zastrašivanja ostalog stanovništva, proveo kroz selo. Potom je odveo civila da ga takvog vide supruga i sin pa ga odvezao u zatvor. Radi zastrašivanja je na kuću drugog civila ispalio tromblonsku minu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske smatra da će kazna zatvora 3 godine i 10 mjeseci ispuniti svrhu kažnjavanja. Kod izricanja ove kazne Vrhovni je sud Republike Hrvatske vodio računa o svim olakotnim i otegot-

nim okolnostima.. Sud je cijenio da optuženik ranije nije osuđivan, njegovu mladost u vrijeme počinjenja djela (tada 24 godine), okolnost da je u međuvremenu postao otac troje djece te količinu kriminalne aktivnosti. Na kaznu je utjecalo i znatno smanjenje radnji počinjenja djela. Procjena je suda da se svrha kažnjavanja može postići i ublaženom kaznom zatvora u trajanju tri godine i deset mjeseci.

Ova kazna će i utjecati na svijest građana da je činjenje kaznenih djela pogibeljno te da je kažnjavanje njihovih počinitelja opravdano. Time će se istovremeno pojačati povjerenje građana u pravni poredak koji treba biti utemeljen na vladavini prava. Kazna sadrži i dostatnu količinu društvene i moralne osude za zlo koje je optuženik prouzrokovao žrtvama.

По Веритасовим сазнањима
оптужени се зове Стеван Будаћ.

Веритас инфо

КНИН, ГЛИНА - СЛУЧАЈ “КАПЕТАН ДРАГАН”

Jutarnji list, 28.03.2020.

KAPETAN DRAGAN PUŠTEN IZ ZATVORA I ODMAH PROTJERAN U SRBIJU

Ranije nego uobičajeno, jer se u redovnim okolnostima zatvorenicima puštaju oko podneva, u subotu rano ujutro iz lepolavskog zatvora pušten je osuđenik za ratni zločin Dragan Vasiljković, poznat i kao kapetan Dragan koji je potom i protjeran iz Hrvatske.

Naime, Vasiljković je u rješenju o otpuštanju imao naredbu da u roku od 24 sata mora napustiti teritorij Republike Hrvatske, pa su ga u lepolavskoj kaznionici preuzeli policajci koji su ga prevezli do graničnog prijelaza na Bajakovu gdje je u 9.30 protjeran iz Hrvatske temeljem rješenja sa zabranom ulaska i boravka na području Europskog gospo-

darskog prostora u trajanju od 20 godina.

Njegova odvjetnica Slađana Čanković u petak nam je potvrdila da će njezin branjenik biti pušten bez obzira na okolnosti vezane uz pandemiju koronavirusa, ali nije znala okolnosti pod kojima će biti organiziran njegov izlazak iz kaznionice.

U Ministarstvu pravosuđa potvrdili su da je Vasiljković pušten nakon što je odslužio zatvorsku kaznu.

Vasiljković je pravomoćno osuđen na 13,5 godina zatvora zbog ratnog zločina u Kninu i Glini tijekom Domovinskog rata.

Na suđenju je dokazano da je kao zapovjednik Jedinice za posebne namjene u sastavu paravojnih srpskih postrojbi, odnosno zapovjednik Nastavnog centra za obuku pripadnika specijalnih postrojbi Alfa, postupao protivno odredbama Ženevske konvencije. Tako je tijekom lipnja i srpnja 1991. u zatvoru na kninskoj tvrđavi mučio, zlostavljao i usmrćivao zarobljene pripadnike hrvatske vojske i policije.

Isto tako je i tijekom srpnja 1991. godine u Glini, u dogovoru sa zapovjednikom tenkovske jedinice JNA, izradio plan napada na tamošnju policijsku postaju te prigradsko naselje Jukinac, sela Gornji i Donji Viduševac, a potom i njihovo zauzimanje. Za vrijeme napada oštećeni su i uništeni civilni objek-

ti, stanovništvo natjerano na bijeg, pljačkana imovina te ubijeni i ranjeni civili od kojih i jedan strani novinar.

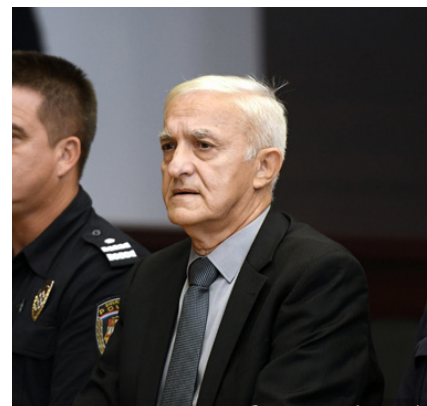
Zbog nedostatka dokaza na splitskom sudu oslobođen je optužbe da je naredio ubojstvo dvojice nepoznatih zarobljenih hrvatskih vojnika u veljači 1993. u Bruškoj kraj Benkovca.

Budući da mu je u izdržavanje kazne uračunato i vrijeme provedeno u ekstradiციјском затвору у Аустралији од осам година и девет мјесеци те у истражном затвору у Хрватској, каз-

на му је истекла у оžужку ове године.

U tri navrata su mu odbijani zahtjevi за увјетним пријевременим отпустом.

Vasiljković, који има српско и аустралијско држављанство, ухићен је у Аустралији гдје је живио под лажним именом и био тренер гольфа. У септ. 2015. изручен је Хрватској, а од почетка је негирао казнена дјела која су му се стављала на терет и тврдио да су свједоци лажно исказивали.

ХРВАТСКИ ЧУНТИЋ - СЛУЧАЈ “ЈЕКИЋ/КАРАИЦА”

ŽDO Zagreb. 06.06.2019.

POTVRĐENA PRVOSTEPENA PRESUDA

Postupak protiv Pere Jekića i Save Karaice, за кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва.

Savo Karaica је у међувремену преминуо па је кривични поступак у односу на њега обустављен.

Dana 28. januara 2020. Vrhovni

sud је у сједници вјећа одбио жалбу браниоца опт. Јекића као неосновану и потврдио првостепену пресуду Жупанијског суда у Загребу од 06.06.2019, којом је у одсуству проглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од 8 година.

Према оптужници, у јулу 1991. Јекић је као припадник српских паравојних јединица, које су ушле у Хрватски Чунтић у једној од кућа силовао жену која је у то вријеме имала 54 године.

Веритас инфо

КАРЛОВАЦ - СЛУЧАЈ “Н. ШТАКОР”

БЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “Н. ШТАКОР”

Врховни суд Републике Хрватске је одлучујући о жалбама државног одвјетника и браниоца оптуженог поднесеним против првостепене пресуде Жупанијског суда у Ријеци од 15. фебруара 2019., на сједници одржаној 3. децембра 2019., по службеној дужности преиначио првостепену пресуду у правној ознаци дјела, будући да је утврдио повреду кривичног закона на штету оптуженог и потврдио му казну од 10 година затвора.

Оптужницом Жупанијског државног одвјетништва у Карловцу број К-ДО-2/01 од 23.12. 2008. године опт. Драгана Ковачића терети се да је као командант 11. пјешадијске

бригаде 21. кордунашког корпуса војске РСК издао наредбу о борбеном дјеловању, тако да се одабере пет објеката као циљ напада, а опт. Никола Штакор у својству команданта мјешовитог артиљеријског дивизиона, на основи наведене наредбе, издао наређење да се тешким артиљеријским оружјем гађа град Карловац, те притом као формалне циљеве напада одредио зграду електре, трафостаницу на Дубовцу, жељезнички колодвор, нову пошту у центру града, полицијску станицу, да би затим 14/15. и 16/17. јула 1993. изненада и без избора циља започело гранатирање свих дијелова града Карловца, при чему је испалено

више од 120 пројектила, од чега већи дио на уже подручје града, иако у граду није било јединица ХВ-а и полиције које би борбено дјеловале нити значајних војних објеката који би оправдали такав напад, па је услјед гранатирања страдало 8 цивилних особа, од којих једна смртно, три су задобиле тешке, а 4 лакше повреде, уништени су или оштећени бројни објекти: породичне куће и стамбене зграде, привредни, културни и спортски објекти те је уништена и велика количина покретне имовине.

Према пресуди Врховног суда РХ тако описане оптуженом инкриминиране радње имају свој правни континуитет у кривичном дјелу против човјечности и људског достојанства - ратног злочина из чл.91. ст. 2. тач. 2 КЗ/11. (усмјеравање напада против

цивилних објеката, односно објеката који нису војни циљеви) и чл.91. ст. 2. тач.5. КЗ/11. (нападање или бомбардовање било којим средствима градова, села, насеља или зграда које су небрањене и не представљају војне циљеве), за које је у чл.91. ст. 2. КЗ/11. прописана казна затвора

најмање три године, што значи да је највећа мјера казне која се може изрећи за то кривично дјело казна затвора од двадесет година.

Кривични поступак покренуте је против опт. Драгана Ковачића и Николе Штакор, за кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва из чл.

120. ст. 1. ОКЗ РХ.

Поступак је у међувремену, у односу на опт. Ковачића, обустављен због смрти.

Пресудом Жупанијског суда у Ријеци од 15. фебруара 2019. опт. Никола Штакор је оглашен кривим и осуђен на 10 година затвора.

ПОДВОЖИЋ - СЛУЧАЈ "Р. БОЛИЋ"

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ "Р. БОЛИЋ"

Врховни суд Републике Хрватске у сједници вијећа одржаној 07.11. 2019., одлучујући о жалби одбране поднесеној против првостепене пресуде Жупанијског суда у Ријеци од 18. јуна 2019. прихватио је дјеломично жалбу оптуженог те преиначио првостепену пресуду у одлуци о казни на начин да је оптуженог Раду Болића због кривичног дјела из чланка 91. ставка 2. тачке 6. КЗ/11 због којег је првост.пресудом оглашен кривим осудило на казну затвора у трајању од 9 (девет) година.

Опт. Раде Болић, родом из Дуге Ресе, држављанин Србије, којем се судило у одсуству, осуђен је на Жупанијском суду у Ријеци на 10 (десет) година затвора за ратни злочин почињен убиством

двојице хрватских бранитеља.

Против њега је почетком прошле године расписана међународна потјерница, а након тога издан и европски "ухидбени налог".

Оптужницом Жупанијског државног одвјетништва у Ријеци, Раде Болић теретио се да је 4. новембра 1991. године, за вријеме оружаног сукоба припадника ЈНА и територијална одбране САО Крајине, с једне, те полицијских и војних јединица Републике Хрватске, с друге стране, и то као припадник »Скрадске чете« која је судјеловала у осигурању пробоја тенкова ЈНА из касарне Логориште у Карловцу. Крећући се с другим припадницима своје чете испред тенковске колоне

у правцу Логориште – Белајске пољице – Белај – Подвожић, те доласком у Подвожић, мјесто у Карловачкој жупанији, пуцао је заједно са својим 74-годишњим оцем Марком у двојицу припадника ХВ-а који су притом смртно рањени.

У оптужници се прецизирало да су двојица припадника ХВ-а, Маријан Јакшић и Дарко Тушкан, видјевши непријатељску војску, зауставили аутомобил којим су се возили у смјеру мјеста Белај. Изашли су из возила, на поклопац мотора спустили пушку и ручну бомбу те подигли руке у ваздух у знак предаје. Иако није био непосредно угрожен његов живот других припадника његове јединице, Раде Болић је заједно са својим оцем Марком из ватреног оружја пуцао у двојицу припадника ХВ-а.

МАЊАЧА- СЛУЧАЈ "Р. АНДРИЋ"

ВЕРИТАС инфо

МАЊАЧА- СЛУЧАЈ "Р. АНДРИЋ"

Одлучујући о жалбама државног одвјетника и оптуженог поднесеним против првостепене пресуде Жупанијског суда у Загребу, Врховни суд је у сједници одржаној 6. новембра 2019., дјеломично прихватио жалбу државног одвјетника, укинуо побијану пресуду у одлуци о трошковима кривичног поступка те предмет у том дјелу упутио

првостепеном суду на поновно одлучивање. Истовремено је као неосноване одбио жалбе оптуженог те у осталом дјело жалбу државног одвјетника, те у неукинутом дијелу потврдио првостепену пресуду.

Врховни суд је потврдио да је оптужени као вођа оперативног тима органа безбедности задуженог за прикупљање

података од ратних заробљеника у логору Мањача, недвојбено имао стварне и формалне овласти над подређеним припадницима војске Републике Српске, односно војне полиције, који су осигуравали наведени логор.

Испитујући побијану пресуду у одлуци о казни по жалбама државног одвјетника и оптуженог, Врховни суд Републике Хрватске, као суд другог степена, је утврдио да је првостепени суд правилно утврдио и оцјенио све околности

које су од утјецаја на одабир врсте и висине казне. Основано се државни одвјетник жали због одлуке о трошковима кривичног поступка који су одређени у неадекватном паушлном износу од 1.000,00 кн, с обзиром на имовинске прилике оптуженог те с обзиром на сложеностведеног поступка, док оптужени уопште није обавезан на плаћање стварних трошкова кривичног поступка, као и на трошкове бранитеља по службеној дужности којег је имао у дијелу поступка.

Суђење у овом кривичном поступку започело је 04.09.2019. пред вијећем Жупанијског суда у Загребу. Опт. Ратку Андрићу суди се у одсуству. На терет му се ставља учин кривичног дјела против човјечности и међународног права - ратног злочина против ратних заробљеника.

Оптужени се терети да је у раздобљу од 12. септембра

1991. г. па до краја 1991. г. у логору ратних заробљеника "Мањача" у близини Бања Луке, Република Босна и Херцеговина, за вријеме трајања оружаног сукоба између оружаних снага Републике Хрватске с једне и ЈНА и српских паравојних формација с друге стране, а након што је од потпуковника ЈНА Станка Балтића преузео команду над наведеним логором ратних заробљеника, као потпуковник ЈНА и комадант логора ратних заробљеника "Мањача", имајући тиме стварна и формална овлаштења командовања и надзора над припадницима обезбјеђења наведеног логора ратних заробљеника, а стога и одговорност за примјену прописа Међународног ратног права, противно одредбама Женевске конвенције о поступању с ратним заробљеницима од 12. коловоза 1949., наређивао за сада непознатим припадницима

обезбјеђења логора ратних заробљеника "Мањача" да физички и психички злостављају заробљене припаднике ЗНГ и МУП-а РХ, а такође у истом времену, знајући да се наведени ратни заробљеници психички и физички злостављају (ударају се рукама, ногама, пендрецима и другим палицама, премлаћују, изгладњују, држе у баракама који се не грију...) и одводе на испитивања гдје су физички и психички злостављани, као и да у наведеном логору не постоје минимални животни услови достојни човјека, није подузимао ништа да се таква незаконита поступања спријече и животни услови промијене и на тај начин је омогућио да њему подређени припадници обезбјеђења наведеног логора ратних заробљеника континуирано подузимају такве протуправне радње према ратним заробљеницима..

БОРОВАЦ - СЛУЧАЈ "С. ШПАНОВИЋ"

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ "С. ШПАНОВИЋ"

Првостепени поступак проведен је на Жупанијском суду у Загребу. Првостепена пресуда донесена је 1. јула 2019.

Неправоснажном пресудом оптужени је у одсуству проглашен кривим због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва, те је осуђен на казну затвора у трајању од 14 (четрнаест) година.

Одлучујући о жалби оптуженог поднесеној против првостепене пресуде Жупанијског суда у Загребу, Врховни суд Републике Хрватске је на сједници одржаној 18.09. 2019. године, жалбу оптуженог одбио као неосновану и потврдио првостепену пресуду.

Врховни суд је у пресуди

закључио да је првостепени суд основано нашао доказаним да је оптужени критичне згоде поступао у циљу безобзирне одмазде за смрт сина. При том је апострофиран исказ оштећеног, сина покојне жртве, која му је за живота детаљно испричала што се тачно критичне пригоде догодило. Из исказа произлази да је оптужени тога дана прво убацио бомбу у кућу његових родитеља па им је, на питање што се догађа и што су му скривили, одговорили да су криви што су родили усташу, због чега је мајка оштећеног закључила да је непосредни повод за такав чин смрт оптужениковог сина и да се ишао осветити Хрватима у селу. Након тога се оштећеников отац упутио према

штали покушавајући побјећи, у којем тренутку је оптужени запуцао у правцу оштећеникове мајке и погодио ју у обје ноге услијед чега је пала на тло, након чега се оптужени упутио за оштећениковим оцем те је мајка оштећеног убрзо потом чула хице и претпоставила да је погођен отац оштећеног.

Према Веритасовим информацијама оптужени се зове Стеван Шпановић.

Веритас инфо

ДОЉАНИ КОД ДАРУВАРА- СЛУЧАЈ “СТОЈАН ВУЈИЋ”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “СТОЈАН ВУЈИЋ”

Врховни суд је на сједници одржаној 18. септембра 2019. потврдио првостепену пресуду против оптуженог закључивши да је на основу правилне оцјене доказа изведених на расправи суд првог степена је исправно утврдио да је оптужени као припадник. Територијалне одбране, противно одредбама конвенцијског ратног права који се примјењује на унутрашње сукобе, ратне заробљенике мучио и према њима је нечовјечно поступао те је сагласно заједничкој одлуци да се ратни заробљеници муче, рањавају и убијају имао власт над дјелом те је у том смислу као супизвршилац судјеловао у тим радњама учина кривичног дјела ратног злочина против заробљеника.

Оптужени који иначе пребива на територију Републике Србије, није доступан правосудним тијелма РХ, па му се у поновљеном поступку суди у одсуству. Наиме, први поступак који је против тада првооптуженог Стојана Вујића и другооптуженог Боривоја Павковића, вођен пред Жупанијским судом у Бјеловару, резултирао је ослобађајућом пресудом у односу на обојицу оптужених због недостатка доказа. Одлуком Врховног

суда број И Кж 790/04-5 од 12. октобра 2006. г. прихваћена је жалба Државног одвјетника те је укинута првостепена ослобађајућа пресуда и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење. Опт. Вујић није био доступан па је судјење проведено само у односу на Павковића.

И оптуженог Стојана Вујића и 2. оптуженог Добривоја Павковића оптужницом број К-ДО-81/03, од 05. фебруара 2004. године, измијењеној на главној расправи 7. новембра 2007. године, Жупанијско државно одвјетништво у Бјеловару терети да су дана 01. септембра 1991. године, у раним јутарњим сатима, заједно са већим бројем наоружаних припадника српске паравојне формације „ТО Пакрац“ извршили минобацачки напад на Дољане, након чега су, подијељени у неколико група, из више праваца извршили пјешадијски напад на Дољане. По упаду у село улазили су у куће и одводили неке, од тамо затечених, цивила и припадника сеоске страже. ИИ окр. Добривоје Павковић кундаком аутоматске пушке је ударио у леђа заробљеног припадника сеоске страже Владимира Зимића те му из пушке испалио у ноге два краћа рафала

ранивши га у лијево стопало. Затим су сви заједно уз употребу ручних бацача, тромблонских мина и пушака напали кућу Мирослава Поленуса у предјелу званом „Копечек“ у којем се налазило више припадника МУП-а РХ и сеоске страже које су, пријетњом да ће убити присилно доведеног Зимић Владимира, присилили на предају.

Након што су сви одложили оружје и изашли из куће, били су свучени до гаћа. Заробљене су затим ударцима кундака пушака оборили на цесту главом према доље, те су им жицом везали руке те их тако везане ударали по цијелом тијелу и глави. Потом су у тако везане и немоћне заробљенике из близине пуцали из ватреног оружја. При томе су су Витомир Поленус, Жељко Хуњек, Алфонс Тутић, Владимир Зимић и Маријан Поленус задобили тешке тјелесне повреде, док су Срећко Манђини, Жељко Бублић и Еуген Лапчић задобили многобројне тешке и по живот опасне тјелесне повреде од којих су преминули, што је све било у супротности с одредбама Женевске конвенције о поступању с ратним заробљеницима од 12. августа 1949. г.

Дана 12. марта 2019. године оптуженик је проглашен кривим и неправоснажно осуђен на 12 година затвора.

КОПАЧЕВО - СЛУЧАЈ “ПИЈУНОВИЋ/ЗОРИЋ”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “ПИЈУНОВИЋ/ЗОРИЋ”

Вијеће за ратне злочине Жупанијског суда у Осијеку објавило је дана, 26. марта 2020. године неправоснажну пресуду, којом је прогласило кривим окр. Здравка Пијуновића, за кривично дјело ратног злочина против

цивилног становништва (чл.91. ст.2 КЗ/11), те га неправоснажно осудило на казну затвора у трајању од 10 година.

У конкретном случају Суд је примијенио лакши Закон у корист

окривљеног, дакле Кривични закон из 2011. године.

Дана 22. маја 2020. на Жупанијском суду у Осијеку започела је расправа у поновљеном поступку против хрватском правосуђу недоступног окривљеног.

Првостепеном пресудом К-Рз-82/2007 од 14. јула 2016. године окр. Здравко Пијуновић и окр. Ратко Зорић проглашени су кривима и неправоснажно осуђени на казне затвора у трајању од Здравко Пијуновић 10 година, Ратко Зорић 9 година.

Кривични поступак водио се у одсуству, због недоступности окривљених хрватским правосудним органима.

Оба окривљена изјавила су жалбе путем својих браниоца. Рјешењем Врховног суда РХ од 22. марта 2018. године цитирана

првостепена прасуда је укинута и предмет враћен на поновни поступак.

Ратко Зорић је у међувремену преминуо па је кривични поступак у односу на њега обустављен

КУПА КОД НОВЕ ДРЕНЧИНЕ - СЛУЧАЈ "Д. ЧАВИЋ"

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ "Д. ЧАВИЋ"

Опт. Драган Чавиц пресудом Жупанијском суду у Загребу од 5. фебруара 2020 неправоснажно је ослобођен оптужбе због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва. Свједоци испитани током поступка немају непосредних сазнања о предмету оптужбе. Истрага овог случаја започела

је још 1999. године. Опт. Чавић је цијело вријеме недоступан хрватском правосудју.

Теретило га се да је у јулу 1993. године, као припадник паравојних јединица САО Крајине запуцао према купалишту Мала скела на обали Купе и усмртио 19-годишњу Зринку Гмаз док су њен брат Домагој Гмаз и њихов

братић Игор Караула, задобили тешке тјелесне повреде, али су преживјели.

Кривичн поступак водио се у одсуству оптуженог на основу рјешење Жупанијског суда у Загребу од 24. априла 2018. које је постало правоснажно 4.12.2018.

Оптужени је по замолници саслушаван пред Окружним тужилаштвом у Бања Луци гдје и пребива.

БУДИЧИНА ГОРЊА КОД ПЕТРИЊЕ - СЛУЧАЈ "Д. КАЧАР"

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ "Д. КАЧАР"

Дана 16.11.2019. опт. Душан Качар је због недостатка доказа неправоснажно ослобођен оптужбе да би починио ратни злочин против цивила и то тако да је 5. јула 1991. у Горњој Будичини

као припадник специјалне јединице милиције САО Крајине, с другим припадницима исте јединице, из засједе напао ауто те хицима из аутоматске пушке отворио ватру на цивилне особе

у ауто и при том усмртио, тада малољетну Јосипу Кожић, а тешко повредио њезину сестру Сњежану Кожић и Владу Думбовића.

Кривични поступак проводио се у одсуству оптуженог, расправа је на Жупанијском суду у Загребу започела 4.11.2019.

ВЕЛЕПРОМЕТ - СЛУЧАЈ "Ј. РАДАН"

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ "Ј. РАДАН"

На Жупанијском суду у Осијеку започело је суђење опт. Јовану Радану за ратни злочин против цивила. Оптужени је недоступан хрватским правосудним тијелима па му се суди у одсуству.

Жупанијско државно одвјетништво из Вуковара подигло је 12. фебруара 2007. године оптужницу против окр. Јована Радана под бројем К-ДО-

45/04.

Терети се да је 19. новембра 1991. године, у Вуковару, у кругу предузећа "Велепромет", као припадник паравојних јединица, једном руком ухватио за главу Даута Зибери, а другом руком, у којој је држао нож, истим му пререзао врат, те га усмртио.

Суди му се у одсуству због

недоступности хрватским правосудним органима.

ПЕТРИЊА - СЛУЧАЈ “Ј ВИТОРАЦ И ДР”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “Ј ВИТОРАЦ И ДР”

На Жупанијском суду у Загребу започело је суђење против Јована Виторца, Милана Ђорковића и Ђуре Шушњара, припадника српских паравојних јединица, за ратни злочин против цивила. Оптужени су недоступни хрватским правосудним тијелима па им се суди у одсуству.

Терете се да су тачно неутврђеног дана крајем септембра 1991. током напада ЈНА и ТО на град Петрињу, а за вријеме трајања оруженог сукоба хрватске војске и ЈНА, ТО те српских паравојних

јединица на подручју Републике Хрватске, окр. Милан Ђорковић као командир чете Доња Бачуга, одреда ТО Бански Грабовац, окр. Јован Виторац као командир вода у наведеној чети, имајући обојица стварне и формалне овласти командовања и надзора над свим припадницима вода, чете Доња Бачуга, одреда ТО Бански Грабовац и окр. Ђуро Шушњар као припадник наведеног вода, након што су заједно с припадницима своје јединице у једној кући у Петрињи пронашли цивила Станка Бугарина, потом

именованог испитивали и физички злостављали, а након тога му наложили да крене садашњом Купском улицом у правцу кукурузишта које се налазило на крају исте улице и потом окр. Милан Ђорковић и окр. Јован Виторац наредили окр. Ђури Шушњару и другим НН припадницима своје јединице да пуцају из свог особног наоружања у Станка Бугарин који им је био окренут леђима и заједно с њима испалили више хитаца у њега из свог особног наоружања, услјед чега је Станко Бугарин на мјесу преминуо, а његово мртво тијело остављено на рубу наведеног кукурузишта.

УДБИНА - СЛУЧАЈ “Д. РАДОЧАЈ И ДР.

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “Д. РАДОЧАЈ И ДР.

Поновљени поступак у овом кривичном предмету започео је 04.02.2020. пред Жупанијским судом у Ријеци.

Врховни суд је дана 20.11.2019. донио одлуку (пресуда и рјешење број И. Кж-491/16) којом је дјеломично потврђена првостепена пресуда, а дјеломично укинута те је предмет у укидном дијелу враћен на поновно суђење и одлуку.

Оптужницом Јавног тужилаштва у Книну Републике Српске Крајине од 27.01.1992. оптужено је седам окривљених (Дане Радочај – Гајота, Никола Ђурувија, Ђорђе Косановић, Радослав Кораћ, Драган Галовић, Дамир Радочај и Дане Радочај – Јаблан) да су 23. августа 1991. у Удбини, у просторије свлачионице НК Крбава, која је служила као штаб милиције за специјалне намјене, привели

браћу Вилић Ђазима и Јасмина радиистраге крађе оваца наширем подручју Удбине. Јасмина Вилића су пустили, а потом привели Алу Вилића. Током испитивања су тешко претукули Ђазима Вилића, који је због посљедица батињања и нанешених тешких тјелесних повреда умро. Како је томе свједочио Але Вилић, прво и друго окривљени су одлучили и њега убити те су прво, друго и треће окривљени одвезли Алу Вилића, заједно са тијелом Ђазима Вилића, на ливаду крај споредне цесте иза мјеста Ондић гдје су га прво и друго окривљени усмртили хицима из пиштоља. Њихова су тијела дан послје бацили у јаму звану “Безданка”, гдје су тијела и пронађена. Тиме су сви окривљени починили кривично дјело убиства описано и кажњиво чл. 36. ст. 2. т. 2 (жртва Ђазим Вилић), а 1. и 2. окривљени и убојство описано чл. 36. ст. 2. т.

4 КЗРСК (жртва Але Вилић).

На основу чл. 5. ст. 2. Уредбе о провођењу Закона о конвалидацији у предметима судбене нарави РХ усклађена је оптужница Јавног тужилаштва Книн из 1992. године. с том разликом да им је дјело квалификовано као ратни злочин против цивилног становништва.

Пресудом Жупанијског суда у Ријеци од 26.04.2016. петорица оптужених оглашена су кривима за ратни злочин против цивилног становништва и осуђени : Дане Радочај и Никола Ђурувија на по 15, Косановић Ђорђе на 12, Радислав Кораћ на 10 и Галовић Драган на 6 година затвора, док су Радочај Дамир и Радочај Дане - Јаблан ослобођени оптужбе због недостатка доказа.

Суђење је започело у децембру 2014. и проведено је у одсуству оптужених.

Рјешењем ВСПХ ИИ-4 Кр 100/10-Зод 31.августа 2010., по приједлогу Жупанијског суда у

Госпићу за преношење мјесне надлежности, као стварно и мјесно надлежан одређен је Жупанијски суд у Карловцу.

Измјенама Закона о примјени статута међународног кривичног

суда и прогону за кривична дјела против међународног ратног и хуманитарног права наведени предмет пребачен је на рад Жупанијском суду у Ријеци.

МАЛИ ГРЂЕВАЦ - СЛУЧАЈ “Ж. ЧУЈО И ДР.”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “Ж. ЧУЈО И ДР.”

На Жупанијском суду у Загребу у јануару 2020. започело је суђење против тројице оптужених припадника "Билогроског одреда" за ратни злочин против цивила. Оптужени су недоступни хрватским правосудним тијелима па им се суди у одсуству.

Оптужницом Окружног држа-

вног одвјетништва из Бјеловара на терет им се ставља да су дана 13. октобра 1991. године у Малом Грђевцу испред друштвеног дома, као припадници наведене јединице, приликом повлачења с тог подручја, а наком што је III окр. Прибјеговић Александар рекао да побију цивилне особе

Јандрић Ивана, Немет Ернеста и Нађ Шандора, које су као таоце чували у подруму основне школе, I. окр. Чујо Жељко и II. окр. Мацура Никола су их најприје везали, а потом ударили неидентификованим тупотврдим предметом по глави и свим дјеловима тијела нађевши им многоструке и по живот тешке повреде од којих су сва тројица и преминули.

ГЛИНСКИ ЗАТВОР - СЛУЧАЈ “С. ПАЛАНЧАН И ДР.”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “С. ПАЛАНЧАН И ДР.”

На Жупанијском суду у Загребу у току је главна расправа у кривичном поступку против петорице оптужених: Станка

Паланчана, Ђуре Бирача, Раде Баждара, Стевана Бјелајца и Неђељка Петровића због кривичног дјела ратног злочина

против ратних заробљеника. Оптуженима се суди у одсуству.

Оптужница Жупанијског државног одвјетништва у Сиску подигнута је против И. окривљеног Станка Паланчана,

Глински затвор

темпове цриминис командата заробљеничког логора који се налазио у просторијама Казнено - поправног дома у Глини и начелника безбједности Штаба Територијалне обране Глина, ИИ. окривљеног Ђуре Бирача, управитеља затвора у Казнено - поправном дому у Глини, који је по наводима оптужнице служио као заробљенички логор, ИИИ. окривљеног Раде Баждара, ИВ. окривљеног Стевана Бјелајца и В. окривљеног Неђељка Петровића, који су током инкриминираног периода у описаном заробљеничком логору били стражари.

Оптуженицима се на терет ставља да су:

од 16. септембра 1991. до 14. марта 1992. године, у Глини, у просторијама Казнено-поправног дома, који је у то вријеме служио и као заробљенички логор, за вријеме оружаног сукоба између паравојних формација тзв. САО Крајине и регуларних јединица Хрватске војске и полиције, након што је већа група заробљених хрватских полицајаца и припадника Збора народне гарде по заробљевању у Хрватској Костајници доведена и смјештена у просторије овог логора, у који логор су иначе довођени заробљени припадници хрватских оружаних снага, али и већи број цивилних особа хрватске националности

с подручија Баније, током испитивања, заробљенике тукли, батинали, злостављали их пуштањем струје кроз тијело и на друге начине исте психички и физички злостављали, односно иако су били свјесни да поједини стражари и друге особе које су судјеловале у испитивању заробљеника, исте туку, психички и физички злостављају, успркос стварним и командним надлежностима над стражарима у затвору и одговорности за безбједност заробљеника, нису подузели ништа да таква протуправна поступања спријече, сузбију и казне.

МИКЛУШЕВЦИ - СЛУЧАЈ “ЛЕНЂЕР”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “ЛЕНЂЕР”

На Жупанијском суду у Осијеку у децембру 2019. започела је расправа у обновљеном кривичном поступку против правоснажно осуђеног Петра Ленђера. Обнова поступка се води зато што је окривљени постао доступан правосудним тијелима Републике Хрватске, након што је ухапшен на граничном пријелазу са Србијом у априлу 2019. године.

Пресудом Жупанијског суда у Вуковару, бр. К – 7/1, од 2.02.2009. године, потврђене пресудом Врховног суда РХ бр. И – Кж – 683/09 од 17.11.2009. године, окр. Петар Ленђер правоснажно је осуђен на казну затвора у трајању од 15 година.

Оптужницом ЖДО из Осијека, бр. КТ-37/93, од 29.4.1996. године,

против окр. Петра Ленђера и других (И окр. Југослав Мишљеновић и др), окривљенима је стављено на терет учин кривичног дјела геноцида из чл. 119. ОКЗ РХ. Жупанијски суд у Вуковару измијенио је у пресуди квалификацију кривичног дјела, те је окр. Петар Ленђер осуђен на казну затвора у трајању од 15 година за кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва.

БАРАЊА - СЛУЧАЈ “РКМАН”

ВЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “РКМАН”

Пред Вијећем за ратне злочине Жупанијског суда у Осијеку започео је 21. јануара 2019. године обновљени кривични поступак против опт. Ђорђа Ркмана, оптуженог за почињење кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва.

Пред Жупанијским судом у Осијеку проведен је кривични поступак против 19 оптужених,

којима је суђено у одсуству. Један од оптужених био је и Ђорђе Ркман, који је пресудом бр. К-73/94 од 25. маја 1995. године, проглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од 20 година.

Окр. Ђорђе Ркман је држављанин Републике Хрватске и Републике Србије. Ухапшен је дана 28. априла 2018. године на

граничном пријелазу Каракај код Зворника, приликом уласка из Републике Србије у Босну и Херцеговину. Ухапшен је на основу Интерполове потјернице, коју је расписала Република Хрватска. Екстрадиција Републици Хрватској је успједила 29. маја исте године, пошто се оптужени није противио изручењу.

Оптуженом се ставља терет да је као комадант Штаба ТО Шодоловци, заједно с осталим оптуженима, у времену од тачно

неутврђеног дана у јулу 1991. године до 5. маја 1992. године, у мјестима Ада, Ернестиново, Копривна, Маркушица, Шодоловци, Подвиње и Ласлово, сви као припадници „шодоловачке групе“, у више наврата пуцао и судјеловао у пуцању из минобацача и другог тешког оружја, без избора војних циљева, по мјестима Ђаково,

Кешинци, Коритна, Мрзовић, Семељи, Владиславци и Храстин. Услијед гранатирања је смртно страдало 10 цивила, а рањено 30 цивила, те је настала велика материјална штета на цивилним објектима (кућама, комуналним, културним и другим објектима).

Дана 21. јануара 2019. године започео је обновљени кривични

поступак. Обнову је затражио оптужени након што је изручен Републици Хрватској.

Дана 11 маја 2020. Ђорђе Ркман је након обнове поступка поново проглашен кривим и неправоснажно осуђен на казну затвора у трајању од 8 година.

СКЕЛА КОД ГЛИНЕ - СЛУЧАЈ “РОКСАНДИЋ”

БЕРИТАС инфо

СЛУЧАЈ “РОКСАНДИЋ”

Пред Жупанијским судом у Загребу 25.06.2020. читањем оптужнице започело је суђење у кривичном поступку против опт. Зорана Роксандића за кривично дјело ратног злочина против цивила, почињеног 18.11.1991., у мјесту Скела, у околици Глине, убиством Љубе Муртић и покушајем убиства Петра Муртића.

Оптуженог се темељем одлуке Жупанијског суда у Загребу, која је постала правоснажна 05.02.2020., суди у одсуству. Испитан је

замолбеним путем у мјесту пребивалишта, пред Вишим судом у Суботици, Република Србија.

Оптужником Жупанијског државног одвјетништва у Загребу, од 02. јуна 2016. оптужени се терети да је 18. новембра 1991. године око 01:00 сати, у мјесту Скела, на броју 68, као припадник паравојних формација САО Крајине, за вријеме трајања оружаног сукоба између паравојних формација САО Крајине и регуларних

јединица Хрватске војске и полиције, супротно одредба међународног хуманитарног права, дошавши пред породичну кућу Љубе и Петра Муртића, одлучивши их усмртити само зато што су припадници хрватске националности, па када су они на његов позив изашли из куће у двориште, без икаква оправдана разлога из аутоматске пушке испалио према њима више хитаца и тиме нанио Љуби Муртић многоструке повреде у предјелу прса, од којих повреда је преминула, док је њезин супруг Петра Муртић само случајношћу остао неповређен.

ЈОШЕВИЦА - СЛУЧАЈ “ЖАРКОВИЋ И ДР”

Index.hr, 16.07.2020.

SRPSKI DRAGOVOLJCI '91. UKRALI ZLATO I UBILI HRVATE NA BANIJI, SADA SU OSUĐENI

TROJICU pripadnika srpskih paravojnih postrojbi optuženih za ratni zločin nad hrvatskim civilima 1991. u banijskom selu Joševica zagrebački Županijski sud u odsutnosti je osudio na po 10 godina zatvora.

Osuđeni su 63-godišnji Dušan Žarković, 54-godišnji Bogdan Jednak i 52-godišnji Dušan Martić

Na desetogodišnje zatvorske kazne osuđeni su 63-godišnji Dušan Žarković, 54-godišnji Bogdan Jednak i 52-godišnji Dušan Martić koji su državljani Srbije i Hrvatske.

Trojica optuženika proglašeni su krivima jer su kao pripadnici srpskih paravojnih postrojbi 6. studenog 1991. u mjestu Joševica, za vrijeme oružanog sukoba između hrvatskih regularnih oružanih snaga i srpskih paravojnih postrojbi, ubili troje hrvatskih civila od 55, 56 i 59 godina.

Teretilo ih se da su tog 6. studenog tražili od Nikole i Gine Kreštalica da im daju svoj Volvo te zlato i nakit. Potom su naoružani upali u njihovu kuću, gdje je bio Đuro Kreštalica, i ubili ih, nakon čega su mjesto zlo-

čina napustili s njihovim automobilom i stvarima.

Žarković i Jednak su već ranije osuđeni za drugi zločin

Žarković i Jednak su u rujnu 2018. godine, također u odsutnosti, na zagrebačkom Županijskom sudu osuđeni na po 15 godina zatvora zbog ubojstva 21 osobe hrvatske nacionalnosti. Optužbe su tada nepravomoćno oslobođeni George Nashid Kamal, Miroslav Malobabić i Dejan Sladović. Zagrebački sudac Tomislav Juriša rekao je u obrazloženju presude da je tu riječ o jednom od najgorih zločina u Domovinskom ratu.

DIC Veritas, 23.03.2020. Savo Štrbac:

OLAKA PROIZVODNJA RATNIH ZLOČINACA

Hrvataki Vrhovni sud na svojoj internetskoj stranici 17. marta o. g. objavio je saopštenje da je potvrdio oslobađajuću presudu Županijskog suda u Zagrebu uz obrazloženje da je prvostepeni sud pravilno zaključio "da jedna radnja odvoženja berača kukuruza sama za sebe nema kriminalnu količinu koja se traži za postojanje krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjeno pljačkom imovine".

U saopštenju se navodi da se optuženik teretio da je u vrijeme rata iz dvorišta civila odveo jedan berač kukuruza, odnosno da je za vrijeme rata pljačkao imovinu stanovništva, za koje djelo je 1993. u odsustvu pravosnažno osuđen na kaznu zatvora od 20 godina. Iako se u saopštenju ne navode o identitetu optuženika, svi mediji u regionu su prenijeli da se radi o Milanu Španoviću, Srbinu sa Banije i pripadniku "srpskih paravojnih jedinica".

Iz načina na koji je odluka o oslobađanju Španovića prezentovana u pomenutom saopštenju i prenesena u medijima, moglo bi se zaključiti da hrvatsko pravosuđe poštuje visoke pravne standarde i kada su u pitanju Srbi i pripadnici SVK.

Upravo slučaj "Španović" ukazuje da nije baš tako.

Španovića je, poput mnogih Krajišnika, hrvatska "Oluja" u avgustu 1995 "oduvala" do Srbije, odakle je, sa porodicom i hrvatskim dokumentima, 1998. došao u London, gdje je zatražio azil. Kada je konačno u toku 2005. dobio "zeleni karton" i podnio zahtjev za državljanstvo UK-a, po hrvatskoj potjernici zbog navodno počinjenog djela ratnog zločina nad civilim u banijskim selima Maji i Svračici u avgustu 1991, hapsi ga britanska policija u junu 2006.

U toku ekstradicionog postupka, Španovićevi engleski advokati do-

bijaju na uvid presudu Županijskog suda u Sisku iz 1993. godine, sa kojom je u odsustvu osuđen 19 Srba, među kojima je i Španović, svi na po 20 godina zatvora, zbog kriv. djela ratnog zločina nad civilima, sa kompletnom analizom dokaza od jedne jedine rečenice, protiv koje se nije ni žalio branilac (svih optuženika) po službenoj dužnosti.

U novembru 2006. ukinut mu je pritvor uz kauciju od 5.000 funti, uz obavezu nošenja "nanogice" za nadzor. Londonski sud u martu 2007. donosi odluku o odbijanju ekstradicionog zahtjeva uz obrazloženje da je od događaja prošlo dosta vremena i da u Hrvatskoj ne bi imao fer i pošteno suđenje, koju je viši sud ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, na kojem odlučuje da su ipak ispunjeni uslovi za njegovo izručenje u Hrvatsku, koje je i uslijedilo 22. avgusta 2009. godine.

Na obnovljenom suđenju Županijski sud u Zagrebu, u novembru 2009, donosi presudu kojom ga osuđuje na 3 godine i 5 mjeseci zatvora, taman onoliko koliko je do tada proveo po zatvorima u UK i RH, i istovremeno mu ukida pritvor pošto je izrečenu kaznu izdržao, tako da se odmah mogao vratiti porodici u London.

Ovu presudu, u septembru 2010, VS ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje. A na ponovljenom suđenju, isti sud 2013. donosi presudu kojom oslobađa Španovića, koju VS, godinu dana kasnije, ponovo ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje, koji ga u aprilu 2016. ponovo osuđuje na 3 godine i 5 mjeseci zatvora, koju presudu VS, u martu 2019, ponovo ukida i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Na petom suđenju, četvrtom u prisutnosti optuženika, zagrebački sud, u oktobru prošle godine, ponovo oslobađa Španovića, koju odluku je, konačno, prije neki dan, potvrdio i VS.

Još od prvog hapšenja, Španović i njegova porodica, supruga i troje djece, bili su pod punom pažnjom medija širom svijeta. Nisu im dali mira ni u kući ni van kuće. Svi su htjeli slikati ratnog zločinca i razgovarati sa članovima njegove porodice i sa komšijama. Sve sam to vidio iz neposredne blizine, kada sam u januaru 2008. boravio u Londonu i svjedočio u predmetu "Španović"

Dan prije nego je VS objavio saopštenje o oslobađanju Španovića, na londonskom aerodromu Hitrou, po hrvatskom (evropskom) "uhidbenom nalogu", izdanom 12. marta o.g, potvrđenom od britanskih vlasti 16. marta, britanska policija uhapsila je Dragutina Hajdu, Vukovarca mađarske nacionalnosti, zbog navodnog ratnog zločina počinjenog u Vukovaru u novembru 1991. (za ovo djelo je 2000. u prisustvu osuđen drugi Vukovarac).

Dragutin je prije 20 godina sa porodicom i hrvatskim papirima otišao u Kanadu, gdje je u međuvremenu dobio i državljanstvo. Prije hapšenja, Dragutin je sa suprugom boravio 15 dana u rodnom Vukovaru, gdje je u policiji produžio i hrvatsku ličnu kartu.

Zbog koronavirusa, letom iz Beograda preko Londona, bračni par Hajdu žurio je ostatku porodice u Kanadu. Dragutinova porodica vjeruje da ga je (neosnovano) prijavila njegova bivša snaha, hrvatske nacionalnosti, iz čiste zlobe, jer mrzi bivšeg djevera zbog toga što je oženio Srkinju i što je bio na srpskoj strani u ratu devedesetih.

ХАПШЕЊА И ЕКСТРАДИЦИЈЕ КРАЈИШКИХ СРБА ПО ИНТЕРПОЛОВИМ ПОТЈЕРНИЦАМА

МИЛЕНКО ЂУРЂЕВИЋ (ШВЕДСКА)

Вести, Срба, 09.01.2020.

У ШВЕДСКОЈ УХАПШЕН СРБИН ПО ХРВАТСКОЈ ПОТЕРНИЦИ

Србин Миленко Ђурђевић (50) ухапшен је у Шведској на основу међународне потернице Хрватске која га терети за наводни ратни злочин над цивилима у рату на подручју Вуковара.

Ђурђевића је шведска полиција ухапсила 5. јануара на аеродрому у Малмеу, а јуче му је одређен екстрадициони притвор, саопштено је из Документационо-информативног центра „Веритас“.

Према подацима које је „Веритас“ добио од његове породице, Миленко је ухапшен док је чекао лет за Тузлу, где су га чекали рођаци и пријатељи са којима је требало да прослави православни Божић. Он је путовао са пасошем Данске у којој живи од 1998. године, када је и добио азил као прогањано лице у Хрватској.

„Веритас“ располаже документацијом да је против Миленка и још осам лица тужилаштво у Вуковару подигло оптужницу 4. септембра 2007. године, која их терети да су „од августа 1991. до краја фебруара 1992. године у Петровцима злостављали цивиле“.

Као држављанин Србије путовао широм Европе

Према тој оптужници, они су у просторијама милиције САО Крајине, као припадници милиције и паравојних јединица, противправно приводили, затварали, испитивали, тукли и на друге начине злостављали цивиле. Осим тога, Миленко се терети за учешће у физичком малтретирању Владислава Монара и Жељка Варге.

Овом оптужницом, осим Миленка, оптужени су и Никола Радојчић, Мирослав Иван, Војислав Бузаковић, Предраг Стојчевић, Драган Жакула и Душко Самарџић, сви у одсуству, као и Жељко Вујић у присуству.

Од родбине и пријатеља ухапшеног Ђурђевића „Веритас“ сазнаје да је он и за време прелазне управе и после „мирне реинтеграције“ САО источне Славоније, Барање и западног Срема, све до маја 1998. остао у Вуковару и радио као полицајац.

Ђурђевић је држављанин и Србије и последњих година је релативно често путовао широм

Европе, а последњи пут је то било у августу прошле године.

У хрватским затворима 28 Срба због ратног злочина

Ухапшени се налазио на списку тужилаштва Хрватске осумњичених, осуђених и оптужених за ратне злочине са стањем на дан 30. јуна 2017. године, на којем је било 1.396 имена, углавном припадника ЈНА и Српске Војске Крајине.

На основу међународних потерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм света до сада је ухапшен 171 Србин, од којих су 64 изручена у Хрватску.

До сада је против 25 поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дела ратног злочина у оружану побуну, што има за последицу губитак обештећења за време проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима, због кривичног дела ратни злочин, налази 28 Срба, бивших припадника ЈНА и Српске Војске Крајине, од којих је 18 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

ДРАГУТИН ХАЈДУ (ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ХАПШЕЊА ДРАГУТИНА ХАЈДУ У ЛОНДОНУ (17.03.2020.)

Јуче (16. марта 2020) на лондонском аеродрому Хитроу (Heathrow), британска полиција

ухапсила је Драгутина Хајду (1950) родом из Вуковара, мађарске националности, највјероватније

на основу међународне потјернице расписане од стране хрватског правосуђа, због наводно

почињеног ратног злочина над цивилним становништвом у рату 90-тих година на подручју Вуковара.

Према подацима које смо данас добили од породице, Драгутин је са породицом, супругом и двојцом синова, прије двадесет година отишао у Канаду са хрватским документима, гдје је у међувремену добио азил а затим и канадско држављанство. Са супругом Миросавом, српске националности, прије петнаестак дана допутовао је у родни Вуковар, гдје му је у међувремену обновљена и кућа, и гдје је сређивао разне папире због чега је одлазио и у полицију, и за вријеме боравка у Хрватској, као ни прије петнаестак година, није имао никаквих проблема са органима кривичног гоњења.

Драгутин је јуче са супругом полетио са београдског аеродрома "Никола Тесла" летом преко Лондона за Торонто. Међутим, на лондонском аеродрому "Хитроу", за вријеме процедуре пресједања из једног у други авион, прозвала га је лондонска полиција и извела из реда, док је супруга наставила пут другим авионом за Торонто. Супруга је

узгред чула да је полиција њеном мужу објашњавала да га хапсе по међународној потјерници, коју је за њим расписало хрватско правосуђе.

Тек по доласку у Торонто, Милосава је рекла синовима, који су је чекали на аеродрому, шта се десило Драгутину, што их је све зачудило пошто није имао никаквих проблема приликом својих боравака у Хрватској. Драгутин се још није јавио породици, која покушава од синоћ да дозна шта је са њим. Изненадило их је и то што на аеродрому на којем је ухапшен немају никаквих сазнања ни о његовом хапшењу па тако ни о томе гдје се сада налази.

Породица наводи да је Драгутин у рату био на српској страни, али да није чинио никакве злочине, због чега вјерују да је у питању неки неспоразум и да ће им се ускоро јавити он лично или неко од надлежних органа у Великој Британији да им објасни о чему се заправо ради.

Ухапшени се до сада није налазио на списку Државног одвјетништва Републике Хрватске осумњичених, осуђених

и оптужених за ратне злочине са стањем на дан 30. јуна 2017. године, на којем је било 1.396 имена, углавном припадника ЈНА и СВК. А ни Веритас не располаже било каквом информацијом о Драгутиновом процесуирању пред хрватским правосуђем.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 172 Србина, од којих су 64 екстрадирана у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору. Оволики број обустава поступака против лица са Интерполових потјерница указује и на злоупотребу Интерпола од стране Хрватске. Тренутно се у хрватским затворима због крив. дјела ратних злочина налази 28 лица српске националности, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих је 18 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

ЗОРАН ВАЈИЋ - ФРАНЦУСКА

Веритас инфо, 29.06.2020.

ХАПШЕЊЕ ЗОРАНА ВАЈИЋА

Зоран Вајић (1967) из Трпиње код Вуковара, ухапшен је 18. априла 2019. приликом слетања на аеродром "Де Гол" у Паризу и од тада се налази у екстрадиционом притвору у Француској.

Најприје је три дана био на аеродрому јер га нису пуштали да уђе у Француску. Онда је 6 мјесеци био у државном затвору Френн који се налази у центру Париза (веома лоши услови), а затим је пребачен у приватни затвор Ла Сенте који се такође

налази у центру Париза, у ком су много бољи услови.

Вајић је лишен слободе по међународној потјерници коју је за њим расписао Жупанијски суд у Осијеку, гдје се против њега и још 14 особа води кривични поступак због кривичних дјела ратног злочина против цивила и ратних заробљеника почињених почетком деведесетих и Трпињи. Десеторица су већ правоснажно у присуству осуђени на дугогодишње временске казне

које издржавају у затворима у Глини и Лепоглави.

Зоран је са супругом и двије кћерке напустио Вуковар још 2. марта 1998. године и од тада живе у Норвешкој, гдје су у међувремену добили и норвешко држављанство.

За Зораново хапшење дознали смо тек 29. јуна 2020, када нас је у телефонском разговору о томе обавијестила његова супруга Зорица, која и даље живи у Норвешкој.

ХАПШЕЊЕ И ЕКСТРАДИЦИЈЕ ПРИПАДНИКА ХВ ПО ИНТЕРПОЛОВИМ ПОТЈЕРНИЦАМА

БРАНКО ТУНИЋ (СЛОВЕНИЈА)

Politika, 20.05.2020.

ТУЖИЛАШТВО ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ ИНТЕНЗИВНО РАДИ

Po poternici srpskog pravosuđa u Sloveniji je uhapšen pripadnik Zbora narodne garde zbog događaja u okolini Zagreba tokom 1991. godine

Osim manjeg broja zamenika tužilaca koji su fizički na poslu i primena propisanih mera zaštite, u radu Tužilaštva za ratne zločine (TRZ), u vreme vanrednog stanja, gotovo da se ništa nije promenilo. Intenzivno se, kako kažu u ovom specijalizovanom tužilaštvu, radi na otkrivanju i procesuiranju osumnjičenih za ratne zločine, obezbeđivanju svedoka, njihovom saslušanju.

U poslednjih nešto više od mesec dana, koliko je prošlo od proglašenja vanrednog stanja u našoj zemlji, po poternici TRZ je u Sloveniji uhapšen B. T., pripadnik Zbora narodne garde (ZNG) zbog događaja u okolini Zagreba tokom 1991. godine, a po protokolu o saradnji s Bosnom i Hercegovinom dostavljena je dokumentacija o preuzimanju gonjenja B. B. u vezi s događajima u Sanskom Mostu 1992. godine. Procesne radnje u ova dva predmeta, prema rečima Vasilija Seratlića, zamenika tužioca i portparola TRZ, biće nastavljene čim se za to steknu uslovi.

– Pomenuto hapšenje i dostavljanje dokumentacije potvrđuje da, uprkos objektivnim problemima koje je izazvala epidemija virusa korona, ne smanjujemo obim rada. Rad tužilaštva organizovan je u skladu s odlukama Vlade Republike Srbije, propisanim merama zaštite i na osnovu obaveznog uputstva republičke javne tužiteljke Zagorke Dolovac. Na poslu su svi zaposleni,

osim onih koji pripadaju rizičnim grupama u skladu s preporukama iz uredbi Vlade RS i obaveznog uputstva. Ovi zaposleni svoj rad obavljaju od kuće i elektronskim putem – kaže za „Politiku” Vasilije Seratlić.

Zbog specifičnosti tematike ratnih zločina, prema rečima Seratlića, oblast ratnih zločina ne može da se poredi ni s jednom drugom oblasti krivičnog prava.

– Različitost se ogleda i u činjenici da su izvršioci krivičnih dela ratnog zločina, ljudi koji su se, zbog protoka vremena od samog događaja, po svemu uklopljeni u društvo: imaju porodice, rade... Nisu svi učesnici rata ratni zločinci. Mora da se pravi razlika između učesnika u ratu i izvršilaca krivičnog dela ratnog zločina. Ovi drugi su bili borci koji nisu poštovali pravila rata, niti međunarodne i domaće propise – objašnjava zamenik tužioca za ratne zločine i portparol TRZ Seratlić.

Veliki problem u radu ovog tužilaštva predstavlja protok vremena od izvršenja krivičnog dela koji se nekada meri decenijama.

– U nekoliko predmeta su oštećeni ili svedoci negodovali zato što ispituju neki događaj posle toliko godina. Bilo je slučajeva da postupajućeg tužioca pitaju gde je bio pre 20 godina? Jedan od zamenika im je rekao da je on u vreme kada se zločin odigrao bio u školi, a potom je pokušao da ih ohrabri i podstakne da odgovore na njegova pitanja. Razumemo njihovu bol i strah i u skladu sa zakonskim mogućnostima pokušavamo da im obezbedimo

zaštitu – kaže naš sagovornik.

Uprkos pandemiji s kojom se susreće gotovo ceo svet i otežanim uslovima za rad, TRZ i sada pokušava da stupi u kontakt sa svedocima i objasne im zašto je važno da svedoče.

I kada uspeмо da dođemo do njih, pojedini svedoci, iako žele da pomognu u rasvetljavanju zločina, iz različitih razloga, ne mogu da se sete svih detalja. To može da bude protok vremena, ali i strah koji i danas osećaju i koji ih „tera” da te surove događaje potisnu. Ima i svedoka kojima osumnjičeni prete ili im nude novac da ne svedoče. Dešava se i da njima ili članovima njihovim porodica prete smrću. Da su se neke istrage vodile na vreme, ne bi se susretali sa ovakvim problemima. Takođe, ne dozvoljavamo štice svedocima, kao što je to bio slučaj u predmetu „Žuta kuća” da izađu u javnost i iznose svoja svedočenja – navodi Seratlić.

Политика, 04.05.2020.

У СЛОВЕНИЈИ УХАПШЕН ОСУМЊИЧЕНИ ЗА УБИСТВО ВОЈНИКА ЈНА

Србија може поново да суди Бранку Тунићу за убиство Марка Утржана. – Зашто хашки судија није дозволио Слободану Милошевићу да говори о злочину у војном објекту код Загреба

Истина о убиству Марка Утржана, ликвидираниог хицем у главу 30. септембра 1991. године у некадашњем војном објекту Ракитије недалеко од Загреба, после готово три деценија могла би да буде утврђена. После недавног хапшења хрватског држављанина Бранка Тунића (57) у Словенији по потерници Вишег суда у Београду, случај је поново актуелан.

Саво Штрбац, председник Информационо-документационог центра „Веритас“, за „Политику“ каже да постоје индиције да је Тунић, иначе рођен на Косову, како је то некада био чест случај код албанског становништва из овог дела, променио име. На то упућују подаци из докумената које су „Веритасу“ доставили хрватски правосудни органи.

– У њима се наводи да је Тунић рођен у селу Вранкову у општини Витина и да му се отац зове Зеф, а мајка Марија, девојачки Ђорђевић. Претпостављам да се породица убрзо по Тунићевом рођењу преселила у Хрватску јер је шездесетих година прошлог века Албанаца било по целој Југославији. Присетимо се случаја Боже Бачелића који је осуђен да је у Прокљану, недалеко од Шибеника, убио, а затим наредио да се спале тела Николе и Милице Дамјанић. „Веритас“ је преко својих канала, успео да дође до податка да је право име Бачелића било Реџо Ђинђић. Име је вероватно променио како би

глумио великог Хрвата – наводи Штрбац.

Недуго после убиства Утржана у Ракитију, војно тужилаштво покренуло је поступак против Тунића. Предмет је преузело Жупанијско тужилаштво у Загребу. Оптужница је теретила Тунића да је 30. септембра 1991. године, у наставном центру Збора народне гарде Хрватске, као чувар у склоништу за заробљене војнике, одбијајући напад заробљеника Марка Утржана, у њега из непосредне близине испалио хитац у главу. Од задобијених повреда, Утржан је умро на месту злочина. Тужилац је навео да је заробљени војник насрнуо на чувара, збацио му пушку с рамена, ухватио га за ревере, као и да је чувар одгурнуо пушку од себе. Када је Утржан други пут насрнуо на чувара, Тунић је пуцао у њега, а тужилац је то квалификовао као прекорачење нужне одбране.

– Једини очевидац догађаја био је Берислав Бећировић који је, као и Утржан, био војник на одслужењу редовног војног рока. Он је у истрази потврдио Тунићеву одбрану који је казао да му је у једном тренутку пала пушка са рамена, да је Утржан кренуо по њу, али да није успео да је дохвати јер ју је он гурнуо у ћошак. Онда је Утржан кренуо ка њему у намери да га сруши због чега је он пуцао у њега. Мој, али

и став других правника који су анализирали ову одбрану, био је да је Бећировић, тада млад војник, био уцењен и да му је речено шта треба да каже пред судом – наводи председник „Веритаса“.

О убиству Утржана покушао је на седници 17. фебруара 2003. године да говори и некадашњи председник СРЈ Слободан Милошевић. Обраћајући се судији Меју који је водио поступак против њега, Милошевић је поред осталих података о догађају у Ракитију казао да су припадници ЗНГ одвели заробљене војнике ЈНА у Ракитије и тамо их селектовали по националној основи тако што су издвојили и пустили на слободу Хрвате, Словенце, Албанце и муслимане, док су Србе и Црногорце затворили и мучили.

– Након вишедневног физичког мучења, Утржана су припадници ЗНГ убили ватреним оружјем, пуцајући му у главу. Његово тело, у затвореном лименом ковчегу, породици је 5. октобра испоручила ЈНА – рекао је Милошевић пре него што га је судија Меј прекинуо, а онда наставио. – Молим вас да имате у виду да је ове податке, уз навођење броја личне карте и личних података, изнела Нана Лончаревић, рођена сестра убијеног Утржана након што је, пратећи пренос мог суђења, чула да генерал Александар Васиљевић оспорава постојање Ракитија.

Било је ово све што је некадашњи председник СРЈ успео да каже пред Хашким трибуналом.

СУДСКИ ПРОЦЕСИ У РХ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ

ИСТРАЖНИ ЗАТВОР У СПЛИТУ (ОШТЕЋЕНИ Д. ГАЋЕША)

Vesti online, 18.08.2019.

SRBIN KOJI JE TUŽIO HRVATSKU: PREŽIVEO SAM I ZATVOR I LUDNICU

Duško Gaćeša (45), Srbin iz Dobropoljaca kod Benkovca, tužio je državu Hrvatsku i traži 300.000 evra odštete zato što je potpuno nevin deset meseci proveo u zatvoru, a uhapšen je zbog sumnje da je tokom rata počinio ratni zločin, odnosno ubio komšiju.

– U hrvatskim zatvorima sam prošao pravi pakao od čega se do danas nisam oporavio. I dalje ne mogu da spavam, više nisam isti čovek... Svi mi kažu da sam tražio malo para, ali Hrvatsku nisam ni tužio zbog novca, već da bi shvatili da ne mogu da se tako ponašaju – počinje isповest Duško Gaćeša koji je na graničnom prelazu Batrovci uhapšen 24. juna prošle, a pušten 24. aprila ove godine sa šturim rešenjem tužilaštva iz Splita da se „obustavlja istraga“. Ni reči izvinjenja što mu je uzeto skoro godinu dana života!

Zajedničke muke

Do tog rešenja, a na osnovu izveštaja zadarske policije, on je bio jedan od glavnoosumnjčenih za ratni zločin počinjen 1993. godine. Policija ga je sumnjčila da je kao pripadnik paravojnih jedinica nekadašnje Republike Srpske Krajine, 6. februara te godine, bio u grupi od pet Srba koji su više hitaca iz vatrenog oružja ubili 83-godišnjeg Hrvata, Antu Ivkovića i to ispred njegove kuće u Dobropoljcima.

(...)

Srce vuklo u zavičaj

Gaćeša je u zatvoru doživio čitav niz neprijatnosti, uključujući i to da su ga bez valjanog objašnjenja 15 dana držali u Psihijatrijskoj bolnici

u Zagrebu!

Zbog svega toga, čim se dokopao Beograda angažovao je advokate iz Hrvatske i presavio tabak.

– Odbijeno je vanskodsko poravnanje, tako da će uslediti sudski proces od koga neću odustati. Novac me ne zanima, ali neko mora da plati sve ono što sam proživio. Iskreno se nadam da će mojim primerom krenuti i drugi Krajišnici koji su prošli sličnu torturu mojoj, jer „Oluja“ protiv Srba u Hrvatskoj nije prestala 1995, već traje do danas i to upravo kroz ovakav način zastrašivanja. Želim da im pokažem da ih se ne plašim i da se ne smeju tako odnositi prema ljudima – u jednom dahu priča Gaćeša, po zanimanju elektrotehničar.

Objašnjava da je uhapšen kada je hteo da poseti rodno selo i na mesnom groblju zapali sveću na grobu oca ubijenog 1992.

(...)

Podrška: Dragan Vasiljković

Duško Gaćeša je posle silnih neprijatnosti oslobođen svih optužbi 23. aprila ove godine.

U rešenju koje je potpisalo Državno tužilaštvo iz Splita kratko stoji da se „zbog nedostatka dokaza obustavlja istraga“. Nijednog slova izvinjenja.

– Ni zatvorski upravnik, ni čuvari, ni tužilac ili policijski inspektori koji su me ispitivali i maltretirali, niko od njih mi posle svega nije uputio bar jedno „izvini“, mada su svi svesni da su mi na pravdi Boga oduzeli godinu dana života. To neko mora da plati. Neko mora da plati i to što su

napisali da sam iz Hrvatske „pobegao 4. avgusta 1995. godine kako bih izbegao krivičnu odgovornost“. Za njih je 250.000 Krajišnika napustio svoje domove zato što su krivi, krivi što su Srbi.

(...)

Iskaz bivšeg potpukovnika JNA

Da apsurd bude kompletan, Duško Gaćeša je oslobođen optužbi na osnovu iskaza jednog od optuženih za zločin iz 1993. godine, Predraga Dobrića.

– Taj čovek me je bestijalno optužio za neka druga ubistva, ali je za ovo napisao da nisam počinio i to je bilo dovoljno da me oslobode. Istovremeno, tek u zatvoru sam saznao da sam zapravo optužen zahvaljujući izjavi Slavka Ivkovića, bivšeg potpukovnika JNA i Vojske RSK rodom iz Benkovca. On je sa roditeljima i bratom izbegao kad i svi mi, u „Oluji“ 1995. godine, ali njegovi su se ubrzo vratili nazad. On se vratio 2012. ili 2013. i odmah su ga pozvali na informativan razgovor. Neki pričaju da su ga tada pretukli. Potpisao je izjavu u kojoj stoji da sam izvršio taj zločin i da sam tokom rata bio „problematičan, jako opasan i da sam pretio“. Sve to je zatim potvrdio i njegov brat. Ivković je slobodan čovek, Srbi mu redovno isplaćuje penziju, a ja sam zbog tih laži preživio pakao i umalo zaglavio dugogodišnju robiju.

(...)

ЛОГОР КЕРСТИНАЦ (ОШТ. СИШЧАНКА)

Večernji list, 04.03.2020.

DOBIŁA 50.000 KN ODŠTETE:

‘HRVATSKI VOJNICI TRI SU ME MJESECA SILOVALI I MUČILI’

Pištolf su mi stavljali u usta, nož pod vrat, prijetili da ću završiti u crnoj vreći, ispričala je Siščanka.

Siščanka (66) koja je tužila Hrvatsku jer su je hrvatski vojnici 1992. godine silovali i zlostavljali tijekom tromjesečnog zatočeništva u logoru Kerestinec trebala bi dobiti 50 tisuća kuna odštete prema nepravomoćnoj odluci Općinskog građanskog suda u Zagrebu. Sud je ocijenio da je to pravedna naknada za ono što je proživjela iako je ona tužbom tražila sto tisuća kuna odštete.

Zbog zločina počinjenih u logoru u Kerestincu još 2017. pravomoćno su osuđeni Stjepan Klarić, zapovjednik Konačišta ratnih zarobljenika koje se prvotno nalazilo u Zagrebu u Gajevoj ulici 30a, a zatim u vojarni Kerestinec, te nekoliko njegovih podređenih – Dražen Pavlović, Viktor Ivančin, Željko Živec i Goran Štrukelj. Klarić je dobio osam godina zatvora, dok su ostali kažnjeni s godinom i pol do pet godina, piše Telegram.

Svi su proglašeni krivima zbog ratnog zločina protiv ratnih zaro-

bljenika, te civilnog stanovništva. Od prosinca 1991. do 25. svibnja 1992., Klarić i njegovi ljudi zlostavljali su tamo zatočene ljude, među kojima je bila i ova Siščanka.

- Svaku večer vojnici su me odvodili u drugu prostoriju. Posjeli bi me na stolac, pokopčali po meni struju i pržili. I dalje imam ožiljke po rukama, nogama i po vratu. U logoru su me tukli, šamarali i silovali ljudi u uniformama HV-a. Znali su nas odvoditi u jednu sobu i postrojavati

pred prozor iza kojega su stajali ljudi u crnini s fantomkama. Kad su nas prozivali, izlazila sam na hodnik, gdje su mi stavljali vreću na glavu i odvodili me u neku sobu.

Vrijedali su me, silovali po nekoliko njih istu večer. Pištolf su mi stavljali u usta, nož pod vrat, prijetili da ću završiti u crnoj vreći. Muškarce su tjerali da se skidaju goli do pasa, a žene od pasa nadolje i onda nas silili da plešemo na muziku koju puste. Bili smo bez lijekova, dvaput dnevno su nam donosili hranu, svakih deset dana smo se tuširali ledenom vodom, prisjetila se u sudnici hororata iz Kerestince 66-godišnja žena.

ГРУБИШИНО ПОЉЕ - НАКНАДА

Slobodna Dalmacija, 03.05.2019.

IZREŠETAO NEDUŽNOG CIVILA PRED OČIMA NJEGOVE SUPRUGE

Hrvatski branitelj Veljko Marić (68) iz Grubišnog Polja dužan je platiti Republici Hrvatskoj 160.000 kuna koje je država platila supruzi Petra Slijepčevića, žrtvi ratnog zločina u Rastovcu kod Grubišnog Polja, u listopadu 1991. godine.

Radi se samo o dijelu regresa za odštetu, koji uz sudske troškove

iznosi nešto manje od pola milijuna kuna, tako da se za ostatak od oko 330.000 kuna vode drugi postupci.

Za kazneno djelo protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva ubojstvom Petra Slijepčevića, na 12 godina zatvora, na sudu u Beogradu 2011. godine pravomoćno je osuđen Veljko Marić, pripadnik 57. samo-

stalnog bataljuna Zbora narodne garde Grubišno Polje. Nakon što je hrvatski sud potvrdio navedenu presudu, nasljednici ubijenoga su od Hrvatske prošle godine dobili naknadu štete koju sada ona potražuje od Veljka Marića. Nepravomoćnom odlukom Općinskog suda u Bjelovaru, Stalne službe u Daruvaru, dodijeljena je tek polovica isplaćene odštete koju je dobila supruga jer je postupak pokrenula kćerka pokojnoga kao nasljednica dok je nasljednik drugog dijela odštete sin. Sin

ubijenoga dobio je i posebnu odštetu za gubitak oca.

Veljko Marić je pri rutinskoj kontroli na srpsko-bugarskoj granici uhićen 2010. godine jer je srpsko tužiteljstvo protiv njega podiglo optužnicu za ratni zločin u selu Rastovac, navodeći da je tijekom akcije 'čišćenja' terena ubio civila Petra Slijepčevića u njegovoj obiteljskoj kući. Ubojstvo Petra Slijepčevića izvršeno je pred očima njegove supruge Ane Slijepčević s više hitaca iz vatrenog oružja u tijelo. Viši sud u Beogradu je Veljka Marića u rujnu 2011. godine osudio na 12 godina zatvora, a presuda je postala pravomoćna odlukom Apelacionog suda u Beogradu u ožujku 2012. godine. Na odsluženje kazne Veljko Marić je išao u Kazneno-popravni zatvor Sremska Mitrovica.

Izručen je Hrvatskoj na ljetu 2015. godine, nakon što smo priznali i preuzeli osuđujuću presudu Beogradskog suda. U ožujku 2016. godine Općinski sud u Bjelovaru je u parničnom postupku dodijelio Ani Slijepčević iz Starih Plavnica naknadu štete od 220.000 kuna, a Ž.S. iz Smedereva, sinu pokojnika, 150.000 kuna. Naknade štete je isplatila RH, uz još ukupno 55.000 kuna parničnih troškova. Bjelovarski sud je utvrdio kako Petar Slijepčević nije sudjelovao u borbenim djelovanjima, nego je živio u obiteljskoj kući sa suprugom i sinom kojima je nastala šteta zbog njegove smrti.

Presudu je krajem 2017. godine potvrdio Županijski sud u Splitu. Temeljem njegove odluke je kćer pokojnika Lj.S. polovicom prošle godine ovršila državni proračun i naplatila svoj dio naknade štete koju je dobila majka. Nakon toga RH pokreće parnični postupak na Općinskom sudu u Bjelovaru, Stalna služba u Daruvaru, kako bi od Veljka Marića naplatila što je morala isplatiti obitelji Slijepčević.

Prva presuda je donesena u postupku za regres štete u korist

kćerke Lj.S. koja je naslijedila jednu polovinu majčinih prava. Nepravomoćnom odlukom Veljko Marić treba isplatiti Hrvatskoj regres za kćerkin dio u iznosu od 110.000 kuna, što je polovica iznosa majčine naknade, zatim 15.000 kuna, što je polovica iznosa sudskih troškova u postupku za štetu koji je dobila majka te još 25.356 kuna sudskih troškova u ovom postupku. Presuda bjelovarskog suda naslanja se upravo na presudu Županijskog suda u Splitu, kojom je odlučeno da Hrvatska mora isplatiti naknadu štete obitelji žrtve ratnog zločina.

Osim odluke da nadoknadi državi isplatu štete za kćerku, Veljku Mariću prijeti još regres za drugu polovicu te naknade koju je dobila supruga pokojnika, a koja ide sinu kao drugom nasljedniku To iznosi još 160.000 kuna, a uz to pravo na regres RH ima i za 150.000 kuna isplaćenih sinu, plus 25.000 kuna sudskih troškova u tom postupku.

Tijekom postupka sud u Daruvaru je izvršio uvid u niz presuda, među kojima onih u Bjelovaru, Splitu i Beogradu, sve redom pravomoćnih. Nadalje, pregledan je preslik dijela odluke Europskog suda za ljudska prava uz zahtjev za mirno rješenje spora, rješenje o nasljeđivanju iza Ane Slijepčević te zahtjev za izravnu naplatu s dopisima Fine.

Procijenio je kako je regresni zahtjev RH osnovan, osim u dijelu gdje je tražila naplatu kamata koje

je morala isplatiti obitelji pokojnika. Sud je naveo kako su te kamate nastale zbog nevoljkosti RH da dobrovoljni dodijeli naknadu štete i provođenja sudskog postupka umjesto dobrovoljne isplate. Slijedom toga se za taj dio ne može teretiti Veljka Marića, procijenili su. Njemu su naložili isplatu kamata koje teku tek od ove odluke pa do pravomoćnosti.

Milijune isplaćene žrtvama vraćaju počinitelji. Po regresnim tužbama za naknadu štete se od osam bivših vojnih policajaca koji su pravomoćno osuđeni za ratni zločin nad civilima 1992. godine u Vojno istražnom centru Lora u Splitu traži više od 3,5 milijuna kuna plus pripadajuće kamate:

1. Tomislav Duić – 1.053.344 kuna (7 postupaka);
2. Tonči Vrkić – 911.653 kuna (7 postupaka);
3. Miljenko Bajić – 354.226 kuna (jedan postupak);
4. Emilijo Bungur – 354.226 kuna (jedan postupak);
5. Josip Bikić – 212.535 kuna (jedan postupak);
6. Davor Banić – 212.535 kuna (jedan postupak);
7. Ante Gudić – 212.535 kuna (jedan postupak);
8. Anđelko Botić – 212.535 kuna (jedan postupak).

slika sa promocije knjige Mladena Pavkovića "Veljko Marić - nisam kriv", 2015. u Zagrebu.

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Politika, 21.10.2019.

SUDOVI ZA RATNE ZLOČINE U HRVATSKOJ IZREKLI OKO 7.200 GODINA ZATVORA

U BiH ovaj broj je 2.748, a u Srbiji 825. – U četiri hrvatska županijska suda svakodnevno se vode postupci i to uglavnom protiv okrivljenih srpske nacionalnosti

Vodeći postupke po optužnicama koje su nadležna tužilaštva podigla protiv okrivljenih za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije, najviše dana zatvora izrekli su sudovi u Hrvatskoj, zatim u Bosni i Hercegovini, dok je Veće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu izreklo najmanje. Prema podacima Dokumentaciono-informacionog centra „Veritas“, sudovi i Hrvatskoj su zbog ratnih zločina izrekli oko 7.200 godina zatvora, dok zvanični podaci pravosudnih organa Bosne i Hercegovine pokazuju da su tamošnji sudovi za isto delo optužene osudili na ukupno 2.748 godina zatvora. Od 2003, kada je počelo s radom, Veće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu je, postupajući po optužnicama Tužilaštva za ratne zločine, izreklo ukupno 825 godina i dva meseca zatvora.

Ukupan broj „zatvorskih dana“, prema podacima do kojih je „Politika“ došla tokom istraživanja, srazmeran je broju onih protiv kojih su postupci vođeni što znači da je pred sudovima u Hrvatskoj zbog ratnih zločina odgovarao najveći broj optuženih. Velikom broju presuda u Hrvatskoj „kumovala“ je i činjenica da se pred tamošnjim sudovima pos-

tupci protiv okrivljenih vode i u njihovom odsustvu (kada su oni nedostupni), što u BiH i Srbiji nije slučaj.

– Za razliku od Srbije, gde postupke protiv okrivljenih za ratne zločine vode isključivo sudije Veća za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, u Hrvatskoj ovakve postupke vode veća četiri županijska suda u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci. U Bosni i Hercegovini se pravosudni propisi razlikuju u odnosu na one u Srbiji i Hrvatskoj, pa tamo zavisno od težine ratnih zločina koja se meri „brojem“ žrtava i oštećenih, „rangom“ okrivljenog (da li je bio oficir višeg ili nižeg ranga i da li je imao komandnu odgovornost u izvršenju krivičnog dela ratnog zločina) postupke vode Tužilaštvo BiH, tužilaštva u RS, kantonalna tužilaštva u okviru federacije, Tužilaštvo distrikta Brčko – navodi „Politikin“ sagovornik iz srpskog pravosuđa.

U srpskom Tužilaštvu za ratne zločine kažu da su neki slučajevi i dalje „otvoreni“, ali odgovorno tvrde da se na njima radi. U nekim predmetima, navode, postoje objektivne poteškoće koje onemogućavaju otkrivanje počinitelja ili njihovo privođenje pravdi.

Prema podacima koji su dostavljeni našem listu, u ovom specijalizovanom tužilaštvu trenutno se postupa po 18 optužnica kojima su obuhvaćene 49 osobe, vode se 33 is-

trage protiv 186 osumnjičenih, dok je 2.537 predmeta u fazi prekrivičnog postupka.

Savo Štrbac, direktor Dokumentaciono-informacionog centra „Veritas“, kaže za „Politiku“ da se u četiri hrvatska županijska suda nadležna za vođenje postupaka protiv okrivljenih za ratne zločine svakodnevno vode postupci, i to uglavnom protiv okrivljenih srpske nacionalnosti.

On je podsetio da je na poslednjem spisku procesuiranih, koji je Hrvatska predala Srbiji, bilo 1.396 imena, te da je od toga oko 650 osuđenih, a oko 300 pod istragom.

– Osim hiperproduktivnosti, hrvatsko pravosuđe odlikuje i jedinstven metod u vrednovanju iskaza svedoka na suđenjima za ratne zločine, jer je praksa pokazala da ako i jedan jedini svedok Hrvat da iskaz suprotan svedocima odbrane Srbima, srpska svedočenja će sud smatrati da nisu verodostojna – navodi Štrbac.

Među pravosnažno osuđenima za ratne zločine više je muškaraca nego žena. Tako je u Srbiji osuđeno 79 muškaraca i četiri žene, dok je u BiH – 217 muškaraca i pet žena.

Na spisku hrvatskih pravosudnih organa nalazi se 1.396 lica koja su optužena ili osuđena za ratne zločine, saznaje „Politika“. Ovaj spisak predat je Tužilaštvu za ratne zločine u aprilu prošle godine i poslednji je ovakve vrste koji je dostavljen domaćim pravosudnim organima. U spiskovima se, kako saznajemo, ne navodi nacionalnost optuženih.

Glaszapadnesrbije.rs, 23.09.2019.

СЛОВЕНИЈА ПОЗИВА ГРУЈОВИЋА ДА СЕ ПРЕДА, СРПСКИ ЈУНАК НЕЋЕ ИЋИ НА СУЂЕЊЕ

Чачак – Окружни суд у Новом Месту у Словенији заказао је за 14. новембар главни претрес по оптужници из 1994. која

Драгомира Грујовића (58) из Чачка терети за дела ратног злочина против цивилног становништва и покушај убиства, наводно

почињена током јуна 1991. у Словенији где је службовао.

Оптужница га терети да је, током отцепљења Словеније, у складишту Мокроног код Новог Места где је ЈНА држала седам милиона литара горива, Грујовић запретио да ће све дићи у ваздух

због чега су се становници околних села разбежали куд који и да је ранио заповедника, капетана Бранимира Фурлана, иначе Словенца, и преузео команду над касарном.

„Неће ме они видети у Новом Месту, не пада ми на памет да идем иако ме позивају да дам своју одбрану. Бранио сам отаџбину, младе војнике и свој завет. И нисам никоме претио, само сам поручио словеначким територијалцима: неће бити никаквих проблема уколико нас не нападне. Онај у кога сам пуцао био ми је пријатељ, али војнички живот има и нека друга правила. Дао сам реч укућанима да се никада нећу никоме жив

предати, јер сам у души остао професионални војник” – рекао је Грујовић за РИНУ.

Грујовић би, иначе, био ухапшен одмах на изласку из Србије јер је Интерпол, по захтеву Словеније, за њим расписао две потернице.

Лист „Словенске новике” који се штампа у Љубљани објавио је текст у којем новинар наводи да „Грујовић у Србији важи за једног од највећих живих народних јунака”. Као и изјаву Борута Шкерља, адвоката из Новог Места, којег је словеначки суд поставио за браниоца Грујовићевог по службеној дужности, а овај истакао за њихове новине:

„Уствари, у реду би било ако би се Грујовићу судило у

Словенији, тако би се показало да оптужба није утемељена и да потиче из других времена, да је ‘социјалистичка оптужница’ која данас не достиже правне стандарде, и сада би Тужилаштво на то требало да гледа критички, и од ње одустане. Уствари, у Србији бисмо због такве оптужнице били изложени комплетном подсмеху”.

Пошто је у лето 1991. одбранио касарну и 45 војника Грујовић је хеликоптером био превезен у Загреб а одатле у Чачак. Из чина старијег водника тада је био унапређен у поручника, пензионисан је 2005. у чину капетана прве класе као старешина војног складишта у Чачку, где и данас живи.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ ПРЕД ХАШКИМ ТРИБУНАЛОМ I МЕХАНИЗМОМ

Večernje novosti, 15.04.2020.

U HAGU NEMA PREVREMENOG IZLASKA IZ ZATVORA

PREDSEDNIK Mehanizma u Hagu Karmel Adijus počeo je da stvara novu sudsku praksu odbijanjem puštanja srpskih osuđenika na slobodu nakon dve trećine izdržane kazne, ignorišući pritom mišljenja o rehabilitaciji država u čijim zatvorima borave. Iako su pojedini na robiji i po dve decenije, prevremeni izlazak iz ćelija on uslovljava ponižavajućim zahtevom – da javno priznaju krivicu.

Adijus je tako početkom marta odbio da na prevremenu slobodu pusti Radoslava Brđanina, bivšeg šefa Kriznog štaba Autonomne Regije Krajina, osuđenog na 30 godina zatvora, koji je utamničen punu 21 godinu. Ovaj zahtev je obrazložio tezom da Brđanin nije jasno i glasno pokazao da je uspešno rehabilitovan u zatvoru, kao i da je težina njegovih zločina prepreka puštanju na slobodu, iako je izdržao dve trećine kazne.

Slično je prošao i Radivoje Miletić. Generali Sreten Lukić i Vlastimir Đorđević, koji se nalaze u zatvoru u Poljskoj, odnosno u Nemačkoj čekaju odluku o njihovim zahtevima za raniji izlazak, predatim još prošle godine. Takođe, još dvojica srpskih generala uskoro stiču pravo da podnesu iste zahteve – Nebojša Pavković i Radislav Krstić.

Lukićev advokat Branko Lukić navodi da Adijus odbija da prihvati mišljenja o rehabilitaciji iz kojih stoje zatvorske uprave i ministarstva pravde država u kojima se nalaze srpski zatvorenici:

- Poljsko ministarstvo je dalo pozitivno mišljenje o Lukićevoj rehabilitaciji i ponašanju. Adijus se toga ne drži, iako ima sve osnove da pusti Lukića – kaže advokat.

Pre nekoliko godina Poljska je insistirala da general Radislav Krstić

zatraži raniji izlazak, iako još nije bio izdržao dve trećine kazne. To je odbijeno u Hagu, iako poljsko Ministarstvo pravde i uprava zatvora smatraju da on treba da izađe na slobodu.

- Adijus sad insistira da nema ranijeg izlaska bez javnog pokajanja. Čini se da gleda da iz izveštaja uzme kao validne samo negativne elemente ukoliko ih ima. Ako ih nema, onda kaže težina zločina je toliko ozbiljna da ne dopušta raniji izlazak – kaže Krstićev advokat Tomislav Višnjic.

ADVOKAT Lukić podseća da Adijus neće da prihvati ni pozitivna mišljenja francuskog Ministarstva pravde o rehabilitaciji Milomira Stakića, koji u toj zemlji izdržava kaznu od 40 godina.

- Francuzi su tražili da mu se smanji kazna, jer je rehabilitovan, i primerenog vladanja, bez incidenata. Čovek je lekar i nije kriminalac. U Hagu su i to odbili – kaže Lukić.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ ПРЕД ЕСЉП

Jutarnji list, 08.11.2019.

PRESEDANSKA ODLUKA USTAVNI SUD UTVRADIO DA DORH NIJE UČINKOVIT U ISTRAGAMA

Obitelj žrtve ratnog zločina dobit će zadovoljštinu od 70.000 kuna

Ustavni sud je kazao isto što stalno tvrdi gradonačelnik Vukovara, Ivan Penava - da Državno odvjetništvo nije učinkovito u istrazi ratnog zločina.

Donio je odluku da Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru nije provelo učinkovitu istragu ubojstva srpskog civila 1991. godine u Virovitici te su članovima njegove obitelji, supruzi i djeci, odredili zadovoljštinu od 70.000 kuna.

Ova je odluka presedanska i iznimno je važna jer je pred Europskim sudom za ljudska prava velik broj predmeta iz Hrvatske u kojima podnositelji ističu da im je zbog nedjelotvorne istrage povrijeđeno pravo na život koje jamče hrvatski Ustav i Konvencija o ljudskim pravima. Ustavni sud odlukom u ovom predmetu daje smjernice Državnom odvjetništvu kako bi se spriječilo da zbog gubitka presuda pred Europskim sudom država plaća ogromne odštete.

U ustavnoj tužbi usvojenoj zbog neučinkovite istrage žrtva je Bogdan Mudrinić, koji je stradao između 11. i 13. prosinca 1991. kada su ga pripadnici Oružanih snaga RH (vojne policije) odveli iz njegova doma i sproveli u vojni zatvor u Virovitici. Zna se da je Bogdan Mudrinić preminuo u vojnom zatvoru i da je njegovo tijelo izneseno, ali nikada nije pronađeno.

Do danas nitko nije kažnjen za taj zločin niti je utvrđeno tko ga je počinio. Supruga i Mudrinićeva djeca obratili su se zbog toga Ustavnom sudu, koji je utvrdio da je "neprovođenjem učinkovite istrage smrti

bliskog srodnika povrijeđen članak 21. Ustava koji jamči pravo na život, te članak 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koji također jamči pravo na život" te odredio da se obitelji iz proračuna isplati zadovoljština u iznosu od 70.000 kuna.

Povodom smrti Bogdana Mudrinića i još nekoliko civila bila je otvorena istraga protiv četiri osobe, a u studenom 2001. protiv njih je Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru podiglo optužnicu za ratni zločin nad civilnim stanovništvom. Bjelovarski tužitelji ubrzo su odustali od kaznenog progona dvojice optuženika, a preostalu dvojicu, od kojih je jedan bio optužen po zapovjednoj odgovornosti, a drugi kao izvršitelj, Županijski sud u Bjelovaru je oslobodio zbog nedostatka dokaza.

Sud je kazao kako nema nikakve dvojbe da je vojna policija nezakonito prisilno dovođila i zatvarala civile u vojni zatvor, posebno jer se o prisilno dovedenim i pritvorenim civilima nije vodila čak ni evidencija, a pogotovo da bi im bila uručena rješenja o pritvaranju ili nešto slično. No, sud je ukazao da to samo po sebi nije ratni zločin, već je ratni zločin mučenje i ubijanje tako dovedenih civila, i da se tijekom postupka trebalo utvrditi da su civili dovedeni s ciljem da ih se muči i likvidira. Čak se nije utvrdilo ni je li vojni zatvor koji je bio u sklopu vojarne u Virovitici bio pod ingerencijom vojne policije.

Presuda je potvrđena i na višem sudu, a nakon toga je Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru u svibnju 2009. godine predmet zave-

lo kao protiv nepoznatih počinitelja i zatražilo od virovitičke policije da i dalje provode kriminalistička istraživanja. Zatražili su da obave obavijesne razgovore s četiri osobe o okolnostima ustroja zapovjednih osoba u vojarni u Virovitici u studenom i prosincu 1991. Krajem godine policija ih je obavijestila da ti ljudi ne žele razgovarati.

Idući korak učinjen je tek u prosincu 2014. kada su bjelovarski tužitelji od Tužilaštva za ratne zločine Srbije dobili bilješke o informativnim razgovorima s nekoliko osoba od kojih je jedna rekla da bi Momčilo Knežević mogao znati gdje je sahranjen Bogdan Mudrinić. Iduće godine policija je utvrdila da se Momčilo Knežević odselio u Srbiju. Prošle su još dvije godine dok od Tužilaštva za ratne zločine iz Srbije nije stigla informacija da je s Kneževićem obavljen obavijesni razgovor, ali da nije donio nikakva korisna saznanja.

Ustavni sud pozvao se na praksu Europskog suda za ljudska prava po kojoj država mora u slučaju kada je pojedinac ubijen upotrebom sile osigurati učinkovitu službenu istragu, da ta istraga mora biti primjerena što znači da mora dovesti do utvrđivanja činjenica, je li upotrijebljena sila bila opravdana ili nije.

U konkretnom slučaju ustavni suci su kazali da se okolnosti predmeta ne mogu promatrati izolirano, već je potrebno uzeti u obzir cjelokupnu situaciju, da je Hrvatska proglasila neovisnost i bila izložena agresiji, a da su vojna djelovanja okončana u kolovozu 1995.

- Određene odgode istrage ubojstva civila tijekom rata i poslijeratnog oporavka mogu se pripisati ukupnoj situaciji u Hrvatskoj, poslijeratnoj državi koja je tek nedavno postala neovisna i kojoj je trebalo određeno vrijeme da organizira svoj

državni aparat i da njeni službenici steknu iskustvo – kaže se u odluci Ustavnog suda i dodaje da tijela kaznenog progona u slučaju Mudrinića nisu ostala pasivna. Podsjetili su i da je DORH u srpnju 2005. zatražio od svih županijskih tužiteljstava da svo-

je aktivnosti usmjere na pronalaženje počinitelja i prikupljanje relevantnih informacija, a da im je 2008. godine dana uputa da provode nepristranu istragu svih ratnih zločina, neovisno o etničkoj pripadnosti onih koji su sudjelovali.

Ipak, u slučaju Mudrinića Ustavni sud je utvrdio da se bjelovarski tužitelji nisu dovoljno trudili pronaći i kazniti počinitelje zločina nakon što su oslobođene osobe protiv kojih su podigle optužnicu.

ЦРНКОВИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 09.01.2020.

CRNKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

Podnositeljev zahtjev koji se odnosi na navodno neučinkovitu istragu ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika podnesen je izvan šestomjesečnog roka

Europski sud za ljudska prava je 9. siječnja 2020. g. objavio odluku u predmetu Crnković protiv Hrvatske kojom je proglasio zahtjev podnositelja nedopuštenim, zbog toga jer podnositelj svoj zahtjev Europskom sudu nije podnio u roku od šest mjeseci koji je predviđen člankom 35. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj je 2005. godine pokrenuo parnični postupak protiv države tražeći naknadu štete zbog pretrpljenog zlostavljanja u Centru „Kerestinec“ tijekom 1991.-92. godine. Podnositelj je kasnije u kaznenom postupku koji se vodio

protiv pripadnika hrvatske vojske bio naveden kao žrtva kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Hrvatski sudovi odbili su podnositeljev zahtjev za naknadu štete a Ustavni sud RH odbio je njegovu ustavnu tužbu kao neosnovanu. Nakon toga se podnositelj obratio zahtjevom Europskom sudu navodeći povredu prava na pošteno suđenje (čl. 6. Konvencije), povredu prava na zabranu diskriminacije (čl. 14. Konvencije), povredu prava na zabranu mučenja i nečovječnog postupanja (čl. 3. Konvencije) i to u procesnom dijelu koji se odnosi na provođenje učinkovite istrage, te povredu prava na osobnu slobodu i sigurnost (čl. 5. Konvencije).

Odlučujući o ovom predmetu Europski sud je prije svega uvažio argument tužene države da podnositelj u samom zahtjevu Europskom sudu

nije problematizirao učinkovitost istrage predmetnog kaznenog djela te da se nije pozvao na procesni aspekt čl. 3. Konvencije a i da taj prigovor prethodno nije isticao pred domaćim tijelima ili ga je istaknuo samo načelno. Stoga je Sud zaključio kako sukladno svojoj praksi i pravilima, o tom dijelu zahtjeva ne može odlučivati. Ostatak zahtjeva Europski sud je proglasio nedopuštenim jer je podnesen izvan šestomjesečnog roka predviđenog Konvencijom jer su domaći postupci u trenutku podnošenja zahtjeva bili pravomoćno završeni dulje od šest mjeseci.

Konačno, u odnosu na podnositeljev prigovor vezan uz čl. 5 Konvencije (pravo na osobnu slobodu i sigurnost) a koji se odnosi na razdoblje u kojem je podnositelj bio zatočen u Centru „Kerestinec“ 1991.-92. godine, Europski sud je naveo kako je zahtjev nedopušten *ratione temporis* jer je Konvencija u odnosu na Hrvatsku stupila na snagu 5. studenog 1997. godine.

КУШИЋ И ДРУГИ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 09.01.2020.

KUŠIĆ I DRUGI PROTIV HRVATSKE

Republika Hrvatska ima učinkovito domaće pravno sredstvo u odnosu na istrage ratnih zločina

Europski sud za ljudska prava je 16. siječnja 2020. g. objavio odluku u predmetu Kušić i dr. protiv Hrvatske kojom je proglasio zahtjev podnositelja nedopuštenim, zbog toga jer podnositelji nisu iscrpili sva dostupna i učinkovita domaća pravna sredstva predviđena člankom 35. Konvencije za zaštitu ljudskih pra-

va i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu. Točnije podnositelji nisu podnijeli ustavnu tužbu Ustavnom sudu RH.

Podnositelji su podnijeli zahtjev Europskom sudu smatrajući da je istraga koju nadležna državna tijela vode zbog sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina u Sisku 1991. godine na štetu njihovih bliskih rođaka, neučinkovita. Pod-

nositelji se prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu nisu obratili hrvatskim tijelima pa ni Ustavnom sudu, smatrajući da u Republici Hrvatskoj za njihove prigovore nema učinkovitog domaćeg pravnog sredstva.

Odlučujući o ovom predmetu Europski sud je razmotrio prigovore tužene države koji su se odnosili na postojanje dostupnog i učinkovitog domaćeg pravnog sredstva u Republici Hrvatskoj a u odnosu na navodnu neučinkovitost istraga kaznenih djela pa tako i ratnih

zločina. Europski sud prije svega je zabilježio da je Ustavni sud RH još u studenom 2014. godine donio odluku kojom je utvrdio neučinkovitost istrage kaznenog djela s elementima nasilja te je od tog datuma dalje razvijao svoju praksu. Iako je u razdoblju nakon 2014. godine Ustavni sud konsolidirao svoju praksu,

odluke Ustavnog suda koje se tiču neučinkovitosti istraga kaznenih djela, posebice ratnih zločina od svibnja 2019. godine jasno pokazuju da Ustavni sud ima jasnu i dosljednu praksu, da primjenjuje konvencijske standarde i standarde postavljene u praksi Europskog suda te da se stoga ustavna tužba mora smatrati učinkovitim domaćim pravnim

sredstvom koje podnositelji zahtjeva moraju iscrpiti prije podnošenja zahtjeva Europskom sudu. Ovom odlukom Europski je sud utvrdio kako je praksa Ustavnog suda u ovom trenutku konsolidirana i ista odgovara konvencijskim standardima te pruža dovoljno zaštite ljudskih prava na nacionalnom nivou.

НОВА ОДЛУКА - ЧАЧИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 28.02.2020.

NEMA POVREDE PRAVA NA POŠTENO SUĐENJE

Dana 27. veljače 2020. g. Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) donio je odluku o brisanju zahtjeva (tužbe) g. T. Čaćića s liste predmeta Suda.

Podnositelj zahtjeva je smatrao da mu je zbog nemogućnosti obnove kaznenog postupka u kojem je osuđen u odsutnosti za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, kao i zbog navodnog neučinkovitog zastupanja branitelja po službenoj dužnosti u tom postupku, povrijeđeno pravo na pošteno suđenje (čl. 6. Konvencije).

Tužena država je Europskom sudu dostavila dokumentaciju iz koje proizlazi da je nakon zahtjeva za obnovu kaznenog postupka temeljenog na izjavama svjedoka, Županijski sud u Rijeci održao nekoliko rasprava i ispitao svjedoke. Nakon podnositeljeve smrti 2018. godine, spis predmeta je dostavio nadležnom državnom odvjetništvu na mišljenje. Državno odvjetništvo podnijelo je zahtjev za obnovom postupka i nakon podnositeljeve smrti, koji je domaći sud prihvatio, imenovao mu branitelja po služben-

oj dužnosti i odredio novu raspravu.

Budući da je domaći sud dopustio obnovu postupka, Europski sud je utvrdio da više ne postoje okolnosti zbog kojih je podnositelj podnio zahtjev Sudu, a prigovor neučinkovitog zastupanja prilikom suđenja u odsutnosti, više nije relevantan.

Sukladno navedenom, Europski sud je zaključio da je ova pravna stvar riješena, te da interesi poštivanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom ne zahtijevaju nastavak ispitivanja podnositeljevog zahtjeva. Stoga je brisao zahtjev s liste predmeta Suda u smislu članka 37. Konvencije.

РОМИЋ И ДРУГИ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 14.05.2020.

NOVA PRESUDA

Povreda prava na pošteno suđenje u kaznenim postupcima zbog nedostavljanja podnesaka državnog odvjetništva na očitovanje okrivljeniku i nepozivanja okrivljenika na sjednice žalbenih vijeća

Dana 14. svibnja 2020. godine Europski sud za ljudska prava donio je jedinstvenu presudu prethodno spojivši odlučivanje o zahtjevima (tužbama) podnositelja u 7 predmeta Romić, Vlaškalić, Radonić, Dumančić, Severec, Topalović i Domazet.

Europski sud je potvrdio svoje stajalište kako nedostavljanje podneska koji sadrži obrazloženo mišljenje

nadležnog državnog odvjetništva okrivljeniku u žalbenom postupku predstavlja povredu prava na jednakost stranaka i kontradiktornost postupka kao što je to utvrdio već ranije u presudama Zahirović, Lonić i Bosak. Stoga je Sud utvrdio da je u odnosu na prvo podnositelje, te, trećeg, četvrtog, petog, šestog i sedmog podnositelja došlo do povrede članka 6. st. 1 Konvencije.

Nadalje, Sud je utvrdio da su domaći sudovi održali drugostupanjske sjednice u odsutnosti podnositelja zahtjeva iako su isti smatrali da je njihova prisutnost opravdana jer su osporavali činjenične i pravne osnove prvostupanjskih presuda.

Shodno tome, s obzirom na postupanje suprotno gore navedenoj sudskoj praksi, Sud je utvrdio da je došlo do povrede članka 6. st. 1 i 3 (c) Konvencije u odnosu na drugog, trećeg, četvrtog, petog i šestog i sedmog podnositelja zahtjeva.

Slijedom navedenog, Sud je prvopodnositeljima dosudio 1.000,00 eura, a preostalim podnositeljima 1.500,00 eura naknade na ime neminovne štete, uvećane za troškove postupka.

ВУЈНОВИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 12.06.2020.

NOVA PRESUDA

Nema povrede Konvencije u odlukama hrvatskih sudova koje se odnose na odbijanje zahtjeva za naknadu štete zbog smrti bliskih osoba stradalih u Domovinskom ratu

Dana 11. lipanj 2020. godine donio je presudu u predmetu Vu-jnović protiv Hrvatske kojom je utvrdio da nema povrede prava na pošteno suđenje te prava na pristup sudu zbog odluka domaćih sudova u parničnom postupku za naknadu štete zbog stradavanja roditelja u operaciji „Medački džep“.

Podnositelj je 2016. godine podnio zahtjev Europskom sudu smatrajući da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje i pravo na pristup sudu zbog odluke Vrhovnog suda RH kojim je taj sud odbio njegov zahtjev za naknadom štete zbog smrti roditelja u vojno-redarstvenoj akciji. Vrhovni sud predmetnom je odlukom utvrdio da je nastupila zastara potraživanja, računajući rok za zastaru od dana kada je podnos-

itelj mogao saznati odnosno nije mu moglo biti nepoznato da su njegovi roditelji stradali. Podnositelj je naveo kako pristup koji je Vrhovni sud zauzeo u njegovom predmetu nedosljedan prijašnjoj praksi tog suda u sličnim predmetima što je dovelo do povrede njegovih konvencijskih prava, te je u prilog toj tvrdnji citirao suprotnu praksu Vrhovnog suda.

Europski sud je sa četiri glasa naprema tri odlučio da u ovom predmetu nije došlo do povrede prava na pošteno suđenje niti povrede prava na pristup sudu. Ocijenio je da se praksa Vrhovnog suda koju je u svojim podnescima navodio podnositelj odnosi na situacije u kojima su bliski srodnici tužitelja nestali za vrijeme ratnih događanja te se rok zastare u tim predmetima drugačije računao prema praksi Vrhovnog suda. Europski sud je naveo kako je podnositelj znao za sudbinu svojih roditelja te kako to predstavlja odlučnu činjenicu zbog koje se praksa Vrhovnog

suda na koju ukazuje podnositelj nije primijenila u njegovom slučaju. Dodatno, praska koju je Vrhovni sud primijenio u njegovom slučaju ne može se smatrati nerazumnom niti ista predstavlja neproporcionalno teški teret za podnositeljevo pravo na pristup sudu.

Osim toga, Europski sud je odbacio kao nedopušten dio zahtjeva podnositelja koji se odnosio na navodno nepoštivanje pozitivnih obaveza iz Konvencije od strane Republike Hrvatske i provođenje učinkovite istrage o stradavanjima za vrijeme operacije „Medački džep“. Europski sud taj je dio zahtjeva proglasio nepravodobnim i izvan roka od šest mjeseci za podnošenje zahtjeva.

Tri suca napisala su izdvojeno mišljenje.

Presuda nije konačna. Postat će konačna ukoliko niti jedna od strana u postupku u roku od tri mjeseca od dana objave presude ne podnese zahtjev za preispitivanje presude pred Velikim vijećem.

УЗЕЛАЦ И ЂЕКИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 04.06.2020.

UZELAC I ĐEKIĆ PROTIV HRVATSKE

Povrijeđeno pravo podnositeljica na mirno uživanje vlasništva zbog povrata mirovina koje su im isplaćene pogreškom nadležnih tijela

Europski sud za ljudska prava je dana 4. lipnja 2020. donio presudu u predmetu Uzelac i Đekić protiv Hrvatske, kojom je utvrdio da je podnositeljicama povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva zajamčeno čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

Podnositeljica, gđa Uzelac („prvopodnositeljica“), podnijela je 1997.g. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje („HZMO“)

zahtjev za priznanjem prava na mirovinu, dok je podnositeljica, gđa Đekić („drugopodnositeljica“), svoj zahtjev podnijela 1998.g. HZMO je 1998. godine donio dva privremena rješenja kojima je utvrdio da su podnositeljice ostvarile pravo na mirovinu u Republici Hrvatskoj te im je isplatio akontaciju mirovine. Postupajući po pravu nadzora, HZMO je 2001. i 2002. g. poništio ranija rješenja. Zahtjev prvopodnositeljice u ponovljenom postupku je odbio jer njezin posljednji radni odnos nije bio u Hrvatskoj nego u Srbiji. Zahtjev drugopodnositeljice je odbacio zbog nenadležnosti jer je

ona posljednji puta bila osigurana na području Republike Srbije.

Nakon upravnih postupaka uslijedili su parnični postupci zbog povrata iznosa koje je prvopodnositeljica primila 1997. do 2000.g., a drugopodnositeljica od 1998. do 2002. godine. Hrvatski sudovi naložili su podnositeljicama vratiti iznose koje su primile. HZMO je na temelju sudskih presuda 2013. g. pokrenuo ovršne postupke protiv podnositeljica.

Europski sud je istaknuo da je podnositeljicama priznato pravo na mirovinu ukinuto isključivo zbog toga što se HZMO proglasio nenadležnim, a ne zbog toga što je

njihov zahtjev bio neosnovan. Sud je stoga utvrdio da su isplaćeni iznosi predstavljali imovinu koja uživa konvencijsku zaštitu, te da odluke domaćih sudova, kojima su podnositeljice obvezane vratiti primljene iznose, predstavljaju miješanje u pravo podnositeljica na mirno uživanje vlasništva.

Utvrdio je da je miješanje bilo zakonito (jer su odluke domaćih sudova donesene sukladno relevantnim domaćim propisima) te da je bilo usmjereno na postizanje legitimnog cilja (koji se sastoji od interesa države da joj bude vraćena imovina stečena bez pravne osnove,

te interesa socijalne pravde prema ostalim obveznicima koji uplaćuju u mirovinske fondove). Međutim, prilikom postupanja domaćih sudova nije postojao razuman odnos razmjernosti između mjera koje predstavljaju miješanje u pravo podnositeljica na mirno uživanje vlasništva i cilja koji se tim miješanjem htio postići.

Naime, Sud je smatrao da nadležna domaća tijela nisu postupila primjereno, konzistentno i pravovremeno, dok su podnositeljice postupale u dobroj vjeri. Iako je sporna situacija bila rezultat pogreške

domaćih tijela, od podnositeljica je zatraženo vraćanje cjelokupnih isplaćenih iznosa, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom. Sud je zaključio kako je takvim postupanjem podnositeljicama nametnut prekomjeran individualni teret.

Slijedom navedenog, Sud je svakoj podnositeljici dosudio 2.600 eura na ime neimovinske štete, kao i iznos od 1.840 eura na ime troškova postupka, dok je prvopodnositeljici dodatno dosudio 3.300 eura naknade na ime imovinske štete.

АНАЛИЗА ОДЛУКЕ ЕЛЕЗОВИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 11. 06. 2019.

ANALIZA ODLUKE ELEZOVIĆ PROTIV HRVATSKE

Analiza odluke Elezović protiv Hrvatske br. zahtjeva 42353/13 odluka o nedopuštenosti zahtjeva Navodno miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje doma i na mirno uživanje vlasništva zbog otkaza stanarskog prava bilo je opravdano.

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), u odboru od 3 suca, 5. ožujka 2019. donio je odluku o nedopuštenosti zahtjeva Vitomira i Marije Elezović zbog očigledne neosnovanosti. Podnositelji zahtjeva imali su stanarsko pravo na stanu u Puli iz kojeg su početkom 1991. privremeno preselili u Bosnu i Hercegovinu. Temeljem tada važećeg Zakona o privremenom korištenju stanova Ministarstvo obrane je dodijelilo taj stan drugim osobama na privremeno korištenje. Druga podnositeljica je u studenom 1992. godine posjetila stan te je, nakon što je shvatila da su ga zauzele treće osobe, otišla živjeti kod u Trogir. Prvi podnositelj je nakon povratka u Hrvatsku podnio u listopadu 1993. tužbu radi povrata stana. O tužbenom zahtjevu odlučeno je zajedno s tužbenim zahtjevom Republike Hrvatske protiv podnositelja zaht-

jeva radi otkaza stanarskog prava te je postupak dovršen presudom kojom je stanarsko pravo otkazano. Pozivajući se na članak 99. Zakona o stambenim odnosima, Općinski sud je utvrdio da propust podnositelja zahtjeva da poduzmu korake za vraćanje posjeda stana duže od šest mjeseci u razdoblju nakon studenog 1992., kada su se vratili u Hrvatsku, nije bio opravdan. Podnositelji su bezuspješno uložili žalbu i ustavnu tužbu. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da je otkazivanje stanarskog prava povrijedilo njihovo pravo na poštovanje doma i pravo na mirno uživanje vlasništva, protivno članku 8. i članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. Europski sud je najprije utvrdio da je, čak i pod pretpostavkom da su gore navedeni konvencijski članci primjenjivi te da je presuda Općinskog suda u Puli kojom je otkazano stanarsko pravo podnositelja zahtjeva predstavljala miješanje u njihova prava na poštovanje doma i mirno uživanje prava vlasništva, to miješanje bilo opravdano. Naime, stanarsko pravo podnositelja zahtjeva otkazano je jer podnositelji zahtjeva više od šest mjeseci od kada su saznali da se u njemu nalaze treće

osobe, odnosno od studenog 1992. godine, nisu poduzeli nikakve korake za povrat svog stana. Presuda Općinskog suda donesena je sukladno odredbi članka 99. Zakona o stambenim odnosima i bila je u skladu sa sudskom praksom domaćih sudova razvijenom primjenom te odredbe, dakle bila je zakonita u konvencijskom značenju tog pojma. S tim u vezi Europski sud prihvatio je dokaze i tvrdnje zastupnice koji su ukazivali da se takva sudska praksa počela razvijati i prije studenog 1992. Stoga je Europski sud zaključio da je primjena navedene sudske prakse domaćih sudova bila predvidljiva. U odnosu na postojanje legitimnog cilja za miješanje u prava podnositelja zahtjeva, Europski sud je naveo da je cilj odredbe članak 99. Zakona o stambenim odnosima bio ukidanje stanarskog prava pojedincima koji više nisu živjeli u dodijeljenim stanovima kako bi se takvi stanovi preraspodijelili drugima kojima je potreban smještaj. Stoga je ova odredba bila namijenjena zadovoljavanju stambenih potreba građana i tako slijedila legitimne ciljeve promi-

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

canja ekonomske dobrobiti zemlje i zaštite prava drugih. Nadalje, imajući u vidu široku slobodu procjene koju uživaju države u stambenim pitanjima (vidi, na primjer, *Connors protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 66746/01, stavak 82., 27. svibnja 2004.), Europski sud je smatrao da sudska praksa domaćih sudova koja od stanara zahtijeva da pokažu svoju namjeru da nastave koristiti dodijeljene stanove pokretanjem odgovarajućih postupaka za zaštitu svog stanaarskog prava u roku od šest mjeseci, sama po sebi nije nerazmjerna gore navedenom legitimnom cilju, pogotovo u okolnostima ovog predmeta kada je u tijeku bio rat u kojem je veliki broj ljudi bio raseljen. S obzirom na tvrdnje podnositelja zahtjeva da ranije nisu mogli pokrenuti odgovarajući postupak jer nisu znali identitet osoba koje su zauzimale njihov stan, Europski sud je naglasio svoju supsidijarnu prirodu i ponovio da njegov zadatak nije zamijeniti procjenu činjenica domaćih sudova vlastitom procjenom. Iako nije

vezan zaključcima domaćih sudova, u uobičajenim okolnostima potrebni su uvjerljivi razlozi za odstupanje od činjeničnih zaključaka tih sudova (vidi, na primjer, *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [GC], br. 37685/10 i 22768/12, st. 150, 20. ožujka 2018.) U ovome predmetu nije bilo razloga za odstupanje od činjeničnih utvrđenja domaćih sudova, posebno zato što podnositelji nisu dostavili nikakve dokaze da su se u relevantnom šestomjesečnom razdoblju pokušali identificirati osobe koje su zauzele njihov stan. Konačno, Europski sud je uputio na nekoliko presuda protiv Hrvatske u kojima je, za razliku od ovog predmeta, utvrđeno da je došlo do povrede prava na poštovanje doma zbog toga što su nacionalni sudovi naložili iseljenje jer podnositelji zahtjeva nisu imali pravo korištenja predmetnih stanova, bez provjere proporcionalnosti mjere iseljenja s ciljevima koji su se njome željeli postići (vidi, na primjer, *Čosić protiv Hrvatske*, br. 28261/06, 15. siječnja 2009., *Paulić protiv Hrvatske*, br.

3572/06, 22. listopada 2009., *Brežec protiv Hrvatske*, br. 7177/10, 18. srpnja 2013.). Međutim, u ovom predmetu domaći sudovi su pažljivo analizirali sve relevantne okolnosti. Prethodna razmatranja bila su dovoljna za zaključak da je navodno miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje doma i na mirno uživanje vlasništva bilo opravdano jer je bilo zakonito, težilo je legitimnom cilju u javnom ili općem interesu, bilo je proporcionalno tom cilju i nužno u demokratskom društvu. Slijedom navedenog, Sud je ovaj zahtjev proglasio nedopuštenim na temelju članka 35., stavka 3. (a) Konvencije kao očigledno neosnovan i odbacio ga na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije. Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud. © 2018. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

СЛУЧАЈ МИЉЕВИЋ

Index.hr, HINA, 26.06.2020.

EUROPSKI SUD OSLOBODIO MILJEVIĆA KLEVETE:

“IMAO JE PRAVO NA ZAVRŠNU RIJEČ BEZ STRAHA”

EUROPSKI sud za ljudska prava presudio je da je povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja Radi Miljeviću, koji je osuđen za klevetu jer je u završnoj riječi dok mu se sudilo za ratni zločin nad hrvatskim civilima u Glini 1991. prozvao Ivicu Pandžu Orkana da protiv njega vodi političku i medijsku hajku.

Miljević je tijekom suđenja za ratni zločin koji se protiv njega vodio pred Županijskim sudom u Sisku optužio braniteljskog aktivista Pandžu da je poticao njegov progon, utjecao na svjedoke, vodio politički progon usmjeren na njegovu osudu i pokrenuo medijsku hajku protiv njega, izvijestio je ured hrvatske predstavnice pred sudom u Strasbourgu.

Na kraju, Miljević je oslobođen krivnje za ratni zločin, ali je u privatnoj parnici koju je pokrenuo Pandža osuđen zbog klevete. Time je, smatra sud, došlo do miješanja u slobodu njegovog izražavanja, koje je bilo zakonito i imalo je legitiman cilj.

Sud je naveo kako je ovu situaciju bilo nužno promatrati u kontekstu prava podnositelja da slobodno i neometano u svojstvu okrivljenika iznese završnu riječ bez straha da će biti tužen. No naglasili su da takve izjave ne smiju predstavljati zlonamjerne optužbe protiv sudionika postupka ili trećih osoba.

Razmatrajući prirodu i kontekst Miljevićevih izjava sud je utvrdio da Pandža nije imao formalnu ulogu u

suđenju za ratni zločin, nego da je kao javna osoba i aktivist usmjeren na otkrivanje zločina tijekom rata “morao pokazati veću razinu tolerancije prema prihvatljivoj kritici drugog pojedinca”, izvijestio je Ured.

Dodaju da sud smatra kako su se Miljevićeve izjave odnosile na argumente obrane i da su u dovoljnoj mjeri bile povezane s predmetom te da je “morao imati priliku slobodno govoriti o svojim dojmovima o tijeku suđenja”.

“Nisu postojali objektivni razlozi za sumnju u nepristranost domaćeg suda”

Sud je ocijenio da Miljevićeve izjave u vezi s Pandžinom umiješanošću u njegov predmet nisu bile bez ikakve činjenične podloge pa se uzimajući u obzir da su iznesene u završnoj riječi tijekom kaznenog postupka, iako su bile prekomjerne,

ne mogu okarakterizirati kao zlo-namjerne.

“Stoga je osudom podnositelja za klevetu zbog tih riječi povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja jer domaći sudovi nisu uspostavili pravičnu ravnotežu između podnositeljeve slobode i prava I.P.-a na zaštitu ugleda”, stoji u priopćenju.

Miljević je prigovorio i zbog navodne pristranosti suda na suđenju za klevetu jer je u tom žalbenom postupku sudjelovala sutkinja koja je prethodno sudila u postupku za ratni zločin.

Sud je primijetio da podnositeljev odvjetnik nije prigovorio sastavu vijeća žalbenog suda iako je bio prisutan na sjednici niti je sutkinja ika-

da pozvana kao svjedok na suđenje radi klevete te da prethodno sudjelovanje suca u odvojenom kaznenom postupku nije samo po sebi dovoljno za donošenje zaključka o pristranosti.

Раде Миљевић са супругом

“Stoga je sud smatrao da nisu postojali objektivni razlozi za sumnju u nepristranost domaćeg suda pa je prigovor podnositelja odbacio kao očito neosnovan.”

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

<https://uredzastupnika.gov.hr>, 23. 07. 2020.

SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA PROTIV HRVATSKE

Zahtjev Srpske pravoslavne crkve protiv RH zbog povrede prava vlasništva Europski sud proglasio očigledno neosnovanim

Dana 23. srpnja 2020. Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) proglasio je očigledno neosnovanim zahtjev (tužbu) Srpske pravoslavne crkve da joj je povrijeđeno pravo vlasništva zbog navodno premalenog iznosa dobivenog za povrat zemljišta koje joj je oduzeto još u vrijeme SFRJ, a na kojem se danas nalazi hidroelektrana Peruća, kao i da joj je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zbog retroaktivne primjene domaćih propisa.

Naime, Srpska pravoslavna crkva (u daljnjem tekstu; SPC) smatrala se financijski oštećenom zbog iznosa naknade za navedeno poljoprivredno zemljište. Iznos se temeljio na odredbama Pravilnika o mjerilima za utvrđivanje vrijednosti oduzetoga poljoprivrednog zemljišta, šuma

i šumskog zemljišta (Pravilnik/1998, Izmjene/2001 i Pravilnik 2004) koji je bio više puta mijenjan tijekom postupka isplate naknade za to zemljište.

Europski sud je naveo da država ima široku slobodu procjene u pitanjima povrata imovine te da je propis temeljem kojeg je SPC obračunata naknada bio u skladu s općim interesom. Sud je primijetio da je SPC dodijeljen srednji iznos naknade za oduzeto zemljište koji nije nerazumno mali, posebice imajući u vidu da je isti gotovo tri puta premašio iznos koji je SPC mogla očekivati prema propisu koji je bio na snazi na početku postupka. Stoga je Sud utvrdio da je ovakvo miješanje države u pravo na mirno uživanje prava vlasništva SPC bilo u skladu s Konvencijom (čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju).

U kontekstu prava na pošteno suđenje (čl. 6. Konvencije) Europski sud je prigovor SPC proglasio nedopuštenim jer su domaća up-

ravna tijela imala pravo primijeniti posljednji propis koji je bio na snazi prije donošenja odluke o naknadi, a temeljem kojeg je SPC dodijeljena tri puta veća naknada od one koju bi ostvarila temeljem propisa koji je bio na snazi ranije.

Ova odluka je konačna te je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda na hrvatski jezik, bit će dostupan na web stranici Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.

ПОВРАТАК И ЖИВОТ У РХ

Večernji list, 22.08.2019.

ZBOG NAPADA MASKIRANIH LJUDI KOD KNINA PRIVEDENO VIŠE OSOBA. GOSTI GLEDALI ZVEZDU?

Događaj je okvalificiran kao kazneno djelo nasilničkog ponašanja, nanošenje tjelesnih ozljeda i oštećenja tuđe stvari

Sinoć je došlo do incidenta u jednom kafiću u mjestu Uzdolje na području Knina te u lokalu u mjestu Đevrske, potvrdila je policija.

- Sinoć, 21. kolovoza oko 22.30 sati na području Knina, u mjestu Uzdolje, je nekoliko, za sada, nepoznatih osoba u tamošnjem ugostiteljskom objektu verbalno i tjelesno napali vlasnicu ugostiteljskog objekta i goste, pri čemu su oštetili i inventar objekta. Tom prilikom 5 osoba je lakše ozlijeđeno, među kojima i jedan maloljetnik. Nakon toga oko 22.50 sati u mjestu Đevrske, je nekoliko, za sada, nepoznatih osoba verbalno, a potom i tjelesno napali vlasnika ugostiteljskog objekta i goste i oštetili inventar, kojom prilikom nitko nije ozlijeđen – istakla je glasnogovornica PU Šibensko-kninske Marica Kosor.

Sve okolnosti ovog događaja se utvrđuju, a policija intenzivno poduzima mjere i radnje u cilju otkrivanja osoba vezanih za ovaj događaj, koji

je okvalificiran kao kazneno djelo nasilničkog ponašanja, nanošenje tjelesnih ozljeda i oštećenja tuđe stvari. Tijekom dosadašnjeg postupanja nekoliko osoba, koje se dovode u vezu s ovim događajem, su privedene u prostorije policije na kriminalističko istraživanje.

Neki portali naveli su da je do sukoba došlo tijekom gledanja nogometne utakmice Crvene zvezde i da je bilo vrijeđanja i nacionalnoj osnovi. Šibenska policija nije podnijela kaznenu prijavu zbog nacionalne netrpeljivosti, a na naš direktan upit je li toga bilo Marica Kosor odgovorila je kako je istraživanje u tijeku.

Kako piše Feral News, dok je Crvena zvezda igrala play-off kvalifikacije za Ligu prvaka u Bernu protiv Young Boysa, petnaestak

maskiranih osoba je "upalo" u kafić "Buffet Petko" u spomenutoj općini i napalo goste koji su gledali utakmicu.

Od svjedoka doznaju da su se u to vrijeme nalazile i žene i djeca koji su prevezeni u Opću i veteransku bolnicu 'Hrvatski ponos' Knin. Hospitalizirano je pet osoba, među kojima su i vlasnici kafića i 9-godišnje dijete. Neslužbeno se doznaje da je vlasnik dobio bocu u glavu, a njegova supruga ima posjekotinu na nozi. Prema informacijama s terena, policija intenzivno traga za napadačima, ali ima indicija da nisu s područja Knina i okolice.

U Đevrskama se također dogodio incident u kojem je nekolicina osoba ušla u lokalni kafić i provocirala goste koji su gledali utakmicu, a vlasnik kafića rekao je da se uglavnom radilo o provokacijama na nacionalnoj osnovi. Međutim, nije došlo do ozbiljnijeg incidenta.

Portal Novosti, 02.09.2019.

OPET KAMENOVANE KUĆE SRBA POVRATNIKA U BILJANAMA DONJIM

Uz prijetnje nasiljem i vrijeđanje na nacionalnoj osnovi, nepoznate osobe u subotu rano ujutro kamenovale su četiri kuće u zaleđu Zadra, baš kao i 13 godina ranije kada su još benzinom zapalili i okućnice

U subotu, u ranim jutarnjim satima, dogodio se još jedan incident

usmjeren prema građanima srpske nacionalnosti. U zaleđu Zadra, u Biljanama Donjim, uz prijetnje i vrijeđanje na nacionalnoj osnovi kamenovano je više kuća povratnika.

- Vlasnici su ujutro prijavili

događaj nakon čega je policija izišla na teren i napravila uviđaj. Rezultate istrage još očekujemo – rekao je na tiskovnoj konferenciji predsjednik Srpskog narodnog vijeća i zastupnik SDSS-a Boris Milošević.

Kako Novosti doznaju, napad na kuće dogodio se oko četiri ujutro. Ukućani ih zbog straha nisu napuštali sve dok nije svanulo kada je slučaj prijavljen policiji. Još uvijek čekamo odgovor Policijske uprave

zadarske na pitanje što se dogodilo u Biljanama i jesu li pronašli krivce.

Kontaktirali smo i jednog od napadnutih, ali, kako nam je kazao, trenutno mu nije do razgovora s novinarima, što ne čudi s obzirom na iskustvo suseljana iz 2006., kao i onih koji su ovih dana javno priznali da su napadnuti pa su zbog toga imali brojne probleme.

Sličan incident, naime, dogodio se i prije 13 godina. Tada su stanovnici obližnje Škabrnje, u kojoj žive uglavnom Hrvati, kamenovali četiri kuće u Biljanama Donjim i benzinom zapalili okućnice, pri čemu su izgorjela tri hektara suhe trave i niskog raslinja. Policajci su brzo intervenirali i gotovo na djelu zatekli trojicu optuženih, a jedan je uspio pobjeći i uhapšen je kasnije nakon što su svladali njegov otpor. Bili su pod utjecajem alkohola. Optuženi su za kaznena djela nasilničkog ponašanja, uništavanja i oštećenja tuđe stvari te narušavanja javnog reda i mira.

‘Ovo je peti put da mi napadaju kuću, a kad je obnova prvi put napravljena, bacili su mi bombu i zapalili kuću, pa mi je hrvatska država obnovila kuću drugi put. Tada, 2004., u posjetu mi je bio i premijer Ivo Sanader.

Vratio sam se u Biljane prije tri godine, a prije toga sam šest godina bio u Australiji’, rekao je jedan od napadnutih kojeg su probudili povici ‘Četnici, idite ča!’ i ‘Jebem vam majku četničku!’ te udarci kamenja o kuću. Kad su prozorska stakla spavaće i dnevne sobe razbijena, pokušao je zatvoriti grilje, a onda su mu i one razbijene uz povike ‘Šta zatvaraš, majku ti jebem’, izvještavali su mediji. Tada je, stisnut uz zid, vidio nekoliko muških silueta kako polijevaju kantom oko njegove kuće i pale vatru.

Odmah je zvao policajce i prva ophodnja je stigla za pet minuta. Osim toga su na nekadašnjoj mjesnoj trgovini napisali grafite ‘Bog prašta, Škabrnja ne’, ‘HOS’, ‘U’, ‘Čet-

nici, nema oprost’, ‘Jedna pogreška – smrt’ i ‘Ne izazivaj više’, pa kamenovali kuću žene čiji je sin bio hrvatski branitelj.

Zapaljena vatra proširila se i na okućnice neobnovljenih srpskih kuća. ‘Najviše se prepala 80-godišnja majka. Mislim da u naše dvorište nisu ulazili, nego su nas gađali kamenjem s ceste i odvalili nam jedan stup od ograde, neprestano psujući. Inače smo u dobrim odnosima s Hrvatima, pa i onima iz Škabrnje. Nama su susjedi Hrvati posudili bačve za vodu. Što ćete, dovoljna je jedna budala da se dogodi zlo’, rekao je tada jedan od napadnutih.

Mjesec dana kasnije vlasnici kuća oprostili su kamenovanje Škabrnjanima i nisu podnijeli zahtjeve za naknadu štete. Jedan od napadnutih pozvao je te 2006. napadače ‘na bevanu za stol pod smokvom, gdje mu je gost bio i predsjednik Stipe Mesić, a drugi je za četvoricu optuženih kazao da misli da su ‘normalni ljudi s kojima se sve može riješiti za stolom, a ne u sudnici’.

Međutim, privođenje dvojice napadača nije prošlo u takvom mirnom tonu, nego je izazvalo velike napetosti u zaleđu Zadra, posebno zato što je među njima bio i jedan branitelj te bivši policajac. U Škabrnji je organiziran javni prosvjed, a povratnike Srbe tih je dana čuvala policije.

Vlada Republike Hrvatske tada je najoštrije osudila incident. Tadašnji ministar policije Ilica Kirin kazao je da je ‘vrijeme rata iza nas i da oni koji rade ovakve stvari ni malo ne vole svoju zemlju’, posebno poručujući da nitko ne smije uzimati stvar u svoje ruke.

Reagirao je i UNHCR, posebno zato jer je jedna povratnička obitelj bila napadnuta čak šesti put. ‘Takvi se incidenti ne smiju tolerirati i UNHCR pozdravlja pravodobnu i učinkovitu intervenciju vatrogasaca i djelatnika nadležne policijske postaje, te vjeruje da će svi počinitelji biti odgovarajuće sankcionirani u

skladu s hrvatskim zakonima’, izjavio je zamjenik predstavnika UNHCR-a u Hrvatskoj Wilfried Buchhorn.

Napadnute je obišla i delegacija SDSS predvođena tadašnjim potpredsjednikom Miloradom Pupovcem koji je kazao da je napad na kuće srpskih povratnika u tom mjestu zločin iz mržnje, kojem je pridonijela i zadarska policija nereagiranjem u prijašnjim sličnim slučajevima. ‘To je zločin iz mržnje. Sramotno je da se tako napadaju žene, djeca i starci. Zadarsko zaleđe ne smije više biti crna rupa u Hrvatskoj. To je kao Kosovo’, rekao je Pupovac.

Najviše je odjeknula reakcija predsjednika Mesića i potpredsjednice Jadranke Kosor koji su došli u Škabrnju da razgovaraju s mještanima, usprkos činjenici da su seljani postavili barikade, o čemu možete više pročitati u nedavnom tekstu novinarkе Slobodne Dalmacije Marine Karlović Sabolić koja je usporedila događanja 2006. s onima prošlih tjedana, kada su također u više mjesta napadnuti građani srpske nacionalnosti.

‘Poruka počiniteljima i onima koji ih podržavaju je jasna: hrvatska država ne može tolerirati nikakvo uzimanje pravde u svoje ruke, niti se može tolerirati da se presude donose u birtiji. Ova zemlja će funkcionirati na europskim standardima, rekao je Mesić, koji je napadnutima rekao da kamenje i benzin nije bilo upereno samo protiv njih, nego i protiv hrvatske države. ‘Ne može nitko izvršavati pravdu na svoj način. Ovo je dokaz da su počinjene pogreške time što su neki mladi ljudi poslani u mirovinu. Nije to nacionalizam, to su ljudi koji bi vas potjerali da dođu do vaše zemlje i imovine’, rekao je Mesić.

Portal Novosti, 08.10.2019.

КАКО ЈЕ БИТИ SRPKINJA U HRVATSKOJ

U dominantno patrijarhalnom društvu rijetko se kada postavlja pitanje položaja žena, pogotovo onih iz manjinskih zajednica. Tek s vremena na vrijeme one dospiju u udarne termine i na naslovne stranice medija, i to obično kada su u pitanju slučajevi iz crne kronike koji svjedoče o stravičnim prizorima nasilja. Statistika govori da je u Hrvatskoj lani zabilježeno 535 kaznenih djela obiteljskog nasilja u kojima su žrtve bile žene, dok se do kolovoza ove godine taj broj popeo do 639. Sve su to isključivo slučajevi fizičkog nasilja, dok pitanja ekonomskog i psihološkog nasilja nad ženama dominantno ostaju u njihovim četiri zida.

U atmosferi u kojoj dominira proustaške poruke usmjerene prema Srbima i njihovi neriješeni statusni problemi, pitanje kakav je zapravo položaj žena u srpskoj zajednici za mnoge je suvišan, a za neke čak i neprimjeren. Budući da statistički podaci o položaju Srпкиnja u Hrvatskoj i njihovoj izloženosti fizičkom nasilju ne postoje, jedini trag su nam iskustva koja su prikupili uredi besplatne pravne pomoći. Kada su u pitanju brojni neriješeni pravni i imovinski problemi, tim se uredima uglavnom obraćaju muškarci. Posljedica je to činjenice da su nekretnine i pokretna imovina u pravilu u vlasništvu muškog člana obitelji. S druge strane, žene se češće javljaju za pomoć oko rješavanja socijalnih prava i onih koja proizlaze iz zdravstvenog osiguranja, što je ujedno pokazatelj njihovog položaja u društvu.

- Imamo jako velik broj slučajeva u kojima je direktan podnositelj zahtjeva za ostvarenje prava muškarac, a predmet inicira žena, koja u statistici ostaje registrirana samo kao kontakt osoba, a ne kao podnositeljica zahtjeva. Tako nam se javljaju majke za sinove, supruge

za supruga, pa čak i bake za muške unuke. U području kaznenog prava žene su isključivo direktne žrtve – govori Milena Čalić Jelić, pravnica u Srpskom narodnom vijeću.

Iako se o nasilju nad ženama u srpskoj zajednici ne govori, Milena Čalić Jelić ističe da postoje zabilježeni slučajevi fizičkog nasilja, kao i psihološkog u vidu prijetnji po integritet žena ili integritet članova njihovih obitelji.

- Nije zabilježeno ekonomsko nasilje kao vid obiteljskog nasilja, ali kroz razgovor svjedočimo o njihovom teškoj ekonomskoj položaju, gdje se iste trude osnažiti svoju obitelj – kaže pravnica SNV-a i dodaje da u posljednje vrijeme svjedoči i prijavama seksualnog uznemiravanja žena od strane muškaraca na rukovodećim pozicijama, čiji se pravosudni epilog tek očekuje.

Antonija Petričušić sa zagrebačkog Pravnog fakulteta, koja je velik dio svoje karijere posvetila istraživanju diskriminacije, prava manjinskih skupina i ljudskih prava, ističe da je srpska zajednica dio patrijarhalnog hrvatskog društva.

- Dosadašnja su se istraživanja o položaju žena u manjinskim zajednicama isključivo bavila ženama u romskoj zajednici i u pravilu su bila inicirana od stranih međunarodnih organizacija, koje su istraživale položaj Romkinja zbog njihovog zaista specifičnog položaja. No to nikako ne znači da je Srпкиnjama znatno lakše, da su ravnopravne i da neke od njih nisu zlostavljane fizički, psihički, seksualno ili ekonomski. Posebice kad uzmemo u obzir činjenicu da srpska zajednica mahom prebiva u ruralnim područjima, da je ukupno obrazovno postignuće većine njenih članova nisko, da se obitelji bore s mnogim egzistencijalnim izazovima i da su žene često neuključene u tržište rada i rade

isključivo u kućanstvu, brinući se o mlađim i starijim članovima obitelji te o poljoprivredi – objašnjava Petričušić i dodaje da se žene iz provincije pokušava kroz razne projekte uključiti u tržište rada, u programe osposobljavanja i zapošljavanja, ali da ih se i tada smješta u zanimanja koja im ne daju pristup moći i znatnijem ekonomskom osnaživanju.

- Žene iz manjinskih zajednica se doškoluju za njegovateljice, gerontodomačice i slično pa se opet petuira njihova podređena pozicija. Takva nejednakost u ostvarenju različitih prava pridonosi ekonomskoj ovisnosti žena o muškarcima unutar srpske zajednice. Praćenjem političkog djelovanja u manjinskoj zajednici nemoguće je ne zamijetiti da muškarci većinom zauzimaju pozicije moći, i na nacionalnoj i na lokalnoj razini. No to nikako ne znači da drugi, navodno veći problemi i izazovi s kojima se ta zajednica susreće znače da ovaj problem treba ostaviti po strani i ne suočiti se s njim. A to žene u srpskoj zajednici kao ni u cijelom društvu ne mogu bez podrške muškaraca, posebice onih na položajima moći – napominje Antonija Petričušić.

Da su žene u srpskoj zajednici višestruko diskriminirane, smatra i osnivačica Aktiva žena SDSS-a i ljudskopravaška aktivistkinja Mirjana Galo.

- Bez obzira na sve doprinose u obitelji, većina žena na svom imenu nema ništa u vlasništvu što dokazuje koliko su podređene muškarcu i da su dovedene do ruba. Ne mogu dobiti posao, ne mogu ostvariti niti jedan svoj cilj, mogu samo šutjeti i moliti Boga da ne budu fizički i psihički zlostavljane jer nemaju kuda. Zabrinjavajuća je činjenica da žene iz srpske zajednice ne prijavljuju fizičko nasilje u obitelji, ali zato znamo sresti žene, koje su, eto, pale niz stepenice. Ekonomska ovisnost je uzročnik psihološkog i fizičkog nasilja nad ženama. U neimaštini će

muškarac zlostavljanjem dokazati ženi da je on ipak malo iznad nje. To je naš mentalni sklop – ističe Galo, koja dodaje da položaj Srpkinja u Hrvatskoj nikada nije postavljen kao pitanje.

- Iz prošlih 30 godina jako dobro znamo tko je pravio zlo, tko je ratovao i tko se pravio Rambo, a žene su bile te koje su popravljale nesreće, vraćale se, tražile obnovu, brinule se za povratak porodice. Naše žene skrivaju svoje probleme jer ih je sram priznati da su maltretirane, da su doživjele nasilje od muža, brata, sina i one svoje modrice na tijelu i duši stoički nose. Kao i općenito u društvu, muškarci u srpskoj zajednici su pogotovo više plaćeni za isti posao. Naravno, podrazumijeva se da žena uz posao mora brinuti o kućanstvu, mužu, djeci, školi, roditeljima, svek-

ru, svekrvi, a ako je na selu, i o poljoprivredi. Ženi u našoj zajednici potrebna je sigurnost, pomoć da stvori svoj nezavisni svijet, jer ako poslije iskazanog stava dobije batine, ona će nadalje sasvim zašutjeti i povući se jer je svjesna da je odgovorna i za dijete. U srpskoj zajednici feminizam je ravan nadrealizmu. Problem je i to što ne postoji ženska solidarnost – kaže Mirjana Galo.

Saborska zastupnica SDSS-a Dragana Jeckov ističe pak da je najveći problem Srpkinja u Hrvatskoj nezaposlenost.

- Ekonomski zavisne žene izloženije su trpljenju nasilja zbog bezizlazne situacije u kojoj se nalaze i iz koje ne vide izlaz. U srpskoj zajednici još uvijek u dobroj mjeri vlada odraz patrijarhalnog društvenog obrasca, a koji vrlo često upućuje

na stereotip prema kojem je ženama mjesto u kući i da sve važne odluke donosi 'muška glava' – navodi Jeckov i dodaje da je nasilje nad ženama toliko učestao i ozbiljan problem u današnjem društvu da bi bilo iluzorno očekivati da ne postoji među Srbima.

- Žene se rijetko odluče prijaviti nasilje. Razlozi su brojni: strah od počinitelja, nepovjerenje u nadležne institucije, osjećaj krivnje, pritisak okoline, stigma. Istovjetna slika je i sa ženama u srpskoj zajednici, bojim se i ozbiljnija. Potrebno je javno govoriti o ozbiljnoj pošasti koja nas žene pogađa i jako boli jer šamar nije samo šamar, nego najveće poniženje i razočaranje. To nije udarac koji je ovaj put preživjela, nego strah i neizvjesnost za budućnost – zaključuje Dragana Jeckov.

Glas Srpske, Elita TV, 17.10.2019.

DONJI KAŠIĆ: ŽIVOT SE OVDJE POLAKO VRAĆA!

Donji Kašić. Ravni kotari. Oduvijek je ovaj kraj na vjetrometini bio. Lomile su ovdje vojske, dizali ustanci i bune. Još se ovdje prepričava 1683. godina, kada je upravo u Kašiću održan morlački zbor na kojem je donesena odluka o ustanku kotarskih uskoka.

Bio je to početak bitke za oslobođanje Dalmacije od Turaka. Vođa ustanka bijaše Ilija Janković, da bi mu se kasnije pridružili kotarski serdari Stojan i Zaviša Janković. Kažu da je zbor počeo upravo ovdje, na mjestu gdje se danas nalazi pravoslavni hram Svetog Ilije, koji je i sam prošao kroz burnu historiju, zbori paroh Nemanja Mijatović.

“Ova crkva izgrađena je 1873 godine. Imala je burnu historiju. I u ovom posljednjem ratu od devedest prve do devedeset pete. Zvonik je bio srušen skoro do kraja. Ljudska predanja govore da je pored crkve bio bunker, a da su tokom rata, ovdje u Kašiću, najviše stradali civili, i to oni stariji, oni koji nisu ni učest-

vovali u ratu. Ova crkva je puno stradala. Zahvaljujući Bogu i ljudima koji su otišli odavde, pretežno u Australiju, crkva je obnovljena.”

Crkva je ta koja okuplja, koja saboruje, veli jerej Nemanja Mijatović. Na hramovnu slavu bude ovdje nekoliko stotina duša. “Ove godine smo imali punu crkvu ljudi, a imali smo i sveštenstvo iz Australije, koje je rodom iz ovih krajeva. Jako puno ljudi je bilo. Koliko sam dolazak na slavu ovog hrama znači ljudima koji su porijeklom odavde, govori podatak da pojedini dižu i kredite samo da bi došli u svoje selo na taj dan.” kaže jerej Nemanja Mijatović.

Tu ispred hrama srećemo Sretka Drču. Sa sjetom se prisjeća tih lijepih dana iz djetinjstva kada se ovdje baš dobro živjelo.

“Ja sam se rodio ovdje, a evo i danas živim ovdje. U školu sam išao u Islam Grčki. Tu sam završio tri razreda, a četvrti ovdje u Kašiću. Školovanje sam nastavio u Benkovcu. Srednju industrijsku školu sam

završio u Zadru. Išao sam po omladinskim radnim akcijama. Zaposlio sam se potom u Autotransportu, gdje sam radio godinu, dvije. Posao potom dobijam u vojnom remontu, četrdeset godina radnog staža kod vojske.” kaže Sretko Drča

Devedest prve Sretko sa vojskom odlazi u Crnu Goru. Rodbina napušta Kašić dvije godine kasnije, nakon strašnih ratnih dešavanja na ovom prostoru. Pri povratku u rodni Kašić, zatiče zgarište. Moralo se veli krenuti ispočetka. Ipak uz pomoć tri kćerke i zetova, uspio je obnoviti kuću i imanje.

Odmah tu preko puta, živi Dušan Drča. I on se sa nostalgijom prisjeća vremena prošlih kada se ovdje, kako kaže, baš dobro živjelo.

“Ovi mlađi ne znaju, ali ja mislim da je bilo nekako drukčije, veselije. Takvo je vrijeme bilo. Tu sam se rodio, išao u osnovnu školu, kasnije u srednju u Zadar. Planirao sam upisati hemijsko-tehnološki fakultet, no poslije vojske, odustao sam od fakulteta. Odlučio sam se za poljoprivredu, i dobro smo živjeli. Tada je ovaj kraj hranio Zadar, Rijeku, Gor-

ski kotar. Svakog dana je stotinjak kamiona voća i povrća izlazilo odatle.” prisjeća se naš sagovornik

Onda je došao rat, i sve je palo u vodu. Nakon povratka u rodni Kašić, obnovio je porodičnu kuću, ubrzo je stigla struja, dobio je traktor. Tako je krenuo, veli, ispočetka

“Tako je počelo ispočetka. Nismo imali problema. Hljeb nam uređno dovoze. Moja djeca idu ovdje u školu, do četiri razreda, škola je u Smilčiću, onda do osmog u Zemunik, idu autobusom, imaju marendu u školi, sve je to organizovano dosta dobro.”

Život se ovdje polako vraća. I Ovdje, u Kašiću Donjem, spas leži u poljoprivredi, kaže Dušan Drča. Tu

su fondovi Evropske unije bez kojih bi, istina, život bio jako težak.

Rat je ovdje bio, i prošao. O njemu se više i ne govori. A i zašto bi, kažu naši domaćini. Ovdje se posljednjih godina svi samo bore kako poboljšati uslove života. „To nam svima ovdje treba. I nama, i Hrvatima, da se bolje živi, ostaviti se prošlosti. Iz prošlosti treba nešto naučiti, ovdje je Bog dao sve, samo nam treba pameti, pametnih ljudi, i treba birati riječi. Ako ja mogu birati riječi u svakodnevnom životu, onda, gospodo političari, birajte riječi. I da bude mira i sreće za sve” kaže na kraju Dušan Drča.

Ako bude mira i sreće za sve, biće bolje svima. To je valjda jasno, a Srbima u Kašiću i Ravnim kotarima

treba samo mira, za sve ostalo pobrinuće se sami, imaju zemlju rodnu, blagorodnu, vrijedni su, marljivi, rade od jutra do mraka, pošteno, i od rada svoga žive. I čuvaju Kašić. I čuvaće ga.

Index, Hina, 15.01.2020.

HRW: HRVATSKA JE KRŠILA EU ZAKON O IZBJEGLICAMA I LJUDSKIM PRAVIMA

ORGANIZACIJA Human Rights Watch u godišnjem izvješću o stanju ljudskih prava navodi kako Hrvatska unatoč tome što je nezakonito i nasilno vraćala migrante u BiH i Srbiju, kršeći pritom zakone EU-a o izbjeglicama i ljudskim pravima, nije za to snosila posljedice europskih institucija.

“Unatoč vjerodostojnim izvještajima tijekom godine o nezakonitom i nasilnom vraćanju migranata u Bosnu i Srbiju, kršeći EU zakon o izbjeglicama i ljudskim pravima, Hrvatska nije snosila posljedice institucija EU”, piše HRW u izvješću o ljudskim pravima u Hrvatskoj.

Organizacija dodaje kako je i hrvatska predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović za švicarsku televiziju “potvrdila povremenu upotrebu sile, ali je kasnije povukla svoje komentare”.

Po podacima hrvatskog ministarstva unutarnjih poslova koje prenosi HRW, u prvih osam mjeseci 2019. godine zabilježeno je 11.813

novih migranata i azilanata, uglavnom iz Afganistana, Pakistana i Turske, što je 8600 više u odnosu na isto razdoblje 2018. godine.

U istom su razdoblju 974 osobe zatražile azil, a vlasti su odobrile 71 zahtjev za azilom, od čega i 13 iz 2018. godine.

Hrvatska je izvijestila da je na svojim granicama blokirala ulazak 9.487 ljudi u prvih osam mjeseci ove godine, stoji u izvješću.

U izvješću se također navodi da je u siječnju u projektu “Sjećanje na holokaust”, koji su predvodila sveučilišta diljem Europe, “ustanovljeno da je povijesni revizionizam u Hrvatskoj među najvišima u Europskoj uniji”.

Tijekom godine zabilježeno je nekoliko nasilnih napada na hrvatske Srbe, navodi HRW dodajući da su hrvatska pučka pravobraniteljica i udruge civilnog društva izrazili zabrinutost zbog ozračja netolerancije prema manjinama.

Unatoč tome što su međunarod-

na tijela dosljedno preporučivala Hrvatskoj da omogući podršku u zajednici svim ljudima s invaliditetom koji se trenutno nalaze u ustanovama, Hrvatska je ustrajala na planovima smještaja odraslih ljudi s invaliditetom u udomiteljstvo, navodi HRW.

Ministarstvo socijalne politike izvijestilo je u siječnju da je 4216 odraslih ljudi smješteno u 1481 udomiteljsku obitelj.

U srpnju 2019. godine Hrvatska je ratificirala Deklaraciju o sigurnim školama kojom se obavezuje na suzdržavanje od vojne upotrebe škola u ratovima.

Po riječima pravobraniteljice za djecu, romska djeca su najugroženija skupina u 2019. godini, s ograničenim pristupom uslugama, zaključuje se u izvješću.

U razdoblju između siječnja i rujna 2019. godine, nevladina organizacija Documenta zabilježila je 39 predmeta ratnih zločina protiv 59 optuženika pred sudovima u Hrvatskoj, stoji u izvješću.

U istom razdoblju, 15 osoba je osuđeno za ratne zločine, uključujući i jednu za seksualno nasilje.

Portal Novosti, 26.01.2020.

AGENCIJA ZA POMET NEKRETNINA

Prema podacima Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, RH je darovala Hrvatima čak 8725 stambenih objekata otkupljenih preko Agencije za promet nekretninama od izbjeglih Srba. U vlasništvu države ostalo je još 1066 takvih objekata koji su potpuno prepušteni propadanju

Pakrac, Petrinja, Slunj, Korenica, Plitvička Jezera, Gračac, Benkovac i Knin mjesta su u kojima je krajem 1990-ih i početkom 2000-ih posredstvom Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) država otkupila velik broj kuća u vlasništvu lokalnih Srba. Kako su Novosti pisale u više navrata, uz taj su proces često bili vezani krivotvoreni ugovori, pretprodaja i prevara originalnih vlasnika nekretnina, čime je onemogućen povratak velikog broja građana srpske nacionalnosti.

Imamo desetak ljudi koji godinama čekaju na stambeno zbrinjavanje i kada bi se te kuće stavile u funkciju, riješili bismo sva otvorena pitanja u roku jedne godine – kaže Jugoslav Vesić, načelnik općine Erdut

Republika Hrvatska je tih godina također donijela niz diskriminatorskih propisa kojima je darovanje nekretnina bilo omogućeno isključivo osobama hrvatske nacionalnosti. Prema podacima Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, koji je sada odgovoran za tu imovinu, RH je zaključno s 2019. godinom građanima hrvatske nacionalnosti ukupno darovala 8.725 stambenih objekata koji su nekada bili mahom u vlasništvu Srba. Najviše ih je u Šibensko-kninskoj (1.802), Sisačko-moslavačkoj (1.748), Vukovarsko-srijemskoj (1.110), Ličko-senjskoj (844), Zadarскоj (815), Karlovačkoj (779) i Osječko-baranjskoj (742) županiji.

Osim toga, Republika Hrvatska je velik broj nekretnina koje su

kupljene posredstvom APN-a koristila u svrhu stambenog zbrinjavanja osoba koje su bile privremeni korisnici tuđe napuštene imovine. Otkupljene kuće tako su dodjeljivane na korištenje Hrvatima iz Bosne i Hercegovine, s Kosova i hrvatskih otoka. Kako su se vremena mijenjala, tako su i krajevi u kojima su nekada živjeli Srbi sve više tonuli u besperspektivnost, pa su i novodoseljeni, koji su većinom bili korisnici socijalne skrbi, počeli pakirati svoje kofere i odlaziti. Za sobom su ostavili darovane kuće, za koje često nisu plaćali režije.

Za razliku od njih, povratnici srpske nacionalnosti još uvijek se nalaze na listama čekanja za obnovu i stambeno zbrinjavanje, iako prema podacima Središnjeg državnog ureda trenutno postoji 1.066 praznih obiteljskih kuća koje su kupljene posredstvom APN-a. Kako doznajemo, navedena brojka ne obuhvaća kuće darovane korisnicima koji već godinama ne žive u njima, ali se i dalje vode kao njihovi stanari. Pored ostalog, to dokazuje da Republika Hrvatska, koja je nakon akcije 'Oluj' temeljem Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom, a koji se kosio s ustavnom odredbom o nepovredivosti vlasništva, 'brižno' upravljala nekretninama u vlasništvu Srba, danas zanemaruje tu istu imovinu.

- Te kuće postala su rugla naših sela, pa i gradova. Riječ je o ruševinama u kojima više nitko ne živi, a kada ih je država otkupila, imale su centralno grijanje, parkete i namještaj. Država se pokazala kao izuzetno loš gospodar jer te kuće više nisu za život, nego za rušenje – govori Jugoslav Vesić, načelnik općine Erdut, o sudbini kuća koje su njihovi prijašnji vlasnici nakon mirne reintegracije istočne Slavonije odlučili prodati i otići u treće zemlje.

Ista je situacija i u drugim krajevima koji do danas nose oznaku potpomognutih područja. Devastirane i napuštene su i kuće koje se nalaze duž državne ceste D1, od Karlovca prema jugu. Gledajući tu prazninu, malobrojni preostali lokalni stanovnici opravdano se pitaju koja je bila računica države u tom biznisu koji svoje korijene ima u ratu 1990-ih.

- Država je te kuće kupovala po visokim cijenama i sve to plaćala novcem iz državnog proračuna. Potom ih je dodjeljivala bez ikakvog nadzora i kontrole. Kuće su u prosjeku plaćane 50.000 tadašnjih njemačkih maraka, a bilo je i onih čija je cijena dosežala i do 100.000 maraka. Sada su ti objekti dovedeni u fazu da ne vrijede gotovo ništa – ističe načelnik Krnjaka Dejan Mihajlović.

Slike devastiranih objekata i ruševina 25 godina poslije rata štete reputaciji Republike Hrvatske i pokazuje nesređenost države u punom smislu te riječi – tvrdi Dejan Mihajlović, načelnik Krnjaka

- Država uopće nije vodila računa kako se kasnije upravljalo tim kućama pa smo došli u situaciju da u njima više ne možemo nikoga stambeno zbrinuti. Da bi kojim slučajem te kuće ponovno bile useljive, država bi trebala opet uložiti značajna sredstva kako bi ih obnovila, sanirala krovista, zamijenila stolariju, popravila fasade – kaže Mihajlović i dodaje da su se novi stanari prema tada uređenim kućama odnosili krajnje maćehinski.

- U tim kućama su živjeli po nekoliko godina, odnosno dok su mogli izdržati unutra i iskoristiti sve što im je bilo pri ruci. Država je taj sloj stanovništva značajno financijski pomagala i kako su se te donacije smanjivale, tako su ljudi odlazili. Prije toga su pokupili sve što su mogli iz tih objekata: povadili su stolariju, razmontirali šupe, ložili su parkete umjesto drva, posjekli ograde i prodali ih u željezo... Kad

više nisu mogli na taj način živjeti, otišli su. Ostali su samo prazni zidovi – tvrdi Mihajlović.

Osim što su neuseljive, danas su te kuće opasne jer su se u njih zavukla legla divljih životinja. Dio njih je prije desetak godina ostao bez struje, čime su ti objekti izgubili pravo na ponovni besplatni priključak.

- Te kuće nalaze se uz samu državnu cestu kroz koju svakodnevno prođe 10.000 vozila, kao i turista iz cijelog svijeta. Slike devastiranih objekata i ruševina 25 godina poslije rata štete reputaciji Republike Hrvatske i pokazuju nesređenost države u punom smislu te riječi. Sve to dovodi do zaključka da se RH ne ponaša odgovorno i da ne vodi računa o svojoj imovini, a s druge strane vrši pritisak prema stanovništvu da ispunjava sve obaveze – ističe Dejan Mihajlović i upozorava da država za kuće kojima je vlasnik ne plaća komunalne naknade kao ostali vlasnici nekretnina.

- Ti objekti nisu u sustavu naplate komunalne naknade i kao takvi su izuzeti od prihoda jedinica lokalne samouprave. Ako svi moramo plaćati komunalnu naknadu, zašto onda država kao vlasnik takvih kuća ne bi isto plaćala? – pita se načelnik općine Krnjak i dodaje da ti objekti lokalnom stanovništvu predstavljaju problem, i to ne samo s estetske nego i sigurnosne strane.

- Naši mještani dolaze u općinu, žale se i pitaju da li bi se njima moglo dozvoliti da oni urede te kuće ili da ih sruše. Uglavnom, da se riješe tih nesigurnih objekata jer im predstavljaju opasnost za djecu. Više puta smo se obraćali Središnjem državnom uredu za obnovu i stambeno zbrinjavanje i potencirali problem. Odgovorili su nam da su svjesni problema, ali da nemaju rješenje – objašnjava Mihajlović navodeći da su pojedini mještani čak bili zainteresirani da otkupe ta imanja i da ih urede o svom trošku, ali da je Središnji državni ured bio nezainter-

esiran, uz napomenu da bi sudskim putem morali raskinuti potpisane ugovore s osobama koje su tko zna gdje.

- Ako korisnik ne troši struju i vodu, Središnji državni ured mogao bi zaključiti da tu nitko ne živi. Potom bi trebao uputiti kontrolu jer su te kuće dodijeljene za korištenje, pa bi se prema tome trebale i koristiti. Ako se ne koriste, treba raskinuti taj ugovor, odnosno povući rješenje o dodijeli i kuću dati nekome tko se nalazi na listi čekanja za stambeno zbrinjavanje. Međutim, država se ponaša kao da je to gotovo stvar – tvrdi načelnik Krnjaka iz redova SDSS-a i ocjenjuje da Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje nije spreman da odgovori na izazove aktualnih prilika.

Međutim, u toj državnoj instituciji tvrde da skrbe o praznim obiteljskim kućama, kojih je po njihovim podacima najviše u Sisačko-moslavačkoj županiji. Dodaju da se ulaganje u sanaciju i popravke provodi u skladu s osiguranim sredstvima iz državnog proračuna. Također navode da je dio obiteljskih kuća u takvom stanju da će se zemljište na kojem se nalaze koristiti po modelu stambeno zbrinjavanja darovanjem građevinskog zemljišta i materijala za izgradnju novog objekta.

- Naši mještani kažu: 'Vidite, kuće vam propadaju, a mi nemamo gdje da živimo.' Teško im je shvatiti da su općini svezane ruke. Mi tu ne možemo ništa i na kraju svjedočimo propasti. Takva sredina odvrća nove potencijalne stanovnike koji bi tu možda živjeli, a tjera i postojeće, što je velika šteta za našu lokalnu zajednicu – kaže Jugoslav Vesić, koji smatra da bi jedino kvalitetno rješenje bilo da se sva takva državna imovina dodijeli na raspolaganje jedinicama lokalne samouprave.

- Znamo gdje se nalazi svaka nekretnina i u kakvom je stanju, a znamo i kakve su potrebe našeg stanovništva. Imamo desetak ljudi

koji godinama čekaju na stambeno zbrinjavanje i kada bi se te kuće stavile u funkciju, riješili bismo sva otvorena pitanja u roku jedne godine. Međutim, ti objekti će se srušiti sami od sebe. Manje je vjerojatno da će država uložiti nekoliko miliona kuna kako bi ih revitalizirala jer za to očito nema volje – navodi načelnik općine Erdut i objašnjava da je posrijedi jasno urađena dugogodišnja nacionalno-stambena križaljka u kojoj su APN i Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje poslužili kao instrument za provedbu loše politike. To ilustrira primjerom od prije nekoliko godina, kada je država u njegovom kraju namjeravala izgraditi tri zgrade sa 70 stanova za samce, a za koje je bila dodijeljena građevinska dozvola.

- Kada su uvidjeli da na ovom terenu ima više zahtjeva pripadnika naše zajednice, odustali su od izgradnje APN-ove zgrade i općini je vraćeno zemljište. Da se ne lažemo, znamo koji je bio cilj APN-a poslije mirne reintegracije – da se promijeni etnička slika u ovim krajevima. Na našem području tako su kupovane kuće koje su bile u vlasništvu Srba, a dijelilo ih se isključivo osobama s braniteljskim statusom ili nekim drugim povlasticama, ali ne i pripadnicima srpske zajednice. Nažalost, ta se politika nastavlja i danas. Tako u programu stambenog zbrinjavanja skoro nedostižnu prednost i dalje imaju osobe hrvatske nacionalnosti – zaključuje Jugoslav Vesić.

Paulina Arbutina

**NOVOSTI
НОВОСТИ**

Portal Novosti, 17.04.2020.

HRVATSKU ČEKA DODATNO STAGNIRANJE U POGLEDU LJUDSKIH PRAVA

Premda 21 općina i grad zakonski moraju službeno koristiti jezik i pismo srpske manjine, ta se obaveza zanemaruje, a prošle godine došlo je i do više zločina iz mržnje počinjenih u Splitu, Uzdolju i na Braču, ističe se u izvještaju Kuće ljudskih prava za 2019. godinu

Stagnacija – opća je ocjena stanja ljudskih prava u Hrvatskoj za 2019. godinu koja se navodi u redovnom godišnjem izvještaju Kuće ljudskih prava Zagreb. Ovaj izvještaj je nastao temeljem sustavnog cjelogodišnjeg praćenja te doprinosima više od 40 organizacija civilnog društva i znanstvenika. Pregled stanja ljudskih prava objavljuje se u trenutku globalne pandemije koronavirusom čiji je utjecaj na ljudska prava već sada bez presedana, navodi se u priopćenju za medije.

‘U cijelom svijetu pandemija će imati dalekosežne društvene, ekonomske i političke posljedice te negativan utjecaj na ostvarivanje građanskih, političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava. U Hrvatskoj u ovakvim okolnostima minimalno možemo očekivati stagnaciju u područjima ljudskih prava u kojima smo zabilježili napredak 2019., a realistično je za očekivati značajno pogoršanje u područjima gdje nije bilo pomaka prošle godine, kazali su autori publikacije.

U publikaciji se navodi da u 2019. nije bilo jasnog sustavnog napretka, ali ni mjerljivih i vidljivih napora usmjerenih na jačanje i izgradnju sustava zaštite i promocije ljudskih prava. Umjesto napretka, kontinuirano svjedočimo problemima i kršenjima ljudskih prava u područjima poput medijskih sloboda i pravosuđa.

Kada je riječ o pravima nacionalnih manjina, ocjenjuje se da ni u

prošloj godini nije bilo značajnog napretka u provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina koja je otežana uglavnom nepostojanjem odgovarajućih sankcija za nepridržavanje zakonskih odredbi.

Autori i autorice navode da ni u 2019. godini Vlada nije izradila i poslala u saborsku proceduru izmijenjeni Zakon o službenoj uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, čime se izravno krši odluka Ustavnog suda i onemogućuje ostvarivanje prava nacionalnih manjina na službenu i ravnopravnu upotrebu njihovog jezika i pisma na području Vukovara.

U publikaciji se navodi da su 21 općina i grad u Hrvatskoj zakonski obavezne službeno koristiti jezik i pismo srpske manjine, a da se ta obaveza praktički zanemaruje. U većini slučajeva na institucijama i na znakovima koji označavaju nazive naselja nema znakova na srpskom jeziku i ćirilicom pismu; ne postoje ni obrasci i materijali za javnu upravu na jeziku te manjine, napisano je u publikaciji.

Osim toga, autori ističu zabrinutost o zločinima iz mržnje počinjenim u Splitu, Uzdolju i na Braču. Također zabrinjavaju i izjave u medijima i na društvenim mrežama koje su posebno usmjerene na srpsku nacionalnu manjinu, a koje karakteriziraju etnička netrpeljivost, govor mržnje, diskriminatorni govor i povijesni revizionizam.

Spomenuti su i Srbi povratnici koji još uvijek nisu u mogućnosti ostvariti svoja imovinska prava, provesti ostavinske rasprave, ostvariti vlasništvo te uskladiti zemljišnoknjižno i katastarsko stanje zbog čega je njihova imovina i dalje izložena uzurpaciji i devastaciji. Zamjera se i sporost u registraciji i preregistraciji

manjinskih škola u kojima se nastava odvija po modelu A.

Pripadnici romske nacionalne manjine i dalje se suočavaju s brojnim preprekama u ostvarivanju svojih prava, posebno u zapošljavanju i pristupu socijalnim uslugama, a mnogi Romi i dalje žive u neadekvatnim životnim uvjetima, zabilježeno je u izvještaju.

Pojam segregacije se i dalje veže uz ovu manjinu tako da je ona još uvijek prisutna u obrazovnom sustavu kao i neprovođenje provjere kvaliteta obrazovanja u segregiranim razredima.

Također, skreće se pažnja na to da mnoga romska djeca u 2019. nisu mogla pohađati predškolski program jer im lokalna samouprava nije osigurala prijevoz do institucija gdje se odvija. Navodi se i sramna odluka Grada Zagreba kojom je propisano je Romi trebaju imati pet godina neprekidno prijavljeno prebivalište na području Zagreba kako bi se mogli prijaviti za stipendiju za učenike i studente, dok kod drugih skupina građana taj rok iznosi tri godine ili godinu dana.

Cijeli izvještaj o ljudskim pravima u Hrvatskoj za 2019. godinu dostupan je ovdje.

Anja Kožul

**LJUDSKA
PRAVA
U HRVATSKOJ**
PREGLED STANJA
ZA 2019.

Jutarnji list, Hina, 29.01.2020.

ZASTUPNICA SDSS-A DRAGANA JECKOV: 'PREDNOST PRIPADNIKA MANJINA KOD ZAPOSŁJAVANJA JE MRTVO SLOVO NA PAPIRU'

Zastupnica SDSS-a Dragana Jeckov rekla je u srijedu u Hrvatskom saboru da je 'prednost pripadnika manjina kod zapošljavanja – mrtvo slovo na papiru', ukazavši na (ne)

zastupljenost nacionalnih manjina u pravosudnim i tijelima hrvatske državne uprave i lokalnim jedinicama.

Prednost pripadnika nacionalnih

manjina u zapošljavanju ostaje mrtvo slovo na papiru, ona zapravo ne postoji, pa umjesto da imamo 7,7 posto zaposlenih pripadnika manjina, mi smo na poražavajućih 3,24 posto, rekla je Jeckov u Hrvatskom saboru u raspravi na slobodnu temu.

Ustvrdila je kako postoji trend smanjenja tog manjinskog postotka koji je u 2013. iznosio 3,51 posto, a u 2018. godini 3,24 posto.

Novosti Portal, 13.05.2020.

DRAGANA JECKOV: ZAKON O NACIONALNOJ NAKNADI DISKRIMINIRA SRBE POVRATNIKE

SDSS je uložio amandman na prijedlog Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe. Razlog je uvjet o prebivalištu u neprekidnom trajanju od 20 godina koji Srbi povratnici ne ispunjavaju

U Hrvatskom saboru danas je razmotren Vladin prijedlog Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe. Ovim zakonom osigurati će se uvjeti za ostvarivanje prava na nacionalnu naknadu osobama koje nisu ostvarile prihod od rada, točnije onima koje nemaju nikakav ili imaju nedovoljan prihod. Riječ je o iznosu od 800 kuna po korisniku.

Ministar rada i mirovinskog sustava Josip Aladrović iznio je opće uvjete za ostvarivanje ovog prava, a to je prije svega starosna dob od 65 godina, zatim hrvatsko državljanstvo i prebivalište u RH u neprekidnom trajanju od 20 godina neposredno prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava. Ministar Aladrović iznio je računicu po kojoj će država za tu namjenu u 2021. godini isplatiti 132 milijuna kuna za oko 19.700 korisnika, a u 2022. godini 181 milijun za oko 21.500 korisnika.

SDSS-ova Dragana Jeckov komentirala je prijedlog Zakona o nacionalnoj naknadi iz perspektive srpske nacionalne manjine i najavila da će ova stranka uložiti amandman. Iznijela je službeni podatak o 133 hiljade Srba povratnika, od čega

je najveći broj starije životne dobi. Jeckov je naglasila da je značajan broj povratnika u Hrvatsku došao krajem 1990-ih, a najviše ih se vratilo 2001. godine – oko 15 hiljada. Nakon tog perioda broj povratnika je počeo opadati, da bi se danas vraćalo tek stotinjak osoba godišnje.

'Upozoravamo na problem povratničke populacije i na opći uvjet 20 godina kontinuiranog prebivališta neposredno prije podnošenja zahtjeva. Ističemo da su se Srbi povratnici u najvećem broju vraćali od 2000. godine, ali mnogi nisu mogli ući u posjed svoje imovine. Nekima je kuća bila useljena, odnosno nije bila vraćena, ili je imovina bila potpuno devastirana pa je vlasnik čekao obnovu. Krajnji rok za obnovu zatvoren je u septembru 2004. godine i to se mora uvažiti kada su u pitanju povratnici', kazala je Jeckov.

SDSS također smatra da je država morala pronaći način da pomogne onima kojima je mirovina oduzeta u periodu od 1991. do 1998. godine.

'Podsjećam vas da je postojala radna skupina koja je radila tri godine, a na kraju je taj rad prekinut. Pojedinci su smatrali da se nema o čemu razgovarati. Još jednom ću iskoristiti priliku da kažem da isplata dospjelih mirovina nije obustavljena krivnjom ljudi koji su oštećeni. Oni su doprinose za obavezno mirovins-

ko i zdravstveno osiguranje uplaćivali u hrvatski fond mirovinskog osiguranja, a ne u parafond kako im se spočitava', objasnila je Dragana Jeckov.

Na drugom dijelu sjednice ista zastupnica posvetila je svoj slobodni govor godišnjici zločina nad glinskim Srbima iz 1941. godine. Dugogodišnja negacija, umanjivanje, a povremeno i proslava ovog zločina, dovela je do generalnog nemara i zaborava, rekla je Jeckov.

'Trideset ustaša povratnika su uz saradnju glinske redarstvene straže pohapsili sve Srbe muškarce od nekih 16 do 60 godina. Oko 380 građana, ali i 150 nesretnika iz okoline koji su se tu zatekli, deportovani su u sela Prekop i Hađer. Tamo su poubijani do tada neviđenim sadističkim metodama.

Priprema ovog i svih drugih zločina odvila se nešto ranije u zgradi nove bolnice u Glini. Ustaše su u zločin uključili seljane okolnih sela kojima je zapovjedbano da kopaju jame na prekopskom polju, a da potom žrtve u njih bacaju i po njima siju kukuruz. Nasilje i prisiljavanje na nasilje naočigled svih imalo je za efekat užas i strah. Glina je dotad bila sjecište sloge i koalicije koja se svakako mogla primjetiti u časnom držanju svećenika Franje Žužeka i Ante Šešerina, glinskog Hrvata, podsjetila je Jeckov. U govoru je odala počast i nedužnim hrvatskim civilima koji su stradali u ratu devedesetih godina.

Jeckov smatra da je pokazatelj

krajnje vulgarne revizije uništavan-
je spomen-obilježja, preimenovanje
glinskog Spomen-doma, izgradnja
Hrvatskog doma na mjestu na kojem
je bila Pravoslavna crkva, a potom i
pokušaj zabrane komemoriranja žr-
tava 2014. godine.

Boris Milošević, predsjednik
SNV-a i SDSS-ov saborski zastup-
nik, danas je u Glini položio vijenac
na starom pravoslavnom groblju.
Počast žrtvama ustaškog zločina
odalo je i Vijeće srpske nacionalne
manjine Grada Gline i sveštenici
Gornjokarlovačke eparhije.

Jeckov je iskoristila priliku da
pozove saborske zastupnike da se
pridruže srpskoj zajednici krajem
jula kada će se odati počast stradalim
Srbima na mjestu nekadašnjeg
Spomen-doma u Glini.

Anja Kožul

Index.hr, 19.05.2020.

OBJAVLJENI DETALJI NAPADA NA MLADE SRBE U VUKOVARU, NAPADAČI NEĆE U PRITVOR

POLICIJA je prije tri dana
pronašla vozilo povezano s brutal-
nim napadom na dvojicu mladića
srpske nacionalnosti u samom cen-
tru Vukovara. Uskoro su pronađeni
i napadači.

Podsjetimo, mladići u dobi od 29
i 24 godine napadnuti su u četvrtak
usred bijela dana u centru grada, na
Trgu Republike Hrvatske. Na njih je
nasrnulo više osoba.

Kako pišu Novosti, napadnuti
mladići su srpske nacionalnosti.

Ispitana četiri muškarca, sud
odbio pritvor

Državno odvjetništvo piše da je
riječ o navijačkom obračunu.

Zbog napada na pripadnika navi-
jačke skupine Grobari prošlog tjedna
na parkiralištu u Vukovaru tamošnje

tužiteljstvo provelo je prvo ispitivan-
je četvorice dostupnih osumnjiče-
nika od kojih je za dvojicu zatražilo
određivanje istražnog zatvora, što je
sud odbio.

Osumnjičeni 25-godišnjak je pre-
ma sumnjama Općinskog državnog
odvjetništva s godinu mlađim suo-
sumnjičenikom okupio pripadnike
Bad Blue Boysa kako bi se obračun-
ao s od ranije poznatim Grobarom
za kojeg je doznao da se nalazi u jed-
nom vukovarskom kafiću.

Potom je trojici poznatih i četvori-
ci zasad nepoznatih osumnjičenika
prepustio unajmljeni kombi kako bi
teško ozlijedili tog muškarca s kojim
se prema navodima tužiteljstva rani-
je sukobljavao zbog njegove pripad-
nosti skupini navijača beogradskog
Partizana.

Naoružani čekićima i palicama
žrtvu čekali na parkiralištu hotela

Drugoosumnjčenika terete da
je kombijem odveo napadače do
Trga Republike Hrvatske, na parki-
ralište hotela, gdje su naoružani
drvenim palicama i čekićima čekali
žrtvu, dok su se skrivali iza drvenih
kućica, odjeveni u tamnu odjeću i
prekrivene glave.

Muškarac kojeg su čekali na
parkiralište je izašao s još dvojicom
muškaraca pa su napadači svu tro-
jicu poprskali suzavcem po licu i
krenuli u napad palicama i čekićima.

Općinsko državno odvjetništvo je
najavilo žalbu protiv rješenja župani-
jskog suca istrage koji je odbio pri-
jedlog da se dvojici osumnjičenika
odredi istražni zatvor, određivši im
umjesto toga mjere opreza.

Prvoosumnjčeni dvojac terete za
kazneno djelo pomaganja u pokuša-
ju teške tjelesne ozljede, a ostalu
dvojicu za pokušaj teške tjelesne ozl-
jede.

Jutarnji list, 20.06.2020.

SRBI U HRVATSKOJ: POSTAJU LI STVARI SVE GORE? ČAK 60 POSTO SRPSKIH UČENIKA U HRVATSKOJ IMA OSJEĆAJ KRIVNJE I STRAHA

*'Srbi u Hrvatskoj, na žalost,
više nisu potencijal i snaga koja bi
obogaćivala i ubrizgavala novu krv u
hrvatsko društvo'*

Od kraja rata u Hrvatskoj je prošlo
već četvrt stoljeća. Hrvatska je neo-
visna država, pobjednica u Domov-
inskom ratu, članica NATO-a i EU, a
u ovom trenutku čak i predsjedava-
juća bruxelleskog kluba. Bez obzira
na to, srpska manjina u Hrvatskoj sve
je ove godine glavna meta frustracija

i opsesija desnih političkih opcija.
Srbi su i dalje neprijatelji, a kao takvi
su izloženi napadima, brutalnom i
prizemnom govoru mržnje. Grafiti
koji pozivaju na "ubijanje Srba" post-
ali su svakodnevnica naših zidova, a
država i političari ih ne primjećuju,
(podsjetimo se da je bivša predsjed-
nica Kolinda Grabar-Kitarović na
jednoj utakmici, gdje je dobar dio
stadiona vikao "Ubi Srbina", što su
moglo čuti i oni "pred malim ekrani-
ma", kazala da je nije čula).

Od vremena kraja 19. stoljeća,
otkad se rade statistike nacionalne
i vjerske pripadnosti, Srba danas u
Hrvatskoj ima najmanje od vreme-
na prvih naseljavanja u 16. stoljeću
u hrvatske krajeve. S vremenom su
se uspješno integrirali u tadašnje hr-
vatsko društvo te ubrzo postaju važni
čimbenici političkog, ekonomskog i
kulturnog života. Oni su autohtona
zajednica čiji su pripadnici bili uvi-
jek jak i važan dio hrvatskog društva.

Nekada brojna, primjetna i ut-
jecajna, s više od pola milijuna pri-
padnika (oko 12 posto), srpska za-
jednica za ovih 25 godina postala je
rudimentarna zajednica ili zajednica
u tragovima. Srba danas ima, pre-

ma popisu iz 2011. godine, 186.633 ili 4,3 posto, a prema demografskim procjenama do sredine stoljeća (dakle za nekih 30 godina), bit će ih na granici 2 do najviše 2,5 posto.

Populacija se za tih 25 godina smanjila za više od 67 posto, u najvećem broju odlaskom (bijegom) pogotovo nakon pada fantomske SAO Krajine te što dragovoljnom ili prinudnom asimilacijom. Danas su Srbi u Hrvatskoj stara, nevitarna i odumiruća populacija – prosjek starosti Hrvata u Hrvatskoj je 41 godina, a kod Srba više od 52 godine života. Ekonomski slabi i devastirani, praktički bez velikih i utjecajnih tajkuna, imovinski na dnu, obrazovno inferiorni, politički nebitni. Pogotovo su politički i organizacijski nesposobni na bilo kakav novi projekt sanuovsko-miloševićevskog tipa (koliko god ga Vučić podgrijavao) na koji su na svoju štetu nasjeli početkom 90-ih.

- Srbi su posve demisionirali od tih ideja te prihvaćaju realnost kakva jest. Srbi u Hrvatskoj, na žalost, više nisu potencijal i snaga koja bi obogaćivala i ubrizgavala novu krv u hrvatsko društvo – svojedobno je kazao književnik i publicist Čedomir Višnjić. Srbi iz Hrvatske itekako su platili svoj odabir u Domovinskom ratu. No, često ne samo oni koji su bili na drugoj strani, nego im se svi i danas nabacuje nepovjerenje i kolektivna krivnja.

Na području tzv. SAO Krajine prije rata je živjelo više od 250.000 Srba, a u ostalim slobodnim dijelovima Hrvatske gotovo 300.000, ali već tijekom rata do Oluje u Srbiju otišlo oko trećine Srba iz Krajine a iz ostalih dijelova oko 50 tisuća. Među njima je velik broj oficira JNA i njihovih obitelji. Nakon Oluje negdje 200 tisuća Srba otišlo je u Srbiju i BiH. Jedino što imaju, a što se u desnom krilu hrvatske politike potencira kao dodatna opasnost ili, kako bi se moglo shvatiti vukovarskog gradonačelnika Ivana Penavu, time vladaju Hrvatskom, jesu ona tri zagaranirana glasa u Saboru, za kojima se najviše

pomami HDZ i s kojima se baš HDZ do sada najviše okoristio. Podsjetimo da je Miroslav Škoro tražio i zabranu rada SDSS-a.

Osim pada brojnosti prema podacima Srpskog narodnog vijeće (SNV), broj Srba zaposlenih u javnoj je upravi ispod 2,3 posto. Postotak Srba u policiji 2008. godine bio je 3,13, da bi do 2017. pao na 2,5 posto s tendencijom daljnjeg pada. Pogotovo je primjetno da su u sredinama gdje Srba ima najviše, najlošije zastupljeni u “državnom sektoru” pa tako recimo u Ličko-senjskoj županiji Srbi čine 13,65 posto stanovništva, a u državnoj upravi ih radi 3,35 posto, a u tamošnjoj PU radi tek 1,86 Srba, u Sisačko-moslavačkoj županiji ima 12,18 posto Srba, a u policiji ih 1,01.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji, u kojima Srbi čine 15,5 posto stanovništva, udio policajaca je 3,6 posto. U najvećim hrvatskim gradovima Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, 1991. godine živjelo je nešto manje od 90 tisuća ili oko 15 posto od ukupnog broja Srba u Hrvatskoj, da bi ih danas u tim gradovima živjelo oko 35 tisuća Srba. No, treba reći i podatak da manje od 20 posto Srba u Hrvatskoj glasuje za manjinske listu, dok više od 80 posto Srba na izborima glasuje za nacionalne stranke.

Ako je takva zajednica toliko opasna po opstanak Hrvatske, onda su, prvo Srbi precijenjeni, a drugo, hrvatska je desnica, pogotovo ona suverenistička, očito vrlo nezrela i nesigurna u vlastitu snagu, kada joj je nakon toliko godina i potpune devastacije te identitetske zbrke unutra srpske zajednice ona još uvijek prva i praktički jedina izborna i politička meta i njihova glavna i jedina politička agenda te rakurs od kojeg se ne mogu odmaknuti.

Nedavni primitivni ispad skupine navijača Dinama u Kustošiji koji su izrazili monstruoznim pozivom na “j.....e srpskih žena i djece”(!!) i to od mladića koji su svi od reda rođeni debelo nakon završetka rata, ponovno je postavio pitanje o mržnji

prema ovdašnjim Srbima, odnosno zašto je su iskoristivi za cipelarenje u političko-izbornom okruženju Hrvatske, a da u jednom dijelu političkog spektra i medija nalaze za to opravdanje ili čak dodatno huškaju. Zašto su Srbi u Hrvatskoj, nacija u nestajanju i identitetskoj ilegali, još na piku glasne suverenističke i nacionalističke desnice, koja čak i ovako neobranjive ispade kao u Kustošiji, nastoje ipak zamotati u nekakve opravdavajuće ambalaže ili ih prešutjeti.

Tako Zlatko Hasanbegović u njemu ne vidi “elemente proturspstva” objašnjavajući da je to “izolirani incident”. Nekadašnji omladinski funkcionar, a danas prva zvijezda radikalne desnice Miroslav Škoro je eskivirao “Kustošiju”, a Bruna Esih je pak kazala kako je “govor mržnje rastezljiv pojam i da je teško definirati što je sve govor mržnje”. No, kako god bilo to “rastezljivo”, evidentan je raste nasilja i govor mržnje prema srpskoj zajednici i to baš u zadnjih pet-šest godina. Prema podacima SNV-a, od 2014. godine do 2019. godine porastao je s 82 slučaja, na 400! Radi se samo o zabilježenim i prijavljenim slučajevima.

Zašto su Srbi u Hrvatskoj izloženi takvim napadima i mržnji, premda vidimo da su gotovo marginalna zajednica? Problem je svakako da hrvatska desnica nema ni sposobnost ni intelektualno-političke i strateške kapacitete da se odmakne od Srba kao vječnih krivaca, ratna atmosfera (iako većina njih nije ni sudjelovala u ratu, bila daleko od bojišnice u inozemstvu ili se pak skrivala u kutu svojih podruma) nastoji se stalno održavati kao jedini etnički i socio-politički element i argument.

Kao drugi važan element i izvor mržnje je bizarna politikantska revizija povijesti, pogotovo u segmentu stradavanja Srba u vrijeme NDH, gdje se nastoji omalovažiti, umanjiti zločini prema Srbima, ili ih čak opravdati jer se radi o “anti-državnim” buntovnicima s kojima se

moralo obračunati. Uz to ide onda i toleriranje ustaške simbolike i ustaštva kao iskaza "borbe za Hrvatsku", a Srbi su uz hrvatske ljevičare remeti-lački faktor. Bili i ostali.

Za povjesničara Tvrtka Jakovinu atmosfera koja je iznjedrila "kustošijanski slušaj" krivo je prije svega okružje u kojem su oni odrastali, vjerojatno još od kuće, ali sigurno škole, pa onda supkulture kojoj pripadaju. Tamo se to nosi, barem na stadionima, gdje takvo ponašanje nikad nije kažnjavano. Stoga su navijači logično zaključili da, kao što vele hrvatski sudovi, mogu biti izuzeci. ZDS je uglavnom posve dozvoljen i izvan stadiona i izvan koncerata folk-glazbe, pa zašto onda ne bi i oni učinili nešto slično u Kustošiji?

Mi smo zemlja u kojoj se Ustav ne poštuje, u kojoj pravila ne vrijede, u kojoj nitko ne vjeruje u sudove, u kojoj dekani i akademici potpisuju peticije da ZDS postane službeni pozdrav oružanih snaga, u kojoj nacionalna televizija ugošćuje negatore holokausta. Tko je odgovoran? Svi. Takva je zemlja, vlast je takvu zemlju stvorila, jer je nacionalizam u Hrvata srbomrzilački i on je sastavni dio desnog identiteta, neodvojiv od "velikog hrvatstva", a ono pak nikada nije greška, ono se oprašta. Jakovina kaže kako mržnja prema Srbima uključena je u HDZ-ovo ili desno shvaćanje hrvatstva. – To što Srba nema više, ne mijenja puno. Nema niti Židova u Poljskoj, pa su antisemitski ispadi česti i vidljivi po zidovima. Odgovara onima koji tako najlakše mogu dokazati da su oni brana i obrana, jer rat je to što nam stalno prijeti, ovo se društvo militarizira i neprestano to naglašava – kaže Jakovina.

Kako kaže sociolog, a nekada i potpredsjednik hrvatske Vlade, Slobodan Uzelac, koji je napravio sociološko istraživanje među srpskim školarcima u Hrvatskoj o tome koliko se slobodno izjašnjavaju kao Srbi, pokazalo je da zabrinjavajućih 60 posto njih ima osjećaj straha i krivnje što su Srbi te je javno skrivalo

svoju pripadnost. Uzelac kaže da se, od tada, ništa nije pomaklo na bolje te da je evidentan strah od identiteta svog ili svojih bliskih, zbog atmosfere koja se stvara u hrvatskom društvu.

Kako kaže Jakovina, Hrvatska je svoje ratove učinila sastavnim dijelom temelja države, ugradila u nacionalizam tako da izgleda kako svako propitivanje prošlosti ili saborskih deklaracija ili desničarskih propagandnih fraza, zapravo propituje temelje države. – To pokazuje slabost nacionalističke desnice, njezin kukavičluk ako želite, ali uz obrazovne i društvene institucije poput naših, uz ovakve vjerske zajednice, sveučilišta i okružje, ništa se neće brzo promijeniti. Dobra je vijest – kad se jednom promijeni, bit će to uz takvu buku i tresak, da će nam se klatno pomaknuti daleko na drugu stranu, kaže Jakovina.

Uzelac današnji odnos prema Srbima u Hrvatskoj uspoređuje s nečemu što je svojstveno svakoj relaciji između većine i manjine ili superiornog i inferiornog komunikacijskog elementa. – Uzmimo za brak u kojemu je muž apsolutni gospodar. On poziva ženu u kino i kaže: "Ženo, idemo li?", a ona kao i obično šuti, na što će on: "Dogovoreno". A je li dogovoreno? Naravno da nije, nego je nametnuto. A bilo bi dogovoreno tek onda kada bi ona imala pravo odbiti poziv, a da na bilo koji način ne bude kažnjena. Plaši li se ona ili srami? Valjda je jasno da tu dominiraju strahovi najrazličitijih vrsta i intenziteta formirani i utjerivani u dugim što intencionalnim što incidentalnim postupcima i procesima.

A i sram je tek groteskna forma straha. Uzelac nadalje smatra da se sada od onoga što se moglo nazvati "identitetom straha" ide ka identitetu strepnje ili prevelikih pitanja, ili kako je to svojedobno definirao potpredsjednik SNV-a Saša Milošević – "identitetom oportunizma", odnosno "ja sam to što jesam, ali najbolje je to ne oglašavati pa i onda kada to svi znaju", što bi se reklo – "prešutnim

Srbinom".

Istraživanje koje su prije nekoliko godina radili Dragutin Babić, Filip Škiljan i Drago Župarić -Iljić o tome kako Srbi u Hrvatskoj sebe doživljavaju pokazalo je da je položaj srpske nacionalne manjine drugačiji od ostalih manjina, odnosno da se on mora tretirati kao "položaj jedne traumatizirane manjine" sa svime što se dogodilo posljednjih godina, od 90-ih, preko rata do danas. Jedna od sugovornica i istraživanju tako je kazala kako "kod Srba u Hrvatskoj postoji problem sa sviješću pripadnosti manjini. Od 1991. pa nadalje, zahvaljujući objektivnoj situaciji, ali i zbog medija, slike koju su oni stvarali, i zbog govora mržnje, mnogi pripadnici srpske nacionalne manjine imaju problem da prihvate sami sebe kao manjinu, a drugo da se identificiraju, i da ne žive u nekoj mimikriji.

Problem Srba je kriza identiteta – teško im se poistovjetiti sa svojom nacionalnom grupom. Pa to izbjegavaju ili ublažavaju na raznorazne načine, pa kažu da su pravoslavci ili da to nije bitno. S jedne strane imaju problem sebe izgraditi kao manjina, a s druge smatram da većinski narod teško percipira Srbe kao manjinu, a ako ih percipira kao manjinu, smatra da imaju sva prava, čak da imaju 'natprava' kao manjina.

Ali kad dođemo do traženja, kad pojedinac traži neko specifično, pojedinačno pravo, kako bi ga ostvario, tu dolazimo do problema. I problem Srba u Hrvatskoj smatraju i odnos prema matici, prema Srbiji. Ako, primjerice, prihvatiš Srbiju kao maticu, onda imaš osjećaj svoj i od većine da onda ne izražavaš lojalnost prema Hrvatskoj. Ispada da se to, simpatija i prema Hrvatskoj i prema Srbiji isključuje, što je pogrešan stav. Ako se neki Talijan u Istri veseli uspjehu bilo čega vezanog za Italiju, to se smatralo normalnim, no ako se to dogodi sa strane Srba, to bi se smatralo provokacijom, ističe se u istraživanju.

Autor: Vlado Vurušić

СУОЧАВАЊЕ СА ПРОШЛОШЋУ

ЈПолитика, 04.09.2019.

САВО ШТРБАЦ: КОЛИНДИНИ АНТИФАШИСТИ

“Хрватски народ је сразмерно броју становника највише допринео антифашистичкој борби у Европи, у којој је активно учествовало више од пола милиона хрватских грађана”, изјавила је председница Хрватске Колинда Грабар Китаровић на комеморацији поводом обиљежавања 80. годишњице од почетка Другог светског рата, а саопштио је репортер ХРТ-а у ударном дневнику на овој телевизији 1. септембра ове године, уз снимак како се председница три пута љуби са председником Пољске Анђејем Дудом, а затим и са његовом супругом.

И једно и друго ми је на први поглед изгледало нестварно. Прва мисао ми је била да се неко зеза са председницом на јавном сервису њене државе у предизборној кампањи, тим више што ми је и предходни прилог са њеним протукандидатом, Мирославом Шкором, личио на ругање Колинди, када је два дана раније на истом медију лупала шаком од сто изговарајући ријечи: “Никада више ни један једини србијански тенк неће ући у Вуковар!”. На слично изругивање подсетило ме и њено љубљење “по српски” са председником Пољске и његовом супругом, знајући колико јој десноорјентисани Хрвати и католици замерају на сличном пољупцу на самиту Брдо-Бриони одржаном у Загребу у новембру 2015. са тадашњим председником Србије Томиславом Николићем.

Ускоро се потврдило да су председник Дуда и његова супруга заиста по српском обичају

пољубили Колинду. Можда је Дуда помислио да Колинда долази из Србије пошто би било логично, на основу историјских чињеница, да је на том скупу присуствовао представник Србије а не Хрватске. А и Колиндин кабинет се огласио саопштењем у којем потврђује да је она заиста изговорила уводно цитиране речи.

Хтео сам да проверим Колиндину статистику, а пошто нисам историчар, разговарао сам са неколико историчара са докторским титулама и то што сам од њих чуо, а што се уклапа и у моје лаичко знање о Другом светском рату, могло би се свести на следећу статистику: У првој ратној години у партизанима је у целој Хрватској (у данашњим границама) било око 10 процената Хрвата; у току 1942. било их је око 20 процената; у току 1943. до пада Италије, било их око 30 процената, а крајем те године изједначили су се са Србима, да би према крају рата њихово учеће у партизанима расло.

Пошто ми нико од њих није

говорио о бројкама, завирио сам у хрватску „Википедију“, поучен досадашњим искуством да се хрватски политичари и функционери углавном користе њеним подацима. И под одредницом “Народноослободилачки покрет у Хрватској” нађох следећи текст: “Половицом 1994, када је започела завршна етапа ратовања, у Хрватској је било око 110.000 бораца сврстаних у 5 корпуса НОВ-а. Војне акције водио је Главни штаб Хрватске, односно Врховни штаб НОВ о ПОЈ под заповједништвом Ј. Броза”. Као извор овога податка наведена је “Хрватска енциклопедија”. И ради провере да ли је верно пренесен наведени податак, кликнем на линк “енциклопедија.хр” (издавач Лексикографски завод “Мирослав Крлежа” из Загреба, 11 свезака, година издања 1999-2009). Јесте. Под одредницом “Хрвати”, пододредница “Хрватска у Југославији” – исти текст од речи до речи.

Питам ја моје саговорнике, докторе историјских и војних наука, одакле у Хрватској број од пола милиона антифашиста и не добих одговор. Пошто

Susret Kolinde Grabar-Kitarović sa Andžejom Dudom i njegovom suprugom

ми је један од њих рекао да је Павелићева НДХ на врхунцу моћи бројала око 330.000 усташа и домобрана, помислих да је Колинда збројила антифашисте и фашисте, пошто она те појмове врло често брка: усташе и њихове потомке називала је домољубима када их посетила у Аргентини, у Канади се сликала са њима иза усташке заставе, редовно одлази на поклоњење у Блајбург пред споменика на којем, поред усташког грба (шаховница са

првим бијелим пољем), пише: “У част и славу погинулој хрватској војсци”, а воли и да слуша проушашког пјевача Томпсона...

И када збројих партизана (антифашисте) и хрватске фашисте (усташе) и домобране (многи од њих су при крају рата прешли у партизана), опет их нема пола милиона.

А онда се сетих рата деведесетих (многи кажу да је то наставак незавршеног рата из четрдесетих) у којем је, према службеном

Регистру хрватских бранитеља, учествовало нешто преко пола милиона “бранитеља”, који су, за разлику од фашисте Павелића, под водством антифашисте Туђмана, “успјешно ријешили” српско питање у Хрватској. И закључих да је Колинда управо на њих мислила. Вероватно се збунила после оних “српских пољубаца” којим су је дочекали пољски председник и његова супруга.

Саво Штрбац

Labin, 19.11.2019.

Spomen park Dudik, Vukovar; 30.03.2020.

Banski Grabovac, 15.04.2020.

Split, 10.04.2020.

DUGI RAT u Dalmaciji, 24.05.2020.

Aljazera balkans, 16.05.2020.

UPRKOS KRITIKAMA I NESLAGANJU, MISA ZA BLEIBURG IPAK U SARAJEVU

Misa za vojnike i civile ubijene u austrijskom Bleiburgu krajem Drugog svjetskog rata bit će održana u subotu u Sarajevskoj katedrali, uprkos brojnim osudama domaće i međunarodne javnosti.

Kritičari smatraju da se radi o rehabilitaciji ustaša, saveznika nacističke Njemačke u Drugom svjetskom ratu, dok lokalni crkveni dužnosnici ističu kako je riječ isključivo o vjerskom obredu i molitvi za pokojne koja nema veze ni s jednim režimom ili ideologijom.

Misu će predvoditi nadbiskup vrhbosanski, kardinal Vinko Puljić.

"Katolička crkva nikada se nije stavljala na stranu niti jedne vlasti, a kamoli onih koje su bile uzrokom tolikih nemilih stradanja", saopćeno je ranije iz njegovog kabineta.

Posebno je naglašeno da se "nijedan zločin ne može braniti, niti se smije pravdati", ali je saopćeno da se "prema svim nevinim žrtvama, pa tako i onima iz hrvatskoga naroda, treba odnositi s jednakim pijetetom".

Osim svećenika, dozvolu za prisustvo u Katedrali Srva Isusova dobilo je još 20 osoba, zbog mjera ograničenja uslijed pandemije koronavirusa.

Pokrovitelj mise, koja će, osim u Sarajevu, biti služena još i u Zagrebu i Bleiburgu, Hrvatski je sabor.

U Hrvatskoj se "blajburškom tra-

gedijom" naziva stradanje ustaških i drugih vojnika Nezavisne države Hrvatske i civila koji su se u maju 1945. godine htjeli predati savezničkim snagama, ali ih je britanska vojska vratila jugoslavenskoj...

Povjerenica Vijeća Evrope za ljudska prava Dunja Mijatović ocijenila je da bi se misa u Sarajevu za stradale na Bleiburgu krajem Drugog svjetskog rata mogla pretvoriti u veličanje ustaškog režima odgovornog za smrt stotina hiljada ljudi.

Iz Svjetskog jevrejskog kongresa (WJC) pozvali su vlasti u Hrvatskoj da prestanu učestvovati u veličanju "zloglasnog ustaškog režima".

Misu su osudila sva tri člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, dok je Srpska pravoslavna crkva (SPC) najavila prekid odnosa sa Katoličkom crkvom i kardinalom Puljićem lično.

Poglavar Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein ef. Kavazović pozvao je vjernike muslimane da ne kritiziraju kardinala Puljića, već da krivca traže u politici.

Šef delegacije Europske unije u Bosni i Hercegovini Johann Sattler poručio je kako svaka vjerska zajednica ima puno pravo održavati vjerske obrede za nevine žrtve ratova, no upozorio je kako se takvi događaji ne smiju politički zloupotrijebiti.

Osim crkvenih velikodostojnika, misu su podržale još jedino političke

partije i nevladine organizacije s hrvatskim predznakom, tvrdeći da su kritike zbog mise pokušaj stigmatizacije Hrvata u Bosni i Hercegovini.

No, neke organizacije, poput Hrvatskog narodnog vijeća (HNV) Bosne i Hercegovine, procijenile su da ova misa nije u duhu crkvenih vrijednosti i saradnje naroda u Bosni i Hercegovini.

Sarajevska policija zabranila je protestno okupljanje ispred Katedrale, sa kojeg su u vrijeme mise aktivisti planirali pjevati partizanske pjesme.

"Policija poziva sve građane i posjetitelje Kantona Sarajevo da se suzdrže od ispoljavanja bilo kakvih protupravnih ponašanja", piše u saopćenju uoči misnog slavlja.

S druge strane, Savez antifašističkih boraca narodnooslobodilačkog rata (SABNOR) pozvao je svoje članove i simpatizere da se okupe u subotu na Trgu Bosne i Hercegovine, ispred sjedišta Parlamentarne skupštine i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, kako bi odali počast za više od 10.000 građana Sarajeva koji su ubijeni u vrijeme NDH-a.

Na lokaciji, na kojoj je najavljeno okupljanje, 1945. godine je, po nalogu ustaškog zapovjednika Maksa Luburića, obješeno 55 građana Sarajeva.

Iz SABNOR-a su poručili da njihov skup nije skup protiv molitve u Katedrali te da samo žele podsjetiti na nacističke zločine počinjene tokom Drugog svjetskog rata.

RTS, 03. 06.2020.

SUD U ZAGREBU ODLUČIO: TOMPSON ĆE MOĆI DA UZVIKUJE "ZA DOM SPREMNI"

Poklič "za dom spremni" na početku pesme "Bojna Čavoglave" Marka Perkovića Tompsona nije prekršaj – odlučila je na sednici suda većina sudija zagrebačkog Visokog prekrša-

jnog suda.

Na sednicu su bili pozvane sudije svih odeljenja tog suda, a od ukupno 23 sudije odazvalo ih se 20. Od dva-deset prisutnih, čak petnaest ih je

glasalo za stav da je taj poklič na početku Tompsonove pesme dopušten, četvero je zauzelo stanovište da je javna upotreba tog poklića uvek i u svim okolnostima pa i u Tompsonovom slučaju protivzakonita i predstavlja prekršaj dok se se jedan sudija uzdržao.

Time je više od dve trećine sudija Visokog prekršajnog suda potvrdilo

kontroverznu presudu koju je prošle godine donelo veće tog suda kojem predsedava Anđa Čorluka, a članice su mu Ivana Mašić i Mirjana Margetić.

Na osnovu te presude, a koju je

danas podržala većina sudija za grebačkog suda, Marko Perković Tomson će poklič "za dom spremni" i dalje moći neometano da uzvikuje na koncertima u Hrvatskoj.

Presuda u slučaju Tompson su-

protina je nizu pravosnažnih presuda koje je od 2015. do prošle godine doneo isti taj Visoki prekršajni sud, u kojima su prekršajno kažnjavani oni koji su javno uzvikivali taj ustaški poklič...

Srna, 10.07.2020.

U ZAGREBU PRODAJU MASKE SA NATPISOM "ZA DOM SPREMNI"

U centru Zagreba, na policama trgovine Cro Sport Vez u Jurišićevoj ulici, mogu se kupiti crne zaštitne maske sa grbom HOS-a, na kojem je i ustaški pozdrav "Za dom spremni".

Dodaje se da se iste maske mogu naći i na internet stranici te trgovine.

U asortimanu prodavnice, su još majice "dizajnirane povodom obilježavanja 75. godišnjice Blajburga" i crne zastave HOS-a sa svim popratnim obilježjima, među kojima je i pozdrav "za dom spremni"...

Политика, 18.11.2019.

САВО ШТРБАЦ: ГРАФИТИ ЗЛА

Годинама уназад навикли смо на антисрпске графите широм Хрватске од којих су најексплоатисанији "Србе на врбе" и "Уби(ј) Србина" са неким додатним "украсима" попут „ушатог У" или усташког поклича "За дом спремни". У последње време, међутим, аутори антисрпских графита постали су много креативнији и оригиналнији, што доказују и следећа два: "Ој хрватска мати, Србе ћемо клати" и "У пролеће кад цвате врба правићемо паприкаш од Срба", који су недавно осванули и Задру и Сплиту.

Ипак, један од најоригиналнијих а уједно и најдегутаментнијих је овај: "Закољи Србина и извади му органе јер су у кварту мачке гладне", који се појавио десетак дана прије поменута два такође у Задру на фасади зграде у пределу званом Били Бриг. Овај последњи очито је инспирисан догађајима на Косову крајем деведесетих година прошлог века када су Албанци киднапованим

Србима, према извјештају Дика Мартија, заиста вадиле органе ради трансплатације уз богату надокнаду у тела неких болесних људи.

Познајем Задар, јер сам рођен у његовом залеђу и радио сам као судија у окружном суду све до краја октобра 1990. а онда као адвокат у истој судници наставио да браним Србе до краја јула наредне године. И знам да поменуте графите не треба схватити само као празне претње, јер то што поручују десило се и пре непуних тридесетак година.

Почело је 2. маја 1991, када је "самоорганизована група грађана", у рушилачком походу, непогрешиво демолирала и опљачкала пословне објекте чији су власници били Срби (54) или фирме са подручја Србије (19). Истога дана у приградском насељу Бибиње опљачкане су, а потом и запаљене приватне куће (32), чији су власници такође Срби.

Након овог рушилачког похода, многи Срби из Задра и околине више се нису осећали сигурно

и одлучују се на исељавање, остављајући сву своју имовину. Неки од оних који су остали на својој кожи су осетили остварење поруке са билобришког графита.

У гардијски затвор у Задру, 23. октобра 1991. упао је наоружани Иве Вукић, тадашњи члан општинског одбора Хрватске демократске заједнице, и убио тројицу ухапшених Срба из села Шибуљине, Драгана Пољака, те Марка и Жељка Штрбо; у децембру исте године у неразјашњеним околностима од колега је убијен хрватски полицајац српске националности Ненад Аћимов; Гојко Бјелановић убијен је истог месеца у властитој кући на бруталан начин само неколико дана након привођења у задарску полицију на основу једне лажне пријаве; истог месеца група мушкараца обучених у гардијске униформе извукла је ноћу из куће Крсту Косовића и убила га, а његов леш у доњем вешу пронађен у јарку; Павла Опсеницу, официра бивше ЈНА, почетком децембра 1991. из његовог стана, у присуству супруге, одвела су двојица који су се представили као припадници министарства одбране, од када му се губи сваки траг; Радослава

Жежеља 4. јануара 1992. одводе из његове куће особе у маскирним униформама, а дан касније је пронађен мртав; исте године 16. априла особе у маскирним униформама одводе Васиља Лежају и Саву Дрчу и истог дана су обојица пронађена мртва; леш Радована Пандурског некадашњег управника Дома пензионера у Задру пронађен је у јуну 1992. у контејнеру за смеће. Ови подаци су преузети из сплитског листа "Слободна Далмација" из августа 2005.

Према Веритасовој евиденцији у Задру и околини су током 1991. и 1992. убијене или нестале 34 особе – 15 цивила, а остали су

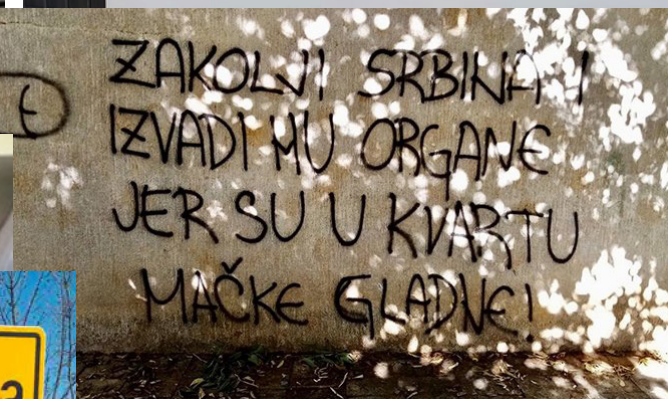
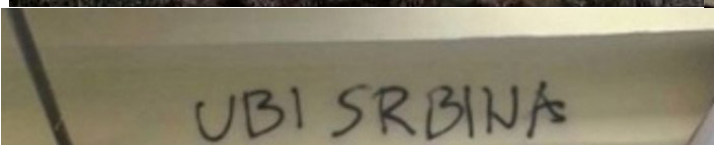
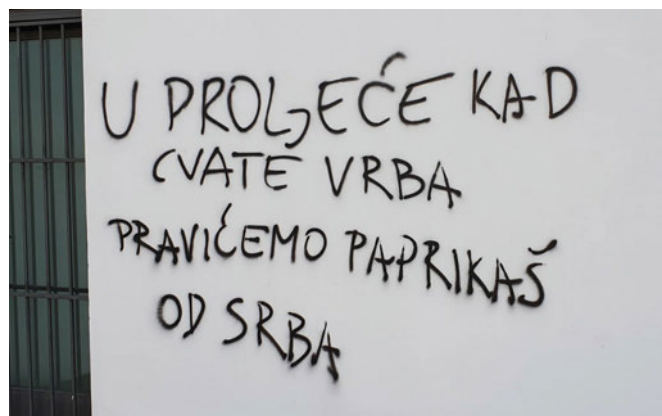
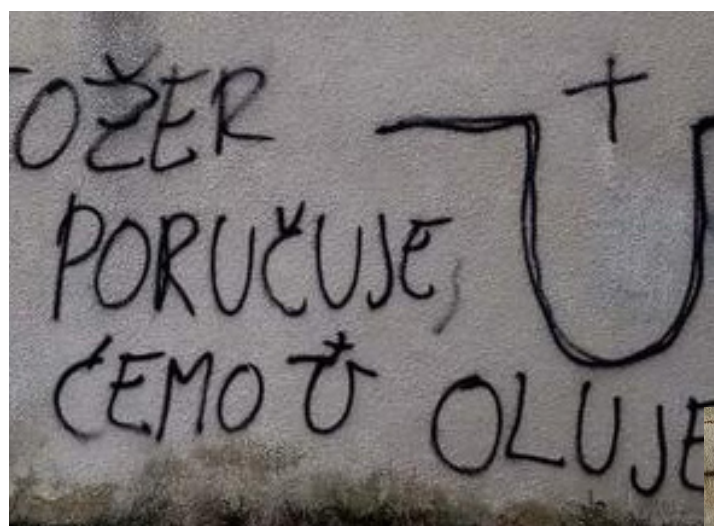
били припадници ЈНА – највише младићи на одслужењу редовног војног рока.

На срећу и у Задру има разумних људи. У моје вријеме је то био Владо, који ме је, после "кристалне ноћи", преклињао да више не долазим у Задар јер бих могао изгубити главу, поткрепивши своју процену свађом са супругом која му је, у жару препирке, запријетила да ће му заклати пријатеља и колегу С.Ш.

У новије време то је и Јуре Зупчић из млађе генерације (прочуо се преправљањем графита "Убиј Србина" у "ЉУби Србина" и "ПољУби Србина"),

који преко „Твитера“ поручује: "Схваћаш ли, аутору, да те филају мржњом, да се не бавиш својим животом? Што ће ти донијети мржња према било којој националности? Бољи посао? Боље образовање? Боље здравство? Ајмо сад договор, сви у свом окружењу пољубите Српкињу или Србина. И немојте ми с тим Срби су овакви, Хрвати су онакви. Међу свима има људи и оних који то нису".

Према званичним пописима становништва, 1991. у граду Задру је живело 10.956 (14,35 одсто) Срба, а 2011. године, укључујући и приградска насеља, свега 2.382 (3,27 одсто).

RTV, Tanjug, 16.03.2020.

STEJT DEPARTMENT: GOVOR MRŽNJE, GRAFITI I FIZIČKI NAPADI NA SRBE POKAZATELJ STANJA LJUDSKIH PRAVA U HRVATSKOJ

Govor mržnje, grafiti i fizički napadi, poput onog u Uzdolju, na pripadnike srpske manjine, kao i diskriminacija u pravosudnom sistemu, te pokušaj istorijskog revizionizma i korišćenje ustaškog pozdrava "za dom spremni", glavni su pokazatelji stanja ljudskih prava u Hrvatskoj u prošloj godini.

To je istaknuto u najnovijem godišnjem Izveštaju Stejt departmenta o stanju ljudskih prava u kojem su navedeni i značajni problemi poput zastrašivanja i cenzure novinara, neopravdanog policijskog nasilja prema nelegalnim migrantima, od kojih su neki mogli biti tražitelji azila, korupciju i diskriminaciju i nasilje prema pripadnicima srpske i romske nacionalne manjine.

Kada je reč o diskriminaciji etničkih manjina, ona se, prema izveštaju SD-a, u najvećoj meri odnosi na Srbe i Rome.

Izveštaj sadrži navode Srpskog narodnog vijeća o govoru mržnje,

grafitima i fizičkim napadima s kojima se suočavaju pripadnici srpske manjine, kao i diskriminaciju u Slavoniji kad je reč o pravnom sistemu, nestalim osobama i slučajevima ratnih zločina.

U izveštaju se pominje i napad na kafić u Uzdolju koji se dogodio u avgustu prošle godine i napad na srpske vaterpoliste u Splitu u februaru prošle godine.

SD je upozorio i da je 12. jula Ustavni sud odlučio o upotrebi ćirilice pisma te da po toj odluci Srbi u Vukovaru moraju imati pristup službenim dokumentima na tom pismu...

(...)

Upozorili su i da Jevrejska zajednica, koja u Hrvatskoj broji oko 1.700 ljudi, takođe doživljava antisemitsku retoriku. U tom smislu u izveštaju se spominje istorijski revizionizam, ustaški simboli, pozdrav "za dom spremni".

SD je primetio i da u zemlji ne postoji nacionalni konsenzus o koncentracionom logoru Jasenovac.

Navodi se i da se Jevrejska zajednica bunila jer državne vlasti ne čine dovoljno po pitanju osude i sprečavanja revizionizma po pitanju holokausta, preneo je hrvatski portal Novosti.

Pomenuto je i da su Jevrejska zajednica, SNV i udruženje antifašista odbili učešće na službenoj komemoraciji održanoj 14. aprila prošle godine u Jasenovcu.

U Izveštaju je navedena i presuda Prekršajnog suda od 14. avgusta prema kojoj je pevač Marko Perković Tomšpon kažnjen sa 965 kuna zbog izvikivanja pozdrava "za dom spremni".

Po pitanju zaštite migranata, SD je naveo kako su domaće i međunarodne organizacije u više navrata izveštavale o policijskim push backovima migranata na granici s BiH.

Otvoreno.hr, 26.02.2020.

NOVI FILM JAKOVA SEDLARA 'ZAGRLJAJ SUDBINE' PRIKAZAN U NEW YORK-U, WORLD JEWISH CONGRESS SMATRA SPORNIM

U utorak je u New York-u na Festivalu židovskog filma – New York Sephardic Jewish Film Festival, prikazan dokumentarni film hrvatskog redatelja Jakova Sedlara 'The hug of destiny' – 'Zagrljaj sudbine – Albanci i Židovi', a čije prikazivanje je ujedno bila i svjetska premijera filma. Film obrađuje priču o stradanju Židova u Drugom svjetskom ratu na području Albanije i Kosova, te kako sam redatelj kaže 'kako bi po prvi put u mediju filma objasnila veza Albanskog i Židovskog naroda, poseb-

no tijekom Holokausta'. Iako je film uvršten u redoviti raspored Festivala židovskog filma u New York-u, Svjetski židovski kongres – World Jewish Congress – WJC objavio je na svojoj Facebook stranici video u kojemu osporava naraciju predmetnog filma, a samog redatelja filma Jakova Sedlara se optužuje za distorziju povijesnih činjenica.

Prema riječima Maye Samokovlije zamjenice direktora za odnose s javnošću zagrebačkog ureda WJC-a za portal Otvoreno, Sedlar u svom

filmu isprepliće činjenicama s fikcijom te, te kako se može izvući zaključak kako iz produkcije predmetnog dokumentarca postoji politički motiv.

(...)

IN MEMORIAM

Večernje novosti, 28.11.2019.

PREMINUO DRAGO KOVAČEVIĆ: BIO JE GRADONAČELNIK KNINA U VREME "OLUJE", TUŽNA VEST POGODILA REGION

odjeknula je kao bomba, a među prvima se od njega oprostio Čedomir Jovanović.

Drago Kovačević je rođen 1953. godine u Kninu, gde je završio osnovnu i srednju školu. Studije socijalnog rada završio je u Beogradu.

Radio je kao socijalni radnik. Novinarstvom i publicističkim radom bavi se već duže vreme. Bio je direktor i glavni urednik RTV Knin, a sarađivao je sa više štampanih

medija u Beogradu i Zagrebu.

Aktivno se bavi politikom. Od početka 1994. do avgusta 1995. godine bio je gradonačelnik Knina. U vladi Republike Srpske Krajine Milana Babića bio je 1995. ministar informisanja.

Aktivno se bavi politikom. Od početka 1994. do avgusta 1995. godine bio je gradonačelnik Knina. U vladi RSK je 1995. bio ministar informisanja.

Političar, publicista i novinar, Drago Kovačević preminuo je, a ova vest potresla je političare kako u regionu tako i u Srbiji.

Po društvenim mrežama ova vest

RTRS, Srna, 04.12.2019.

PREMINUO NEDELJKO MITROVIĆ

Nekadašnji predsednik Organizacije porodica zarobljenih i poginulih boraca i nestalih civila Republike Srpske Nedeljko Mitrović preminuo je danas u Beogradu u 78. godini nakon duže bolesti.

Nedeljko Mitrović je preminuo u Beogradu, gdje se nalazio na liječenju.

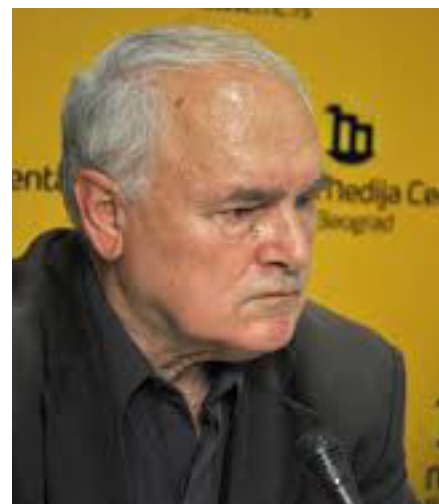
Ovo je Srni potvrdio Veljko Lazić, koji je zamijenio Mitrovića na funkciji predsjednika Organizacije porodica zarobljenih i poginulih

boraca i nestalih civila polovinom septembra kada je izabran na Skupštini te organizacije.

Nedeljko Mitrović je u dva mandata obavljao funkciju predsjednika Organizacije porodica zarobljenih i poginulih boraca i nestalih civila Republike Srpske.

Mitrović je bio potpredsjednik Udruženja porodica zarobljenih boraca i nestalih civila Republike Srpske osnovanog 1996. godine.

Vrijeme i mjesto sahrane biće naknadno objavljeno.

RTV, 31.01.2020.

PREMINUO KNJIŽEVNIK I PUBLICISTA MOMIR LAZIĆ

Preminuo knPosle duge i teške bolesti u Beogradu je večeras preminuo književnik i publicista Momir Lazić.

Lazić je rođen 1947. godine u Sarajevu, a za života objavio 30 knjiga poezije, proze, kritike i an-

tologije. Prevođen je na 15 svetskih jezika.

Dobitnik je 13 nagrada, plaketa priznanja. Između ostalih Akademije "Ivo Andrić" za životno delo, nagrade "Milica Stojadinović Srпкиnja" za poeziju, "Svetozar Miletić" za

životno delo u novinarstvu, "Zlatne značke" Kulturno prosvetne zajednice Srbije, književne nagrade "Pavle Marković Adamov" za životno delo...

Uvršten je u najelitnije antologije srpske književnosti: duhovne,

ljubavne i rodoljubive poezije.

Osnivač je i glavni i odgovorni urednik časopisa za kulturu, umetnost i društvena pitanja "Zbilja" koji je pokrenuo 1990. godine u Karlovcu. U Hrvatskoj je kao istaknut član

Srpske demokratske stranke, hapšen i zatvaran od strane režima HDZ-a.

Iza sebe je ostavio suprugu Verku i sinove Njegoslava, Ladislava i Marka sa porodicama.

PortalNovosti, 25.02.2020.

OTJERANA U GROB

Stoja Trivkanović (1950 – 2019) iz Siska izgubila je sve sudske postupke pokrenute zbog ratnog ubojstva dvojice sinova i muža krajem ljeta 1991. godine

Stoja Trivkanović (1950) umrla je sredinom decembra 2019. godine u Sisku ne dočekavši pravdu zbog ubojstva sinova Zorana (23) i Berislava (18) te njihovog oca Nikole Trivkanovića (48). Trojica Trivkanovića su prisilno, 25. augusta

1991. godine, odvedena u nepoznato iz porodične kuće u sisačkom naselju Zeleni Brijeg. Zloglasnom bijelim kombijem, koji je ljeta i jeseni 1991. često viđan po Sisku, uniformirane su se osobe tog dana oko podneva uvezle u dvorište Trivkanovića. Odvedeni su viđeni na ORA-i, poznatom sisačkom mučilištu, nakon čega im se izgubio trag. Tijelo Nikole Trivkanovića pronađeno je dva dana kasnije na obali Save, dok

se Stojin košmar zbog sinova nastavio idućih gotovo trideset godina.

(...)

Beta, 20.04.2020.

PREMINUO ČUVENI SRPSKI HIRURG MIODRAG LAZIĆ

najbližih saradnika, hirurg Bojan Jovanović napisao je na svojoj Fejsbuk stranici "da je otišao najbolji među njima".

"Veliki čovek za života, od danas legenda o kojoj će generacije pripovedati. Najbolji srpski sin, čovek koji je zadužio ovu zemlju i pokolenja. Počivaj u miru dragi prijatelju. Žal je prevelika", naveo je Jovanović.

Doktor Lazić je rođen u Zemunu 1955. godine, a specijalizaciju iz hirurgije završio je na Vojnomedicinskoj akademiji u Beogradu, u svojoj 30. godini i postao jedan od najmladjih hirurga u Srbiji.

Nakon godinu dana rada u Vojnoj bolnici u Nišu, prešao je na Hiruršku kliniku Kliničkog centra gde je proveo radni vek.

Kada je počeo rat na prostoru bivše Jugoslavije bio je kao hirurg

dobrovoljac četiri godine u Republici Srpskoj i tadašnjoj Republici Srpskoj Krajini.

Jedan je od osnivača ratne bolnice "Žica" u Blažuju kod Sarajeva, takoreći na samoj liniji fronta. Ostao je tamo punih 40 meseci, do potpisivanja Dejtonskog sporazuma, kao jedini hirurg na tom području. Tu je obavio više od 3.500 operacija pod punom anestezijom.

Napisao je "Dnevnik ratnog hirurga" potresno je svedočanstvo o ratu i dramatičnom spasavanju ljudskih života.

Doktor Lazić je u avgustu 1991. godine napustio mesto hirurga u Nišu i otišao u tadašnju Republiku Srpsku Krajinu.

Kao dobrovoljac potom se javio u ratnu bolnicu "Koran" na Palama u Republici Srpskoj.

Poznati srpski hirurg koji je spasio mnoge živote tokom ratnih '90-tih godina Miodrag Lazić (65) preminuo je jutros od korona virusa u niškom Kliničkom centru.

Lekari te zdravstvene ustanove proteklih dana borili su se za život svog kolege, ali nisu uspjeli da ga spasu.

Kolege i prijatelji doktor Laze, kako su ga svi zvali, opraštaju se od njega porukama na društvenim mrežama, a jedan od njegovih

ПТРС, 25.04.2020.

ПРЕМИНУО ЈОВАН МИРКОВИЋ, ПРЕДРАТНИ ДИРЕКТОР СПОМЕН-ПОДРУЧЈА ЈАСЕНОВАЦ

У Београду се данас у 77. години живота преминуо Јован Мирковић, историчар и музејски савјетник Музеја жртава геноцида и предратни директор Спомен подручја Јасеновац, коме је посветио цијели живот.

Јован Мирковић рођен је 1. новембра 1943. године, у Брезовцу Субоцком, општина Новска у Славонији.

Завршио је Педагошку академију у Петрињи и положио стручни испит за звање наставника, затим Филозофски факултет у Сарајеву, група историја.

Стручни испит за звање кустоса положио је у Музејском документационом центру у Загребу 1991. године. Стручно

звање вишег кустоса стекао 2007. а музејског савјетника 2012. године у Народном музеју у Београду.

На Филозофском факултету у Сарајеву био је на постдипломским студијама, које су прекинуте због ратних дешавања деведесетих година.

Радио је у привреди и у просвјети. Од 1. септембра 1978. године радио је у Спомен подручју Јасеновац чији је директор био у два мандата (1978-1980. и 1990-1991. године).

Био је директор Народног свеучилишта Новска године, а у Музеју жртава геноцида у Београду радио од 1. марта 1999. године на радном мјесту кустоса-истраживача, до 2013. године када одлази у пензију.

Аутор је и уредник више књига од великог значаја за проучавање система концентрационих и логора смрти Јасеновац, као и страдања српског и других народа на подручју окупираних Југославије у Другом свјетском рату.

За његове заслуге и животно дјело, Синод СПЦ 30. јануара 2020. године одликовао га је Орденом Светог Деспота Стефана Лазаревића.

Илија Петковић, легендарни играч југословенског и српског фудбала, репрезентивац, тренер и селектор, преминуо је у 75. години живота у Београду, саопштио је Фудбалски savez Србије (FSS).

Како је саопштио FSS, Петковић је био на функцији првог човека Фудбалског saveza Београда, председника Стручног одбора FSS, члана Извршног одбора и Одбора за hitна питања FSS.

Radio-televizija Srbije (RTS) јави-

Radio Slobodna Evropa, 27.06.2020.

PREMINUO ILIJA PETKOVIĆ

Илија Петковић због здравствених проблема пре два дана hitно примљен у београдску болницу Бежанијска Коса, где је након тестирања установљено и да је био позитиван на корона вирус.

Фудбалски savez Србије у in memoriam поруци на сајту FSS написао је 'Петко, поживај у миру' и подсетио да је Илија Петковић као тренер водио репрезентације Југославије, Србије и Црне Горе, и репрезентацију Србије до 20 година. Тренирао је клубове у Швајцарској, Јапану, Грчкој, Кини, Јужној Кореји, Катару.

Илија Петковић, рођен у Книну у СФР Југославији 1945. године, фудбал је почео да игра у Динари, наставио у OFK Београду, чији играч је био у два наврата, а током каријере наступао је и за француски Тројес. У сезони 1965/66. са OFK Београдом освојио је Куп Југославије, а за овај клуб са београдске Карабурме одиграо је 417 утакмица и постигао 68 голова.

За селекцију Југославије играо је од 1968. до 1974. године када је репрезентативни дрес облачио 43 пута и постигао шест голова.

SAHRANJEN ILIJA PETKOVIĆ

Легендарни фудбалски репрезентивац, тренер и селектор Илија Петковић, који је умро од корона вируса, сахрањен је данас у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу, у прису-

ству неколико стотина бивших и садашњих спортских радника и поштоваца, од којих је велики број пореклом из његовог родног Книна.

Данас, Фонет, 02.07.2020,

Веритас.инфо, 18.07.2020.

ПРЕМИНУО АДВОКАТ ДЕЈАН ДЕЈАНОВИЋ

У Београду је 18. 07. 2020. године након краће болести преминуо адвокат Дејан Дејановић.

Рођен је 14.3.1934. у Вргинмосту на Кордуну, од оца Душана протојереја и мајке Данице. Почетком рата 1941. године са родитељима је избјегао у село Јагњилово код Младеновца. По завршетку Другог свјетског рата са породицом се враћа у Карловац, гдје му је отац преузео карловачку парохију.

У Карловцу је завршио основну школу, коју је започео у избјеглиштву, а затим и гимназију, а Правни факултет у Загребу. По завршетку факултета,

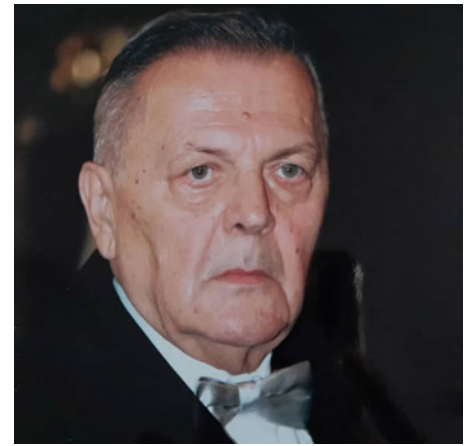
запошљава се у Карловачком суду гдје полаже и правосудни испит.

Адвокатску канцеларију је отворио 1968. године у родном Вргинмосту, а затим адвокатску праксу наставља у Карловцу. Једно вријеме је био и предсједник Адвокатске коморе у Карловцу.

Из Карловца 1991. године поново одлази у Београд гдје наставља адвокатску праксу. Адкатуром се бавио све до марта ове године, пуних 52 године.

Доласком у Београд активно се укључио у Матицу српску и бројна крајишка удружења.

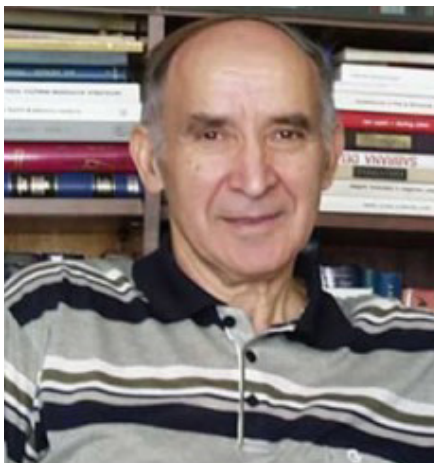
Београдска адвокатска комора

2019. године додјелила му је Плакету као признање за пожртвованост у адвокатској професији и истинску посвећеност помагању људима.

У младости се бавио спортом, фудбалом, хокејом и тенисом. Био је и фудбалски судија..

По властитој жељи сахран је на Православном гробљу у Карловцу.

БЕОГРАД - Dragan Kolundžija, pjesnik Kozare i nagrađivani srpski književnik s adresom u Beogradu, preminuo je u ovom gradu u nedjelju, saznaju "Nezavisne".

Рођен је 1938. године у селу Горње Водићево, код Новог Града. Послије завршених неколико разреда основне школе у Приједору и Новом Граду, 1952. године одлази у Београд, гдје наставља даље основно и гимназијско школовање.

Југословенску и општу књижевност дипломирао је на Филолошком факултету у Београду. Радио је на Кларчевом народном универзитету као уредник Катедре за књижевност и умјетност,

Nezavisne novine, 20.07.2020.

PREMINUO PJESNIK DRAGAN KOLUNDŽIJA

a jedno vrijeme radio je i kao nastavnik u našim osnovnim i srednjim dopunskim školama u Francuskoj.

"Pesnik čije biće neprestano treperi i upija slike sveta javio se sa svojim pravim pesmama, kao remboovski darovit adolescent 1955. godine u časopisu 'Delo' i bio više nego primećen. Dve godine potom, sedamnaestogodišnjak Dragan Kolundžija objavljuje u 'Nolitu' svoju prvu izvanrednu knjigu 'Zatvorenik u ruži', čiji zažareno ukleti jezički gotovo da se nikad neće ponoviti u tako nepatvorenom obliku. Zatim je usledilo šesnaest poetički

razuđenih i tematski raznovrsnih knjiga", zapisao je Nenad Grujić u svojoj knjizi "Polemike i odušci".

Zajedno s Brankom Miljkovićem, Božidarom Timotijevićem, Milovanom Danojlićem, Petrom Pajićem i drugim pjesnicima pedesetih godina prošlog vijeka donio je svježinu srpskoj književnoj sceni. Za svoj književni rad je višestruko nagrađivan, a zavičaj mu se odužio tek 2011. godine, kada je nagrađen "Književnim vijencem Kozare". Datum i mjesto sahrane nisu bili poznati do zaključenja ovog broja "Nezavisnih".

Između života i onoga što pišem stavljam znak jednakosti. Za mene je poezija traganje za čovekom. Nosim sve te uspomene i pomalo se čudim lepoti oko nas. Nigde je nema više nego na našim ljudskim licima.

Govorio je ovako, u jednom od poslednjih razgovora za "Novosti", istaknuta srpski pesnik Dragan Kolundžija (1938-2020), koji je preminuo u nedelju u Beogradu, u 82. godini, od posledica virusa korona. Kolundžija je sahranjen na Topčiderskom groblju, kraj supruge Dušanke, sa kojom ima sina Igora.

Novosti, 22.07.2020.

НОВА ИЗДАЊА

из уводника

Библиографија радова о Србима из Српске Крајине и Хрватске, као и монографских и публикација у електронској форми, чији су аутори Срби из бивше РСК и из Хрватске,

СРБИ У СРПСКОЈ КРАЈИНИ И ХРВАТСКОЈ

1990-2020, БИБЛИОГРАФИЈА

обухвата период од почетка 90-их године прошлог вијека до данас.

Библиографија намјерава да пружи што потпунији увид у бројне теме, али и бројне ауторе, међу којима је и велики број оних који су почетком деведесетих и посебно током „Бљеска“ и „Олује“ 1995. године прогнани у Србију...

Ова библиографија не претендује да буде потпуна, јер би то био још захтјевнији посао, али је њена намјера да обухвати што већи број аутора, а у случајевима када аутори имају више дјела, онда су изабрана она која се у већем обиму односе на тему: Срби из Српске Крајине и Хрватске.

То није било лако, с обзиром на дисперзију аутора, али и издавача. Издавачи су шаролики, од издавачких кућа (и новинских кућа, посебно кад је ријеч о већим тиражима специјалних издања), преко удружења грађана, завичајних друштава и, у многим случајевима, самиздата.

Често смо прибјегавали препознатљивости презимена аутора, а употребљавали смо подацима – посебно је тражено мјесто рођења.

Надамо се да ће овај рад, прије свега, бити од помоћи будућим истраживачима...

У Београду, децембра 2019.

Nezavisne novine, 16.12.2019.

ROMAN "BLJESAK" - PRIČA O RATU, STRADANJU I DOSTOJANSTVU

У Банјалуци је синоћ promovisan roman "Bljesak" Željka Mandića koji govori o ratu u Zapadnoj Slavoniji.

Mandić je rekao da je ovo antiratni roman koji "više govori o nama nego o drugoj strani".

"To je priča o junaku koji proživljava taj rat i kroz svoje lične tragedije i dileme pokušava da iz njega izađe kao čovjek i da se od onoga sa čim je suočen u ratu i stradanju izdigne riješen svih moralnih dilema, spreman da nastavi život", rekao je Mandić novinarima u Banjaluci.

Prema njegovim riječima, čitalac romana bi trebalo da se "prebaci"

u vrijeme rata da bi osjetio kako je tada živio čovjek oko koga su padala granate i "zviždali" meci, koji je razočaran napuštao Zapadnu Slavoniju i nije znao kuda dalje.

Mandić je rekao da se ponosi Krajišnicima, koji nisu više oni ljudi koji su napuštali Zapadnu Slavoniju izgubljenog pogleda, pokušavajući porodicama da nađu sigurnost.

"Danas su to ljudi koji su vratili identitet, a time i sebe. Više to nisu ona uplakana djeca iz kolona, već su to danas doktori, profesori, vrhunski sportisti koji su nastavili tradiciju koju vuku iz slavne krajiške prošlosti. To je prošlost Nikole Tesle koji je rođen u Lici, Milutina Milankovića rođenog u Dalju, Smilje Avramov, patrijarha Pavla", istako je Mandić.

On je dodao da Krajišnici nisu obrukali temelje koji su postavili velikani iz cijele Krajine.

Mandić je naveo da neki ljudi

smatraju da je Krajina "teška tema", ali to je odavno prestala da bude.

On kaže da su Krajišnici vratili dostojanstvo i da za njima ne treba plakati već im omogućiti da se ukllope u svakodnevni život i Srpske i Srbije, a oni su dokazali da to mogu.

"Bljesak" postavlja vremensku sponu između stradanja Srba u Zapadnoj Slavoniji tokom Drugog svjetskog rata i 1. maja 1995. godine, odnosno vojno-policijske akcije Hrvatske na srpske opštine Zapadne Slavonije koje su bile pod zaštitom UN.

Kroz priču o glavnom junaku, Draganu Markoviću, roman govori o ponovljenom zločinu, izdaji, ali i o iskušenjima i dilemama čovjeka u ratu.

Recenzenti romana "Bljesak" su Berislav Blagojević i Slobodan Nađgradić, a izdavač Krajiški kulturni centar "Sveti Sava" iz Banjaluke.

реч уредника

Ово је први део дванаестог броја Годишњака за истраживање геноцида. Посвећујемо га 75-огодишњици пробоја последњих заточеника концентрационог логора Јасеновац из времена Независне Државе Хрватске 1941-1945. године.

Протеклих неколико година

ГОДИШЊАК ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ ГЕНОЦИДА

у јавности се често, кад је реч о рашчишћавању недоумица о прошлости, па и о Јасеновцу, спомиње појам „ревизинизам“ који готово аутоматски као да означава нешто неистинито – да не кажемо – лажно. Школовани историчари знају суштину тог термина и под њим подразумевају и преиспитивање досадашњих или ново тумачење одређених историјских догађаја утемељено на новим документованим и проверљивим чињеницама.

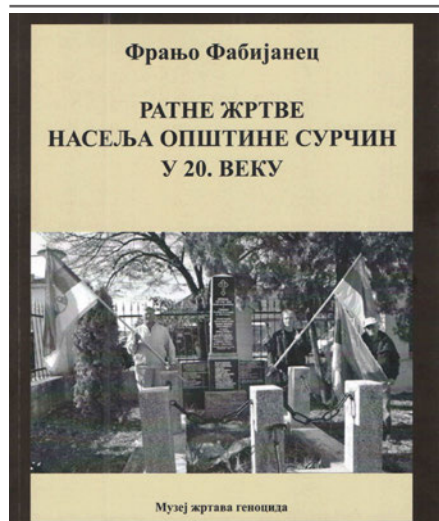
Јасеновац је, према истраживању Јована Мирковића, некадашњег директора Спомен-подручја Јасеновац и вишег кустоса Музеја жртава геноцид, само до 2000. године поменут у више од 2.500 наслова на разним језицима. То даје основу за закључак да се о Јасеновцу зна готово све (датум формирања, имена команданата и командира,

факти о радионицама, врстама злочина, најчувенијим злочинцима...) и ту, могли бисмо рећи, не би имало шта да се у већој мери ревидира. Недоумице остају када се говори о броју заточеника који су ушли кроз капије тог логора и о броју страдалника у том стратишту. Те чињенице се, међутим, по свој прилици, никад и неће прецизно утврдити! Уоталом, ни број оних који су преживели последњи пробој 22. априла 1945. године до данас није тачно утврђен – најприближније податке изнели су Ђорђе Миховиловић и Дејан Мотл у књизи Заборављени – Књига о последњим јасеновачким логорима (ЈУСП „Доња Градина“, Козарска Дубица, 2015)!

др Вељко Ђурић Мишина

директор Музеја жртава геноцида и

главни и одговорни уредник

слово уредника

Познато је да у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца касније Југославији, из више разлога, није постојала одређена институција која би се бавила ратним жртвама српског народа, нарочито у Краљевини Србији. Ту празнину покушало је да надомести неколико образованијих

РАТНЕ ЖРТВЕ НАСЕЉА ОПШТИНЕ СУРЧИН

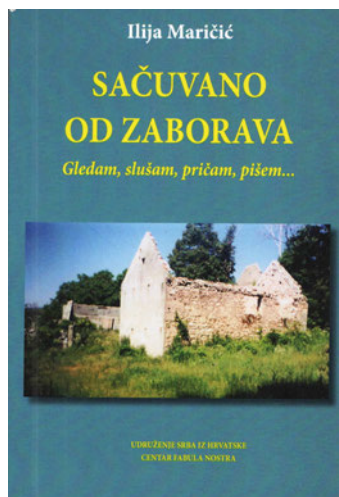
појединаца.

Историчарима је знано да, кад је реч о бугарским злочинима над становништвом у Краљевини Србији, посебну пажњу завређују следећи радови: Хаџи Хиван Васиљевић, Бугарска зверства у Врању и околини (1915-1918), Нови Сад 1922; Сретен Динић, Бугарска зверства у Врањском округу, Београд 1921; Драгиша Здравковић, Бесмртници округа Пиротског 1912-1920, Ниш 1924. године.

О аустроугарским злочинима у Србији најаутентичније сведоче извештаји угледног горензичара др Родолфа Арчибалда Рајса – од оних тада објављиваних у штампаним појединих европских држава до елабората припремљених за послератну мировну

конференцију у Паризу.

Нема превише објављених сведочења о злочинима које су починили припадници аустроугарске војске на територији те царевине над припадницима српског народа. Међу њима треба издвојити дело Тоше Искруљева Распеће српског народа у Срему 1914. године и Маџари – Са маџарске границе, Бајски трокут, Сент Андрија, Нови Сад 1936 (друго издање: Прометеј, Нови Сад и Радио-телевизије Србије, 2014). Искруљев (1885-1974) је по струци учитељ и чиновник, родом из Јасенова у Срему. Сам наслов његовог дела указује да је истраживачки рад, мада је по форми аматерски (карактерише га, поред осталог, усмена историја као извор), ипак вредан пажње.

Ilija Maričić piše samo o onom šta je doživio, u čemu je učestvovao, o onome što je zapisao na licu mjes-

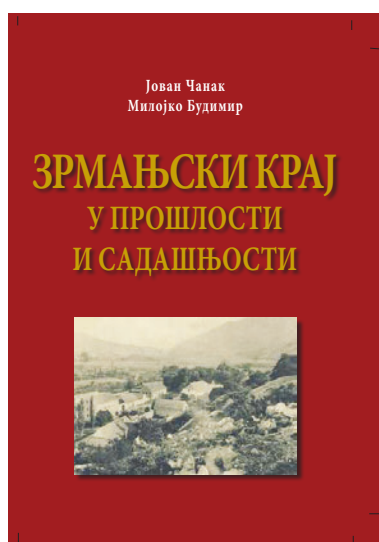
SAČUVANO OD ZABORAVA

ta, a tek ponekad na osnovu vjekovnog lokalnog predanja ili pak svoga pamćenja. Kao i ostali Srbi Krajišnici koji su nekadašnji život opisivali, pokušao je da odgovori na najteže pitanje – kome su oni smetali, a otjerani su u „Oluji“.

Upravo su činjenice najveća vrijednost koju nudi ova knjiga. Autor se ne busa u prsa junačka, već je kad je zagrmilo, na svoja pleća (a plećat je, rijetko je ko u Lici mogao da mu kamen odbaci), preuzeo i obaveze odbrane i na tom zadatku, i to kao rezervni vojni starješina bio

do posljednjeg dana. Koraćao je za prognaničkom kolonom ne znajući u prvi mah ni šta je s njegovom porodicom. Koraća i danas, sada već penzioner, onim stazama kojima idu ostali njegovi zemljaci hude sudbine. On i tu pronalazi priliku da zapodjene šalu. A šala je u Maričićevoj knjizi izvorno lička, moglo bi se reći neslana, što će reći na momente pregruba. Ipak, ona navodi na smijeh, ponekad i grohotan. Ona je kao i sve ostalo u ovoj knjizi, i crna i bijela. Istinita!

Danko Perić

О Зрмања и околним селима бивше зрмањске општине до сада су парцијалано обрађена само нека мјеста (Велика Попина, Мала Попина, Рујишта, Растичево, Надврело), али не постоји цјеловит преглед. Свакако се издваја Монографија о Великој Попини од 2013. године, гдје је прикупљена и објављена обимна грађа што овом дјелу даје посебан значај.

Ово је покушај да се на основу расположивих података, првенствено остатака материјалне културе, а затим писаних извора и релевантне литературе, пружи слика зрмањског краја од најстаријих

ЗРМАЊСКИ КРАЈ У ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ

времена до наших дана.

Свакако да је овакав приступ велики изазов и за ауторе пред којима је и велика одговорност да сваки период буде обрађен, иако недостају неки подаци да би мозаик дешавања био потпун

(...).

На крају дошле су 90-године. Изнова се показало да је то братство и јединство било само привидно јер су Срби избачени из Устава и престали су бити конститутиван народ. Да би се заштитили од агресивне хрватске политике били су присиљени да формирају Републику Српску Крајину, која је нажалост последице четири године доживјела свој неславан крај. Још једном се показало да Савјет безбједности УН и УНПРОФОР нису извршили преузете обавезе него су незаштићено становништво оставили на милост и немилост оних који су према њима гајили вјековну мржњу. Више од 50 територијалаца и цивила са овог подручја страдало је у томе рату што је обрађено у посебном поглављу.

Од прогона прошло је четврт вијека, а повратка нема! Углавном сада тамо живе старији људи и сваким даном њихов број је све мањи. Но, и поред тога, избјегли и прогнани Срби из Зрмањског краја никада се неће одрећи свог завичаја, нити ће заборавити мјеста у којима су рођени и живјели. И то не само они, него и наши потомци који морају сазнати гдје су живјели њихови преци и гдје су остала наша гробља и наше цркве.

Сигурни смо, док буде извирала и текла ријека Зрмања, да ни наша љубав неће пресушити, и да ће временом бити све јача. Поглед на долину са Зрмањског кланца је најљепша слика коју нико не може избрисати из наших сјећања. То је она пупчана врпца која нас држи и веже за родни крај без обзира гдје се налазили. Зато ова Монографија првенствено има задатак да сачува успомене и подсјети нас да останемо вијерни и кроз вријеме које долази.

У Београду, јун 2020.
Аутори

Новинар Миле Совиљ је у књизи "Злочини у Лици на подручју Грачаца у Грађанском рату у Хрватској 1991-1995", записао више података о тим злочинима, који ни 30 и више година од тада, углавном нису процесуирани.

Објавио је податке и фотографије које илуструју свирепост убијања 22 припадника Милиције РСК за посебне намене,

јануара 1993, међу којима је била и болничарка Душанка Гаћеша. У приказу о том злочину Хрватске војске на Малом Алану,

подсетио је на изјаву специјалисте судске медицине др Будимира Александрића да се на видео снимцима злочина, који су сачувани у Веритасу, види да из отворених пластичних врећа цури крв из убодних рана...

У књизи су и фотографије спомен обиљежја жртвама с Малог Алана на гробљу у Грачацу.

Књига, на исти, потресан начин сведочи и о злочину хрватских снага у Медачком цепену из септембра 1993, када су пронађене 84 српске жртве међу којима је и осам још неидентификованих лешева.

Овде су и подаци о масакру

на Зубару код Теслинграда, 13. септембра 1991.

Обимом мала књига подсећа и на Вартиломејске ноћи у Госпићу у рану јесен 1991. када је убијено и нестало 124 Србина.

О грачачким жртвама у "Олуји" августа 1995, говоре подаци о злочину у Кијанима где је убијено 14 цивила.

Књига садржи списак 427 погинулих и несталих лица из Општине Грачац и доступне фотографије неколико њих.

Основна порука Совиљеве књиге је да најмање што жртве заслужују јесте да им достојанствено и примерено одајемо почаст, не само да их памтимо, него и да их запамтио, и да на вечну памјат обавеземо следеће генерације.

Данко Перић

Ову монографију о Градини Кореничкој написасмо са циљем да се не заборави једно живљење и један народ, наши преци, који опстадоше на овим просторима вјековима, одолијевајући многим животним недацама, у условима и околностима тих смутних времена која се и даље не смирују.

Група аутора исписника ових редова, оријентисала се на описе људи, њихов живот, догађаје и породична стабла родовских

заједница - породичних задруга које су биле у Градини и имале своја имена, тзв. шпицнамете (локализам од немачке речи шпицнаме- надимак), који осташе до сада. По тој оријентацији су обрађени и записи о појединим кућама родовских заједница.

Услијед одсуства дубинског архивског истраживања, ослонили смо се на доступну архивску грађу, а највише на запамћену усмену хронику предака преношену на породичним окупљањима, најчешће уз огњиште у свечаним приликама, све до садашњих времена. Ова окупљања око огњишта и жива ријеч казивача, најчешће са гусала, оживљавала се са кољена на кољено хронику из живота породица и племена, о јунаштву и трпљењу муке свакојаке својих дједова и отаца.

Уз ова окупљања живе ријечи, пјевања и играња на црквеним збориштима гдје се патријархални човијек социјализовао да умије општити са саплеменицима, са пријатељем и непријатељем и да буде заштитник свог огњишта, имовине и посебно свог образа. По ослобођењу Лике од Турака, градински Драчулићи се поново населише са својим кнезом Јованом, прије више од триста година, у ове опустјеле крајеве, вучја вијалишта како су знали казивати. Заузеше завјетрину испод југозападног подножја градинског бре (врх Поноса) и створише себи и својим породицама животну прибежиштв за живот достојан човијека у тадашњој Војној крајини, том највећем војном логору у Европи

Богдан Радека

ГРАДИНА КОРЕНИЧКА

Л И К А

Рукопис књиге „Баштина крајишких Срба“ у издању Завичајног удружења „Сава Мркаљ“ представља још један важан допринос проучавању културе, језичке и књижевне

БАШТИНА КРАЈИШКИХ СРБА

баштине овог дела српског народа. Зборник радова садржи прилоге из области историје, језика, фолклора, књижевности, традиционалног певања и сакралне баштине. За сваку област по један научни и синтетички или аналитички текст без обавезне научне апаратуре апстраката и резимеа представља књигу која кроз сваки текст посвећен једној области даје општу слику о баштини крајишких Срба. У низу претходних научних студија ова књига би могла да буде нека врста обавезне кућне библиотеке сваког припадника српског народа из Крајине, али и читалаца који су изузетно заинтересовани за свеукупну историју и културну

баштину српског народа расуту по регијама и подручјима која више нису станишта на којима живе Срби.

... Завичајно удружење „Сава Мркаљ“ је зборником радова „Баштина крајишких Срба“ дало значајн прилог том времену и народу којему је остао само још део сећања на простору сасвим отуђеном, опустошеном физички, али још увек натопљеном гласовима његових становника и делима која нас обавезују на културу сећања и памћења.

Из рецензије др Светлане Шеатовић

Сваки оружани сукоб са собом носи тешке, застрашујуће последице, оне погађају стотине хиљада људи који су изгубили најближе, који су били принуђени да напусте своје домове, од којих многи никада неће моћи да се врате јер немају где. Многи су стекли трајни инвалидитет од последица оружаних дејстава или претрпљене тортуре. Поред тога, оружане сукобе карактерише и велики број присилних нестанака људи, што представља један од најтежих

25 ГОДИНА НЕСТАЛА ЛИЦА ПРОЦЕС КОЈИ ТРАЈЕ

видова кршења људских права, јер у себи садржи кршење више основних људских права која су човеку, као људском бићу, дата рођењем и као таква гарантована највишим националним и међународним правним актима и инструментима. Људска права су цивилизацијска тековина, резултата вековне борбе за права и правду за сваког појединца и уграђена у темељ савремених друштава.

Присилни нестанци имају разорно дејство на породицу и њене чланове, на локалну заједницу, али и друштво у целини. За преживеле чланове породице то је лична трагедија; од тренутка нестанка смењују се ужас који у себи носи слутњу и наговештај немилосрдног краја са надом да се ипак још нешто може учинити за спас онога кога су изгубили и ко је њима био све. Следе покушаји да се дође

до било каквог одговора који би ублажио бол, неизвесности патњу, али правог одговора који би ублажио бол, неизвесност патњу, али и правог одговора и решења нема или се на њега чека годинама, деценијама, а можда га за њиховог живота неће ни бити и тај терет ће се пренети на будућа поколења. Породице несталих лица деценијама живе у замрзлој патњи, без истине о судбини својих најближих без могућности да достојно сахране њихове посмртне остатаке, обележе гробно место, да их ожале и да натсве са животом који неумитно пролази. Многи су изгубили децу, супружнике, родитеље, браћу, сестре, оне које су им били подршка и нада, хранитељи, оне које су волели и који су њих волели. Многа питања остају без одговора...

Srpsko narodno vijeće nedavno je izdalo zbornik radova pod nazivom 'Pokatoličavanje Srba u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj'. U njemu su objavljeni radovi povjesničara Milana Koljanina 'Preveravanje Srba u NDH', Filipa Škiljana o promjeni vjeroispovijesti na području Zagrebačke nadbiskupije, Milana Radanovića, koji se bavio asimilacijom, internacijom, masakrima i položajem pokatoličenih Srba na području Velike župe Baranja 41./42., Igora Mrkalja, koji je kroz priču o slovenskom svećeniku Francu Žužeku ispričao priču o glinskom kraju u ratu, i Aleksandre Kučković, koja se bavila zatiranjem pravoslavlja na području

<https://www.portalnovosti.com>, 30.05.2020.

MILAN RADANOVIĆ: CRKVA DO KRAJA RATA NIJE MIJENJALA ODNOS PREMA USTAŠKOJ DRŽAVI

pakračko-slavonske eparhije. Tim povodom razgovarali smo s Milanom Radanovićem, povjesničarom iz Arhiva Srba u Hrvatskoj i urednikom ovog važnog djela, svojevrsnog odgovora valu revizionizma koji zapljuskuje naše obale.

(...)

Pokatoličavanje Srba u NDH predstavlja zajednički poduhvat ustaške vlasti i Rimokatoličke crkve (RKC). Jedan od glavnih ciljeva, ako ne i glavni cilj, ustaškog režima bila je eliminacija srpskog naroda s državne teritorije. Budući da su Srbi predstavljali blizu trećine stanovništva NDH, nije ih sve bilo moguće protjerati ili istrijebiti, pogotovo jer okupatoru zbog njihovih trenutnih interesa nije u potpunosti bila prihvatljiva politika ustaškog režima prema Srbima. Zbog toga je ustaški režim odlučio da dio srpskog stanovništva u NDH podvrgne prisilnoj nacionalnoj asimilaciji, odnosno kroatizaciji.

Prije svega riječ je o Srbima koji su živjeli na područjima na kojima u ljeto 1941. nije došlo do ustanka, koji je bio reakcija ugroženog srpskog stanovništva na masovne zločine. Odgovor ustaškog režima na ustanak bio je brutalan i podrazumijevao je masovne zločine i nad stanovnicima naselja koja nisu bila zahvaćena ustaničkom akcijom. Igor Mrkalj između ostalog u našem zborniku piše o dva masakra u pravoslavnoj crkvi u Glini, koja predstavljaju karakterističan primjer zločina nad stanovništvom koje nije uzelo učešća u ustanku i koje je bilo spremno promijeniti vjeru kako bi dobilo kakvu-takvu garanciju života i sigurnosti. S druge strane, Srbi u Slavoniji, Moslavini, na Bilogori i u istočnom dijelu Banije tokom ljeta 1941., odnosno tokom najintenzivnijeg vala ustaškog terora nad Srbima u NDH, bili su privremeno pošteđeni i nisu tada masovno ubijani u svojim selima.

(...)

SNV BILTEN #18 / Alternativni izvještaj o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina 2015 – 2019.

SNV BILTEN #18

SNV Bulletin #19 / Historijski revizionizam, govor mržnje i nasilje prema Srbima u 2019.

SNV BILTEN #19

<https://www.portalnovosti.com>, 06. 05.2020.

NOVI BILTENI SRPSKOG NARODNOG VIJEĆA

Srpsko narodno vijeće je objavilo dva izdanja.

Bilten #18 - Alternativni izvještaj o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina 2015 – 2019.

Kao potpisnica Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Vlada RH je prošle godine sačinila izvještaj o njezinom provođenju. Naša analiza - "Alternativni izvještaj" pokazuje da je od ulaska Hrvatske u EU prisutna regresija u provođenju prava Srba u gotovo svim područjima društvenog života – povratku izbjeglica, suđenjima za ratne zločine, mogućnosti

obrazovanja, upotrebe jezika i pisma, ostvarivanju ravnopravnosti i sudjelovanja Srba u javnom životu.

Bilten #19 – Historijski revizionizam, govor mržnje i nasilje prema Srbima u 2019.

Godišnji pregled govora mržnje i pojava poput nasilja, negacionizma, odnosno negiranja genocida i Holokausta u hrvatskom društvu – njegovim medijima, izjavama istaknutih javnih ličnosti.

Bilteni su dostupni na dva jezika, uključujući engleski, a mogu se pronaći na našoj stranici.

(snv.hr)

РТС, 20.04.2020.

ПРЕМИЈЕРА ФИЛМА „ДАРА ИЗ ЈАСЕНОВЦА“ ПЛАНИРАНА ЗА 22. ОКТОБАР

Премијера филма „Дара из Јасеновца“ планирана за 22. октобар

Данас се обележава 75 година од пробоја последњих заробљеника из логора Јасеновац. За тачно шест месеци од овог историјски значајног датума, за 22. октобар планирана је премијера првог дугометражног играног филма „Дара из Јасеновца“, редитеља Предрага Гаге Антонијевића и сценаристкиње Наташе Дракулић, о стварним и трагичним догађајима у једном од најстрашнијих концентрационих логора Европе који су оставили дубоке ожиљке у нашем народу и на овим просторима.

Снимана на основу аутентичних сведочанстава преживелих логораша, Дара из Јасеновца, драма и први играни филм на тему логора Јасеновац, осврће се на период 1942. године када после велике усташко немачке офанзиве на Козари, локално становништво масовно завршава у концентрационим логорима.

Међу њима је и дванаестогодишња Дара са својом мајком и два брата. О судбини оца не знају ништа. Ужас који ће преживети у логору смрти учиниће да одрасте преко ноћи.

Дарину мајку и старијег брата убијају, а мисија њеног живота постаје да сачува живот млађег брата у нељудским условима где деца свакодневно умиру од болести и глади и где их сурово убијају.

Прича Дара из Јасеновца је приказ судбине само једног детета са Козаре за хиљаде и хиљаде никад сазнатих и у стварности трагичнијих...

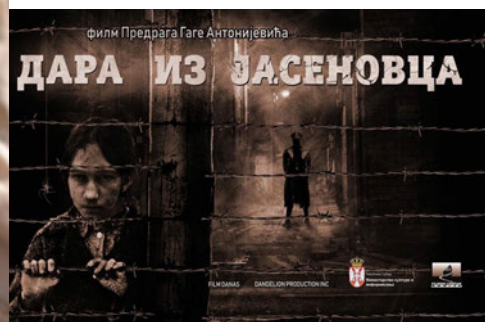
Први део филма сниман је на локацији села Колут у близини Сомбора где је за потребе снимања зграда старе циглане са управним објектом претворена у злогласни логор Јасеновац, а други део на локалитетима Беле Цркве.

Сценограф је Горан Јоксимовић.

Водеће улоге у филму играју глумци из Републике Српске Ања Станић Илић, Златан Видовић, Николина Фригановић, Сандра Љубојевић, Жељко Еркић и Горан Јокић док су глумачку екипу из Србије чинили Марко Јанкетић, Игор Ђорђевић, Наташа Нинковић, Бојан Жировић, Јово Максић, Радослав Рале Миленковић, Вук Костић, Тајана Кеџман, Петар Зекавица, Јелена Грујић, Богдан Богдановић и многи други.

У главној улози девојчице Даре нашла се Биљана Чекић, а остале улоге најмлађих заробљеника поверене су Марку Пипићу, Николи Радуљу, Рајку Лукачу, Анђели Јањић, Ангелини Доцић, Луки, Јакову и Симону Шарановићу.

Večernji list, 10.11.2019.

MINISTRICA OBULJEN KORŽINEK O FILMU 'DARA IZ JASENOVCA'

(...)

– Izaslaniku SAD-a za Holokaust sam na njegovo pismo odgovorila i objasnila da Ministarstvo kulture nije adresa kojoj bi se redatelj trebao obratiti već eventualno HAVC-u ukoliko traži dozvole za snimanje u Hrvatskoj ili JUSUP Jasenovac ukoliko se želi informirati o činjenicama

i povijesti Jasenovca. Prema našim saznanjima ni redatelj niti producent nikad se nisu javili HAVC-u ili JUSUP Jasenovac, a film će se u cijelosti snimati u Srbiji – ističe hrvatska ministrica kulture. I dodaje: – S obzirom na učestale manipulacije u srpskoj javnosti vezano uz Jasenovac, manipuliranje brojem žrtava,

ali i negiranje zločina počinjenih prema Hrvatima u Domovinskom ratu i stalnog pokušaja povezivanja demokratske Hrvatske s NDH, izrazila sam Posebnom izaslaniku SAD-a za Holokaust sumnju vezano uz ovaj filmski projekt. Prateći proteklih tjedana medijske odjeke u Srbiji, ali i u dijelu hrvatskih medija, jasno je da se opet pokušava zloupotrijebiti tema Jasenovca što uvijek treba osuditi – veli ministrica kulture za Večernji list.

(...)

RTV, 28.12.2019.

PREMIJERA DOKUMENTARNOG FILMA O SRBIMA IZ HRVATSKE

NOVI SAD – Večeras je u Srpskom narodnom pozorištu u Novom Sadu, u organizaciji udruženja “Otađbinski pokret – dok žive Krajišnici, živeće i Krajina”, premijerno prikazan dokumentarni film o dr Jovanu Raškoviću i Srbima u Krajini i Hrvatskoj pod nazivom “Međjavom međ’ snom”.

Realizacija dokumentarca o značaju očuvanja srpske kulture, tradicije, zavičajnih vrednosti kao i velikih ličnosti koje ne smeju pasti u zaborav, trajala je dve godine.

Tom prilikom u prisustvu Episkopa novosadskog i bačkog g. Irineja, brojnih članova zavičajnih udruženja, istaknutih novinara i akademika, predsednik udruženja “Otađbinski pokret – dok žive Krajišnici, živeće i Krajina” Dragomir Lalić uručio je povelje i plakete najzaslužnijima za doprinos u očuvanju materijalne i nematerijalne kulturne baštine Srba iz Krajine i Hrvatske.

Primajući plaketu u ime predsednika Pokrajinske vlade, za doprinos

u realizaciji filma, podsekretar u sekretarijatu za regionalni razvoj, međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu Nebojša Vojnović, istakao je da je u srži našeg kulturnog identiteta duboko urezan doprinos koji su pojedine snažne ličnosti pružile u istorijski prelomnim vremenima.

“Jedna od takvih figura je svakako i dr Jovan Rašković koji je na temelju slobodarskog duha, uvek verno izražavao političku volju našeg naroda i time zaslužio da se iznova prisetimo njegovih poruka kao neiscrpnog izvora iskrenog rodoljublja”, poručio je Vojnović.

On je takođe podsetio da je Pokrajinska vlada u protekle četiri godine u svoj program rada ugradila stabilne mehanizme saradnje sa udruženjima koja neguju tradiciju, kulturu i običaje srpskog naroda.

“Posebnu ulogu u tome imaju udruženja “Otađbinski pokret-dok žive Krajišnici živeće i Krajina” i Srpsko društvo “dr Jovan Raškov-

ić” iz Novog Sada, koji su svojim predanim radom doprineli da ovaj dokumentarni film ugled svetlost dana i bude predstavljen javnosti i građanima Novog Sada”, rekao je Vojnović.

Plakete i povelje uručene su i akademiku Draganu Škoriću, novinaru Milanu Livadi, a naknadno će ih primiti i Dušan Bajatović, prof. Dr Dragan Pavlović, zatim sekretarka za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama Dragana Milošević i direktor Fonda za pružanje pomoći izbeglim, prognanim i raseljenim licima Duško Čutilo.

Subotica.com, 31.01.2020.

IZLOŽBA O HEROINI KOJA JE SPASILA 15.000 DECE IZ LOGORA SMRTI U JASENOVCU

SUBOTICA - Nakon Beograda, Niša i Novog Sada, izložba Ministarstva odbrane pod nazivom “Dijanina deca” stiže i u Suboticu, zahvaljujući inicijativi Zavičajnog udruženja Dalmacija iz kojeg kažu da su se na ovaj korak odlučili kako bi zaboravljenoj heroini odali počast i duboku zahvalnost za realizaciju plemenite ideje.

Spasiti jedan ljudski život je vrlo plemenita stvar, a ne preko 15.000 dece – kaže Milorad Kuraica iz Zavičajnog udruženja Dalmacija. – Dijana Budisavljević je bila heroína ne samo Drugog svetskog rata, već

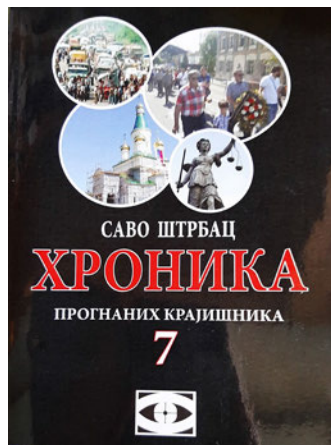
celog 20. veka i naša ideja bila je da građanima Subotice, bez obzira na nacionalnu, versku ili bilo koju drugu pripadnost, predstavimo ovu izložbu jer je Dijana Budisavljević, nažalost, bila zaboravljena gotovo 70 godina i za vreme svog zemaljskog života nije dobila niti jedno društveno priznanje.

Ovo je naš skromni doprinos da se njena plemenita ideja vidi i način da joj se poshumno zahvalimo i odamo počast.

Izložba će biti postavljena u Vestibulu Gradske kuće u subotu, 1. februara, a zbog očekivano velik-

og broja posetilaca, iz Zavičajnog udruženja Dalmacija poručuju da će svečano otvaranje biti upriličeno u Velikoj većnici u 18 časova. Sugrađani će izložbu moći da pogledaju do 10. februara.

О ХРОНИЦИ ПРОГНАНИХ КРАЈИШНИКА 7

Није лако ни читати мучну седму хронику страдања крајишких Срба. Како ли је тек било тешко Сави Штрпцу да је напише! Текст по текст, ређају се мучна сведочанства о нечовештвима, понижењима и разарањима...

На мети екстремиста, а нажалост и на срамоту, често и саме хрватске државе, нису били само живи Крајишници. Затирана су гробља, уништавани вековни маслињаци... Није све српско могло да се затре, макар због света. То су на пример, антифашизам и Тесла. То су покушавали да отму и представе као своје. У срећнијим и уређенијим срединама, држава и њене институције обављају мукотрпне послове тражења гробница несталих, утврђивања истине о страдањима. Код нас, нажалост, то чине махом

ХРОНИКА ПРОГНАНИХ КРАЈИШНИКА 7

појединци као Саво Штрбац. Или да кажемо да је срећна околност да има таквих људи, који не посустају у проучавању те археологије бола и патње. Таквим прегнућима спасавају жртве од друге смрти, а то је заборав...

Др Предраг Марковић

АЛИ, БИ РАТ

Рече то Саво Штрбац на гробу несрећног Јовице из Задра, чије су кости чекале готово три деценије да се скрасе у вјечном почивалишту. Истина је то коју би повремено требало гласно поновити нашим људима, да се саберу и ставе тачку на један дио свог живота. Али, не обичну тачку. Неки ће морати да ревидирају неке од својих ставова, да би та тачка била коначна

Свијест да смо преживјели рат, били свјedoци масовних страдања и трагедија, постоји. Негдје дубоко у себе смо закопали оно што нам се догађало, а још дубље приче које смо чули о другима. Неки дан, на годишњицу бомбардовања Републике Српске, потсјетили смо се мајке која је сахранила сина, а на повратку с гробља остала без своје остале двоје дјеце. И жива је. Походи гробље и брине се о унучићима који остоше иза једног од синова. Може ли неко

да остане равнодушан на њену и Јованову причу?

**Светлана Шиљеговић,
уредник књиге**

О ТЕКСТОВИМА САВЕ ШТРПЦА

Истраживање великих догађаја који су убрзавали историјске процесе а који су, поред осталог, богати трагедијама требало би да буде посао школованих историчара и њихових синтеза и расправа. Када та струка из сијасет разлога закаже, онда се јављају заљубљеници у прошлост са својим прилозима различитих квантитета и квалитета. Није спорно да међу тим прилозима има и корисних и вредних, али је чињеница да је много тога безвредно.

Када се у исти истраживачки проблем укључи личност од интегритета – са искуством правника који је радио као судија и адвокат – онда ствар постаје озбиљнија. Такав је случај са кратким прилозима Саве Штрпца. Његово радно и професионално искуство и функције које је обављао током последње три деценије представљају основу за одређивање квалитета прилога.

Проф. др Вељко Ђурић Мишина

Издавач: ДИЦ "Веритас" Книн-Београд-Бања Лука. ПРЕДСТАВНИШТВО У БАЊА ЛУЦИ

АДРЕСА: Дечанска 8/4; 11000 Београд; 011/32-36-486; Николе Пашића 36/а ; 78000 Бања Лука

За издавача : Саво Штрбац, председник

Гл. и одговорни уредник: Јанко Велимировић

Сарадници: Корана Штрбац, Биљана Трифуновић,

Ангелина Марковић, Небојша Тојагић,

Никола Кобац и Јанко Велимировић

Графички дизајн и прелом: Корана Штрбац

Штампа: ДонатГраф, Београд

за штампарiju: Дарко Чалић

Тираж:1000

www.veritas.org.rs

veritas@yubc.net

veritas-dokumentaciono informacioni centar

негдје у Крајини...

Сјећање на изгон Срба из РСК у августу 1995.

негдје у Крајини...

